Bundel - Commissie Onderwijs, Werk en Economie van 17 februari 2022

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 10 februari 2022

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)

Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.

Agenderingen Commissie Onderwijs Werk en Economie 17 februari 2022.doc

2022 02017 Behandelvoorraad OWE.docx

3.1 Rekenkameronderzoek: 'De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht'

Dossier 2527 voorblad

20220202 Raadsvoorstel De balans opmaken.pdf

20220202 Aanbiedingsbrief gemeenteraad rekenkamerrapport De balans opmaken.pdf

20220202 Persbericht rekenkameronderzoek Economisch beleid.pdf

20220202 Publiekssamenvatting rekenkameronderzoek Economisch beleid.pdf

20220202 Rekenkamerrapport De balans opmaken.pdf

3.2 Benoeming lid Raad van Toezicht SPO Utrecht

Raadsvoorstel Benoeming lid Raad van toezicht Stichting Openbaar Primair onderwijs Utrecht.docx

Curriculum Vitae lid RVT SPO Utrecht.pdf

Brief SPOU over benoeming lid RvT aan gemeente.pdf

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

Overzicht ingekomen raadsbrieven tbv commissie OWE d.d. 17 februari 2022.docx

4 Verslagen 20 en 25 januari 2022

Ter vaststelling.

Conceptverslag openbare ochtendvergadering commissie Onderwijs, Werk en Economie d.d. 20 januari 2022.docx

Conceptverslag openbare avondvergadering commissie Onderwijs, Werk en Economie d.d. 25 januari 2022.docx

5 Toezeggingen/Moties

Ter vaststelling.

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie).pdf

6 Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor Gelijke kansen

Wethouder: Eerenberg
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
De initiatiefnemer Hester Assen (PvdA), stelt de raad voor om de uitgangspuntennotitie Ongelijk investeren voor gelijke kansen vast te stellen en deze binnen de gemeente Utrecht in brede zin leidend te laten zijn binnen alle beleidsterreinen, met speciale aandacht voor o.m. onderwijs, jeugd, volksgezondheid en werk en inkomen. Ze vraagt om in beleidsdocumtenten duidelijk te maken hoe ongelijk geïnvesteerd wordt voor gelijke kansen en verzoekt het college een uitvoeringsplan hierover op te stellen.

Dossier 2397 voorblad

Raadsvoorstel Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor Gelijke kansen_.docx

Uitgangspuntennotitie Ongelijk investeren voor gelijke kansen.docx

6.1 Raadsbrief College reactie Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Dossier 2546 voorblad

Raadsbrief Collegereactie Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor gelijke kansen.docx.pdf

7 Gezonde voeding op school

Wethouder: Eerenberg, Klein Beleidsterrein: Jeugd en Jeugdzorg, Onderwijs
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door: Has Bakker, (D66), Hester Assen, (PvdA,) Bert van Steeg, (CDA), Tessa Sturkenboom, (Student en Starter), Maarten van Heuven, (PvdD), Mahmut Sungur, (Denk) en Marcel Vonk, (Groenlinks).
Na een goede Raadsinformatiebijeenkomst werd duidelijk dat dit onderwerp breed leeft landelijk en in Utrecht. Het is belangrijk dat een gezonde leefstijl vroegtijdig wordt gestimuleerd omdat dit nu voor veel jongeren niet vanzelfsprekend is. Een gezonde voeding op scholen biedt daarvoor volgens de agenderende fracties een goed aanknopingspunt. Over de mogelijke start hiervan in Utrecht, mogelijke vormen van financiering, betrokkenheid van ouders en scholen en breder stimulerend beleid van gezonde voeding en beweging willen partijen graag in debat.

7.1 Beantwoording SV 2022, nr. 17 over gezonde schoollunch

Dossier 2550 voorblad

Beantwoording SV 2022 nr 17 over Gezonde schoollunch.docx.pdf

8 Aanpak ongewenste omgangsvormen in onderwijsinstellingen

Wethouders: Klein , Beleidsterrein: Onderwijs
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door: Esma Kendir (Student & Starter), Melody Deldjou Fard (Groenlinks), Hester Assen (PvdA), Mohammed Saiah (D66)
De fracties van Student & Starter, GroenLinks, D66 en PvdA willen graag verder in gesprek over de beantwoording van de raadsbrief 'Resultaten gesprek over seksuele intimidatie in het onderwijs', welke is binnengekomen naar aanleiding van de mondelinge vragen set 'Seksuele intimidatie in het onderwijs'. En de beantwoording van schriftelijke vragen nr 147 'Signalen van angstcultuur op Utrechtse HKU kunst- en modeopleidingen'.
Eerder zijn we in een Raadsinformatiebijeenkomst in gesprek gegaan met onderwijsinstellingen en studentenorganisaties om als raad verder geïnformeerd te worden over dit onderwerp. Naar aanleiding hiervan willen de agenderende fracties in de commissie in gesprek om het te hebben over de volgende vragen:
Wat is de stand van zaken wat betreft het genoemd onderzoek in SV nr 147?
Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we als raad voldoende zicht blijven behouden over dit onderwerp?
Op welke wijze kan de gemeente studenten ondersteunen die niet weten waar ze terecht kunnen?
Op welke wijze kan de gemeente onderwijsinstellingen voldoende ondersteunen om ongewenste praktijkvormen aan te pakken?

8.1 Raadsbrief Resultaten gesprek over seksuele intimidatie in het onderwijs

Dossier 2485 voorblad

Raadsbrief Resultaten gesprek over seksuele intimidatie in het onderwijs.docx.pdf

8.2 Beantwoording SV 2021, nr. 147

Dossier 2486 voorblad

Beantwoording SV 2021 nr 147 over Signalen van angstcultuur op Utrechtse HKU kunst- en modeopleidingen.docx.pdf

9 Raadsvoorstel Wijziging verordeningen precariobelasting, leges en leges omgevingsvergunning 2022 voor tijdelijke terrassen in verband met Corona

Wethouder: Verschuure, Beleidsterrein: Economische zaken
Indicatieve behandeltijd: 30 minuten
Voor het aanvragen van een tijdelijk terras is een ondernemer precario en leges verschuldigd. Bij leges gaat het om de exploitatievergunning en in sommige gevallen om een omgevingsvergunning. De invordering van de leges en precario is aangehouden. Het college wil, net als in 2021, de kosten compenseren om zo ondernemers te ondersteunen in de coronacrisis.
Het college vraagt de raad met dit voorstel de geldende tarieven aan te passen naar nul euro, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022. Het voorstel voorziet hiervoor in het wijzigen van de Verordening precariobelasting 2022, de Verordening van de leges omgevingsvergunning en de Verordening leges.
De vergunningverlening voor de extra terrassen brengt extra kosten met zich mee. Op basis van het aantal gegunde terrassen in 2021 is dit begroot op € 70.000. Dit bedrag komt uit het derde maatregelenpakket corona (onderdeel investerings- en vestigingsklimaat).

Dossier 2447 voorblad

Raadsvoorstel Wijziging verordeningen precariobelasting en leges.docx

Besluit tot wijziging verordening precariobeslasting gemeente Utrecht 2022 - DROP.docx

Besluit tot wijzigin legesverordening gemeente Utrecht 2022 - DROP.docx

Besluit tot wijziging verordening leges omgevingsvergunning gemeente Utrecht 2022 - DROP.docx

Agenderingen Commissie Onderwijs, Werk en Economie (OWE)

(ter vaststelling op 17 februari 2022)

Stukken vanuit de Raadsleden/Presidium

Datum, soort stuk en onderwerp, wethouder	Verzoek (wat vraagt de afzender?)	Behandeladvies griffie (+ datum, + behandelduur+uitnodigingen+ meepraters/toehoorders)
Datum: 1 februari 2022 Soort stuk: Raadsvoorstel Rekenkameronderzoek: 'De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht' Wethouder: Verschuure Beleidsterrein: Economie	De rekenkamer heeft het economisch beleid van de gemeente Utrecht onderzocht. In het rapport '*De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht'* presenteert zij het onderzoek. In het bijbehorende raadsvoorstel stelt zij de raad voor om het college o.m. te verzoeken een samenhangend overzicht van de gemeentelijke inzet en voor de raad controleerbare doelen op te stellen De rekenkamer plant na het aantreden van de nieuwe gemeenteraad een technische bijeenkomst, waarin ze het rapport presenteert en toelicht.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie OWE 2. Het nog te ontvangen Plan van Aanpak van het college hiervoor eveneens te agenderen. 3. Tijd: 90 min.
Datum: 2 februari 2022 Soort stuk: Raadsvoorstel Benoeming lid raad van toezicht Stichting Openbaar Primair onderwijs Utrecht (SPO) Wethouder: Klein Beleidsterrein: Onderwijs	Het college stelt voor dhr B. Eidhof per direct te benoemen tot lid van de Raad van Toezicht van de stichting openbaar primair onderwijs Utrecht (SPO Utrecht). Context: SPO verzoekt om benoeming van een nieuw lid van de Raad van Toezicht (RvT) van SPO Utrecht, omdat de zittingstermijn van een huidig lid is verstreken. Het verzoek van SPO Utrecht was om de benoeming per 1 april in te laten gaan. Dit is gezien het aanlevermoment en planning niet haalbaar. Zodra de raad een besluit heeft genomen bericht het college SPO Utrecht hierover. Het benoemen van de leden van de RvT voor het openbaar onderwijs is een bevoegdheid van de gemeenteraad.	Voorstel: 1. Zonder commissiebehandeling als A-punt doorgeleiden naar de raad

Commissie Onderwijs, Werk en Economie
(t.b.v. de commissie van 17 februari 2022)

Onderwijs, MBO, Bibliotheek en laaggeletterdheid, Onderwijshuisvesting, Werk & Inkomen, Economische zaken, Citymarketing, Toerisme, Evenementenbeleid, La Vuelta

Behandelvoorraad

Wethouder Klein		
	Raadsvoorstel Benoeming lid raad van toezicht Stichting Openbaar Primair onderwijs Utrecht (SPO)	Zonder commissiebehandeling als A-punt doorgeleiden naar de raad.

Wethouder Verschuure		
	Economische Zaken Raadsvoorstel Rekenkameronderzoek: 'De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht'	90 minuten Het nog te ontvangen Plan van Aanpak van het college hiervoor eveneens agenderen.

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2527
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	3.1
Titel	Rekenkameronderzoek: ‘De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht’
ID	2697
Behandelend ambtenaar	de Rekenkamer
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Economische Zaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	17 februari 2022

Voorgesteld besluit

Voorstel van de rekenkamer

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Rekenkamer
Vergadering	Commissie Onderwijs, Werk en Economie
Vergaderdatum	@@ 2022
Jaargang en nummer	2022, nr. 9572714
Geheim	Nee

Rekenkameronderzoek: ‘De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht’

De rekenkamer stelt de raad voor te besluiten om het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:

1. Een samenhangend overzicht op te stellen van de gemeentelijke inzet.
2. Concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen op te stellen die aansluiten bij de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus.
3. Meer inzicht te bieden in de besteding van tijd en geld aan de opgave.
4. Te evalueren of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst.
5. Het gebruik van informatie over de economische ontwikkelingen te structureren en vast te stellen op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording.
6. De verbinding binnen en buiten de opgave te verbeteren zodat binnen de gemeentelijke organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Dit ook te gebruiken om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en er een helder economisch profiel mee te ontwikkelen.
7. De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.

De rekenkamer,

De secretaris,

dr. G. Molenaar

De voorzitter,

drs. P.W.D. Venhoeven

Bijlagen

Rapport *De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht.* Rekenkamer Utrecht, 2 februari 2022

Eerdere besluitvorming

Uitvoering

Context

De afgelopen jaren kende de gemeente Utrecht een lage werkloosheid en een hoge economische groei. De sterke economische positie is echter geen vanzelfsprekendheid. De stad groeit, het werk verandert, er verdwijnen banen en er zijn sterkere invloeden van technologische ontwikkelingen op de vraag naar werk. De coronacrisis is van grote invloed geweest op de economie, waarbij de verwachting is dat die de komende jaren nog gevolgen zal hebben.

Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar het economisch beleid van de gemeente Utrecht. Het onderzoek is in de periode mei – november 2021 uitgevoerd. We hebben de relevante beleidsdocumenten, documenten uit de begrotingscyclus en andere raadsinformatie over het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen bestudeerd. Ook hebben we aanvullende informatie opgevraagd over ingezette (financiële) middelen en instrumenten. We hebben 19 medewerkers van de gemeente Utrecht geïnterviewd. Daarnaast hebben we met 21 personen gesproken bij organisaties waar de gemeente Utrecht mee samenwerkt. Om een actueel beeld te krijgen van de Utrechtse economie en de belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen jaren heeft I&O Research voor ons data verzameld en geanalyseerd. Ook hebben we I&O Research een enquête onder Utrechtse ondernemers laten afnemen, waarbij 1.053 ondernemers de vragenlijst volledig hebben beantwoord. Al het onderzoeksmateriaal is vervolgens in samenhang geanalyseerd.

De hoofdconclusie van de rekenkamer is als volgt:

De Utrechtse economie presteert goed; de werkloosheid is laag en de stad kende de afgelopen periode een hoge economische groei. Het is alleen niet duidelijk in welke mate de gemeente Utrecht bijdraagt aan de goed presterende economie. Enerzijds komt dit door veranderingen die in de afgelopen raadsperiode hebben plaatsgevonden. De opbouw van het begrotingsprogramma werd anders, de gemeentelijke organisatie is voor de uitvoering van deze opgave opnieuw ingericht en de coronacrisis had grote impact.

We zien anderzijds dat er ook sprake is van structurele oorzaken waardoor de effectiviteit van beleid niet is vast te stellen. Geformuleerde doelen dekken de lading van het programma niet volledig. Maatregelen en instrumenten worden niet structureel geëvalueerd. De besteding van tijd en geld wordt uit de financiële administratie niet duidelijk. Veel ondernemers en samenwerkingspartners zijn niet goed op de hoogte van wat de gemeente doet. En de gemeenteraad ontvangt de informatie versnipperd en kan daarmee niet goed op inhoud en financiën controleren en waar nodig (bij)sturen. Voldoende reden dus om hiermee aan de slag te gaan.

Deze hoofdconclusie baseren we op drie deelconclusies.

Allereerst heeft de gemeente Utrecht geen samenhangend overzicht van de gemeentelijke inzet voor het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen. De doelen in de planning en control documenten sluiten niet aan op de inzet van de gemeente. Het is daarnaast onduidelijk waar het geld en de tijd naartoe gaan.

Daarnaast heeft de gemeente Utrecht de effecten van maatregelen en instrumenten onvolledig in beeld. Ook maakt zij nog niet optimaal gebruik van de beschikbare informatie op economisch terrein.

Tot slot werkt de gemeente Utrecht binnen het programma nog te weinig samen. Dat geldt ook voor de samenwerking met andere gemeentelijke opgaven en afdelingen. Ook buiten de gemeente liggen kansen om meer impact te hebben. Voor veel ondernemers en samenwerkingspartners is op dit moment niet duidelijk wat de gemeente precies doet en hoe zij kunnen bijdragen aan de opgave die er voor de stad ligt. De stad mist daarnaast een duidelijk economisch profiel.

De hoofdconclusie met deelconclusies, aanbevelingen en de toelichtingen hierop zijn opgenomen in het bestuurlijk rapport. De onderliggende bevindingen zijn na te lezen in de nota van bevindingen. De rekenkamer doet zes aanbevelingen, die zijn verwoord in de voorliggende beslispunten.

Beslispunt

1. Een samenhangend overzicht op te stellen van de gemeentelijke inzet.

Argumenten

1.1 Het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* bevindt zich in een complexe omgeving.
1.2 De gemeente heeft hier geen wettelijke taak en heeft dus veel beleidsvrijheid.
1.3 De gemeente werkt niet alleen veel samen met externe partijen, maar is vaak zelfs afhankelijk van de inzet van die partijen om doelen te bereiken.
1.4 Binnen de gemeentelijke organisatie gaan medewerkers van het programma steeds het gevecht aan met andere maatschappelijke opgaven zoals wonen en mobiliteit.
1.5 Er is geen goed overzicht van wat de gemeente nu precies in het programma doet en welke visie de gemeente heeft.
1.6 De regionale economische agenda geldt nu als uitgangspunt, maar deze agenda biedt geen inzicht in de gemeentelijke aanpak.
1.7 In planning & controldocumenten wordt niet duidelijk uitgelegd hoe het programma wordt aangepakt.
1.8 Om binnen de gemeentelijke organisatie, naar samenwerkingspartners en de gemeenteraad duidelijkheid te bieden over het bredere programma, is een samenhangend overzicht of een agenda nodig.

Beslispunt

2. Concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen op te stellen die aansluiten bij de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus.

Argumenten

2.1 De algemene doelstelling maakt de focus van de inzet op de arbeidsmarkt wel duidelijk, maar laat niet goed zien dat er ook gewerkt wordt aan het vestigingsklimaat en het investeringsklimaat
2.2 Dit maakt het voor de medewerkers van het programma lastig om aan andere afdelingen en samenwerkingspartners duidelijk te maken waarop de inzet is gericht.
2.3 Lokale doelen en de regionale agenda sluiten niet goed op elkaar aan.
2.4 Ook de aansluiting op de landelijke en Europese doelen is niet tot stand gebracht.
2.5 De algemene doelstelling is weinig onderscheidend voor Utrecht, maar past bij veel andere gemeenten.
2.6 Dit bemoeilijkt het verkrijgen van landelijke en Europese subsidies.

Beslispunt

3. Meer inzicht te bieden in de besteding van tijd en geld aan de opgave.

Argumenten

3.1 Het is niet duidelijk hoeveel geld aan de pijlers vestigingsklimaat, investeringsklimaat en de arbeidsmarkt wordt uitgegeven.
3.2. Voor de inzet van mensen en geld voor activiteiten is niet te achterhalen hoeveel geld er wordt begroot en uitgegeven.
3.3. In de verantwoording aan de gemeenteraad worden alleen bedragen op het niveau van de prestatiedoelstellingen opgenomen en grote wijzigingen worden puntsgewijs toegelicht, waardoor helder inzicht in de financiën ontbreekt.
3.4 Het ontbreken van een helder inzicht in de financiën maakt het voor de gemeenteraad moeilijk om integrale afwegingen te maken en te bepalen of bijsturing op deze opgave nodig is.

Beslispunt

4. Te evalueren of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst.

Argumenten

4.1 De gemeente heeft de afgelopen jaren uitvoering gegeven aan coronamaatregelen.
4.2 Het is nog niet duidelijk welke coronamaatregelen structureel worden.
4.3 Om onderbouwde keuzes te kunnen maken, is het eerst nodig om de effecten van de inzet vast te stellen.
4.4 Er is bij de gemeente Utrecht nog onvoldoende aandacht voor de evaluatie van de effecten van de ingezette instrumenten: beleid, mensen en geld.

Beslispunt

5. Het gebruik van informatie over de economische ontwikkelingen te structureren en vast te stellen op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording.

Argumenten

5.1 Er is op economisch terrein veel informatie beschikbaar, waar medewerkers van de gemeente op allerlei manieren gebruik van maken.
5.2 Het gebruik van data roept nog veel vragen op; het is niet altijd duidelijk wat cijfers en rapportages precies zeggen.
5.3 Er is gewerkt aan een overkoepelend dashboard economie, maar dat is nu nog onvoldoende toegankelijk voor een breed gebruik.
5.4 Er is meer structuur nodig om alle beschikbare informatie beter te benutten.
5.5 De informatie kan meer gebruikt worden voor monitoring en evaluatie, maar ook voor planning & controldocumenten.
5.6 Een zorgvuldig ingericht dashboard kan waardevol zijn om het debat op de belangrijkste onderwerpen te richten.

Beslispunt

6. De verbinding binnen en buiten de opgave te verbeteren zodat binnen de gemeentelijke organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave aan wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Gebruik dit ook om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en ontwikkel er een helder economisch profiel mee.

Argumenten

6.1 Voor de uitvoering van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* werkt men samen met andere afdelingen.
6.2 De verschillende doelen en activiteiten binnen de gemeente zitten elkaar nog wel eens in de weg.
6.3 Bij de marktgroepen is het niet altijd van elkaar bekend waar men mee bezig is en hoe men elkaar kan versterken.
6.4 Nu de teams op de pijlers vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt op orde zijn, kunnen ook daar de interne verbindingen worden gelegd en verstevigd.
6.5 De gemeenteraad stuurt op financiën en inhoud vooral met algemeen toepasbare instrumenten: planning & controldocumenten, schriftelijke en mondelinge vragen.
6.6 De inhoudelijke informatie die met de begroting en jaarstukken aan de raad wordt voorgelegd, laat te wensen over.
6.7 De raadsinformatie blijkt erg versnipperd waardoor het moeilijk is om overzicht te krijgen en te houden.
6.8 Geënquêteerde Utrechtse ondernemers en samenwerkingspartners zijn niet goed op de hoogte van de inzet van de gemeente Utrecht.
6.9 Het is belangrijk dat maatregelen die specifiek op een gebied of doelgroep gericht zijn bij hen bekend zijn.

6.10 Op verschillende werklocaties blijkt behoefte aan meer informatie over bijvoorbeeld de subsidies die beschikbaar zijn.
6.11 Geënquêteerde ondernemers en samenwerkingspartners willen meer worden betrokken bij de inzet van de gemeente en willen meer als partners samenwerken.
6.12 De gemeente Utrecht mist een duidelijk economisch profiel.
6.13 In bredere zin richt de gemeente Utrecht zich op Gezond Stedelijk Leven, maar wat dat betekent voor de opgave *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* is nog onduidelijk.
6.14 Voor de verbinding met de provinciale, landelijke en Europese overheid is een helder profiel noodzakelijk.
6.15 Een helder profiel is van belang voor de onderbouwing van subsidieaanvragen door de gemeente.

Beslispunt

7. De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.

Argumenten

7.1 Bij de formulering van de aanbevelingen heeft de rekenkamer concrete voorstellen gedaan om invulling te geven aan de aanbevelingen en tegelijkertijd ruimte gelaten aan het college om de aanbevelingen nader in te vullen.
7.2 In artikel 11 (lid 8) van de Verordening Rekenkamer Utrecht 2018 is opgenomen dat het college binnen zes weken na besluitvorming over de aanbevelingen van de rekenkamer een plan van aanpak opstelt over de implementatie van de raadbesluiten.
7.3 In artikel 11 (lid 9) is opgenomen dat het college jaarlijks (bij de Jaarstukken) aan de raad rapporteert over de stand van zaken van de uitvoering van de raadsbesluiten die genomen zijn naar aanleiding van rekenkamerrapporten.
7.4 Indien nuttig kan via een expliciet besluit van de gemeenteraad van de standaardtermijn van zes weken worden afgeweken.

Raadsbesluit

Opgesteld door	Raadsorganen
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	@@ 2022
Jaargang en nummer	2022, nr. 9572714

Rekenkameronderzoek: ‘De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit Van het economisch beleid van de gemeente Utrecht’

Besluit:

1. Een samenhangend overzicht op te stellen van de gemeentelijke inzet.
2. Concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen op te stellen die aansluiten bij de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus.
3. Meer inzicht te bieden in de besteding van tijd en geld aan de opgave.
4. Te evalueren of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst.
5. Het gebruik van informatie over de economische ontwikkelingen te structureren en vast te stellen op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording.
6. De verbinding binnen en buiten de opgave te verbeteren zodat binnen de gemeentelijke organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Dit ook te gebruiken om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en er een helder economisch profiel mee te ontwikkelen.
7. De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op @@

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
Merel van Hall	Sharon A.M Dijksma

REKEN KAMER UTRECHT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht

Behandeld door	Gerth Molenaar	**Datum**	1 februari 2022
Doorkiesnummer	030 – 286 1391 / 06 – 4975 4300	**Ons kenmerk**	9572714
E-mail	g.molenaar@utrecht.nl	**Onderwerp**	Rekenkamerrapport De balans opmaken met persbericht, publiekssamenvatting en raadsvoorstel
Bijlagen	4		

Geachte leden van de gemeenteraad,

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het economisch beleid van de gemeente Utrecht.

Hierbij bied ik u het rapport '*De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht'* aan met bijbehorend persbericht, publiekssamenvatting en raadsvoorstel. Op deze documenten rust een embargo tot woensdag 2 februari 2022 9.00 uur, waarna deze openbaar worden gemaakt op onze website.

De technische bijeenkomst, waarin het rapport wordt gepresenteerd, zal worden gepland na het aantreden van de nieuwe gemeenteraad. U ontvangt hiervoor te zijner tijd per e-mail apart een uitnodiging.

Over de raadsbehandeling van het rekenkamerrapport wordt u via de griffie nader geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

drs. P.W.D. Venhoeven
Voorzitter Rekenkamer Utrecht

REKEN KAMER UTRECHT

PERSBERICHT

REKENKAMER UTRECHT: BIJDRAGE GEMEENTELIJK BELEID AAN ECONOMIE ONDUIDELIJK

UTRECHT, 2 februari 2022 – De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar de effecten van het economisch beleid van de gemeente Utrecht. Uit het onderzoek blijkt dat niet duidelijk is in welke mate het economisch beleid van de gemeente aan de economie bijdraagt. Die onduidelijkheid heeft structurele oorzaken, zoals het ontbreken van een volledig inzicht in de effecten van activiteiten en genomen maatregelen. Daarnaast speelt de coronacrisis een belangrijke rol, omdat daardoor andere maatregelen en activiteiten nodig waren dan oorspronkelijk beoogd.

De gemeente Utrecht startte in 2019 het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* met als belangrijkste doel dat er genoeg banen én goed toegeruste werknemers zijn en blijven. Passend bij de groei van de stad. De rekenkamer ziet in de geanalyseerde cijfers van de banen, bedrijfsvestigingen en economisch groei dat de Utrechtse economie goed presteert. Ook ten opzichte van andere grote steden. In welke mate het economisch programma bijdraagt aan deze positieve economische ontwikkelingen blijft onduidelijk. De rekenkamer doet in haar rapport zes aanbevelingen om meer inzicht in de effecten te krijgen.

Samenhangend overzicht nodig van de gemeentelijke inzet
Zo roept de rekenkamer de gemeente op om een samenhangend overzicht op te stellen van de gemeentelijke inzet voor de economie. Het is een complex beleidsveld waar de gemeente geen wettelijke taak heeft en dus veel beleidsvrijheid. De gemeente werkt veel samen met andere partijen en is vaak zelfs afhankelijk van de inzet van die partijen om de doelen te bereiken. En naast de economie vragen ook andere maatschappelijke opgaven om aandacht, zoals wonen en mobiliteit. Met een samenhangend overzicht kunnen medewerkers van het programma aan andere afdelingen en samenwerkingspartners duidelijk maken wat de gemeente doet en wil bereiken. En ook de gemeenteraad krijgt dan meer duidelijkheid over de werking van dit programma.

Doelen verbreden en meer inzicht vereist in de effectiviteit
De rekenkamer vindt verder dat de gemeente duidelijker moet maken dat het beleid niet alleen is gericht op de arbeidsmarkt, maar ook op het vestigingsklimaat en het investeringsklimaat. Ook

zouden de Utrechtse doelen beter aan moeten sluiten op de regionale, landelijke en Europese doelen. Daarnaast zou de gemeente duidelijk moeten maken waar het beschikbare geld en de beschikbare tijd van de medewerkers precies aan worden besteed. De rekenkamer vindt dat de gemeente meer aandacht moet besteden aan de evaluatie van de effecten van maatregelen en ingezette instrumenten. Dit is op dit moment slechts het geval bij een gedeelte van het programma, zoals bij de subsidies. Er is veel informatie over de economie beschikbaar, maar die gebruikt de gemeente nog niet optimaal om bijvoorbeeld het inzicht in de effecten te meten.

Meer verbinding en een duidelijk economisch profiel nodig
Een andere aanbeveling van de rekenkamer is dat de gemeente beter aan ondernemers en samenwerkingspartners duidelijk moet maken wat de gemeente Utrecht precies doet. En hoe de samenwerkingspartners kunnen bijdragen aan de opgave die er voor de stad ligt. Ook binnen de gemeente moet de samenwerking tussen de deelprogramma's vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt verbeteren. Ten slotte beveelt de rekenkamer de gemeente aan om een duidelijk economisch profiel te ontwikkelen. Een helder en onderscheidend profiel is nodig voor een goede afstemming met de inzet van andere overheden en voor de onderbouwing van subsidieaanvragen door de gemeente.

Noot voor de redactie
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Gerth Molenaar, secretaris van de rekenkamer, tel. 06-49754300. Het rapport 'De balans opmaken' en meer informatie over de Rekenkamer Utrecht vindt u op https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer/. Mits met bronvermelding (Rekenkamer Utrecht, 2022) kunt u gebruik maken van de figuren uit het rapport (format PDF beschikbaar). Aanvragen via rekenkamer@utrecht.nl.

PUBLIEKSSAMENVATTING REKENKAMERRAPPORT ‘DE BALANS OPMAKEN’

Werkt het economisch programma van de gemeente Utrecht goed? De Rekenkamer Utrecht heeft dat onderzocht, maar is er niet in geslaagd er achter te komen. Hoewel het goed gaat met de Utrechtse economie, is het de vraag wat de gemeente daaraan heeft bijgedragen.

De Utrechtse economie doet het goed. Er zijn maar weinig mensen werkloos. Tot 2020 groeide de economie en ook in het eerste coronajaar 2020 presteerde Utrecht nog altijd beter dan andere gemeenten. Intussen komen er meer mensen in de stad wonen, verandert het werk en verdwijnen er banen. Daardoor vinden mensen soms geen passende baan, terwijl er voor andere banen geen mensen zijn te vinden.

Met het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen wil de gemeente Utrecht bereiken dat er ondanks deze ontwikkelingen ook in de toekomst nog genoeg banen én genoeg werknemers zullen zijn. De gemeente geeft ieder jaar geld uit om activiteiten en mensen (medewerkers van de gemeente) mee te betalen. De rekenkamer heeft onderzocht of het economisch programma goed werkt.

De rekenkamer heeft niet kunnen vaststellen of het programma wel of niet goed werkt. Dit heeft verschillende oorzaken:

- Het economisch beleid laat niet zien wat de gemeente allemaal wil bereiken.
- De gemeente kijkt niet altijd of de activiteiten die ze uitvoert ook werken of beter kunnen.
- Het is niet duidelijk hoeveel geld en tijd de activiteiten van het programma kosten.
- Ondernemers en partijen waarmee de gemeente samenwerkt, weten niet altijd wat de gemeente wil bereiken.

Ook de coronacrisis speelde een belangrijke rol. De gemeente moest de afgelopen twee jaar nieuwe maatregelen en acties uitvoeren.

De rekenkamer geeft een aantal verbeterpunten mee. Zo vindt de rekenkamer dat de gemeente een samenhangend overzicht moet maken waarin staat wat de gemeente allemaal doet en wil bereiken. En het moet duidelijk worden hoeveel geld en tijd dingen kosten. Daarnaast vindt de rekenkamer dat de gemeente vaker moet onderzoeken of activiteiten werken en of ze beter kunnen. Tot slot vindt de rekenkamer dat er meer moet worden samengewerkt, zowel binnen als buiten de gemeente. Ook voor de gemeenteraad en andere overheden moet dat een beter beeld opleveren van wat de gemeente Utrecht allemaal doet voor de economie en wat dat oplevert.

Stadhuisbrug 1 Utrecht
Postbus 16200, 3500CE Utrecht
030-286 13 91 | utrecht.nl/rekenkamer

REKENKAMERRAPPORT

DE BALANS OPMAKEN

EEN ONDERZOEK NAAR DE EFFECTIVITEIT VAN HET ECONOMISCH BELEID VAN DE GEMEENTE UTRECHT

REKEN KAMER UTRECHT

DE BALANS OPMAKEN

EEN ONDERZOEK NAAR DE EFFECTIVITEIT VAN HET ECONOMISCH BELEID VAN DE GEMEENTE UTRECHT

2 februari 2022
Eindrapport

REKENKAMER UTRECHT

LEDEN

- Paul Venhoeven (voorzitter)
- Carolien de Boer
- Sjoerd Keulen

MEDEWERKERS ONDERZOEK

- Johan Snoei
- Marissa Bultman

CONTACTGEGEVENS

030 - 286 1391
rekenkamer@utrecht.nl
utrecht.nl/rekenkamer
Postbus 16200, 3500 CE Utrecht

INHOUDSOPGAVE

DEEL I BESTUURLIJK RAPPORT 8

1 DOELSTELLING ONDERZOEK 8
2 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 10
3 BESTUURLIJKE REACTIE COLLEGE VAN B&W 18
4 NAWOORD REKENKAMER 23

DEEL II NOTA VAN BEVINDINGEN 26

1 INLEIDING 26
1.1 AANLEIDING 26
1.2. DOEL EN ONDERZOEKSVRAGEN 26
1.3 WERKWIJZE EN AFBAKENING ONDERZOEK 27
1.4 LEESWIJZER 30

2 CONTEXT 32
2.2.1 STERKE GROEI UTRECHTSE ECONOMIE 32
2.2.2 UTRECHT IN VERGELIJKING G4: GOEDE SCORES EN LAAG BUDGET 36

3 DOELEN, MIDDELEN EN INSTRUMENTEN 40
3.1 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 40
3.2 TOELICHTING OP DE BEVINDINGEN 41
3.2.1 GEEN LOKALE ECONOMISCHE AGENDA, BELEID OP ONDERDELEN GEACTUALISEERD 41
3.2.2 DYNAMISCH DOEL MET FOCUS OP ARBEIDSMARKT, WEINIG ONDERSCHEIDEND UTRECHTS 45
3.2.3. BESTEDING MIDDELEN EN INSTRUMENTEN NIET HELDER 51
3.3 NORMENKADER 56

4 UITVOERING EN STURING 59
4.1 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 59
4.2 TOELICHTING OP DE BEVINDINGEN 60
4.2.1 PASSENDE MAATREGELEN BIJ NIEUWE ONTWIKKELINGEN 60

4.2.2 GEBRUIK BESCHIKBARE DATA VERSNIPPERD 64
4.2.3 STURING GEMEENTE OP ECONOMISCH TERREIN LASTIG 66
4.2.4 STURING GEMEENTERAAD FINANCIEEL EN OP INHOUD 68
4.3 NORMENKADER 70

5 DOELBEREIK EN EFFECTIVITEIT 73
5.1 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 73
5.2 TOELICHTING OP DE BEVINDINGEN 74
5.2.1 DOELEN ONBEKEND BIJ MEER DAN HELFT ONDERNEMERS 74
5.2.2 ONDERNEMERS ONVOLDOENDE BETROKKEN 79
5.2.3 GEEN OORDEEL OVER EFFECTIVITEIT MOGELIJK 81
5.3 NORMENKADER 86

BIJLAGE 1 AFKORTINGEN 89
BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE BRONNEN 91
BIJLAGE 3 DATA-ANALYSE 96
BIJLAGE 4 TOELICHTING INSTRUMENTEN 98
BIJLAGE 5 ANALYSE INDICATOREN 101

VOORWOORD

De balans opmaken. Iedere ondernemer zal dat herkennen. Minimaal één keer per jaar maak je als ondernemer een momentopname van hoe het bedrijf ervoor staat. En al is een gemeente geen onderneming, toch is het opmaken van de balans met regelmaat nodig. De gemeente investeert immers jaarlijks een aanzienlijk bedrag in de lokale economie. En al levert dat in financiële zin geen rendement op, de stad kan er wel zijn maatschappelijk voordeel mee doen.

De gemeenteraad heeft in 2020 aangegeven behoefte te hebben aan een onderzoek over de effectiviteit van het economisch beleid en sturingsmogelijkheden voor de gemeenteraad in het economisch programma.

Wij hebben als rekenkamer daarom de afgelopen maanden de balans op proberen te maken voor het programma *Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen* over de huidige raadsperiode. Wij zijn daar slechts deels in geslaagd. Dit komt enerzijds door de veranderingen die in deze periode plaatsvonden. Ook de coronacrisis had grote impact op de inzet van de gemeente en de samenwerkingspartners. We zien anderzijds dat er ook sprake is van structurele oorzaken waardoor de effectiviteit van het beleid niet is vast te stellen.

Bij dit onderzoek werkten veel personen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie mee aan een interview. Wij danken hen voor hun waardevolle inbreng. In het bijzonder bedanken wij de ruim duizend ondernemers die tijd hebben vrijgemaakt voor het invullen van onze enquête. Uw blik van buiten heeft ons een goed inzicht gegeven in uw kennis van de gemeente, en ook uw ervaringen en behoeften. Wij hopen dat dit onderzoek bijdraagt aan inzicht in het programma. En dat het uiteindelijk een bijdrage levert aan het in economische zin ‘samen stad maken’.

Paul Venhoeven,

voorzitter

Gerth Molenaar,

secretaris

Utrecht, 2 februari 2022

DEEL I BESTUURLIJK RAPPORT

1 DOELSTELLING ONDERZOEK

Aanleiding
De afgelopen jaren kende de gemeente Utrecht een lage werkloosheid en een hoge economische groei. De sterke economische positie is echter geen vanzelfsprekendheid. De stad groeit, het werk verandert, er verdwijnen banen en er zijn sterkere invloeden van technologische ontwikkelingen op de vraag naar werk. De coronacrisis is van grote invloed geweest op de economie, waarbij de verwachting is dat die de komende jaren nog gevolgen zal hebben. Het economisch beleid van de gemeente Utrecht moet daarom ook gericht zijn op het behouden van deze sterke positie.

De gemeenteraad heeft tijdens de bijeenkomst over het onderzoeksprogramma 2020 van de Rekenkamer Utrecht het onderwerp economisch beleid aangedragen. Er is bij raadsleden behoefte aan een onderzoek over de effectiviteit en investeringen van het economisch beleid en de sturingsmogelijkheden voor de gemeenteraad in het economisch programma. In voorliggend rapport presenteren wij de resultaten van ons onderzoek.

Doel en centrale vraag
Het doel van dit onderzoek is om de gemeenteraad inzicht te geven in de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht en op welke wijze de gemeente(raad) daarop heeft gestuurd. De centrale vraag van het onderzoek is:

> In welke mate is het economisch beleid van de gemeente Utrecht sinds 2018 effectief geweest, zijn de hulpbronnen uit de stad en de regio door de gemeente benut om de doelen van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen te behalen, en hoe heeft de gemeente(raad) daarop (bij)gestuurd?

Toelichting werkwijze
Het onderzoek is in de periode mei – november 2021 uitgevoerd. We hebben de relevante beleidsdocumenten, documenten uit de begrotingscyclus en andere raadsinformatie over het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* bestudeerd. Ook hebben we aanvullende informatie opgevraagd over ingezette (financiële) middelen en instrumenten. We hebben 19 medewerkers van de gemeente Utrecht geïnterviewd. Daarnaast hebben we met 21 personen gesproken bij organisaties waar de gemeente Utrecht mee samenwerkt.

Om een actueel beeld te krijgen van de Utrechtse economie en de belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen jaren heeft I&O Research voor ons data verzameld en geanalyseerd. Ook hebben we I&O Research een enquête onder Utrechtse ondernemers laten afnemen, waarbij 1.053

ondernemers de vragenlijst volledig hebben beantwoord. Al het onderzoeksmateriaal is vervolgens in samenhang geanalyseerd. Voor de beoordeling is gebruik gemaakt van een normenkader.

De afgelopen periode is sterk gekleurd door de coronacrisis die vanaf maart 2020 uitbrak. Die crisis is nog steeds gaande. Wij hebben ervoor gekozen om de effecten daarvan in het onderzoek buiten beschouwing te laten, omdat de focus van het onderzoek ligt op het programma zoals dat structureel is opgezet. Wel staan we stil bij de maatregelen die zijn genomen in verband met corona en de gevolgen die dat heeft gehad voor de gemeentelijke inzet.

Deze rapportage bestaat uit twee delen: I. het bestuurlijk rapport en II. de nota van bevindingen. In dit eerste deel gaan we in op de overkoepelende conclusies en aanbevelingen. De nota van bevindingen bevat onze bevindingen en de beoordeling aan de hand van de gehanteerde normen.

2 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op basis van de bevindingen zoals gepresenteerd in de nota van bevindingen komt de rekenkamer tot een hoofdconclusie met drie deelconclusies. Bij de deelconclusies formuleren we één of meer aanbevelingen en geven we een korte toelichting.

HOOFDCONCLUSIE

De Utrechtse economie presteert goed; de werkloosheid is laag en de stad kende de afgelopen periode een hoge economische groei. Het is alleen niet duidelijk in welke mate de gemeente Utrecht bijdraagt aan de goed presterende economie. Enerzijds komt dit door veranderingen die in de afgelopen raadsperiode hebben plaatsgevonden. De opbouw van het begrotingsprogramma werd anders, de gemeentelijke organisatie is voor de uitvoering van deze opgave opnieuw ingericht en de coronacrisis had grote impact.

We zien anderzijds dat er ook sprake is van structurele oorzaken waardoor de effectiviteit van beleid niet is vast te stellen. Geformuleerde doelen dekken de lading van het programma niet volledig. Maatregelen en instrumenten worden niet structureel geëvalueerd. De besteding van tijd en geld wordt uit de financiële administratie niet duidelijk. Veel ondernemers en samenwerkingspartners zijn niet goed op de hoogte van wat de gemeente doet. En de gemeenteraad ontvangt de informatie versnipperd en kan daarmee niet goed op inhoud en financiën controleren en waar nodig (bij)sturen. Voldoende reden dus om hiermee aan de slag te gaan.

Deze hoofdconclusie baseren we op drie deelconclusies.

Allereerst heeft de gemeente Utrecht geen samenhangend overzicht van de gemeentelijke inzet voor het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen. De doelen in de planning en control documenten sluiten niet aan op de inzet van de gemeente. Het is daarnaast onduidelijk waar het geld en de tijd naartoe gaan.

Daarnaast heeft de gemeente Utrecht de effecten van maatregelen en instrumenten onvolledig in beeld. Ook maakt zij nog niet optimaal gebruik van de beschikbare informatie op economisch terrein.

Tot slot werkt de gemeente Utrecht binnen het programma nog te weinig samen. Dat geldt ook voor de samenwerking met andere gemeentelijke opgaven en afdelingen. Ook buiten de gemeente liggen kansen om meer impact te hebben. Voor veel ondernemers en samenwerkingspartners is op dit moment niet duidelijk wat de gemeente precies doet en hoe zij kunnen bijdragen aan de opgave die er voor de stad ligt. De stad mist daarnaast een duidelijk economisch profiel.

Figuur 1. Zes aanbevelingen voor de verbetering van de effectiviteit van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*

DEELCONCLUSIE 1: SAMENHANGEND OVERZICHT VAN DE GEMEENTELIJKE INZET ONTBREEKT

De gemeente Utrecht heeft geen samenhangend overzicht van de gemeentelijke inzet voor het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. De doelen in de planning en control documenten sluiten niet aan op de inzet van de gemeente. Het is daarnaast onduidelijk waar het geld en de tijd naartoe gaan.

AANBEVELINGEN 1, 2 EN 3:

1. Stel een samenhangend overzicht van de gemeentelijke inzet op.
2. Maak concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen die aansluiten op de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus.
3. Bied meer inzicht in de besteding van tijd en geld aan de opgave.

Complex beleidsveld waar een samenhangend overzicht nodig is

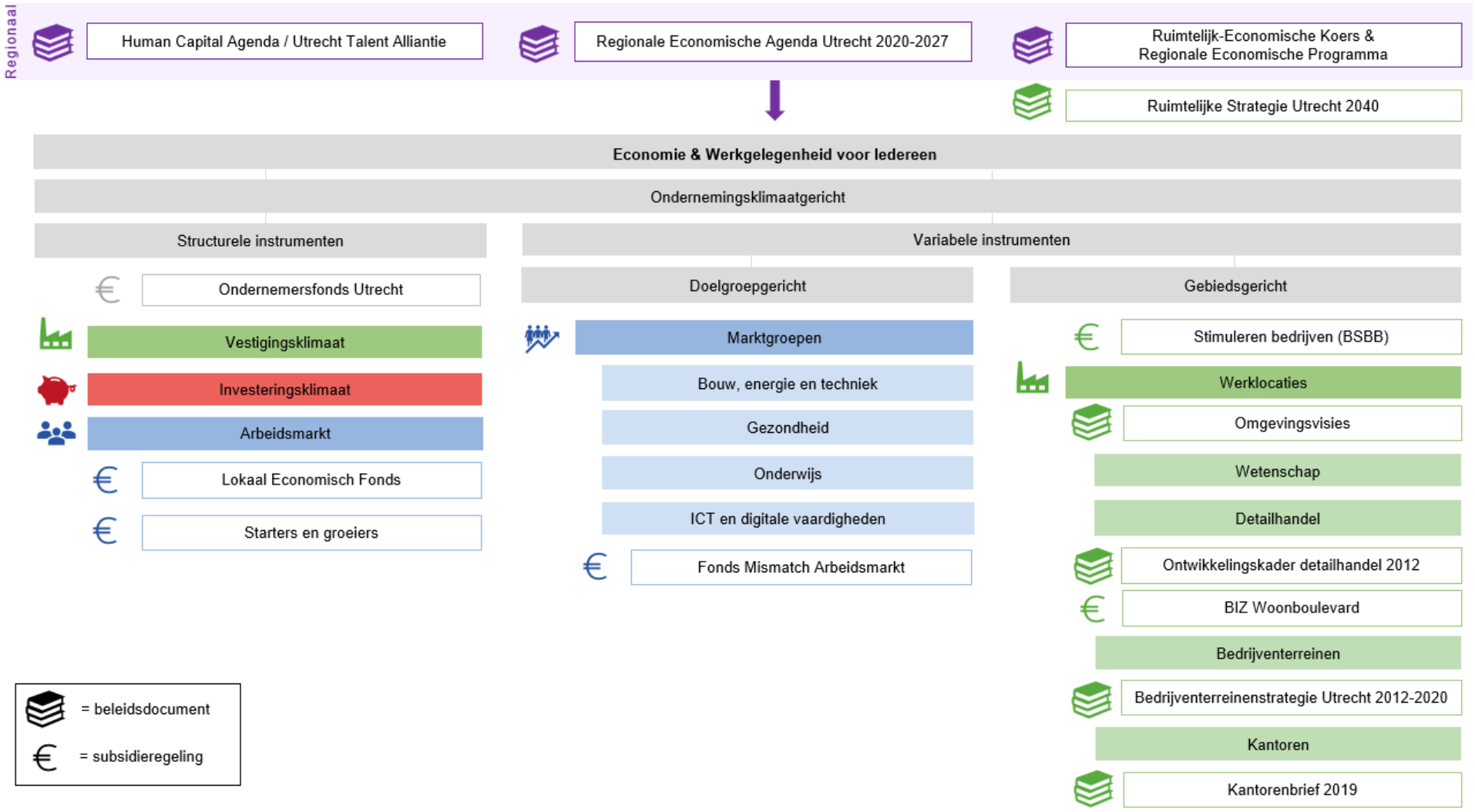
Het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* (verder: het programma) bevindt zich in een complexe omgeving. De gemeente heeft hier geen wettelijke taak en heeft dus veel beleidsvrijheid. De gemeente werkt niet alleen veel samen met externe partijen, maar is vaak zelfs afhankelijk van de inzet van die partijen om doelen te bereiken. Binnen de gemeentelijke organisatie gaan medewerkers van het programma steeds het gevecht aan met andere maatschappelijke opgaven zoals wonen en mobiliteit. Zij spannen zich op meerdere terreinen in. Er is echter geen goed overzicht van wat de gemeente nu precies in het programma doet en welke visie de gemeente heeft. Andere programma's binnen de gemeente hebben wel een duidelijke visie, zoals de woonvisie en het mobiliteitsplan.

In het verleden was er een lokale economische agenda, maar deze is niet geactualiseerd. De regionale economische agenda geldt nu als uitgangspunt, maar deze agenda biedt geen inzicht in de gemeentelijke aanpak. Ook in de planning & controldocumenten wordt niet duidelijk uitgelegd hoe het programma wordt aangepakt. De raadsbrieven over de voortgang van de opgave Werk voor Iedereen bevatten alleen informatie over de arbeidsmarkt en marktgroepen. Om binnen de gemeentelijke organisatie, naar samenwerkingspartners en de gemeenteraad duidelijkheid te bieden over het bredere programma, is een samenhangend overzicht of een agenda nodig.

Doelen sluiten niet aan bij de inzet van de gemeente en op andere bestuurlijke niveaus

De algemene doelstelling richt zich op toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die past bij de groei van de stad en dat is een belangrijke keuze. Dit maakt de focus van de inzet op de arbeidsmarkt wel duidelijk, maar laat niet goed zien dat er ook gewerkt wordt aan het vestigingsklimaat en het investeringsklimaat (zie figuur 2). Dit maakt het voor de medewerkers van het programma lastig om aan andere afdelingen en samenwerkingspartners duidelijk te maken waarop de inzet is gericht.

Figuur 2. Er is geen lokale economische agenda, het lokale economische beleid is op onderdelen geactualiseerd. De regionale economische agenda geldt als uitgangspunt voor het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen.

De regionale economische agenda richt zich op drie andere onderwerpen: toekomstgerichte leefomgeving, gezonde mensen, en waardevolle digitalisering. Lokale doelen en de regionale agenda sluiten dus niet goed op elkaar aan. Ook de aansluiting op landelijke en Europese doelen is niet tot stand gebracht. Daarnaast is de algemene doelstelling weinig onderscheidend Utrechts en past daarom bij veel andere gemeenten. Dit bemoeilijkt het verkrijgen van landelijke en Europese subsidies.

Onduidelijk waar de gemeente het beschikbare geld precies aan besteedt
Utrecht besteedt in vergelijking met andere G4-gemeenten een relatief laag bedrag aan het economisch programma. In 2020 heeft de gemeente Utrecht ongeveer € 19,5 miljoen besteed, in 2019 ging het om € 14,5 miljoen. Dit is inclusief het Ondernemersfonds Utrecht wat ongeveer de helft van het beschikbare budget is. Het is niet duidelijk hoeveel geld aan de verschillende activiteiten wordt uitgegeven. Wanneer trekt de gemeente bijvoorbeeld de portemonnee om het vestigingsklimaat te versterken? Of hoeveel geld gaat er naar de inzet op een beter investeringsklimaat?

Van de subsidies is wel duidelijk hoeveel geld er per subsidie wordt begroot en uitgegeven. Voor de inzet van mensen en geld voor activiteiten is dat echter niet te achterhalen. In de verantwoording aan de gemeenteraad worden alleen bedragen op het niveau van de prestatiedoelstellingen opgenomen. En grote wijzigingen worden puntsgewijs toegelicht. Daardoor ontbreekt een helder inzicht in de financiën. Zo wordt het voor de gemeenteraad moeilijk om integrale afwegingen te maken en te bepalen of bijsturing op deze opgave nodig is (zie verder deelconclusie 3).

DEELCONCLUSIE 2: INZICHT IN EFFECTIVITEIT VAN DE INZET GEMEENTE ONVOLLEDIG

De gemeente Utrecht heeft de effecten van maatregelen en instrumenten niet volledig in beeld. Ook maakt zij nog niet optimaal gebruik van de beschikbare informatie op economisch terrein.

AANBEVELINGEN 4 EN 5

4. Evalueer of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst.
5. Structureer het gebruik van informatie over economische ontwikkelingen en stel vast op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording.

Effecten maatregelen en instrumenten nog niet volledig in beeld

Er is de afgelopen jaren op economisch terrein veel gebeurd. De stad groeit en ook het aantal banen en vestigingen is per saldo sterk toegenomen. Het werk verandert en vraagt andere vaardigheden van mensen. De coronacrisis heeft wisselende effecten op de ondernemers. Sommige sectoren vielen bij tijden volledig stil, andere sectoren groeiden sterk. In ieder geval nam de onzekerheid toe. De gemeente moest in deze periode uitvoering geven aan coronamaatregelen.

We zien dat de gemeente passende maatregelen nam bij nieuwe ontwikkelingen. Het is echter nog niet duidelijk welke maatregelen structureel worden. Om onderbouwde keuzes te maken, is het eerst nodig om de effecten van de inzet vast te stellen. We zien bij de gemeente nog onvoldoende aandacht voor de evaluatie van de effecten van de ingezette instrumenten: beleid, mensen en geld. Bij de subsidies en de marktgroepen zien we wel dat meer aandacht wordt besteed aan monitoring en evaluatie. We missen dit nog op de inzet op vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt in bredere zin.

Veel informatie beschikbaar, maar niet optimaal benut

Er is op economisch terrein veel informatie beschikbaar. Voortdurend komen nieuwe cijfers en rapporten uit. De medewerkers van de gemeente maken hier op allerlei manieren gebruik van. Bijvoorbeeld in raadsbrieven en rapportages van de marktgroepen wordt dit zichtbaar. Het gebruik van data roept echter ook nog veel vragen op. Zo is het niet altijd duidelijk wat cijfers en rapporten precies zeggen. En hoe kunnen deze op een goede manier worden uitgelegd en gebruikt? Er is gewerkt aan een overkoepelend dashboard economie, maar dat is nu nog onvoldoende toegankelijk voor een breder gebruik. Er is meer structuur nodig om alle beschikbare informatie beter te benutten. De informatie kan dan meer worden gebruikt voor monitoring en evaluatie, maar ook voor planning & controldocumenten. En een zorgvuldig ingericht dashboard kan ook waardevol zijn om het debat op de belangrijkste onderwerpen te richten.

DEELCONCLUSIE 3: MEER VERBINDING NODIG BINNEN EN BUITEN HET PROGRAMMA

De gemeente Utrecht werkt binnen het programma onderling nog te weinig samen. Dat geldt ook voor de samenwerking met andere gemeentelijke opgaven en afdelingen. De gemeenteraad ontvangt versnipperde informatie en kan daarmee niet goed controleren en waar nodig (bij)sturen. Ook buiten de gemeente liggen kansen om meer impact te hebben. Voor veel ondernemers en samenwerkingspartners is op dit moment niet duidelijk wat de gemeente precies doet en hoe zij kunnen bijdragen aan de opgave die er voor de stad ligt. De stad mist daarnaast een duidelijk economisch profiel.

AANBEVELING 6

6. Verbeter de verbinding binnen en buiten de opgave zodat binnen de gemeentelijke organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave aan wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Gebruik dit ook om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en ontwikkel er een helder economisch profiel mee.

Interne samenwerking nog in ontwikkeling

Voor de uitvoering van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* werkt men samen met andere afdelingen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de marktgroepen. Tegelijkertijd zitten de verschillende doelen en activiteiten elkaar ook nog wel eens in de weg. Bijvoorbeeld: om een uitkeringsgerechtigde aan werk te helpen in één van de sectoren waar in de toekomst veel werk is, is vaak om- of bijscholing nodig. Dat heeft dus tijd nodig. Vanuit Werk en Inkomen is een snelle uitstroom naar werk echter een belangrijk doel. Daarnaast is bij de marktgroepen niet altijd van elkaar bekend waar men mee bezig is en hoe men elkaar kan versterken. Ook waren tot voor kort de teams op vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt nog niet op volle sterkte. Nu de bezetting op orde is, kunnen ook daar de interne verbindingen worden gelegd en verstevigd.

Sturing gemeenteraad op inhoud en financiën bemoeilijkt door versnipperde informatie

De gemeenteraad stuurt vooral met algemeen toepasbare instrumenten op het programma. Vaste momenten om financieel te sturen zijn de besprekingen van de planning & controldocumenten. Met het vaststellen van de begroting en jaarstukken wordt slechts op hoofdlijnen geld beschikbaar gesteld. De inhoudelijke informatie die met deze documenten aan de raad wordt voorgelegd, laat te wensen over. De indicatoren van het programma zijn gewijzigd en de realisatiewaarden zijn vaak niet ingevuld.

Als het gaat om activiteiten buiten de normale werkzaamheden die binnen de kaders van de prestatiedoelstellingen passen, moet het college terug naar de raad voor extra budget. De afgelopen jaren is dat bijvoorbeeld het geval geweest rond de regionale bieding om instituut Copernicus naar Utrecht te halen, die uiteindelijk is ingetrokken. Er is voor dit soort situaties in Utrecht geen flexibel besteedbaar budget beschikbaar.

Inhoudelijk stuurt de Utrechtse gemeenteraad onder andere met schriftelijke en mondelinge vragen. Daarnaast nam de raad belangrijke besluiten bij de regionale economische agenda (REA) en de oprichting van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM). Zowel bij de REA als de ROM gaat het om een vorm van regionale samenwerking. Op lokaal niveau zijn er belangrijke ruimtelijke besluiten genomen met de *Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040* en verschillende omgevingsvisies. Die zijn ook van invloed op de economie, omdat de raad hiermee stuurt op de invulling van de beschikbare ruimte en aangeeft wat er op die locaties

mag gebeuren. Het college informeert de raad ook met regelmaat via raadsbrieven over uiteenlopende onderwerpen en ontwikkelingen. Alles bij elkaar blijkt dat de informatie op het beleidsveld erg versnipperd is. Het is daardoor moeilijk om overzicht te krijgen en te houden.

Ondernemers en samenwerkingspartners niet goed op de hoogte

Op dit moment blijken de geënquêteerde Utrechtse ondernemers en de samenwerkingspartners niet goed op de hoogte van de inzet van de gemeente Utrecht. Dit is voor de zzp'er die werkt aan opdrachten door het hele land ook niet per se nodig. Maar voor de winkelier in een kwetsbaar winkelgebied ligt dat anders. Als het om maatregelen gaat die specifiek op een gebied of een doelgroep gericht zijn, is het belangrijk dat zij dat weten. Wij zien in de uitkomsten van onze enquête echter geen verschillen tussen ondernemers op of buiten een werklocatie. En ook niet tussen ondernemers die actief zijn in één van de vier marktgroepen of daarbuiten.

Op verschillende werklocaties blijkt behoefte aan meer informatie over bijvoorbeeld de subsidies die beschikbaar zijn voor de kwetsbare winkelgebieden. Zonder bekendheid te geven aan deze regelingen, worden er geen aanvragen ingediend en zal het beschikbare geld ook niet effectief ingezet kunnen worden. En breder geldt dat ondernemers en samenwerkingspartners meer betrokken willen worden bij de inzet van de gemeente. Contact met de gemeente wordt als positief ervaren. Tegelijkertijd willen ondernemers meer als partners met de gemeente samenwerken.

Duidelijk economisch profiel ontbreekt

De gemeente Utrecht mist een duidelijk economisch profiel. In bredere zin richt de gemeente zich op Gezond Stedelijk Leven, maar wat dat precies betekent voor de opgave is nog onduidelijk. Met name voor de verbinding met de provinciale, landelijke en Europese overheid is een helder profiel noodzakelijk. Overheden kunnen hun inzet dan op elkaar afstemmen en versterken. Een helder profiel is daarnaast van belang voor de onderbouwing van subsidieaanvragen door de gemeente.

3 BESTUURLIJKE REACTIE COLLEGE VAN B&W

Afgelopen jaar heeft u onderzoek gedaan naar de effectiviteit van het economisch beleid, de sturingsmogelijkheden voor de gemeenteraad en een balans opgemaakt van het programma ‘Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen’. Bij de afbakening heeft u ervoor gekozen om te kijken naar de periode medio 2018 tot november 2021.

In deze periode was ons coalitieakkoord Ruimte voor Iedereen leidend en van dit akkoord zijn op economisch terrein (bijna) al onze plannen verwezenlijkt, zoals bijvoorbeeld de oprichting en (co)financiering van de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Utrecht en structurele financiering van de infrastructuur voor startups en scale ups. Ook hebben we het fonds mismatch arbeidsmarkt opgezet, waarmee we omscholing naar toekomstbestendige beroepen in de gezondheidszorg, onderwijs, ICT/digitalisering en bouw en energietransitie stimuleren. Ondanks corona. Want deze periode is - zoals u ook in uw rapport verwoordt en in de hoofdconclusies aangeeft – sterk gekenmerkt door de gevolgen van de coronapandemie waar we de afgelopen twee jaar met een aanvullend maatregelenpakket en (ondersteunende) crisisacties snel op hebben ingespeeld. Kortom, we zijn trots op wat we met onze relatief zeer beperkte middelen (ten opzichte van andere grote steden, zoals u in de benchmark in uw rapport terecht stelt) in korte en intense tijd hebben neergezet.

Wij hebben uw rapport met interesse gelezen, zeker met betrekking tot uw aanbevelingen. Onderstaand gaan we in op uw aanbevelingen en geven we aan op welke wijze we deze oppakken. Daarnaast zijn er ook enkele punten die we nader willen onderstrepen of toelichten. Ook hierop komen we onderstaand terug.

Allereerst gaan we onderstaand in op de verschillende aanbevelingen die volgen uit de conclusies van het rapport.

1. Stel een samenhangend overzicht van de gemeentelijke inzet op

Deze aanbeveling volgen we deels op en laten deels over aan de nieuwe coalitie.

De economie van Utrecht staat niet op zich, maar vindt plaats op een regionale schaal, sterk beïnvloed door nationale en internationale economische bewegingen. Daarom hebben we het voortouw genomen om samen met onze regionale partners een ROM op te richten en een Regionale Economische Agenda (REA) op te stellen. De Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) en de Utrecht Talent Agenda - beide ook afgelopen periode opgesteld - zijn onze ruimtelijke vertaling, respectievelijk arbeidsmarktvertaling. De toegevoegde waarde van het opstellen van nieuw lokaal economisch beleid voor Utrecht zien we op dit moment niet –

zeker aangezien dit met de huidige capaciteit ten koste van gaat van de bestaande inzet. Aan de andere kant zien we het belang voor een totaaloverzicht van het programma, zeker voor de gemeenteraad. Daarbij zijn ook de doorvertaling van de REA en RSU op het programma Economie belangrijk. In september 2017 hebben we voor de gemeenteraad het 'Programma Economie presenteert"- georganiseerd, waarbij het programma werd toegelicht en ondernemers hun inbreng hierop gaven.

Acties:

- We organiseren in 2022 voor de nieuwe Raad periodiek (bijvoorbeeld 1 keer per jaar) een bijeenkomst vergelijkbaar met het eerdere "Programma Economie presenteert" en verkennen of er behoefte is dat periodiek te organiseren of dat de gemeenteraad op een andere manier een volledig overzicht wil krijgen.
- Besluitvorming over nieuw economisch beleid (een lokale visie) laten we aan de nieuwe gemeenteraad na de aanstaande verkiezingen.

2. Maak concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen die aansluiten op de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus

Deze aanbeveling volgen we deels op.

Zoals gezegd zijn de REA, de RSU respectievelijk de Human Capital Agenda (HCA) onze regionale, ruimtelijke en arbeidsmarktkompassen. Als we kijken naar de Europese programma's en het nieuwe coalitieakkoord, zijn de REA, RSU en HCA zeker nog actueel. In de praktijk hebben we niet ervaren dat dit samenwerking met andere agenda's c.q. lobby voor nationale en Europese middelen in de weg heeft gestaan.

Wel willen we meer lijn brengen in de programmastructuur door (het bevorderen van) het investeringsklimaat als aparte doelstelling in het programma op te nemen. Hierdoor wordt de organisatorische driedeling arbeidsmarkt, vestigingsklimaat en investeringsklimaat ook doorgezet in de programmastructuur.

Actie:

- Bij de eerste bestuursrapportage 2022 doen we een voorstel voor aanvulling van het programma met de doelstelling voor het bevorderen van het investeringsklimaat.

3. Bied meer inzicht in de besteding van tijd en geld aan de opgave.

Deze aanbeveling volgen we op.

In de financiële administratie wordt elke uitgave – inclusief personeel - via een WBS nummer toebedeeld voor specifieke projecten en activiteiten die door het jaar heen worden

gemonitord. Hiervoor zijn ook onderliggende documenten. We gaan er dan ook vanuit dat uw opmerkingen betrekking hebben op de link tussen de uitgaven en de programma indicatoren. Met de uitbreiding van de doelstellingen (zie vorig punt), willen we ook het inzicht in de besteding van middelen beter koppelen aan de acties en resultaten van de subdoelstellingen. Zoals in uw rapport wordt geconstateerd gebeurt dit al bij het leeuwendeel van de begroting, namelijk bij de subsidies zoals Ondernemersfonds Utrecht en LEF en bij de marktgroepaanpak. Uitbreiding van de doelstellingen biedt een goede gelegenheid om ook voor het laatste gedeelte te zorgen voor een juiste koppeling tussen doelstellingen. Uiteraard presenteren we dit bij de terugkoppeling aan de raad (zie punt 1).

Actie:

- Duidelijkere koppeling tussen inzet en doelstellingen, ook binnen deelprogramma's. Plan van aanpak in derde kwartaal van 2022 – Deze actie vormt ook input voor de bijeenkomsten zoals voorgesteld bij actie 1.

4. Evalueer of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst

Deze aanbeveling volgen we op.

Net als bij het vorige punt concludeert u dat evaluatie van de genomen maatregelen beter kan. Hierbij wordt aangegeven dat dit bij de subsidies en de marktroepen – het grootste gedeelte van het budget - al gebeurt. Net als bij voorgaand punt willen we dit voor de overige maatregelen ook verbeteren. Hierbij merken we wel op dat een deel van die overgebleven activiteiten soms een lange adem vergen (bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling) om goed te kunnen evalueren. Uiteraard nemen we resultaten hiervan mee bij de presentatie van het programma.

Actie:

- Beter evalueren van de inzet van middelen: plan van aanpak in tweede kwartaal van 2022, uitvoering vanaf 3^{e} kwartaal 2022

5. Structureer het gebruik van informatie over economische ontwikkelingen en stel vast op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording

Deze aanbeveling volgen we op.

Zoals u in het rapport al benoemt, werken we aan een dashboard om de ontwikkelingen van de economie, de arbeidsmarkt, het vestigingsklimaat en het investeringsklimaat openbaar te maken. Een goede monitoring is belangrijk voor het maken van keuzes. Juist tijdens de coronapandemie blijkt het belangrijk om goed de vinger aan de pols te houden. De basis

voor de monitor wordt in het eerste kwartaal van 2022 online gezet en daarna steeds verder uitgebreid. Daarnaast werken we met de provincie samen aan een regionaal dashboard die data geeft over de regionale ontwikkeling.

Actie:
- Publiceren van online dashboard Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen (basisvariant) in het eerste kwartaal van 2022. Deze wordt daarna verder uitgebreid.

6. Verbeter de verbinding binnen en buiten de opgave zodat binnen de gemeentelijke organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave aan wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Gebruik dit ook om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en ontwikkel er een helder economisch profiel mee.

Deze aanbeveling nemen we deels over.

We begrijpen dat overzicht van het programma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen soms lastig is vanuit het gezichtspunt van de Raad. De les die we uit uw rapport trekken is dat we (nog) beter ons verhaal – inclusief gegevens, plannen, acties, resultaten - periodiek naar buiten moeten brengen, zodat ondernemers, inwoners, samenwerkingspartners en de gemeenteraad een integraal beeld krijgen van het programma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen. Dit betekent niet *meer* informatie, maar wel een *consistentere* informatieoverdracht. Met de uitvoering van de acties bij al deze aanbevelingen hopen we hiermee een flinke stap in de goede richting te zetten.

Actie:
- We onderzoeken samen met partners hoe we het (economisch) profiel van de regio kunnen versterken. De nieuwe EBU moet daar een grote rol in spelen.
- De verbinding binnen de opgave is door groei, personeelswisselingen, andere organisatie en corona onder druk komen te staan, vooral de verbinding tussen deelprogramma's. We kijken nog eens goed met het team hoe we daar verbeteringen in kunnen aanbrengen.
- We onderzoeken in de tweede helft van 2022 op welke wijze de communicatie richting de eerste ring van partners beter kan. Dit doen we ook samen met onze partners, zoals het Ondernemersfonds Utrecht, Centrum Management Utrecht. De acties van bovenstaande punten nemen we daarbij mee.

Zoals gezegd hebben we uw rapport met veel interesse gelezen. Er zijn een aantal verwonderpunten en andere zaken die we hieronder nader toelichten of onderstrepen.

De samenwerking intern is de afgelopen periode in onze ogen sterk verbeterd. In de afgelopen twee jaar is – mede onder druk van corona – de samenwerking met Werk en

Inkomen en Onderwijs sterk verbeterd, maar ook met Duurzaamheid (Actieplan Circulair) en Bedrijfsvoering (Digitale Stad), Marketing en Communicatie (positionering regio), Openbare Ruimte (Coördinatieteam n.a.v. corona) en Public Affairs (lobby en EBU). U heeft hen niet gesproken, maar doet wel uitspraken over de interne samenwerking. Vermoedelijk bedoelt u de samenwerking binnen het programma. Dat kunnen we ons voorstellen gezien de groei van de personele bezetting door corona, de herijking van doelstellingen en het digitale werken. Dat heeft onze aandacht.

U trekt conclusies uit de enquête onder ondernemers over het programma economie, terwijl die ondernemers dikwijls in generieke wijze gereageerd lijken te hebben op de dienstverlening van de gemeente als geheel. Het programma economie is geen 'ondernemersvertegenwoordiger' en raakt slechts een beperkt deel van de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers. In het begin van deze periode hebben we een tijdlang gemonitord welke vragen ondernemers aan de gemeente stellen. Conclusie: ondernemers komen met dezelfde vragen bij de gemeente als inwoners. Het overgrote deel van hun dagelijkse problemen en vragen heeft betrekking op afval, parkeren en vergunningen. Uw onderzoek bevestigt dat. Dat valt niet onder het programma Economie. Dat maakt het wel lastig welke opmerkingen van de enquête (en dus het rapport) betrekking hebben op het programma en welke op de gemeente als geheel.

Daarnaast heeft u bij de enquête wel ondernemers, maar geen inwoners betrokken (met uitzondering van de ondernemers die ook inwoners van de gemeente Utrecht zijn). Dat is op zich een gemis, aangezien een aantal maatregelen gericht zijn op inwoners.

Juist deze raadsperiode hebben we meer focus aangebracht in het programma en die wordt begrepen. De werkgelegenheidsfunctie van de stad staat onder druk, vooral door ruimtegebrek. Tegelijk is de mismatch op de arbeidsmarkt groot en ontbrak het de regio vier jaar geleden aan investeringsinstrumenten en 'business development' capaciteit. Alle drie die terreinen hebben we met dezelfde focus zoals verwoord in prestatiedoelstelling 1.1.1 aangepakt met onze partners. Namelijk gericht op werk en werkgelegenheid die maatschappelijk van belang is én toekomstbestendig is. Werk dat nu en in de toekomst – ondanks de verregaande digitalisering – nog steeds nodig is. Met het programma leggen we daar de focus: werk en werkgelegenheid in 1) bouw-, techniek, circulaire economie, 2) gezondheidsgerelateerde beroepen, 3) ICT & Digitaal en 4) Onderwijs. Beroepen die ook voor de maatschappelijke transities van belang zijn. Het is goed om te lezen dat de ge-enquêteerde ondernemers die focus begrijpen.

De economie is regionaal en veel van ons beleid daarom ook. Wij vinden dat we als gemeente meer de leiding en verantwoordelijkheid moeten nemen in de regio. Op het gebied van economie is dat zelfs heel logisch, want de arbeidsmarkt en economie zijn regionaal. We hebben als gemeente zelf het initiatief genomen en de leiding gevoerd over het opstellen van een regionale economische agenda in de door u onderzochte periode. Met partners uit de

hele regio. Dat is in de afgelopen periode ruimtelijk-economisch vertaald in de RSU, in de agenda van de Utrecht Talent Alliantie, in het actieplan Circulaire economie en de visie digitale stad en in omgevingsvisies.

Grote inspanning met relatief zeer beperkt budget; aansluiting op beleidsagenda's Rijk en EU blijft achter. Zoals u terecht constateert kent het programma een relatief laag budget. Zeker aangezien de helft van het programmabudget niet voor activiteiten van het programma kan worden ingezet, maar als doorgeefluik functioneert voor het Ondernemersfonds Utrecht. Dit budget is door de onderliggende constructie en het raadsbesluit vast voor het Ondernemersfonds en kan is dus niet stuurbaar voor het programma worden ingezet. Het stuurbaar budget is dus al relatief klein in vergelijking met andere grote steden en is in praktijk dus nog eens twee keer zo klein dan in het rapport wordt aangegeven. Des te meer reden om trots te zijn op de behaalde resultaten afgelopen raadsperiode. Maar het verklaart ook waarom de aansluiting op landelijk en internationale investeringsagenda's (nog) achterblijft.

Tot slot
De uitdagingen voor de maatschappij – klimaat, digitalisering, groeiende mismatch op de arbeidsmarkt, herstel na corona, veranderende gezondheidszorg – zijn ook de uitdagingen voor de altijd veranderende economie. Het onderzoek van de rekenkamer draagt bij aan het scherper krijgen hoe we hier beter voorbereid en (nog) transparanter op kunnen acteren. Wij danken u voor het onderzoek en kijken uit naar het gesprek met de gemeenteraad over uw rapportage.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

18 januari 2022

4 NAWOORD REKENKAMER

Rekenkamer Utrecht dankt het college voor de uitgebreide reactie op het rapport. Wij waarderen dat het college per aanbeveling aangeeft wat zij daarmee wil doen en daarbij ook concrete acties benoemt.

Wij zien dat het college grotendeels instemt met onze conclusies en onze aanbevelingen. Het is daarbij positief dat het college in overleg met de (nieuwe) raad gaat werken aan het totaaloverzicht van het programma (aanbeveling 1). De aanvulling op de doelstellingen (aanbeveling 2) en een betere koppeling tussen de inzet van geld en personeel en de doelstellingen (aanbeveling 3) zullen bijdragen aan meer inzicht in de werking van het

programma. Het is daarnaast goed dat het college aan de slag gaat met de evaluatie van maatregelen en het versterken van het economisch profiel. In dit nawoord geven wij daarnaast nog een aantal aandachtspunten mee.

Bij aanbeveling 1 is van belang dat de hele opgave in het totaaloverzicht opgenomen wordt, dus ook het vestigingsklimaat. Wij benadrukken hierbij nogmaals een goede afstemming met de doelen van andere overheden. Het college geeft in dit kader ook aan dat de aansluiting op de landelijke en Europese investeringsagenda's (nog) achterblijft. In die aansluiting is ook zeker nog winst te behalen.

Bij de uitwerking van aanbeveling 4 geeft het college aan dat zij niet alleen de subsidies en marktgroepen, maar ook de evaluatie van de overige maatregelen wil verbeteren. Hierbij merken wij op dat het evalueren van het programma als geheel en de verschillende instrumenten structureel aandacht nodig heeft.

Het dashboard is een goed instrument om informatie te structureren (aanbeveling 5). Het is daarbij vooral belangrijk om de toegankelijkheid van de informatie te verbeteren en duidelijk aan te geven hoe informatie kan worden gebruikt: voor monitoring en evaluatie door de gemeentelijke organisatie, maar ook voor het informeren van de gemeenteraad en de stad.

Bij aanbeveling 6 schrijft het college te gaan onderzoeken op welke wijze de communicatie richting de eerste ring van partners beter kan. Wij vinden het belangrijk om breder te communiceren dan alleen de eerste ring van partners. Economie en werkgelegenheid voor Iedereen is een breed programma met veel (externe) betrokkenen. Het heeft daarom brede bekendheid nodig binnen en buiten het programma om gezamenlijke doelen te kunnen bereiken.

Bij de door ons uitgevoerde enquête merkt het college op dat er door de respondenten gereageerd is op de bredere gemeentelijke dienstverlening, en dat er alleen ondernemers en geen inwoners geënquêteerd zijn. Er is echter in de vragen wel degelijk specifieke aandacht besteed aan de inhoud van het economisch programma. Zo zijn de doelen van het economisch beleid specifiek benoemd en voorgelegd. Wij hebben bewust gekozen om het onderzoek te richten op ondernemers, omdat zij – als belangrijkste economische actoren die werkgelegenheid creëren – een primaire doelgroep zijn van het economisch beleid. Een groot deel van de respondenten is tegelijkertijd ook inwoner van de stad.

Wij zien de raadsbehandeling van het rapport en de verdere uitwerking in het plan van aanpak met belangstelling tegemoet.

Utrecht Centraal

DEEL II NOTA VAN BEVINDINGEN

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De afgelopen jaren presteerde de gemeente Utrecht relatief goed op het gebied van werkloosheid en economische groei. De sterke economische positie is echter geen vanzelfsprekendheid. De stad groeit, het werk verandert, er verdwijnen banen en er zijn sterkere invloed van technologische ontwikkelingen in de vraag naar werk. De coronacrisis is van grote invloed geweest op de economie, waarbij de verwachting is dat die de komende jaren nog gevolgen zal hebben. Het economisch beleid van de gemeente Utrecht moet daarom ook gericht zijn op het behouden van deze sterke positie.

Tijdens een bijeenkomst met de gemeenteraad over het onderzoeksprogramma 2020 van de Rekenkamer Utrecht heeft de gemeenteraad het economisch beleid aangedragen als onderzoeksthema. De gemeenteraad gaf aan graag inzicht te hebben in:

1) Wat de investeringen in het economisch beleid opleveren,
2) Hoe effectief de gemeentelijke organisatie is met het economisch beleid, en
3) Hoe groot de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente(raad) op het economisch programma zijn.

Omdat de vragen van de raadsleden uiteenliepen en het een breed beleidsterrein is, heeft de rekenkamer in het voorjaar van 2021 een nadere verkenning gedaan. Daarna hebben we besloten het onderzoek te richten op de effectiviteit van het economisch beleid voor zover dat is vastgelegd in het begrotingsprogramma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. In voorliggend onderzoeksrapport rapporteren wij onze bevindingen.

1.2. DOEL EN ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit onderzoek is om de gemeenteraad inzicht te geven in de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht en hoe de gemeente(raad) daarop heeft gestuurd.

De centrale vraag van het onderzoek is:

In welke mate is het economisch beleid van de gemeente Utrecht sinds 2018 effectief geweest, zijn de hulpbronnen uit de stad en de regio door de gemeente benut om de doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* te behalen, en hoe heeft de gemeente(raad) daarop (bij)gestuurd?

Deze centrale vraag is uitgewerkt in zeven onderzoeksvragen:

1) Welke doelen heeft de gemeente Utrecht in het economische beleid, zijn deze samenhangend en onderbouwd?
2) Welke financiële middelen en instrumenten heeft de gemeente ingezet op het economisch beleid en zijn deze verbonden met de doelen?
3) Welke maatregelen worden door de gemeente genomen om nieuwe ontwikkelingen te stimuleren of af te remmen?
4) Welke ontwikkelingen zijn zichtbaar in data op economisch terrein in relatie tot de vastgestelde prestaties en effecten van het economisch beleid en in hoeverre sluit de gemeente Utrecht op de ontwikkelingen aan?
5) Welke sturingsmogelijkheden hebben de gemeente Utrecht en specifiek de Utrechtse gemeenteraad op het economisch beleid en hoe is daar in de jaren vanaf 2018 invulling aan gegeven?
6) Welke oordelen en opvattingen hebben stakeholders (met name ondernemers en samenwerkingspartners) over de prestaties en effecten van het economische beleid van de gemeente Utrecht?
7) In hoeverre zijn de doelen van het economisch beleid bereikt en zijn deze aanwijsbaar het gevolg van het door de gemeente Utrecht gevoerde beleid?

Bij de beantwoording van de onderzoeksvragen hebben wij een normenkader gehanteerd. Aan het einde van elk hoofdstuk zijn per onderzoeksvraag de bijbehorende normen met daarbij een beoordeling naar de mate waarin eraan wordt voldaan (rood, oranje, groen) opgenomen. Daarbij verwijzen wij ook naar de bevinding(en) waarop dit oordeel is gebaseerd. Rood betekent dat niet aan de norm voldaan wordt. Oranje wijst erop dat deels aan de norm wordt voldaan en groen wil zeggen dat (grotendeels) aan de norm voldaan is. Met grijs wordt aangegeven dat de realisatie ten opzichte van de norm niet door de rekenkamer te beoordelen is.

1.3 WERKWIJZE EN AFBAKENING ONDERZOEK

Werkwijze

De rekenkamer heeft de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

- Documentstudie: We hebben relevante beleidsdocumenten, documenten uit de begrotingscyclus en de raadsinformatie over het beleidsveld Economische Zaken bestudeerd. Ook hebben we aanvullende informatie opgevraagd over ingezette (financiële) middelen en instrumenten. Voor het overzicht van de kerndocumenten waarop de bevindingen van de rekenkamer zijn gebaseerd, verwijzen wij naar bijlage 2.
- Interviews: In de maanden juni tot en met september 2021 hielden wij 13 interviews met 19 medewerkers van de gemeente Utrecht. In dezelfde periode namen wij 16 interviews af met 21 personen bij stakeholders/ belanghebbenden waar de gemeente Utrecht in het

kader van het economisch beleid mee samenwerkt. Voor een overzicht van de personen die wij gesproken hebben, verwijzen wij naar bijlage 2.

- Dataverzameling en -analyse: Om een actueel beeld te krijgen van de Utrechtse economie en de belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen jaren hebben we aan I&O Research de opdracht verleend om data te verzamelen en analyseren. Een overzicht van de onderzochte aspecten staat in bijlage 3.
- Enquête ondernemers: We hebben I&O Research in juli-augustus 2021 een enquête onder – een selectie van – de Utrechtse ondernemers laten afnemen. In totaal hebben 1.053 ondernemers de vragenlijst volledig beantwoord. De antwoorden, responsanalyse en nadere duiding bij de representativiteit van de uitkomsten staan in de afzonderlijke internetbijlage die beschikbaar is op onze website. De belangrijkste uitkomsten zijn opgenomen in dit onderzoeksrapport.
- Analyse en rapportage: Het onderzoeksmateriaal uit de voorgaande stappen is in samenhang geanalyseerd en opgenomen in voorliggend rapport.

Afbakening

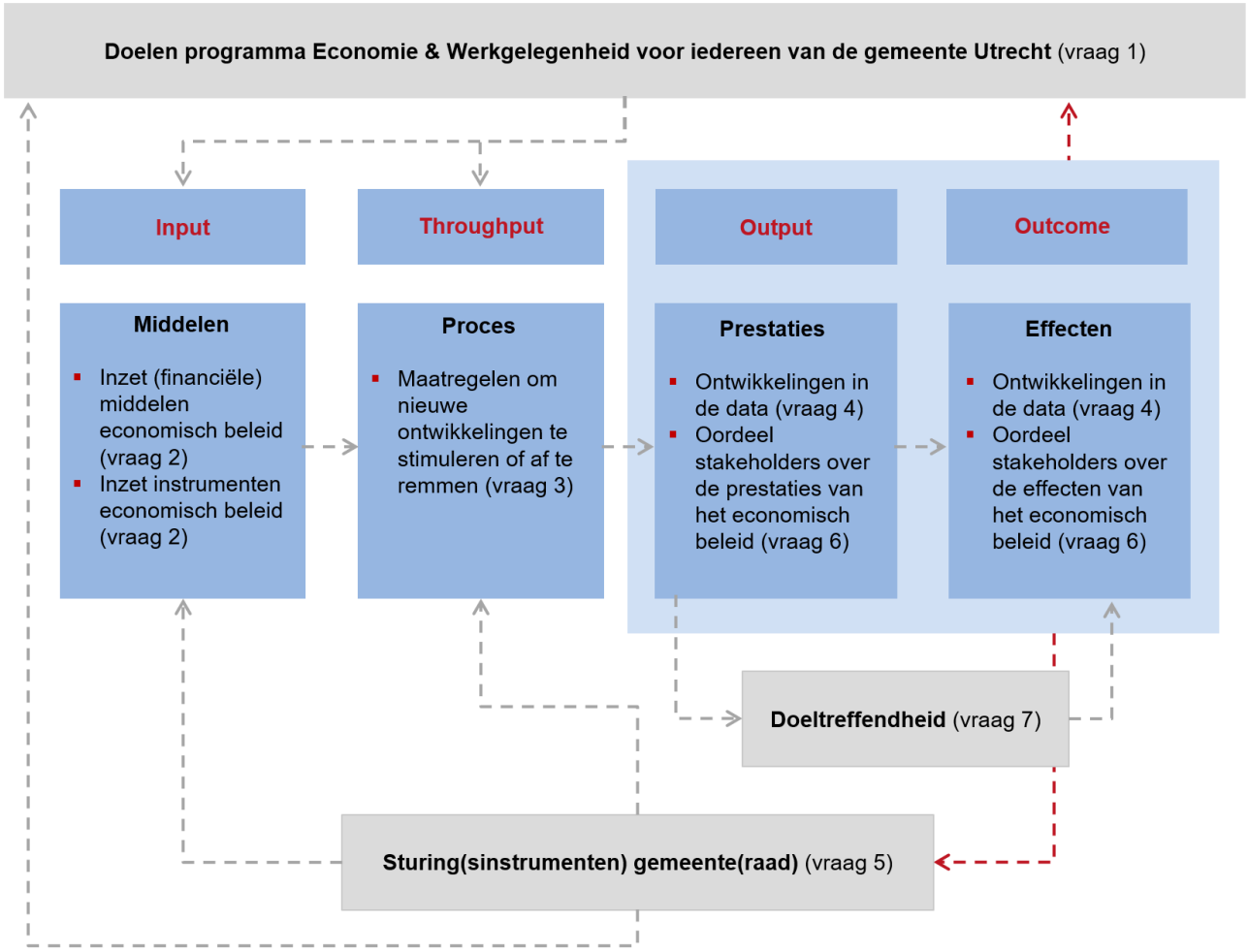
We hebben verschillende keuzes gemaakt om het onderzoek duidelijk af te kunnen bakenen. Deze beschrijven we hieronder puntsgewijs:

- Periode: We richten het onderzoek met name op de huidige raadsperiode 2018-2021. Vigerend beleid dat al eerder van kracht is geworden, nemen wij daarbij wel mee. De onderwerpen toerisme en evenementen vallen buiten de scope van het onderzoek.
- Marktgroepen: We gebruiken hierbij de indeling van de gemeente Utrecht. Daarmee kijken we specifiek naar de activiteiten en de middelen die worden ingezet voor de Bouw, Energie en Techniek, Gezondheidszorg, Onderwijs, en ICT en digitale vaardigheden. In onze analyse gaan we uit van de aanpak in zijn geheel en gaan we niet in op de afzonderlijke marktgroepen.
- Werklocaties: Bij de werklocaties wordt onderscheid gemaakt naar verschillende typen locaties: detailhandel, kantoren, bedrijventerreinen, wetenschap, informele bedrijfsruimte, werken vanuit de woning, en overige locaties.
  Wij onderzoeken voor vijf verschillende werklocaties uit de eerste vier categorieën de ontwikkeling en de rol van de gemeente Utrecht daarbij. Het gaat dan om de binnenstad, Shoppingcenter Overvecht, Utrecht Businesspark Papendorp, bedrijventerrein Lage Weide, en Utrecht Science Park.
  De informele bedrijfsruimte, het werken vanuit de woning en de overige typen locaties blijven in ons onderzoek buiten beschouwing. Het gaat hierbij om het beleid en de uitvoering voor de werklocaties als zodanig en niet om een diepgaande analyse op iedere werklocatie afzonderlijk.
- Subsidies: Alleen de subsidies die direct binnen het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* worden begroot en verantwoord, worden in de analyse meegenomen. De subsidies die zich richten op toerisme en evenementen zijn niet geanalyseerd.

- Raadsinformatie: In de raadsinformatie gaan wij voor de huidige raadsperiode (vanaf maart 2018) na op welke manier de gemeenteraad gestuurd heeft op het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*, exclusief de onderdelen toerisme en evenementen.
- Gebiedsafbakening: we leveren bij de beschikbare gegevens zoveel mogelijk inzicht in gemeentelijke ontwikkelingen. In sommige gevallen zijn de gegevens alleen op een regionaal of landelijk niveau beschikbaar. Zie bijlage 3 voor een nadere toelichting op het geografisch niveau waarop de gegevens beschikbaar zijn.

Bij de analyse hebben wij het analysekader dat staat weergegeven in figuur 1.1 gehanteerd. De onderzoeksvragen hebben we hier direct aan verbonden.

Figuur 1.1. Analysekader Onderzoek economisch beleid

Bron: Rekenkamer Utrecht, 2021

1.4 LEESWIJZER

Om inzicht te krijgen in de belangrijkste bevindingen van het onderzoek volstaat de eerste paragraaf van de verschillende hoofdstukken. Voor een nadere toelichting op deze bevindingen kan kennisgenomen worden van de uitwerking in de tweede paragrafen.

Hoofdstuk 2 geeft een korte introductie op de context van het onderzoek. In hoofdstuk 3 beschrijven we de doelen, middelen en instrumenten van het Utrechtse economisch beleid (onderzoeksvragen 1 en 2). In hoofdstuk 4 gaan we in op de uitvoering en sturing op dit beleidsterrein (vragen 3 t/m 5). In hoofdstuk 5 komen het doelbereik en de effectiviteit van het beleid aan de orde (vragen 6 en 7).

Het geheel heeft vijf bijlagen: 1. de lijst met gebruikte afkortingen, 2. de lijst met geraadpleegde documenten en personen, 3. de lijst met onderzochte aspecten in de data, 4. een nadere toelichting op de inhoud van instrumenten en 5. analyse indicatoren.

2 CONTEXT

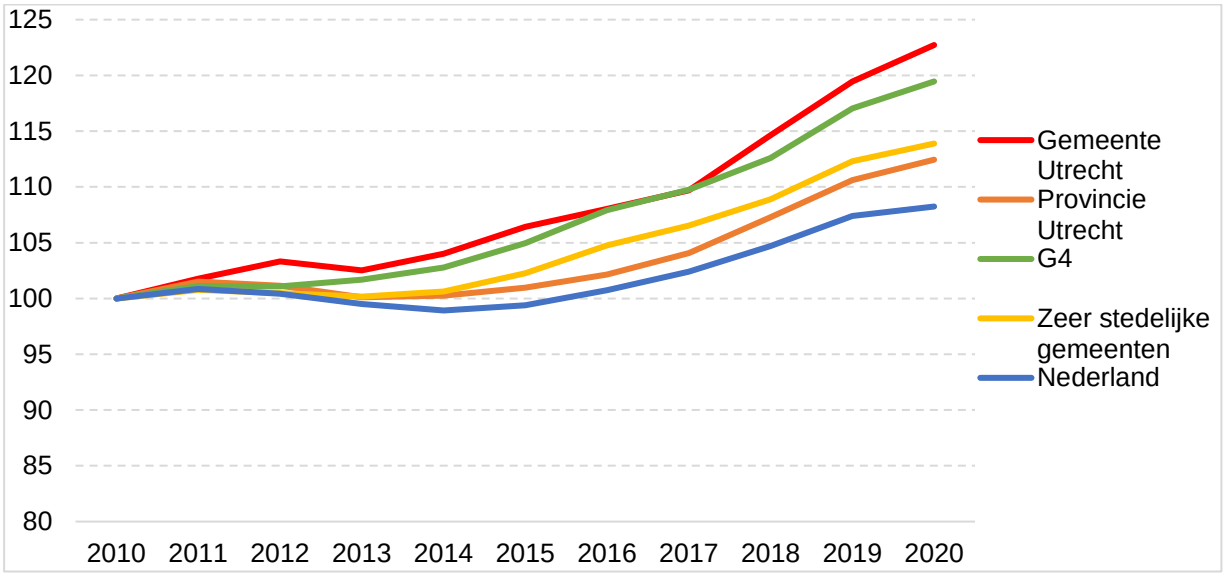
In dit hoofdstuk schetsen we een beeld van de Utrechtse economie en vergelijken we Utrecht op een aantal factoren met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

2.2.1 STERKE GROEI UTRECHTSE ECONOMIE

Arbeidsmarkt

De regio Utrecht behoorde de afgelopen jaren tot één van de best presterende regio's.[1] De stad Utrecht levert daar als grootste gemeente een grote bijdrage aan. In figuur 2.1 is de ontwikkeling van het aantal banen in Utrecht en Nederland weergegeven.

Figuur 2.1 Het aantal banen neemt in Utrecht met name sinds 2017 relatief sterk toe (indexcijfers, 2010 = 100)

Bron: LISA, 2020. Bewerking RKU

Uit de cijfers blijkt dat het aantal banen in de periode 2010-2020 is toegenomen van 229.000 naar 281.000 (een stijging van 22,7%).[2] De stijging was in deze periode hoger dan die in de provincie Utrecht, het gemiddelde in de vier grote steden, andere zeer stedelijke gemeenten en Nederland als geheel. Het aandeel van de Utrechtse economie is hiermee toegenomen. De potentiële beroepsbevolking (inwoners van 15 tot 75 jaar) nam in de gemeente Utrecht in de periode 2010-2020 toe van 241.000 naar 281.000 (een stijging van 16,5%). Ook dat ligt

[1] ING (2021*), Utrecht is ook in 2020 één van de best presterende regio's*. Geraadpleegd via https://www.ing.nl/zakelijk/kennis-over-de-economie/jouw-provincie/vooruitzichten-regios/regios/utrecht.html; Aalders et al. (2021), *Laat herstel brede welvaart niet weer tien jaar duren*. RaboResearch & Universiteit Utrecht; IB Onderzoek Gemeente Utrecht (2020), *Economische Ontwikkeling*. Geraadpleegd via https://www.utrecht-monitor.nl/economie-inkomen/economie/economische-ontwikkeling. IB Onderzoek Gemeente Utrecht (2020), *Arbeidsmonitor*. Geraadpleegd via https://www.utrecht-monitor.nl/economie-inkomen/werk-inkomen/arbeidsparticipatie.

[2] I&O Research o.b.v. LISA-bestanden van banen (2021)

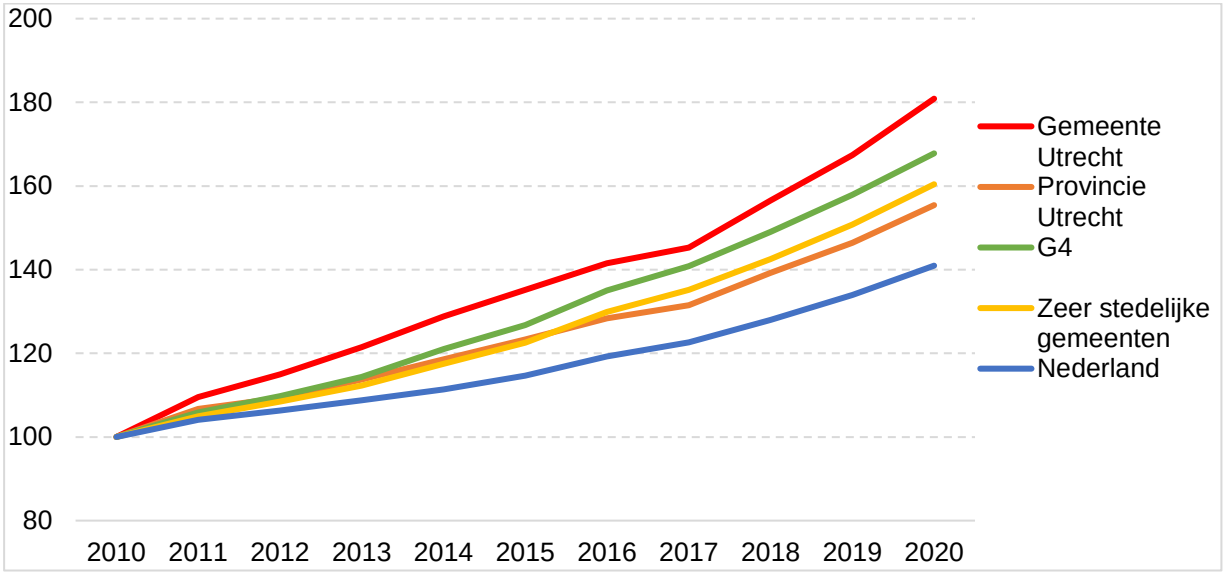
hoger dan de stijging in de provincie Utrecht en in Nederland.[3] De groei van de potentiële beroepsbevolking liep daarmee gelijk op met de toename van het aantal inwoners in deze periode. Tegelijk was de groei van het aantal banen iets hoger dan de groei van de potentiële beroepsbevolking in deze periode. De omvang van de potentiële beroepsbevolking is nu min of meer gelijk aan het aantal banen in de stad.

Het werkloosheidspercentage was in de jaren 2010-2019 relatief laag ten opzichte van andere grotere steden. De gemeente Utrecht volgde in deze periode de landelijke trend. Wel is een relatief groot deel van de werkzoekenden hoog opgeleid. In 2019 ging het om 18% van alle geregistreerde werkzoekenden, ten opzichte van 13% in de zeer stedelijke gemeenten en Nederland.[4]

Vestigingsklimaat

Het aantal vestigingen is in Utrecht in de periode 2010-2020 toegenomen van circa 25.500 naar 46.500 (een stijging van 80,9%). Dit is ook hoger dan de stijging in de provincie Utrecht, gemiddeld in de G4, in zeer stedelijke gemeenten en Nederland.[5] In figuur 2.2 is deze ontwikkeling weergegeven.

Figuur 2.2 Het aantal vestigingen neemt in Utrecht met name sinds 2017 relatief sterk toe (indexcijfers, 2010 = 100)

Bron: LISA, 2020, Bewerking RKU

Het aandeel van de zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) nam in de jaren 2010-2014 toe van 558 naar 612 per 1.000 vestigingen en in de jaren daarna af naar 575 in 2019. Dit ligt

[3] Rekenkamer Utrecht o.b.v. CBS (2021). Geraadpleegd via, https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84727NED/table?ts=1632818198794

[4] I&O Research o.b.v. CBS-data (2021)

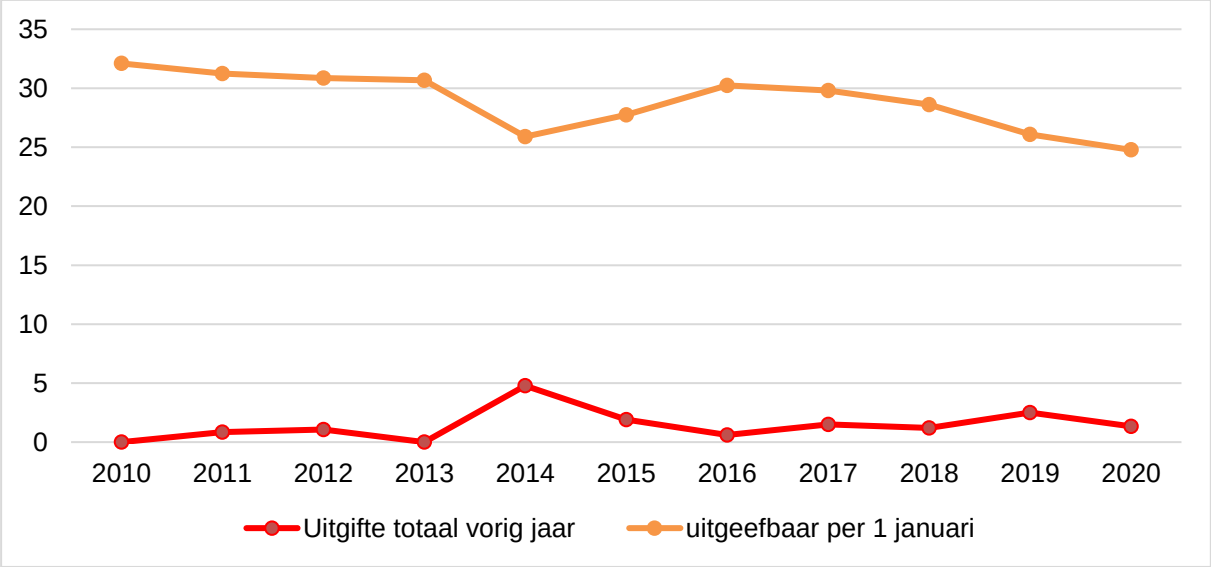
[5] I&O Research o.b.v. LISA-bestanden van vestigingen (2021)

iets lager dan het aandeel in de provincie Utrecht en Nederland, in 2019 respectievelijk 602 en 590.

Het saldo van het aantal oprichtingen ten opzichte van het aantal opheffingen is in Utrecht in de periode 2010-2020 positiever dan in vergelijkbare gemeenten, de provincie Utrecht en Nederland. Dit wordt zowel verklaard door een gemiddeld groter aantal oprichtingen als een kleiner aantal opheffingen. Ook het aantal faillissementen is in de meeste jaren lager dan gemiddeld.[6]

Het totaaloppervlak dat in Utrecht is uitgegeven als bedrijventerrein bedroeg in de afgelopen jaren rond de 550 hectare (ha). Figuur 2.3 geeft de ontwikkeling over de periode 2010-2020 weer. In 2018 is Kanaleneiland Merwede (20 ha) en in 2019 Cartesiusdriehoek (eveneens 20 ha) aan de voorraad onttrokken. Met de uitgifte van enkele hectares op Oudenrijn en De Wetering Noord en Zuid, resteert per januari 2020 in totaal 534 ha aan bedrijventerrein. De oppervlakte uitgeefbaar terrein is dan nog 25 ha.

Figuur 2.3 Aantal beschikbare hectares op bedrijventerreinen neemt steeds verder af

Bron: I&O Research o.b.v. IBIS, 2021

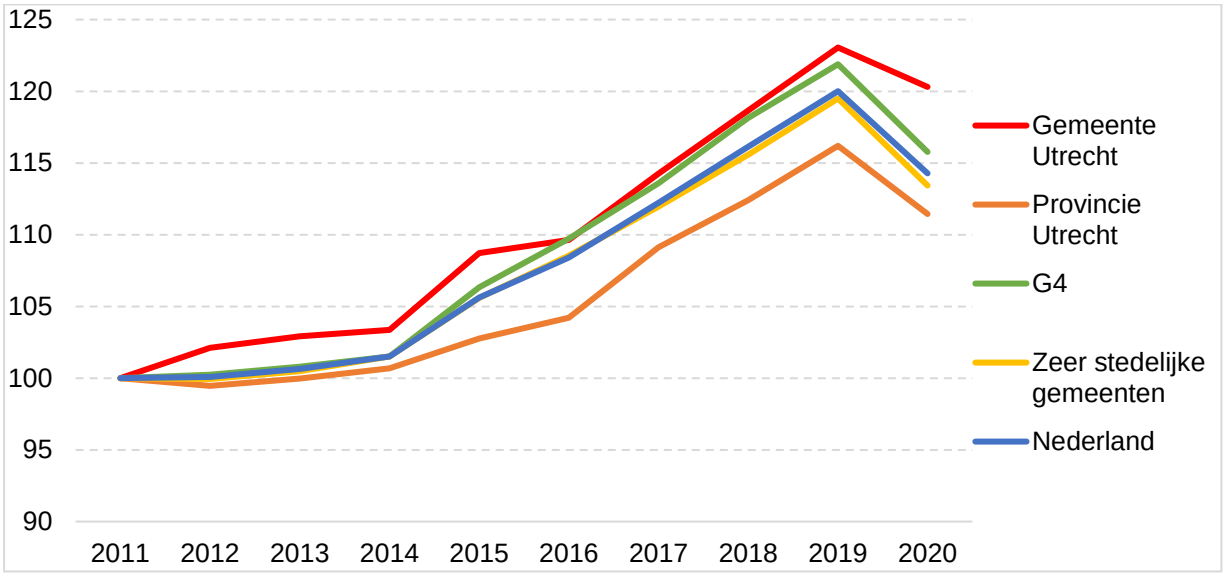
Voor de kantorenvoorraad geldt dat het aanbod in de jaren 2011 tot en met 2017 ruim was; 3 tot 5 keer groter dan de opname. In 2019 was het aanbod laag en nam de opname sterk toe, waardoor er krapte op de kantorenmarkt ontstond. In 2020 was de opname dermate laag dat er geen sprake meer was van krapte. De markt voor bedrijfsruimte blijkt in Utrecht in het algemeen krapper dan voor de kantoren. De kantorenleegstand overschrijdt overigens niet de benodigde frictieleegstand. In 2019 was er een piek in de opname van bedrijfsruimte, in 2020 nam de opname sterk af.[7] Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het beperkte aanbod.

[6] I&O Research o.b.v. CBS-data (2021)
[7] I&O Research o.b.v. rapportage Cushman & Wakefield (2021)

Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde[8] van de Utrechtse economie is in de periode 2011-2020 toegenomen van € 21,5 miljard naar € 25,9 miljard (een stijging van 20,3%). Dit is hoger dan de stijging in de provincie Utrecht, gemiddeld in de G4, in zeer stedelijke gemeenten en Nederland.[9] In figuur 2.4 is deze ontwikkeling weergegeven. De gemeente Utrecht heeft hiermee in 2020 een aandeel van 5,5% in de totale toegevoegde waarde van Nederland (€ 470,7 miljard). In 2011 was het aandeel nog 5,2%. Het effect van de coronacrisis is ook duidelijk zichtbaar door de sterke daling in 2020. Utrecht kent met een daling van 2,2% (2020 t.o.v. 2019) een relatief kleine afname ten opzichte van de referentiegebieden (landelijke afname van 4,8%).

Figuur 2.4 De toegevoegde waarde van de Utrechtse economie is in de periode 2011 – 2020 relatief sterk toegenomen (indexcijfers, 2011 = 100)

Bron: LISA, 2020. Bewerking RKU.

Investeringsklimaat

Cijfers over de investeringen in vaste activa zijn alleen beschikbaar op provinciaal en landelijk niveau. Deze investeringen zijn met een stijging van € 11,5 mld. naar € 16,3 mld. in de periode 2010-2018 sterker gestegen in de provincie Utrecht (41,3%) dan landelijk over dezelfde periode (26,0%). In de provincie Utrecht heeft de zakelijke dienstverlening een relatief groot aandeel in de investeringen (18% t.o.v. 10% landelijk), en de sectoren industrie en nijverheid en energie relatief kleine aandelen (respectievelijk 5% en 9% t.o.v. 11% en 16% landelijk).

[8] De toegevoegde waarde is het verschil tussen productie en verbruik. Zie voor meer informatie: https://www.lisa.nl/nieuws/84/lisa-lanceert-toegevoegde-waarde-cijfers

[9] I&O Research o.b.v. LISA bestanden (2021)

De R&D[10] uitgaven in de provincie Utrecht als aandeel van het bruto regionaal product (2,2%) lopen gelijk met het landelijk gemiddelde, maar lopen achter bij onder andere Noord-Holland, Noord Brabant en Zuid-Holland. Daarnaast ligt het aandeel private R&D-investeringen in Utrecht lager dan in andere landsdelen en het Nederlands gemiddelde. Verder neemt het aantal private bedrijfsfinancieringen en aantal groeibedrijven in Utrecht toe. In het onderzoek van NEO Observatory wordt geconcludeerd dat de provincie Utrecht "zonder meer één van de best ontwikkelde ecosystemen voor ondernemerschap in Nederland en Europa" heeft, maar noemt ook een aantal zwakke schakels. Het gaat dan met name om de elementen financiering en leiderschap en de zwakke positie qua ondernemerschapstalent en private kennisinvesteringen. Deze zwakke schakels verdienen volgens de onderzoeker zowel structureel als in tijden van coronacrisis extra aandacht. De oprichting van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij en de Utrecht Region Economische Corona Alliantie worden in dit perspectief als lichtpunt benoemd.[11]

Corona

De gevolgen van de coronacrisis voor de Utrechtse economie zijn op dit moment nog onzeker. Uit voorlopige cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is wel op te maken welk percentage van de bedrijfsvestigingen gebruik maakt van de verschillende regelingen (TVL, TOZO, TOGS, NOW).[12] De mate waarin deze door Utrechtse vestigingen gebruikt worden, wijkt niet veel af van het gemiddelde in de provincie Utrecht, zeer stedelijke gemeenten en Nederland. Wel vroegen iets minder Utrechtse bedrijven uitstel van belastingbetaling aan ten opzichte van zeer stedelijke gemeenten (15% ten opzichte van 18%).

2.2.2 UTRECHT IN VERGELIJKING G4: GOEDE SCORES EN LAAG BUDGET

Goede scores

De Utrechtse economie blijkt op veel factoren beter te presteren dan Den Haag, Rotterdam en Amsterdam (tabel 2.5). In paragraaf 2.2.1 beschreven we de ontwikkelingen in het aantal banen en vestigingen in Utrecht. Uit de ontwikkeling van het aandeel van de grote steden in het totaalaantal banen en vestigingen in Nederland blijkt dat Utrecht aan economisch belang heeft gewonnen. In de periode 2010-2020 was de toename van het aandeel banen van Utrecht 13,4% (het aandeel in Nederland steeg van 2,8% naar 3,1%).

Alleen Amsterdam deed het beter en de andere grote steden bleven (sterk) achter. Bij het werkloosheidspercentage, de netto arbeidsparticipatie, het aandeel vestigingen en snelgroeiende bedrijven presteert Utrecht relatief beter dan alle andere grote steden. Dit

[10] Research & Development.

[11] NEO Observatory (november 2020). *Utrecht+ Economisch Beeld. Korte en lange termijn. Update economische analyse en impact coronacrisis.*

[12] TVL = Tegemoetkoming Vaste Lasten, TOZO = Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers, TOGS = Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren, NOW = Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid

relatief positieve beeld wordt bevestigd door het onderzoek van NEO Observatory[13] waarin ook zichtbaar is dat Utrecht vooral sinds 2017 beter presteert dan het Nederlands gemiddelde. Een kanttekening is wel dat de impact van de coronacrisis op de langere termijn op een aantal terreinen, waaronder het werkloosheidspercentage, nog onbekend is.

Laag budget

Een globale analyse van de beleidsprogramma's maakt duidelijk dat het budget van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* relatief laag is: zowel gemiddeld per inwoners als per vestiging is het bedrag lager dan in Den Haag, Rotterdam en Amsterdam. Opgemerkt wordt bovendien dat Utrecht als enige grote stad een ondernemersfonds heeft dat in 2020 goed is voor ongeveer € 8,5 miljoen van het totale budget van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. Dit is een budget waar de gemeente niet op kan sturen door de onderliggende constructie en dat aan een breed spectrum van activiteiten wordt uitgegeven. Er is voor de instelling en voortzetting van een dergelijk fonds wel een raadsbesluit nodig. In hoofdstuk 3 gaan we kort in op de beleidsdoelen van de andere grote steden.

Tabel 2.5 De Utrechtse economie presteert goed in vergelijking met Den Haag, Rotterdam en Amsterdam. Het programma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen heeft een relatief laag budget.

	Utrecht	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam
Economische kengetallen				
Banen (2020)	281.080	298.230	391.870	701.050
Ontwikkeling aandeel in Nederland, 2010 - 2020	2,8% - 3,1% (+13,4%)	3,3% - 3,3% (0,0%)	4,2% - 4,4% (+3,6%)	6,6% - 7,8% (+18,6%)
Banen per 1.000 inwoners 15-74 jaar	948	702	748	929
Werkloosheidspercentage (2019)	3,5%	5,1%	5,9%	4,2%
Netto arbeidsparticipatie (%, 2019)	74%	65%	64%	69%
Vestigingen (2020)	46.450	63.400	63.550	167.760
Ontwikkeling aandeel in Nederland, 2010 - 2020	2,0% - 2,6% (+28,3%)	3,2% - 3,5% (+11,7%)	2,9% - 3,6% (+22,1%)	7,9% - 9,4% (+18,5%)
Vestigingen per 1.000 inwoners 15-74 jaar	131	121	95	199

[13] NEO Observatory (november 2020). *Utrecht+ Economisch Beeld. Korte en lange termijn. Update economische analyse en impact coronacrisis.*

Vestigingen van snelgroeiende bedrijven (per 1.000 vestigingen)	19	10,9	17	16
Zzp'ers per 1.000 vestigingen (2019)	575	656	546	554
Drie grootste sectoren (sectorstructuur, aandeel in het totaal aantal banen)	ICT & digitale vaardigheden (14%), Groot- en (auto)detailhandel (13%), Gezondheid (13%)	Openbaar bestuur, overheidsdiensten (18%), Gezondheid (11%), Groot- en (auto)detailhandel (11%)	Groot- en (auto)detailhandel (14%), Gezondheid (13%), Bouw & energietransitie (10%)	Advisering, onderzoek, spec. zakelijke diensten (15%), ICT & digitale vaardigheden (14%), Groot- en (auto)detailhandel (13%)
Gemiddeld aantal faillissementen bedrijven en instellingen (2011-2020)	3,6	2,9	4,4	3
Aantal oprichtingen per 1.000 vestigingen (2019)	146	167	152	146
Aantal opheffingen (per 1.000 vestigingen, 2019)	71	79	74	75
Beleidsprogramma en budget				
Naam	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	Economie	Economische Zaken	Economie
Budget programma 2021	€ 17.828.000	€ 36.673.000	€ 37.126.000	€ 65.400.000
Ondernemersfonds	Ja (begroot 2021: € 8.343.822)	Nee	Nee	Nee
Budget programma 2021 (exclusief Ondernemersfonds)	€ 9.337.000			
Budget programma economie per inwoner	€ 49,20	€ 64,33	€ 56,97	€ 74,89
Budget economie per vestiging	€ 380,65	€ 578,44	€ 606,37	€ 389,84
Aandeel totale programmalasten 2021	1,0%	1,6%	1,0%	1,0%

Bron: I&O Research o.b.v. data CBS en LISA, gemeentelijke begrotingen, 2021. Bewerking RKU

3 DOELEN, MIDDELEN EN INSTRUMENTEN

In dit hoofdstuk beschrijven we de doelen van het economisch beleid van de gemeente Utrecht en de middelen en instrumenten die daarvoor worden ingezet. Daarmee beantwoorden we de onderzoeksvragen:

1. Welke doelen heeft de gemeente Utrecht in het economisch beleid, zijn deze samenhangend en onderbouwd, en
2. Welke (financiële) middelen en instrumenten heeft de gemeente ingezet op het economisch beleid en zijn deze verbonden met de doelen?

We beginnen het hoofdstuk met een weergave van de Utrechtse aanpak op economisch terrein en op welke onderdelen actueel beleid is gemaakt. De effecten van de coronacrisis blijven hier buiten beschouwing, omdat de focus van het onderzoek ligt op het programma zoals dat structureel is opgezet. In hoofdstuk 4 staan we stil bij de maatregelen die zijn genomen in verband met corona en de gevolgen die dat heeft gehad voor de gemeentelijke inzet.

In paragraaf 3.1 geven we de belangrijkste bevindingen weer. Deze bevindingen lichten we toe in paragraaf 3.2. In paragraaf 3.3 volgt het normenkader. In deze paragraaf wordt ook het verband gelegd tussen de onderzoeksvragen en de normen.

3.1 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

1. Er is voor het opstellen en uitvoeren van economisch beleid geen wettelijk vastgestelde taak voor gemeenten. De gemeente Utrecht kiest ervoor om geen nieuwe lokale economische agenda op te stellen, maar bestaand beleid op onderdelen te actualiseren. De regionale economische agenda is het uitgangspunt van het gemeentelijke programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*.
2. De doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* hebben de focus op de arbeidsmarkt, minder duidelijk op de pijler vestigingsklimaat en niet op de pijler investeringsklimaat, terwijl er wel acties op gericht zijn De doelen zijn weinig onderscheidend voor Utrecht en niet tijdgebonden maar dynamisch. De aansluiting tussen lokale, provinciale, landelijke en Europese doelen is onvoldoende tot stand gebracht.
3. In 2020 bedraagt het saldo van baten en lasten van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* circa -€ 19,5 miljoen. Er is geen helder inzicht in de besteding van deze middelen aan de drie pijlers – vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt – van het programma. Bij de ingezette instrumenten wordt niet altijd duidelijk waarom deze zijn gekozen en hoe zij bijdragen aan het behalen van de doelen.

3.2 TOELICHTING OP DE BEVINDINGEN

3.2.1 GEEN LOKALE ECONOMISCHE AGENDA, BELEID OP ONDERDELEN GEACTUALISEERD

Er is voor het opstellen en uitvoeren van economisch beleid geen wettelijk vastgestelde taak voor gemeenten. De gemeente Utrecht kiest ervoor om geen nieuwe lokale economische agenda op te stellen, maar bestaand beleid op onderdelen te actualiseren. De regionale economische agenda is het uitgangspunt van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*.

In de jaren 2012-2018 vormde de *Economisch Agenda Utrecht 2012-2018* het beleidskader van het economisch beleid van de gemeente Utrecht. Deze lokale agenda gaf de hoofdlijnen van het beleid weer, de ambitie met de economie van Utrecht en de instrumenten die daarvoor werden ingezet. De doelstelling richtte zich op een duurzame economische ontwikkeling waardoor welvaart, werkgelegenheid en voorzieningen op korte en lange termijn bevorderd zouden worden. Er werd ingezet op acht economische speerpunten.[14]

De huidige programma-indeling is vastgesteld met de *Voorjaarsnota 2019* waarbij het programma Economie en de opgave Werkgelegenheid voor Iedereen tot één begrotingsprogramma gingen behoren. Vanaf 2018 is een sterkere focus gelegd op de groei van de werkgelegenheid, specifiek gericht op sectoren die zowel op dat moment als in de toekomst voor duurzame werkgelegenheid zorgen.[15] Daarbij is ook de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt een aandachtspunt om daarmee de inzetbaarheid van de beroepsbevolking op (middel)lange termijn te bevorderen.

De huidige pijlers in de uitvoering van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* in de gemeente Utrecht hebben wij weergegeven in figuur 3.1.[16] Vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt vormen drie pijlers onder de opgave:

- **Vestigingsklimaat (groen gekleurd)**: deze pijler is gericht op het creëren van de goede randvoorwaarden om te kunnen ondernemen in de stad. Deze randvoorwaarden hebben als doel een breed palet aan ondernemingen te faciliteren, waarbij de gemeente extra aandacht geeft aan specifieke sectoren als circulaire bedrijvigheid en de aansluiting bij de ambitie van Gezond Stedelijk Leven.[17]
  Er is vanuit de pijler vestigingsklimaat specifiek aandacht voor de werklocaties. De werklocaties vormden al in de lokale economische agenda van 2012-2018 één van de speerpunten. In 2019-2020 heeft Stec Groep onderzoek gedaan naar de toekomstige ruimtebehoefte van de werklocaties en hoeveel ruimte op welke locaties nodig is voor de

[14] Te weten: 1. Toekomstgerichte werklocaties, 2. Werken in de wijk, 3. Investeren in Centrum Utrecht, 4. Verduurzaming van de Utrechtse economie, 5. Bijdrage aan het Werkgelegenheidsoffensief, 6. Kenniseconomie en kennisvalorisatie, 7. Goede dienstverlening aan ondernemers, 8. Bereikbaarheid
[15] Gemeente Utrecht (6 juni 2019). *Jaarstukken 2018*.
[16] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*
[17] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*

extra banen die met de groei van de stad nodig zijn.[18] Uit het adviesrapport blijkt dat er tot 2040 circa 70.000 arbeidsplaatsen in de stad Utrecht moeten worden toegevoegd. Grofweg voor elke 10 nieuwe inwoners 7 nieuwe banen. Of: voor elke nieuwe woning 1,2 nieuwe baan.[19]

- **Investeringsklimaat (rood)**: de pijler investeringsklimaat werkt aan de transitie van de lokale economie naar een gezonde, duurzame en digitale economie door het regionale ecosysteem te versterken en randvoorwaarden (talent en kapitaal) te creëren voor innovatieve oplossingen. De gemeente werkt aan activiteiten op het gebied van (financieel)instrumentarium, netwerken, lobby en strategische projecten en samenwerkingsverbanden.[20]
- **Arbeidsmarkt (blauw):** deze pijler richt zich erop dat iedere inwoner de kennis, kunde en competenties heeft om nu en in de toekomst aan het werk te zijn. Bij deze pijler wordt binnen de gemeentelijke organisatie samengewerkt met de afdelingen Onderwijs en Werk en Inkomen.[21]

  De specifieke aandacht voor de marktgroepen maakt onderdeel uit van de pijler arbeidsmarkt. De inzet op de vier marktgroepen is in maart 2019 toegelicht in een raadsbrief en bijbehorende infographic. Deze vier marktgroepen "*raken het hart van de Utrechtse economische structuur en groei en hebben op dit moment een tekort aan gekwalificeerd personeel, dat ook de komende jaren naar verwachting aanhoudt.*"[22] In de volgende paragrafen zullen we hier uitgebreider op ingaan aan de hand van middelen en instrumenten die door de gemeente worden ingezet.

[18] Gemeente Utrecht (8 mei 2020). *Jaarstukken 2019*.
[19] Gemeente Utrecht (19 juni 2020). Raadsbrief *Onderzoek werklocaties en uitwerkingsrichting.*
[20] Gemeente Utrecht (16 september 2021). *Programmabegroting 2022*. Pagina 152.
[21] Gemeente Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[22] Gemeente Utrecht (12 maart 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen*. Pagina 1.

Figuur 3.1 Er is geen lokale economische agenda, het lokale economische beleid is op onderdelen geactualiseerd. De regionale economische agenda geldt als uitgangspunt voor het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*.

Bron: Rekenkamer Utrecht, 2021

In figuur 3.1 valt als eerste op dat de door de Utrechtse gemeenteraad vastgestelde *Regionale Economische Agenda (REA) Utrecht 2020-2027* geldt als uitgangspunt voor het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. Ook de *Ruimtelijk-Economische Koers*, het *Regionale Economische Programma (REP)* en de *Human Capital Agenda / Utrecht Talent Alliantie* hebben een regionale reikwijdte.

Ten tweede valt op dat er op dit moment geen lokale economische agenda is. Wel zijn enkele beleidsdocumenten op deelonderwerpen opgesteld. Daarbij valt op dat deze veelal jaren geleden zijn vastgesteld. Voorbeelden daarvan zijn de *Bedrijventerreinenstrategie Utrecht 2012-2020* en het *Ontwikkelingskader detailhandel 2012*. In de interviews is toegelicht dat het een bewuste keuze is om de lokale economische agenda niet te actualiseren. Ook wordt er soms voor gekozen om een brief op te stellen als het beleid niet meer passend is. Een voorbeeld is de *Kantorenbrief 2019* die is opgesteld omdat het beleid uit 2012 niet meer passend was.

Argumenten van de gemeente om de lokale economische agenda niet te actualiseren zijn dat:

1. Het voor de gemeente nu moeilijker is om voor een langere tijd vooruit te kijken omdat de ontwikkelingen snel gaan.[23]
2. Dit past bij een andere manier van werken van de gemeente (adaptief)[24] en
3. De investering voor het opstellen van nieuw beleid niet opweegt tegen de ‘opbrengst’ ervan.[25]

Deze keuze wordt niet door iedereen volledig onderschreven. Zo geven verschillende medewerkers aan dat bijvoorbeeld het vastleggen van de missie of gezamenlijke visie wel van toegevoegde waarde kan zijn en dat een vastgelegde, gestructureerde aanpak behulpzaam kan zijn.[26] In tegenstelling tot de gemeente Utrecht, heeft de provincie Utrecht in 2020 haar economische visie wel geactualiseerd.[27] De meerwaarde van een dergelijk beleidsdocument ziet de provincie vooral in het duidelijk maken van de verwachtingen en van de rol die de provincie op verschillende terreinen aanneemt.[28]

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen is verbonden met het ruimtelijk beleid. Zo komt in de *Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040* de ambitie ‘Werk voor iedereen’ duidelijk naar voren onder het stadsprofiel ‘inclusieve stad’. Daar wordt aangegeven dat de gemeente Utrecht wil dat het aantal banen meegroeit met de groei in het aantal inwoners.[29]

[23] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*.
[24] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht.*
[25] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht.*
[26] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[27] Provincie Utrecht (april 2020). *Economische Visie provincie Utrecht. Focus op een vitale en duurzame economie 2020-2027.*
[28] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner* (Provincie Utrecht)
[29] Gemeente Utrecht (april 2021). *Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040*. Pagina 40.

Ook in de verdere uitwerking naar gebieden in omgevingsvisies krijgen economie en werkgelegenheid aandacht. Recente voorbeelden zijn zichtbaar in de omgevingsvisies voor de binnenstad, Utrecht Science Park en de Merwedekanaalzone.[30]

Het onderwerp economie wordt ook opgenomen in beleid op andere beleidsterreinen. Een recent voorbeeld daarvan is de *Visie Digitale Stad*[31] waarin de gemeente haar visie en strategie op de digitale stad Utrecht heeft vastgelegd. Twee sporen met bijbehorende speerpunten raken aan het economisch beleid: 'Ander werk, vaardigheden en een leven lang leren' en 'Dynamische digitale economie'.

3.2.2 DYNAMISCH DOEL MET FOCUS OP ARBEIDSMARKT, WEINIG ONDERSCHEIDEND UTRECHTS

De doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* hebben de focus op de arbeidsmarkt, minder duidelijk op de pijler vestigingsklimaat en niet op de pijler investeringsklimaat, terwijl er wel acties op gericht zijn. De doelen zijn weinig onderscheidend voor Utrecht en niet tijdgebonden maar dynamisch.

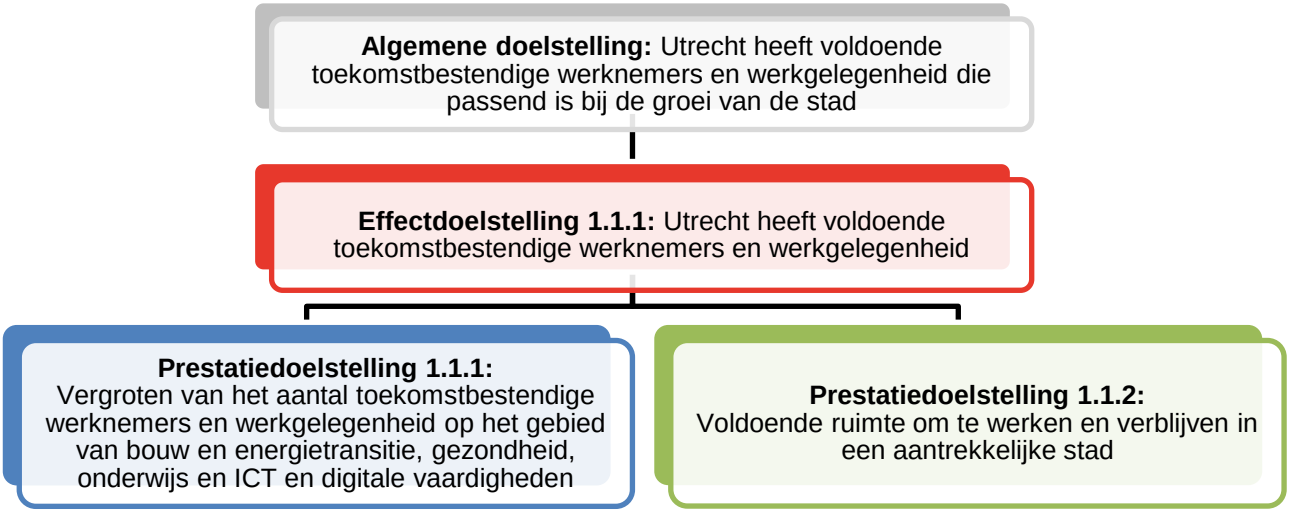
Voor de goede werking van het economisch beleid zijn heldere doelen van groot belang. De gemeente Utrecht werkt samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en medeoverheden. Concrete en heldere doelen helpen de samenwerkingspartners om hier in hun activiteiten op aan te sluiten. Ook voor de medewerkers die binnen de gemeentelijke organisatie werken aan het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* zijn heldere doelen nodig voor de keuzes die in het dagelijkse werk gemaakt worden.

Het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* is in de planning & control (P&C) documenten (Jaarstukken en Programmabegroting) opgebouwd aan de hand van een algemene doelstelling, een effectdoelstelling en twee prestatiedoelstellingen (zie figuur 3.2).

[30] Gemeente Utrecht (concept 11 juni 2021). *Omgevingsvisie Utrecht Science Park 2040*; Gemeente Utrecht (maart 2021). *Omgevingsvisie Merwedekanaalzone*; en Gemeente Utrecht (17 juni 2021). *Omgevingsvisie Binnenstad Utrecht 2040*.

[31] Gemeente Utrecht (2021). *Visie Digitale Stad 2021-2025.*

Figuur 3.2 De doelstellingen van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen richten zich vooral op de arbeidsmarkt en hebben geen tijdshorizon

Bron: Gemeente Utrecht (16 september 2021). Programmabegroting 2021. Bewerking RKU

Met het vaststellen van de *Voorjaarsnota 2019* is de huidige opzet van de doelen vastgesteld. Sindsdien zijn de doelen in figuur 3.2 geldend. De reden van de wijziging was dat de opzet van het programma Economie niet meer aansloot bij de actualiteit in Utrecht.[32] Belangrijke veranderingen lagen in de groei van de stad, veranderingen in het werk, het verdwijnen van banen en een sterkere invloed van technologische ontwikkelingen in de vraag naar werk. Er worden hier geen bronnen voor deze ontwikkelingen vermeld.

De gemeente heeft met de verandering van de opzet van het programma ook duidelijk willen maken dat de focus verlegd werd naar de werkwijze van het programma Werk voor Iedereen. De inzet richt zich op:

1. Vergroten van toekomstbestendige werkgelegenheid die past bij de groei van de stad.
2. Initiëren en ondersteunen van initiatieven die de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren.
3. Verdichting van werklocaties zodat groei van toekomstbestendige werkgelegenheid deels binnen de huidige werklocaties kan worden gerealiseerd.

We constateren dat de bovenstaande doelstellingen onvoldoende concreet (abstract, breed/smal) zijn geformuleerd. Deze doelen passen bij veel gemeenten.

De algemene doelstelling met de toekomstbestendige werknemers én werkgelegenheid bevat zowel een kwalitatief als een kwantitatief aspect, wat het moeilijker meetbaar maakt. Het doel is tweeledig en richt zich op werknemers die klaar zijn voor de arbeidsmarkt van de

[32] Zie: Gemeente Utrecht (16 mei 2019). *Voorjaarsnota 2019/ Eerste Bestuursrapportage 2019*, pagina 70

toekomst én voldoende werkgelegenheid die aansluit bij de groei van de stad. En daarmee dus ook in kwantitatieve zin toekomstbestendig is.

Bij prestatiedoelstelling 1.1.2 wordt juist het kwalitatieve aspect (toekomstbestendigheid) van de (bedrijfs)ruimte gemist.[33] De term toekomstbestendig roept de vraag op wat dat precies inhoudt.

De focus op de arbeidsmarkt maakt dat de doelstelling minder goed laat zien dat er binnen de opgave ook sprake is van de pijlers vestigingsklimaat en investeringsklimaat. Er is meer uitleg nodig om duidelijk te maken dat de doelstelling breder is.

Ook geïnterviewden herkennen dit, geven aan dit wel acceptabel te vinden maar geven tegelijkertijd aan aspecten als vestigingsklimaat (en specifieke groepen als starters, snelle groeiers/scale-ups, het Midden en Kleinbedrijf, MKB), innovatie en de werklocaties niet af te kunnen leiden uit deze doelstellingen.[34] Ook de verbinding met het thema Gezond Stedelijk Leven, Brede Welvaart[35] en met de regionale, landelijke en internationale aspecten worden door samenwerkingspartners bij de huidige doelstellingen gemist.[36]

Enkele geïnterviewden stellen vragen bij het realiteitsgehalte van de doelstellingen, waarbij het met name om het aspect toekomstbestendigheid gaat. Is de ambitie om alle Utrechters ‘voldoende toekomstbestendige werknemers’ te laten zijn realistisch? En gaat het lukken om de werkgelegenheid over een langere termijn (tot 2040) voldoende te laten meegroeien met de groei van de stad?[37]

Box 1: Economische doelen in andere G4-gemeenten wel breder opgezet

De doelstellingen van de andere G4-gemeenten zijn breder opgezet dan de doelstelling van de gemeente Utrecht. Zo heeft bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam als doelstelling ‘het versterken van de economie die werkt voor iedereen, nu en in de toekomst’. De bijbehorende doelen richten zich op een goed ondernemingsklimaat, een aantrekkelijk vestigingsklimaat, de schaalsprong naar de metropoolregio Amsterdam en het voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen.[38] De gemeente Den Haag richt zich op vier pijlers, namelijk: attractieve stad, veerkrachtige economische structuur, excellent ondernemingsklimaat en voldoende ruimte in aantrekkelijke werkmilieus. [39]

[33] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente*; Rekenkamer Utrecht (2021) *Interview samenwerkingspartner*
[34] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*.
[35] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartners.*
[36] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartners.*
[37] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[38] Gemeente Amsterdam (2020). *Begroting 2021.* Geraadpleegd via https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/financien/begroting-2021/
[39] Gemeente Rotterdam (2020). *Begroting 2021*. Geraadpleegd via https://denhaag.begroting-2021.nl/p19629/prestaties.

Er is een duidelijke onderbouwing waarom gekozen wordt voor de focus op de arbeidsmarkt en voor de specifieke inzet op marktgroepen en werklocaties.

In verschillende raadsbrieven is de gemeenteraad geïnformeerd over de context en achtergrond van de opgave Werk voor Iedereen.[40] De gemeente constateert vier structurele problemen op de Utrechtse arbeidsmarkt:

- Een tekort aan arbeidskrachten in specifieke sectoren,
- Onvoldoende aansluiting van competenties en vaardigheden op het werk van de toekomst,
- Een grote groep mensen die op verschillende terreinen kwetsbaar is en voor wie een stap richting betaald werk (nog) te groot is,
- De totale banengroei dreigt op lange termijn achter te blijven bij de groei van de beroepsbevolking.

De gemeente geeft aan daarom te willen dat het aantal banen in de stad duurzaam meegroeit met de groei van de stad. Dit uitgangspunt zien we in de afgelopen jaren zowel terug bij de aandacht voor de vier marktgroepen als voor de werklocaties.

Bij de marktgroepen kiest de gemeente – in aansluiting op het coalitieakkoord[41] – ervoor een actieve rol te willen pakken in het aanbrengen van koppelingen tussen arbeidsmarkt en onderwijs. In januari 2018 heeft de gemeente Future Consult onderzoek laten doen naar acht groeimarkten.[42] Niet alle acht groeimarkten zijn uiteindelijk opgenomen in een marktgroep. De keuze waarom juist de inzet voor de vier gekozen marktgroepen nodig is, wordt toegelicht in de raadsbrief van 25 juni 2019: "*We zetten gericht in op deze vier marktgroepen, omdat zij het hart van de Utrechtse economische structuur en groei raken, een grote kans bieden op toekomstbestendige werkgelegenheid en op dit moment een tekort aan gekwalificeerd personeel hebben, dat ook de komende jaren naar verwachting aanhoudt.*"[43] De reden waarom andere sectoren – bijvoorbeeld transport en logistiek – geen onderdeel zijn van deze aanpak wordt niet duidelijk.

De ambitie om de werkgelegenheid mee te laten groeien met de groei van de stad is ook het uitgangspunt voor het onderzoek dat de Stec Groep heeft gedaan naar de werklocaties.[44] De uitkomsten hiervan dienen als basis om de verschillende ruimtebehoeftes in de stad[45] en de regio[46] af te wegen. Daarmee wil de gemeente bereiken dat wonen, werken en prettig leven in balans met elkaar blijven groeien.

---

[40] Gemeente Utrecht (18 april 2018). Raadsbrief *Werkgelegenheid van de Toekomst*; Gemeente Utrecht (12 maart 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen*.

[41] GroenLinks, D66 en ChristenUnie (1 juni 2018). *Utrecht. Ruimte voor iedereen.* Coalitieakkoord GroenLinks, D66, ChristenUnie. Utrecht 2018-2022. Pagina 11

[42] Future Consult (versie januari 2018). *Werk maken van de toekomst. Gemeente Utrecht. Een analyse van acht opkomende markten en aanknopingspunten voor governance. Future Consult, MeetingMoreMinds, PwC Data Analytics.*

[43] Gemeente Utrecht (25 juni 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen*. Pagina 2.

[44] Gemeente Utrecht (23 juni 2020). Raadsbrief *Onderzoek werklocaties en uitwerkingsrichtingen*.

[45] In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.

[46] Met het Regionaal Economisch Programma (REP) en als inbreng in de provinciale omgevingsvisie (POVI).

Er is een direct verband tussen de algemene doelstelling, de effectdoelstelling en de prestatiedoelstellingen van het programma.

Onze norm is dat een duidelijk verband tussen doelen nodig is om structuur en samenhang aan te brengen. Bij een goede structuur en samenhang sluiten de doelen op strategisch, tactisch en operationeel niveau op elkaar aan.

We constateren dat de effectdoelstelling van het programma een directe afgeleide is van de algemene doelstelling van *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. In de doorvertaling naar de prestatiedoelstellingen worden enerzijds werknemers in de vier marktgroepen en anderzijds de behoefte aan ruimte om te werken benoemd. Andere hulpbronnen zoals voldoende kapitaal, natuur en ondernemerschap ontbreken.

Met de wijziging van de opzet van het programma economie in 2019 zijn de oude doelen van het programma losgelaten. Door in de huidige doelstelling de focus op de arbeidsmarkt te leggen sluit dit minder goed aan op de inzet zoals die door de gemeente wordt geleverd. Ook de pijlers vestigingsklimaat en investeringsklimaat staan ten dienste van de arbeidsmarkt, maar dat wordt niet direct zichtbaar. Ook samenwerkingspartners van de gemeente weten dan minder goed waar zij met hun activiteiten op aan kunnen of moeten sluiten of herkennen zich onvoldoende in de doelstelling.[47]

Er is onvoldoende aansluiting tussen lokale, provinciale, landelijke en Europese doelen.

Voor gemeenten is van belang om het lokaal economisch beleid te laten aansluiten bij de andere bestuurlijke niveaus: provinciaal, landelijk en Europees. Door wederzijds aansluitende doelen wordt het mogelijk om elkaar in de effectiviteit van het beleid te versterken.[48] En omgekeerd geldt dat als verschillende overheden elkaar tegenwerken, dit ervoor zorgt dat beleid minder effectief wordt.

Tot 2018 had de gemeente Utrecht een lokale economische agenda met acht speerpunten.[49] Op dit moment ziet de gemeente de Regionale Economische Agenda Utrecht 2020-2027[50] als uitgangspunt voor het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*.[51] De REA zet de strategische lijnen uit waarlangs de regio economisch stuurt op gezond stedelijk leven. Het gaat dan om:

1. Toekomstgerichte leefomgeving,
2. Gezonde mensen, en
3. Waardevolle digitalisering.

[47] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartners.*
[48] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner;* Gemeente Utrecht (2021). *Interview gemeente.*
[49] Gemeente Utrecht (januari 2012). *Economische agenda Utrecht 2012 – 2018.*
[50] In 2020 opgesteld in opdracht van provincie Utrecht, gemeenten Amersfoort, Hilversum en Utrecht, in samenwerking met U16, Regio Amersfoort en Regio Gooi en Vechtstreek.
[51] Gemeente Utrecht (16 september 2021). *Programmabegroting 2022.* Pagina 149

De algemene doelstelling van het programma is weergegeven in figuur 3.2. Wanneer we de economische doelen en prioriteiten op Europees, landelijk en provinciaal niveau naast elkaar leggen (figuur 3.3) en vergelijken met de Utrechtse doelen dan wordt zichtbaar dat deze niet één-op-één op elkaar aansluiten. Bij het opstellen en formuleren van de gemeentelijke doelen heeft Utrecht ook niet direct rekening gehouden met de beleidsdoelen op andere bestuurlijke niveaus. De gemeente geeft in haar ambtelijke reactie aan dat zij wel overlap ziet met beleid van de provincie, het Rijk en Europa en in de inzet voor bijvoorbeeld het Utrecht Science Park, Life Sciences en de circulaire economie. De landelijke inzet is onder andere terug te lezen in de *Kennis en innovatieagenda Gezondheid en Zorg*[52], de *Digitale Agenda*[53] en de *Roadmap Human Capital Topsectoren*.[54] En daarnaast kan de overlap volgens de gemeente ook bij andere gemeentelijke programma's zijn, zoals bij de energietransitie.

Er is bij het opstellen van de doelen van het programma wel gekeken naar landelijke rapporten, maar de focus lag met name op de situatie in de stad en op de eigen (bestuurlijke) wensen.[55] De provincie geeft aan bij het opstellen van de provinciale economische visie de doelen van de gemeente Utrecht niet te hebben meegenomen, maar er is hier wel enige overlap zichtbaar.[56] De *REA* en de *Human Capital Agenda* zijn samen met de provincie en andere gemeenten vastgesteld.

De topsectorenaanpak van de Rijksoverheid en de meer thematische aanpak van de Europese Commissie maken de aansluiting met de Utrechtse doelen in de huidige vorm lastig.[57] De gemeente geeft in haar ambtelijke reactie een voorbeeld waar de verbinding tussen de regionale economische strategieën en het landelijke (missiegedreven) topsectoren beleid en het Europees beleid wel gelegd is. Het gaat dan om een Regionale Slimme Specialisatie Strategie voor Innovatie (RIS3) die in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) is vastgesteld. Deze strategie is vastgesteld door de colleges van de vier Randstadprovincies en de G4.

[52] Health Holland (2021). *Toekomstbeelden 2030.* Geraadpleegd via https://www.health-holland.com/sites/default/files/downloads/kennis-en-innovatieagenda-2020-2023-gezondheid-en-zorg_1.pdf
[53] Minister Kamp (2016). *Kamerbrief over digitale agenda*. Geraadpleegd via https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ict/documenten/kamerstukken/2016/07/05/kamerbrief-over-digitale-agenda
[54] Health Holland (2019). *Roadmap Human Capital*. Geraadpleegd via https://www.health-holland.com/sites/default/files/downloads/roadmap-human-capital_0.pdf
[55] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[56] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*.
[57] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

Figuur 3.3 Economische doelen en prioriteiten op de bestuurlijke niveaus sluiten niet één-op-één op elkaar en op de Utrechtse doelen aan. Wel is sprake van enige overlap.

Europees economisch beleid: prioriteiten voor de jaren 2019-2024 die raken aan de economie: een Europese Green Deal, een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk, een economie die werkt voor mensen.[58] Een van de beleidsinitiatieven van de Green Deal richt zich op een schone en circulaire economie.

Landelijk economisch beleid: Nederland kent sinds 2011 het topsectorenbeleid, sinds 2019 is het "missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. De topsectoren zijn: Agri & Food, Chemistry NL (Chemie), Creatieve industrie, Energie, Health Holland (life sciences & health), Logistiek, Holland High Tech, Tuinbouw & uitgangsmaterialen, Water & maritiem, en Dutch digital delta (Team ICT).

Provinciaal economisch beleid: naast de REA – de agenda voor alle partners in de regio – heeft de provincie Utrecht in 2020 ook een economische visie vastgesteld.[59] Deze visie is het strategisch, richtinggevend kader voor het economisch beleid van de provincie. De vijf beleidsdoelen: 1. Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst, 2. Het economisch profiel (Gezond Stedelijk Leven) is sterk en zichtbaar competitief, 3. Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk, 4. Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit, 5. Versterken en benutten van bezoekerseconomie en toeristische recreatieve structuur.

3.2.3. BESTEDING MIDDELEN EN INSTRUMENTEN NIET HELDER

In 2020 bedraagt het saldo van baten en lasten van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* circa -€ 19,5 miljoen. Er is geen helder inzicht in de besteding van deze middelen aan de drie pijlers – vestigingsklimaat, investeringsklimaat en arbeidsmarkt – van het programma.

Elke gemeente moet volgens de Gemeentewet jaarlijks begrotings- en verantwoordingsdocumenten opstellen. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en moet het dus voor de gemeenteraad duidelijk worden waaraan de financiële middelen zijn besteed. Helderheid in de besteding van financiële middelen is ook nodig om integrale afwegingen te kunnen maken en waar nodig of gewenst bij te kunnen sturen.

Wij constateren dat het met de wijziging van de structuur van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* in 2019 niet mogelijk blijkt om realisatiecijfers uit de Jaarstukken over een langere periode te vergelijken. Over 2018 is nog verantwoord met als subdoelstellingen 'Versterken economische structuur' en 'Werkgelegenheid'. Tabel 3.4 toont

[58] Provincie Utrecht (2020). *Europastrategie provincie Utrecht 2020 – 2023.*
[59] Provincie Utrecht (april 2020). *Economische visie provincie Utrecht. Focus op een vitale en duurzame economie 2020 – 2027.*

daarom alleen de realisatiecijfers over 2019 en 2020, waarbij de nieuwe indeling met twee prestatiedoelstellingen wordt aangehouden.

Via de digitale versie van de Jaarstukken en Programmabegroting zijn meer details beschikbaar, waarmee ook inzichtelijk wordt dat een groot deel van de lasten voor rekening komt van het product ‘vestigingsklimaat in balans’ (zie tabel 3.4). Uit nadere analyse van de financiële administratie blijkt dat een koppeling van de financiële middelen met de inhoudelijke beleidsdoelen niet mogelijk is. Een derde oorzaak waardoor de bestedingen niet helder worden, is dat de inzet van mensen in de jaren 2018-2020 niet werd toegeschreven aan de verschillende pijlers van de opgave, maar op een algemene post ‘opgavesturing en -ondersteuning’ geboekt. Verdiepend inzicht is daarmee niet mogelijk.[60]

Tabel 3.4 Grootste deel van de gerealiseerde lasten komt voor rekening van ‘vestigingsklimaat in balans’

Prestatiedoelstelling	Product	2019	2020
Prestatiedoelstelling 1.1.1: WERK(nemers) toekomstbestendig	Baten: Werkgelegenheid voor Iedereen	€ 141.000	€ 87.000
	Lasten: Werkgelegenheid voor Iedereen	€ -2.885.000	€ -3.646.000
	Lasten: Werkgelegenheidsoffensief	€ -883.000	€ -517.000
	Saldo	€ -3.627.000	€ -4.076.000
Prestatiedoelstelling 1.1.2: Werken & Verblijven in een aantrekkelijke stad	Baten: Vestigingsklimaat in balans	€ 250.000	€ 525.000
	Lasten: Vestigingsklimaat in balans	€ -9.682.000	€ -13.934.000
	Lasten: Toerisme en Evenementen	€ -2.479.000	€ -
	Saldo	€ -11.911.000	€ -13.409.000
	Saldo baten en lasten	**€ -15.539.000**	**€ -17.484.000**
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	Toevoeging reserves	€ -	€ 3.000.000*
	Onttrekking reserves	€ 940.000	€ 942.000
	Saldo na mutaties reserves	**€ -14.599.000**	**€ -19.542.000**

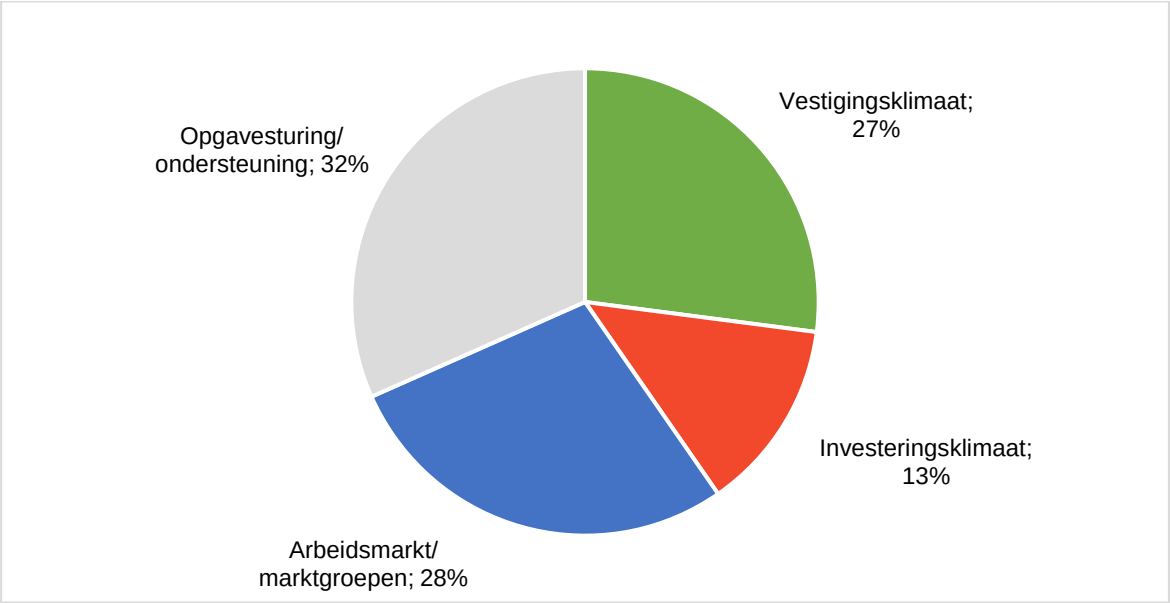
Bron: Gemeente Utrecht (28 mei 2021). Jaarstukken 2020.

Uit de aangeleverde interne meerjarenraming voor de opgave leiden wij af dat een nadere verdeling van de inzet van personele capaciteit naar de clusters voor de komende jaren

[60] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht* en Gemeente Utrecht (2021). *Exceloverzicht financiën programma economie 2018-2020* (rekenkameronderzoek).

inmiddels wel gemaakt is.[61] In totaal raamt de gemeente de inzet in de jaren 2022 – 2026 op € 3,16 miljoen, waarbij ook ramingen zijn gemaakt van de benodigde inzet op de drie pijlers (zie figuur 3.5).[62]

Figuur 3.5 Meerjarenraming 2022 – 2026 laat zien dat de pijlers vestigingsklimaat en arbeidsmarkt naar verwachting de meeste capaciteit binnen de opgave krijgen

Bron: Gemeente Utrecht (2021). Meerjarenraming Werkgelegenheid voor Iedereen. Bewerking RKU

Van de subsidies zien we in de planning & control documenten en de financiële administratie wel de begrote en gerealiseerde lasten terug. In de periode 2018-2020 zijn tien subsidies en/of subsidieregelingen verantwoord binnen het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* (tabel 3.6).

Circa 82% betreft het Ondernemersfonds Utrecht (OFU), waarvoor de gemeente Utrecht de onroerendzaakbelasting niet-woningen met 11,1% heeft verhoogd. Het OFU bestaat dus door en voor ondernemers. Het OFU is in 2015 ingesteld en in 2019 geëvalueerd met als hoofdconclusie dat er draagvlak was om het fonds voort te zetten.[63] Op 18 juli 2019 heeft de gemeenteraad het raadsvoorstel *Voortzetting Ondernemersfonds na 2019* vastgesteld.[64]

Bij het Fonds Mismatch Arbeidsmarkt valt op dat de besteding in 2020 (€ 448.000) nog sterk achterblijft bij het budget dat beschikbaar was (€ 1.200.000). De gemeenteraad is over de voortgang per raadsbrief geïnformeerd.[65]

[61] Gemeente Utrecht (30 juni 2021). *Meerjarenraming Werkgelegenheid voor Iedereen.*
[62] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[63] Hiemstra & De Vries (21 januari 2019). *Rapport Van hanging baskets tot duurzame initiatieven. Evaluatie Ondernemersfonds Utrecht.*
[64] Gemeente Utrecht (18 juli 2019). Raadsbesluit *Voortzetting Ondernemersfonds Utrecht na 2019*.
[65] Gemeente Utrecht (13 juli 2020). Raadsbrief *Beknopte update fonds Mismatch.*

Tabel 3.6 Ondernemersfonds Utrecht in de jaren 2018 tot 2020 verantwoordelijk voor circa 82% van de lasten voor subsidies

Subsidie	2018	2019	2020
Stimuleren bedrijven (BSBB)	€ 0	€ 0	€ 14.000
Utrecht Science Park	€ 228.000	€ 50.000	€ 50.000
Ondernemersfonds Utrecht	€ 6.700.000	€ 7.120.000	€ 8.515.000
BIZ Woonboulevard	€ 137.000	€ 152.000	€ 145.000
Impuls Lage Weide	€ 50.000	-	-
Lokaal Economisch Fonds	€ 932.000	€ 375.000	€ 143.000
Starters en groeiers	-	€ 685.000	€ 661.000
Fonds Mismatch Arbeidsmarkt	-	€ 0	€ 448.000
Marketing, promotie en informatievoorziening	€ 83.000	€ 280.000	€ 311.000
Werken aan werk	€ 30.000	-	-
Totaal	**€ 8.160.000**	**€ 8.662.000**	**€ 10.287.000**

Bron: Gemeente Utrecht (2021). Exceloverzicht financiën programma economie 2018-2020 (rekenkameronderzoek), *Jaarstukken 2018, 2019, 2020*, bewerking RKU

Bij de ingezette instrumenten wordt niet altijd duidelijk waarom deze gekozen zijn en hoe zij bijdragen aan het behalen van de doelen.

In de vorige paragraaf gingen we in op de besteding van financiële middelen. Voor inzicht in de werking van het programma moet ook duidelijk worden welke instrumenten worden ingezet en waarom. Daarmee wordt ook duidelijk op welke manier de ingezette instrumenten bijdragen aan het realiseren van de doelen; de effectiviteit. We hebben daarom onderzocht in hoeverre het bij programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* mogelijk is om de instrumenten en (prestatie)doelen te koppelen en of daarmee duidelijk wordt waarom hiervoor wordt gekozen. In figuur 3.7 geven we de inzet van de gemeente Utrecht bij de twee prestatiedoelstellingen weer.

Figuur 3.7 De gemeente Utrecht zet met name personele capaciteit, beleid en subsidies in, waarbij er geen directe koppeling tussen de doelen en instrumenten is gelegd.

Prestatiedoelstelling 1.1.1:
WERK(nemers) toekomstbestendig

Capaciteit:
- Inzet team arbeidsmarkt

Beleid:
- Regionale economische agenda (REA)
- Human Capital Agenda / Utrecht Talent Alliantie

Marktgroepen:
- Inzet trekkers / dealmakers
- Inzet teams per marktgroep (ook Onderwijs en Werk en Inkomen)
- Projectgeld (per marktgroep)
- Fonds mismatch arbeidsmarkt
  - ⇨ Uitwerking in activiteiten: o.a. Bouw=wouw, Utrecht Tech Community, Beroepentuin

Subsidies:
- Starters en groeiers
- Lokaal Economisch Fonds (LEF)
- Ondernemersfonds Utrecht (OFU)

Samenwerking:
- Regionale ontwikkelmaatschappij (ROM) regio Utrecht
- Economic Board Utrecht (EBU)
- Wijkontwikkelmaatschappij (WOM)
- Regionaal Mobiliteitsteam (RMT)
- Citydeal Health Hub

Prestatiedoelstelling 1.1.2:
Werken & verblijven in een aantrekkelijke stad

Capaciteit:
- Inzet team vestigingsklimaat
- Inzet team investeringsklimaat

Beleid:
- Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040
- Ruimte-Economische Koers (REK)
- Ruimtelijk-Economisch Programma (REP)

Werklocaties:
- Omgevingsvisies
- Bestemmingsplannen
- Wet Voorkeursrecht Gemeente (WVG)
- Grondexploitaties

Subsidies:
- BIZ Woonboulevard
- Subsidie Stichting USP
- Subsidie Impuls Lage Weide (2018)
- Stimuleren bedrijven (BSBB)

Samenwerking:
- Ondernemersverenigingen
- Parkmanagement
- Vastgoed-, grond- en pandeigenaren
- Projectontwikkelaars

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021). Interviews gemeente Utrecht (13 interne interviews); gemeente Utrecht (28 mei 2021). *Jaarstukken 2020*.

In de *Jaarstukken 2020* [66] is de inzet op de marktgroepen (pijler arbeidsmarkt) ingedeeld bij de prestatiedoelstelling gericht op toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid (1.1.1). De inzet op de pijlers vestigingsklimaat en investeringsklimaat, en op de werklocaties is opgenomen onder de doelstelling voldoende ruimte om te werken en verblijven in een aantrekkelijke stad (1.1.2).

Tegelijkertijd wordt hier zichtbaar dat de doelstellingen van het programma niet direct aansluiten op de inzet van mensen en instrumenten. Dit wordt ook door veel geïnterviewden

[66] Over de jaren 2018 en 2019 is nog verantwoord aan de hand van de vorige indeling van het programma.

in de gemeentelijke organisatie herkend.[67] Zo worden bijvoorbeeld de Regionale Economische Agenda (REA), de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) en de Economic Board Utrecht (EBU) beschreven bij de eerste prestatiedoelstelling, terwijl zij evengoed van belang zijn voor de tweede. Naast deze instrumenten wijzen geïnterviewden ook op de instrumenten die ingezet worden als gevolg van de coronacrisis. Daar gaan we in hoofdstuk 4 dieper op in. Voor een nadere toelichting op de inhoud van de instrumenten verwijzen wij u naar bijlage 4.

We zien ook dat de inhoudelijke toelichting op de ingezette instrumenten vooral inzicht geeft in de activiteiten die hebben plaatsgevonden. Daarmee wordt niet duidelijk waarom deze instrumenten aan dit doel gekoppeld zijn en op welke manier dit bijdraagt aan de realisatie van het doel.

3.3 NORMENKADER

In tabel 3.8 is het normenkader opgenomen. Hierin wordt de relatie gelegd tussen de onderzoeksvragen, de normen en bijbehorende criteria en de beoordeling.

Tabel 3.8 Normen en criteria ‘doelen en middelen’

Onderzoeksvraag	Norm	Criteria	Beoordeling
1) Welke doelen heeft de gemeente Utrecht in het economische beleid, zijn deze samenhangend en onderbouwd?	Er zijn in het programma *Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen* heldere doelen gesteld.	De gemeente heeft de doelen specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden geformuleerd.	In 2019 zijn de doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* gewijzigd. De doelen hebben de focus op de arbeidsmarkt, zijn weinig onderscheidend voor Utrecht en niet tijdgebonden maar dynamisch.
	De gemeente Utrecht heeft de doelen duidelijk onderbouwd.	De gemeente beschrijft het probleem of de kans waarvoor het doel is opgesteld en verwijst naar bronnen waarop de onderbouwing is gebaseerd.	Er is een duidelijke onderbouwing waarom gekozen wordt voor de focus op de arbeidsmarkt en voor de specifieke inzet op marktgroepen en werklocaties.
	Het is helder hoe de algemene doelen	Er is een duidelijk verband tussen de	Er is een direct verband tussen de algemene

[67] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*

	vertaald zijn naar prestatie- en effectdoelen.	algemene doelen en de prestatie- en effectdoelen van het economisch beleid.	doelstelling, de effectdoelstelling en de twee prestatiedoelstellingen van het programma.
	De doelen van het economisch beleid van de gemeente Utrecht sluiten aan bij regionale, landelijke en Europese beleidsdoelen.	De gemeente heeft in haar beleidsvorming rekening gehouden met de economische beleidsdoelen van de Provincie Utrecht, de Rijksoverheid en de Europese Unie.	De aansluiting tussen lokale, provinciale, landelijke en Europese doelen is onvoldoende tot stand gebracht.
2) Welke financiële middelen en instrumenten heeft de gemeente ingezet op het economisch beleid en zijn deze verbonden met de doelen?	De ingezette (financiële) middelen zijn toegewezen aan de doelen.	De gemeente kan onderbouwen aan welk(e) doel(en) de (financiële) middelen zijn toegewezen en waarom.	De financiële middelen zijn sinds 2020 toegewezen aan de twee prestatiedoelstellingen, maar er is geen helder inzicht in de besteding van de middelen aan de pijlers van het programma. Uitzondering hierop betreffen de subsidies en subsidieregelingen.
	De ingezette instrumenten zijn gekoppeld aan de doelen.	De gemeente kan onderbouwen aan welk(e) doel(en) de ingezette instrumenten zijn gekoppeld en waarom.	De gemeente Utrecht zet op economisch terrein vooral beleid, personele capaciteit en geld in. Deze instrumenten worden gekoppeld aan de twee prestatiedoelstellingen, maar het wordt niet altijd duidelijk waarom juist deze instrumenten worden ingezet en hoe zij bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Bestuursgebouw
Universiteit Utrecht

4 UITVOERING EN STURING

In dit hoofdstuk beschrijven we de uitvoering van en sturing op het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. Daarmee beantwoorden we de onderzoeksvragen:

3. Welke maatregelen worden door de gemeente genomen om nieuwe ontwikkelingen te stimuleren of af te remmen;
4. Welke ontwikkelingen zijn zichtbaar in data op economisch terrein in relatie tot de vastgestelde prestaties en effecten van het economisch beleid en in hoeverre sluit de gemeente Utrecht op de ontwikkelingen aan, en
5. Welke sturingsmogelijkheden hebben de gemeente Utrecht en specifiek de Utrechtse gemeenteraad op het economisch beleid en hoe is daar in de jaren vanaf 2018 invulling aan gegeven.

In paragraaf 4.1 geven we de belangrijkste bevindingen weer. Deze bevindingen lichten we toe in paragraaf 4.2. In paragraaf 4.3 volgt het normenkader. In deze paragraaf wordt ook het verband gelegd tussen de onderzoeksvragen en de normen.

4.1 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

1. De gemeente Utrecht speelt op een passende manier in op nieuwe ontwikkelingen. Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt hebben geleid tot de opgave Werk voor Iedereen. Daarna heeft de coronacrisis veel veranderingen teweeggebracht en tot maatregelen geleid. Het is nog onbekend welke maatregelen tot een structurele wijziging in het beleid of uitvoering leiden. Ondernemers en samenwerkingspartners zijn vaak niet bekend met de genomen maatregelen van de gemeente.

2. Data vormen mede de basis van het beleid, worden gebruikt voor monitoring van trends en ontwikkelingen, en voor het aanvragen van subsidies door de gemeente en samenwerkingspartners. Het gebruik van data is op dit moment versnipperd. Ook worden data nog niet benut voor het evalueren van de gemeentelijke inzet en de geleverde prestaties en effecten.

3. De sturingsmogelijkheden door de gemeente op het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* worden bemoeilijkt door andere grote maatschappelijke opgaven als wonen en mobiliteit. Ook de benodigde samenwerking met een veelheid aan interne en externe partijen en de eigendomsverhoudingen maken sturing lastig.

4. De gemeenteraad kan op inhoud en financiën sturen. De afgelopen jaren is vaker sprake van regionale samenwerking, waarmee de sturingsmogelijkheden voor de gemeenteraad veranderen. Met besluiten over de RSU 2040 en omgevingsvisies geeft de gemeenteraad richting aan de invulling van de ruimte.

4.2 TOELICHTING OP DE BEVINDINGEN

4.2.1 PASSENDE MAATREGELEN BIJ NIEUWE ONTWIKKELINGEN

De gemeente Utrecht speelt op een passende manier in op nieuwe ontwikkelingen. Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt hebben geleid tot de opgave Werk voor Iedereen. Daarna heeft met name de coronacrisis veel veranderingen teweeggebracht en tot een veelheid aan maatregelen geleid.

De economie is dynamisch. De gemeente heeft daarom te maken met steeds veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen. Het is daarom nodig dat de gemeente hier in de uitvoering ook op in kan spelen. En daarbij maatregelen neemt om gewenste ontwikkelingen te stimuleren en niet of minder gewenste ontwikkelingen afremt. Wij zijn voor de huidige collegeperiode nagegaan hoe de gemeente Utrecht dat heeft gedaan.

De belangrijkste ontwikkeling in de afgelopen jaren was de coronacrisis die in maart 2020 begon. Wij constateren dat de gemeente Utrecht hier snel actie op heeft ondernomen en een groot aantal maatregelen heeft genomen. De economie ging (deels) op slot en de onzekerheid nam sterk toe. De belangrijkste maatregelen van de gemeente Utrecht zijn:

- Ingrepen die direct in gang werden gezet vanaf maart 2020 zoals de ondersteuning van ondernemers bij de anderhalve meter maatschappij en het inregelen van steunmaatregelen voor ondernemers.
- De verschuiving van de focus op de (middel)lange termijn doelen naar de korte termijn gericht op het behoud van banen en het versterken van de liquiditeitspositie van ondernemers.[68] Dit uitte zich bijvoorbeeld in het uitvoeren van het coronamaatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden waarmee in totaal € 11,5 miljoen in de Utrechtse economie wordt geïnvesteerd[69], en maatregelen voor specifieke gebieden, waaronder de binnenstad (Morgen Mooier Maken[70]) en andere kwetsbare

[68] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*; Gemeente Utrecht (20 maart 2020). Raadsbrief *Nadere informatie steunmaatregelen*

[69] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Gemeente Utrecht (8 april 2021). Raadsbrief *Uitwerking maatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden.*

[70] Gemeente Utrecht (9 april 2021). Raadsbrief *Samenwerkingsplan 'Morgen Mooier Maken' voor beperken* leegstand binnenstad Utrecht.; Gemeente Utrecht (15 juni 2021). Raadsbrief *Samenwerkingsovereenkomst en Nadere regel subsidie aanpak leegstand binnenstad gemeente Utrecht.*

winkelgebieden, waarmee respectievelijk € 400.000 en € 600.000 geïnvesteerd wordt om de oplopende leegstand te bestrijden.[71]

Daarnaast vond nog een groot aantal interventies plaats die los van het maatregelenpakket werden opgepakt. Voorbeelden zijn het opstellen van een compensatieregeling voor OZB niet-woningen, regeling voor lagere huur bij panden die in het bezit van de gemeente zijn, en de aanpassing en evaluatie van regels voor terrassen.

De coronacrisis betekende ook dat de inzet van de medewerkers voor de opgave wijzigde en dat capaciteit werd vrijgemaakt om uitvoering te kunnen geven aan de genoemde maatregelen.[72] Ook ontstonden nieuwe vormen van overleg om de aanpak zowel intern als extern af te stemmen.[73] Voorbeelden zijn: structureel overleg met vertegenwoordigers MKB-Utrecht, incidenteel overleg met vertegenwoordigers van supermarkten en contacten met individuele ondernemers. Andere overlegvormen, bijvoorbeeld de stuurgroep, kwamen vaker bij elkaar.[74] In samenwerking met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) ontstond het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) dat werkgevers en werknemers helpt bij het vinden van nieuwe banen.[75] Ook werd met meerdere gemeenten, de provincie, VNO-NCW en MKB Midden-Nederland de Utrecht Regionale Economische Corona Alliantie (URECA) opgericht om ondernemers te adviseren en vragen over hun bedrijfsvoering te beantwoorden.

Wij zien dat de gemeente Utrecht in de periode vóór de coronapandemie ook op andere ontwikkelingen heeft ingespeeld en maatregelen heeft genomen. In tabel 4.1 staat per ontwikkeling welke maatregel(en) daarbij aansluiten. Van vrijwel alle maatregelen wordt in de raadsinformatie uiteengezet waarom deze nodig waren en waarop deze gericht zijn.

Tabel 4.1 De gemeente Utrecht neemt op een passende manier maatregelen bij nieuwe ontwikkelingen

Pijler	Ontwikkeling	Maatregel(en)
Organisatie	▪ Opgave, interne organisatie en opzet programma passen niet meer bij de actualiteit in Utrecht.	▪ Verandering opgave Werken aan Werk / Werk voor de Toekomst naar Werk voor Iedereen.

[71] Gemeente Utrecht (15 juni 2021). Raadsbrief *Aanpak meest kwetsbare winkelgebieden en bijbehorend* Gemeente Utrecht (20 mei 2021). *Omgevingsprogramma Aanpak meest kwetsbare winkelgebieden Utrecht 2021-2022.*

[72] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

[73] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Voorbeeld is de *review counsel* met een expertteam die nadacht over het economisch herstelbeleid: Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*.

[74] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

[75] Rekenkamer Utrecht (2021) *Interview gemeente Utrecht;* Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*; Gemeente Utrecht (29 september 2021). Raadsbrief *Voortgang Plan van Aanpak Rekenkamerrapport 'Leren om mee te kunnen doen'.*

	▪ Lange termijn prognose dat de groei van de werkgelegenheid achterblijft bij de beroepsbevolking.[76]	▪ Werken in teams Vestigingsklimaat, Investeringsklimaat en Arbeidsmarkt. ▪ Inrichting vier marktgroepen en aanstellen coördinatoren /trekkers/ dealmakers. ▪ Integraal relatiemanagement met het bedrijfsleven, ook in samenspraak met ROM en WSP. ▪ Aanpassen begrotingsprogramma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen. Focus op de arbeidsmarkt.
Vestigingsklimaat	▪ Ambitie om aantal banen mee te laten groeien met beroepsbevolking / groei van de stad. ▪ Toenemende druk op de beschikbare ruimte. Ruimte vinden voor tienduizenden extra banen in de stad.	Regionaal onderzoek werklocaties en advies dat meegenomen wordt in andere planprocessen, het Ruimtelijk-Economisch Programma en de RSU 2040.[77]
	Streven naar juiste randvoorwaarden voor nieuwe bedrijven.	Versterken ecosysteem voor starters en groeiers[78] met o.a. subsidieregeling.
	Dienstverlening bedrijven; retentie en vestiging.	Meer de nadruk leggen op de sectoren die gelieerd zijn aan markgroepen.
Investeringsklimaat	▪ Economisch ecosysteem regio Utrecht is versnipperd. ▪ Zichtbaar economisch leiderschap ontbreekt. ▪ Regio is minder slagvaardig. Door o.a. weinig investerend vermogen, beperkte capaciteit economische projectontwikkeling, ontbreken strategische relaties met Rijk en InvestNL.[79]	▪ Bijdragen aan oprichting Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) regio Utrecht. ▪ Bijdragen aan herinrichting, nieuwe rol Economic Board Utrecht (EBU).
Arbeidsmarkt	▪ Banengroei blijft achter bij groei beroepsbevolking. ▪ Mismatch onderwijs en arbeidsmarkt.	▪ Proactieve rol gemeente in het verbinden van partijen bij de vier marktgroepen.

[76] o.a. Gemeente Utrecht (18 februari 2019). *Kantorenbrief 2019*

[77] Gemeente Utrecht (23 juni 2020). Raadsbrief *Onderzoek werklocaties en uitwerkingsrichtingen.* Kenmerk 7418921 en bijbehorend: Stec Groep (maart 2020). *Naar toekomstbestendige werklocaties in de regio U16*.

[78] Gemeente Utrecht (28 mei 2019). Raadsbrief *Versterken ecosysteem voor starters en groeiers.*

[79] PWC (maart 2018*). Rapport Kansen in een topregio*; *Versterken van het Utrechtse ecosysteem.;* Gemeente Utrecht (4 december 2018). Raadsbrief *Verkenning Regionale Ontwikkelmaatschappij.*

	▪ Krapte aan geschikte werknemers in belangrijke sectoren. ▪ Steeds veranderende arbeidsmarkt. ▪ Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.	▪ Betere aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt (o.a. actieplan mbo). ▪ Opzetten Human Capital Agenda / Utrecht Talent Alliantie met regionale partners.
Subsidies	Gebruik regeling BSBB blijft achter.[80]	Opgenomen in aanpak kwetsbare winkelgebieden
	Verbeterde economische situatie en aantrekkende werkgelegenheid.	Beëindigen Lokaal Economisch Fonds.[81]
	Behoefte aan ondersteuning initiatieven van marktgroepen.	Inzet Fonds Mismatch Arbeidsmarkt.[82]
	Bewezen draagvlak voor ondernemersfonds.	Voortzetten Ondernemersfonds Utrecht.[83]
	Leegstand in de binnenstad	Plan Morgen Mooier Maken
Samenwerking	Ambitie gezond stedelijk leven.	(Verlengen) deelname citydeal Health Hub.[84]
	Aandacht voor economische ontwikkeling, grotere diversiteit aan bedrijven in specifieke wijken.	Versterken samenwerking met Wijkontwikkelmaatschappijen (WOM).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021) o.b.v. P&C documenten, raadsbrieven, interviews

Het is nog onbekend welke maatregelen tot een structurele wijziging in het beleid of uitvoering leiden. Ondernemers en samenwerkingspartners zijn vaak niet bekend met de genomen maatregelen van de gemeente.

De afgelopen jaren zijn veel nieuwe maatregelen ingevoerd. Voor de komende tijd is het belangrijk om te bekijken wat wel en niet goed werkt, en wat bijvoorbeeld ook opgeschaald kan of moet worden. Om nieuwe ontwikkelingen snel in het vizier te krijgen, adviseert Future Consult de gemeente op economisch terrein en zogeheten kraaiennestfunctie' te vervullen.[85]

Verschillende geïnterviewden geven aan dat de afgelopen periode door de coronacrisis de

[80] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht;* Exceloverzicht financiën.
[81] Gemeente Utrecht (14 november 2019). Raadsbrief *Monitor Lokaal Economisch Fonds*.
[82] Gemeente Utrecht (28 januari 2021). Raadsbrief *Onderzoek naar de uitvoering van Werken aan werk in Utrecht.*
[83] Gemeente Utrecht (18 juli 2019). Raadsbesluit *Voortzetting Ondernemersfonds Utrecht na 2019*.
[84] Gemeente Utrecht (14 september 2021). Raadsbrief *Verlenging citydeal Health Hub Utrecht en* Samenwerkingsovereenkomst.
[85] Zie Future Consult (versie januari 2018). *Werk maken van de toekomst.* Gemeente Utrecht*. Een analyse van acht opkomende markten en aanknopingspunten voor governance. Futureconsult, MeetingMoreMinds, PwC* Data Analytics, pag. 53

tijd ontbrak voor monitoring en evaluatie van maatregelen en projecten.[86] Voor de coronacrisis werd hier volgens geïnterviewden ook structureel te weinig aan gedaan.[87] Er zijn ook voorbeelden waar al wel over een structureel vervolg wordt nagedacht, bijvoorbeeld als het gaat om de Utrecht Regionale Economische Corona Alliantie waar mogelijk na de coronacrisis in de regio een ondernemersloket blijft bestaan.[88]

De maatregelen die de gemeente Utrecht neemt blijken met regelmaat niet bekend bij samenwerkingspartners en ondernemers. Zo blijkt het bedrag dat beschikbaar is voor de aanpak van kwetsbare winkelgebieden niet bekend bij de doelgroep.[89] Andere samenwerkingspartners geven aan dat het niet lukt om alle partijen bij maatregelen te betrekken en dat zij niet op de hoogte zijn van het beleid en de subsidiemogelijkheden die er zijn.[90] De gemeente geeft in haar ambtelijke reactie aan dat voor sommige maatregelen, zoals de Corona Overbruggingslening (COL), gemeentelijke uitvoeringsorganisaties als de ROM aan de lat stonden. Het kan dan voor ondernemers overkomen alsof de maatregel door de ROM genomen is, terwijl de gemeente er nauw bij betrokken is. In hoofdstuk 5 gaan we hier verder op in.

4.2.2 GEBRUIK BESCHIKBARE DATA VERSNIPPERD

Data vormen mede de basis van het beleid, worden gebruikt voor monitoring van trends en ontwikkelingen, en voor het beoordelen van aanvragen van subsidies door de gemeente en samenwerkingspartners. Het gebruik van data is op dit moment versnipperd. Ook worden data nog niet benut voor het evalueren van de gemeentelijke inzet en de geleverde prestaties en effecten.

Op economisch terrein zijn veel data beschikbaar in een veelheid aan bronnen. Met deze data is het mogelijk om ontwikkelingen te monitoren, maar ook om prestaties en effecten van het beleid te meten. De uitkomsten kunnen vervolgens benut worden voor het opstellen of bijsturen van het gevoerde beleid. Wij zijn daarom in de documenten en interviews nagegaan hoe de gemeente Utrecht met het gebruik van data omgaat.

We zien binnen de gemeentelijke organisatie een breed besef van het nut van het gebruik van data. Er wordt ook veelvuldig gebruik van data gemaakt om in het beleid de context te schetsen van de stand van zaken op een bepaald gebied.[91] Zo wordt er bijvoorbeeld met data gekeken waar de mismatch op de arbeidsmarkt zit of wat belangrijke trends en

[86] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*.
[87] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[88] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[89] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner.*
[90] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartners.*
[91] Zie bijvoorbeeld Gemeente Utrecht (2021). *Ruimtelijke Strategie Utrecht*; Gemeente Utrecht (18 februari 2019). *Kantorenbrief* 2019; Utrecht Region (november 2019). *Regionale Economische Agenda Regio Utrecht 2020-2027*; Birch (12 januari 2021). *Human Capital Agenda regio Utrecht*.

ontwikkelingen in de economie zijn.[92] Bij de marktgroepen worden met behulp van data marktverkenningen uitgevoerd.[93] De uitkomsten van data-analyse bepalen dan mede de inzet van de gemeente[94] en de keuze van doelen en ambities.[95]

Er zijn veel verschillende bronnen voor het verkrijgen van data over de economie. Binnen de gemeente Utrecht worden vaak landelijke databronnen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Kamer van Koophandel (KvK), het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) en de Ministeries van EZK, SZW en OCW geraadpleegd. Ook rapporten van het Centraal Planbureau (CPB), de Sociaal Economische Raad (SER) en kennisinstituten worden gebruikt. Naast de landelijke bronnen zijn er ook regionale data van het Provinciaal Arbeidsplaatsen Register (PAR) beschikbaar. En de gemeente heeft contracten met aanbieders van data van de winkellocaties (Locatus) en kantorenlocaties (Cushman & Wakefield).[96] Tot slot zijn er op lokaal niveau data uit extern onderzoek, maar ook van samenwerkingspartners als de ROM, het UWV, ondernemersverenigingen en onderwijsinstellingen.[97]

We zien de data uit bovengenoemde bronnen met grote regelmaat terug in P&C documenten, raadsbrieven[98] en in de beantwoording van schriftelijke vragen.[99] Data worden ook gebruikt voor het maken van positioneringsvoorstellen, bijvoorbeeld groeifondsaanvragen, en aanvragen voor het Regionaal investeringsfonds (RIF) onderwijs. Geïnterviewden geven aan dat er binnen het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* vrijwel altijd beleidskeuzes worden gemaakt waarbij data worden betrokken. Waarbij wel geldt dat er ook politieke keuzes gemaakt kunnen worden die op basis van de data niet realistisch zijn. Een voorbeeld uit het verleden is het streven naar de doelstelling de laagste werkloosheid van Nederland te bereiken, waarop later bijstelling nodig is.[100]

De rekenkamer constateert dat coördinatie op het gebruik van data ontbreekt. Ieder gaat op het eigen onderwerp met data aan de slag. Rond corona is er binnen organisatieonderdeel Ruimte wel een monitoringsteam en, gemeentebreed, een duidingsteam, maar voor het

[92] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*.
[93] Zie bijvoorbeeld Bureau Buiten (10 september 2019). *Marktverkenning Circulaire Bouw Utrecht*
[94] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*.
[95] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). I*nterviews samenwerkingspartner.*
[96] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*.
[97] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht; Interviews samenwerkingspartners.*
[98] Zie bijvoorbeeld Gemeente Utrecht (10 april 2018). Raadsbrief *Werkgelegenheid van de toekomst*; Gemeente Utrecht (25 juni 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen*.
[99] Zie bijvoorbeeld Beantwoording SV 2019 nr. 45 over Meer werk(locaties), Beantwoording SV 2020 nr. 38 over Winkelen in onze aantrekkelijk binnenstad, Beantwoording SV 2021 nr. 24 over Aanvragen Coronaoverbruggingsregelingen bij de ROM.
[100] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

programma zelf is dat nog niet het geval.[101] Wel is er samen met de afdeling IB Onderzoek een dashboard economie ontwikkeld waarin alle cijfers samen moeten komen. Over de bruikbaarheid hiervan in de huidige (concept)vorm verschillen de meningen. Er is brede steun voor de ontwikkeling van een dergelijk dashboard, maar meerdere geïnterviewden geven ook aan het nog ingewikkeld te vinden.[102] Datagebruik is ook niet voor iedereen en niet dagelijks aan de orde. Daarnaast wordt er door de gemeente samen met de provincie gewerkt aan een regionaal economisch dashboard.

Om in de verschillende behoeften te voorzien zou een data-analist of -manager behulpzaam kunnen zijn. Deze zou dan kunnen faciliteren bij het verzamelen, analyseren en duiden van data over een onderwerp.[103] De beschikbare data kunnen ook worden benut voor het evalueren van de inzet van de gemeente en de geleverde prestaties en effecten. Dit zien we echter niet terug. In hoofdstuk 5 gaan we hier verder op in.

4.2.3 STURING GEMEENTE OP ECONOMISCH TERREIN LASTIG

De sturingsmogelijkheden op het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* worden voor de gemeente bemoeilijkt door andere grote maatschappelijke opgaven als wonen en mobiliteit. Ook de benodigde samenwerking met een veelheid aan interne en externe partijen en de eigendomsverhoudingen maken sturing lastig.

Sturing door de gemeente (en gemeenteraad, zie 4.2.4) op het programma *Economie & Werkgelegenheid van Iedereen* is om verschillende redenen belangrijk. Zo is het inzetten van gemeentelijke instrumenten – beleid, mensen en geld – nodig om de maatschappelijke opgaven op te pakken. Zoals eerder geschetst gaat het dan om economische, maar ook om ruimtelijke instrumenten.[104] Daarnaast is sturing van belang om gewenste ontwikkeling te stimuleren en ongewenste ontwikkelingen zoveel mogelijk af te remmen (zie 4.2.1). Ook de schaarste in de beschikbare ruimte maakt het nodig dat er keuzes gemaakt worden. We hebben daarom voor de afgelopen jaren vanaf 2018 onderzocht hoe de gemeente en gemeenteraad sturing geven aan dit programma.

Wij constateren dat sturing op de opgave Economie & Werkgelegenheid wordt bemoeilijkt door andere grote maatschappelijke opgave als wonen en mobiliteit. Uit beleidsdocumenten en interviews blijkt dat deze onderwerpen vaak de discussie domineren en dat de aandacht voor economie en werkgelegenheid steeds bevochten moet worden.[105]

De sturing op de economische doelstellingen wordt ook bemoeilijkt doordat de opgave binnen de gemeentelijke organisatie over meerdere organisatieonderdelen verdeeld is. Ook

[101] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[102] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[103] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[104] Utrecht Region (november 2019). *Regionale Economische Agenda Regio Utrecht 2020-2027.*
[105] Gemeente Utrecht (18 februari 2019*). Kantorenbrief 2019*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021*). Interviews samenwerkingspartners*.

de bestuurlijke portefeuilles sluiten niet aan bij de opgaven, waardoor meerdere wethouders (mede)verantwoordelijk zijn.[106] Met name op de pijler arbeidsmarkt en de marktgroepen wordt intensief met andere organisatieonderdelen als Onderwijs en Werk en Inkomen samengewerkt.

In het algemeen wordt de interne samenwerking als goed beoordeeld, maar verschillende keren wordt opgemerkt dat men ook wel tegen 'muren' van gemeentelijke afdelingen is aangelopen.[107] Oorzaken liggen bijvoorbeeld in de verschillende doelen die worden nagestreefd. Zo streeft Werk en Inkomen naar een snelle uitstroom van uitkeringsgerechtigden, maar kan het op de langere termijn beter zijn om te streven naar een duurzame baan in één van de marktgroepen. We merken bij samenwerkingspartners positieve waardering voor een gezamenlijke aanpak als daar de verbinding tussen portefeuilles al is gelegd. Een voorbeeld is de verbinding tussen economie en mbo die beide dezelfde wethouder hebben.[108]

De sturing op dit programma is ook complex vanwege de benodigde samenwerking met een veelheid aan externe partners. Er zijn bijvoorbeeld 73 ondernemersverenigingen in de stad. De gemeente onderhoudt met de belangrijkste verenigingen contact, maar heeft de laatste jaren wel besloten minder tijd te besteden aan de secretariaat-taken.[109] Naast de ondernemersverenigingen heeft de gemeente op ruimtelijk-economisch vlak ook te maken met de provincie Utrecht, de Rijksoverheid, grond- en vastgoedeigenaren, projectontwikkelaars, en verschillende belangenorganisaties als VNO-NCW en MKB-Nederland.

Bij de ruimtelijk-economische opgaven zijn de mogelijkheden om te sturen vooral afhankelijk van de eigendomsverhoudingen. Dit is met name relevant in de gebiedsgerichte aanpak bij de werklocaties. De gemeente kan weliswaar sturen met de Omgevingsvisie, bestemmingsplannen, grondexploitaties en subsidies, maar alleen wanneer de gronden in eigendom zijn kunnen hardere eisen worden gesteld die direct aansluiten bij de visie van de gemeente(raad).[110] Op andere onderwerpen heeft de gemeente in de afgelopen jaren vooral door het opbouwen van een goede relatie en het voeren van gesprekken aandacht gevraagd voor gewenste ontwikkelingen of activiteiten.[111]

---

[106] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner.*

[107] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*.

[108] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

[109] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

[110] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*.

[111] Zie bijvoorbeeld: Beantwoording van schriftelijke vragen 2020 nr. 229 over Huurkorting ondernemers in coronacrisis; 2020 nr. 38 over Winkelen in onze aantrekkelijke binnenstad; 2019 nr. 108 over Openen van winkels door burgemeester of wethouder; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*.

De invloed van de gemeente Utrecht in regionaal verband wordt als ‘redelijk groot’ gezien.[112] Kleine gemeenten en ook de provincie hebben minder slagkracht op economisch terrein dan de gemeente Utrecht.[113] Bij de provincie Utrecht groeit het team voor economische zaken. Dit kan ook van invloed zijn op de onderlinge verhoudingen en de slagkracht in de komende jaren.

De afgelopen jaren hebben de gemeente Utrecht en de provincie vooral discussie gehad over het regionaal programmeren van kantorenlocaties. De provincie wilde versnippering voorkomen[114], terwijl de gemeente Utrecht actiever wilde omgaan met kantoorontwikkeling en de mogelijkheid hebben om kantorenlocaties binnen de stad uit te ruilen. Het is nu op een aantal belangrijke plekken mogelijk geworden om kantoren die op de ene locatie in de stad weggestreept worden, op een andere locatie weer in te vullen.[115]

Binnen de opgave is meer aandacht nodig voor sturing op de lange termijndoelen. De opgave is vanaf 2019 opnieuw vormgegeven. Geïnterviewden geven aan dat de samenwerking tussen de drie pijlers van de opgave[116] en tussen de marktgroepen nog verder gestructureerd en verbeterd moet worden.[117] Ook binnen de teams zijn de leden nog vooral met het eigen onderwerp bezig, terwijl ook juist de verbindingen belangrijk zijn.[118] Verkokering kan (bij)sturing op de algemene doelstellingen bemoeilijken en dient daarom te worden voorkomen.

In de gemeentelijke organisatie bestaat breder de wens dat ingezet gaat worden op de grotere en bredere economische ontwikkelingen. Er wordt nu nog veel gehandeld in de waan van de dag[119], waarbij duidelijk is dat de coronacrisis daar ook een belangrijke oorzaak van is geweest. Nieuwe ontwikkelingen vroegen direct aandacht en leidden tegelijkertijd ook tot een versnelling en opschaling van wat al gedaan werd.[120] Tegelijkertijd zien we dat ook voor de coronacrisis al geconstateerd werd dat (te) veel tijd besteed werd aan vragen van ondernemers en operationele taken.

4.2.4 STURING GEMEENTERAAD FINANCIEEL EN OP INHOUD

De gemeenteraad kan op inhoud en financiën sturen. De afgelopen jaren is vaker sprake van regionale samenwerking, waarmee de sturingsmogelijkheden voor de gemeenteraad veranderen. Met besluiten over de RSU 2040 en omgevingsvisies geeft de gemeenteraad richting aan de invulling van de ruimte.

---

[112] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[113] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartners.*
[114] Rekenkamer Utrecht (2021). I*nterview samenwerkingspartner.*
[115] Gemeente Utrecht (28 mei 2021). *Jaarstukken 2020*; Gemeente Utrecht (18 februari 2019). *Kantorenbrief* 2019; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht.*
[116] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[117] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[118] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[119] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*
[120] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht.*

We constateren dat de gemeenteraad met name via de P&C documenten en een jaarlijkse rapportage over de voortgang van de opgave Werk voor Iedereen door het college wordt geïnformeerd.[121] De gemeenteraad kan daarmee zowel financieel (budgetrecht) als inhoudelijk (vaststellen beleid, amendementen en moties) sturen.

De opgave Werk voor Iedereen is mede tot stand gekomen naar aanleiding van een unaniem aangenomen motie uit 2017.[122] We zien dat de regionale samenwerking in de afgelopen jaren is uitgebreid. Dit heeft onder andere geleid tot het opstellen van de *Regionale Economische Agenda*, de oprichting van de Regionale Ontwikkelmaatschappij regio Utrecht en het onderzoek naar de werklocaties in U10-verband[123]. De Utrechtse gemeenteraad is hierbij op verschillende manieren geïnformeerd, met name via raadsinformatiebijeenkomsten en raadsbrieven.[124] De deelname aan de ROM en de definitieve REA – daarmee tevens leidend voor de investeringsstrategie van de ROM[125] – zijn vastgesteld in de raadsvergadering van 6 februari 2020. Van de ROM wordt jaarlijks het jaarverslag met de gemeenteraad gedeeld, maar de gemeente Utrecht staat verder wat meer op afstand.[126]

In de raadsinformatie wordt vanaf 20 maart 2020[127] ook zichtbaar dat veel aandacht van de gemeenteraad naar de effecten van de coronacrisis is gegaan. Met name de invulling van maatregelenpakket 3: Werken, Opleiden en Begeleiden, en specifieke programma's voor kwetsbare winkelgebieden hebben aandacht gevraagd.[128] Daarmee is ook bij de raad de aandacht van langere termijndoelen verschoven naar de korte termijn.

---

[121] Gemeente Utrecht (12 maart 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen*; Gemeente Utrecht (25 juni 2020). Raadsbrief *Werk voor Iedereen*.

[122] Motie 2017/187 *Match de werkgelegenheid van de toekomst* aangenomen bij de Programmabegroting 2018.

[123] De U10 bestaat uit de gemeenten Utrecht, Bunnik, De Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Woerden, Zeist. Zie https://www.utrecht10.nl/over-u10/kaartje-u10-gemeenten/

[124] Gemeente Utrecht (4 december 2018). Raadsbrief *Verkenning Regionale Ontwikkelingsmaatschappij*; Gemeente Utrecht (16 juli 2019). Raadsbrief *Voortgang Regionale Ontwikkelingsmaatschappij en Regionale Economische Agenda*; Gemeente Utrecht (18 mei 2020). Raadsbrief *Update regionale economische samenwerking*; Gemeente Utrecht (19 juni 2020). Raadsbrief *Onderzoek werklocaties en uitwerkingsrichting*.

[125] De REA is daarnaast ook "de basis voor de (toekomstige) herijking van het Utrechtse economische beleid; het kader voor economische structuurversterking en de inzet van middelen, capaciteit, netwerkvorming, business development en internationalisering; en verbindend en mede richtinggevend voor lokale en regionale agenda's op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, groen en energie." (Gemeente Utrecht (12 december 2019). Raadsvoorstel *Regionale Economische Agenda 2020-2027, Utrecht Region*.

[126] Gemeente Utrecht (2 juli 2021). Raadsbrief *Aanbiedingsbrief jaarverslag ROM* en bijbehorend ROM (16 juni 2021). *Jaarverslag 2020*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

[127] Gemeente Utrecht (20 maart 2020). Raadsbrief *Nadere informatie steunmaatregelen.*

[128] Gemeente Utrecht (9 juni 2021). Raadsbrief *Beantwoording raadsreacties Maatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden*; Gemeente Utrecht (15 juni 2020). Raadsbrief *Aanpak kwetsbare winkelgebieden* en Raadsbrief *Samenwerkingsovereenkomst en Nadere regel subsidie aanpak leegstand binnenstad gemeente Utrecht.*

In de schriftelijke vragen die in de afgelopen jaren zijn ingediend over economische onderwerpen[129] valt op dat veel vragen gaan over de verschillende subsidieregelingen: Lokaal Economisch Fonds, Fonds Mismatch Arbeidsmarkt, BSSB, en later ook de Corona OverbruggingsLening en huurkorting voor ondernemers. We zien ook dat vragen soms diep ingaan op uitvoeringsaspecten bij de ROM of bij het openen van winkels. Geïnterviewden merken hierbij op dat de Utrechtse gemeenteraad erg betrokken is, maar ook met regelmaat de details in duikt, vragen soms gaan dubbelen en minder vaak over de grote lijnen en ontwikkelingen gaan. Daarnaast wijzen zij erop dat het een bewuste keuze is om activiteiten met bijvoorbeeld de ROM meer op afstand van de gemeente te zetten waarbij de sturing hierop minder direct is.[130]

Bij de ruimtelijk-economische onderwerpen heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om te sturen op uitgangspunten en visies. Zo heeft de gemeenteraad in juni 2020 elf uitgangspunten geformuleerd die centraal staan bij de verdere ontwikkeling van de stad.[131] Ook zijn verschillende omgevingsvisies besproken en vastgesteld, waarmee voor specifieke locaties als de binnenstad en het Utrecht Science Park ontwikkelrichtingen zijn vastgelegd.

4.3 NORMENKADER

In deze paragraaf komt het normenkader aan bod. Hier leggen we de relatie tussen de onderzoeksvragen, normen en beoordeling.

Tabel 4.2 Normen en criteria thema ‘uitvoering en sturing’

Onderzoeksvraag	Norm	Criteria	Beoordeling
3) Welke maatregelen worden door de gemeente genomen om nieuwe ontwikkelingen te stimuleren of af te remmen?	De gemeente Utrecht speelt met maatregelen in op nieuwe ontwikkelingen.	Omgevingsfactoren – als de algemene economische ontwikkelingen – leiden tot bijsturing van het beleid.	De gemeente Utrecht speelt adequaat in op nieuwe ontwikkelingen, met name de coronacrisis. Het is nog onbekend welke maatregelen tot een structurele wijziging in het beleid of uitvoering leiden.
4) Welke ontwikkelingen zijn zichtbaar in data op economisch terrein in relatie tot de vastgestelde prestaties	De gemeente Utrecht benut de data van de ontwikkelingen in de prestaties en effecten voor beleidskeuzes.	Mate waarin de gemeente Utrecht de data analyseert en gebruikt voor keuzes in	Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van data, uit een veelheid aan bronnen en voor allerlei doeleinden. Data vormen mede de basis van

[129] Een globale analyse laat zien dat er in 2019 vier keer een set schriftelijke vragen is ingediend die raken aan dit rekenkameronderzoek (nrs. 45, 106, 108 en 169), in 2020 acht (nrs. 004, 38, 65, 66, 67, 101, 184, 229) en in 2021 voorlopig twee (nrs. 24 en 199).

[130] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartner*; SV 2021 nr. 24 over Aanvragen coronaoverbruggingsleningen bij de ROM.

[131] Gemeente Utrecht (2021). Utrecht Dichtbij; de tienminutenstad; Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.

en effecten van het economisch beleid en in hoeverre sluit de gemeente Utrecht op de ontwikkelingen aan?		het uitvoeren van het beleid.	het beleid, worden gebruikt voor monitoring van trends en ontwikkelingen, en voor het aanvragen van subsidies. Het gebruik van data is op dit moment versnipperd. Ook worden de data nog niet benut voor het evalueren van gemeentelijke inzet en de geleverde prestaties en effecten.
5) Welke sturingsmogelijkheden hebben de gemeente Utrecht en specifiek de Utrechtse gemeenteraad op het economisch beleid en hoe is daar in de jaren vanaf 2018 invulling aan gegeven?	Geen norm, beschrijvende vraag.		

5 DOELBEREIK EN EFFECTIVITEIT

In dit hoofdstuk beschrijven het doelbereik en de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht. We gaan hierbij ook in op het oordeel van ondernemers op deze onderwerpen. Daarmee beantwoorden we de onderzoeksvragen:

6. Welke oordelen en opvattingen hebben belanghebbenden (met name ondernemers en samenwerkingspartners) over de prestaties en effecten van het economische beleid van de gemeente Utrecht, en
7. In hoeverre zijn de doelen van het economisch beleid bereikt en zijn deze aanwijsbaar het gevolg van het door de gemeente Utrecht gevoerde beleid?

In paragraaf 5.1 geven we de belangrijkste bevindingen weer. Deze bevindingen lichten we toe in paragraaf 5.2. Aan de hand van de bevindingen beoordelen we in paragraaf 5.3 de bijbehorende normen.

5.1 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

1. Meer dan de helft van de geënquêteerde ondernemers is niet bekend met de doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* en heeft er inhoudelijk geen uitgesproken mening over. Samenwerkingspartners zien verbetermogelijkheden voor de inzet van de gemeente Utrecht. Een minderheid van de geënquêteerde ondernemers denkt dat zij met hun activiteiten bijdragen aan het behalen van de algemene doelstelling van het economisch beleid.
2. Ondernemers geven in de enquête een onvoldoende voor de mate waarop de gemeente hen betrekt bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid. Dit geldt ook voor de manier waarop de gemeente de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van het beleid. Contact met de gemeente wordt daarentegen wel als positief ervaren.
3. Vanwege het ontbreken van voldoende kwantitatieve en kwalitatieve informatie over de behaalde prestaties en effecten is het niet mogelijk om de effectiviteit van het economisch beleid te beoordelen. Uit data blijkt dat de Utrechtse economie goed presteert, maar de samenhang met het de inzet van de gemeente is niet te herleiden. De indicatoren zijn de afgelopen jaren gewijzigd en kregen vaak geen realisatiewaarden. Ook de bevraagde medewerkers van de gemeente, ondernemers en samenwerkingspartners weten niet in hoeverre de inzet van de gemeente Utrecht bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen.

5.2 TOELICHTING OP DE BEVINDINGEN

5.2.1 DOELEN ONBEKEND BIJ MEER DAN HELFT ONDERNEMERS

Meer dan de helft van de geënquêteerde ondernemers is niet bekend met de doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* en heeft er inhoudelijk geen uitgesproken mening over. Samenwerkingspartners zien verbetermogelijkheden voor de inzet van de gemeente Utrecht. Een minderheid van de geënquêteerde ondernemers denkt dat zij met hun activiteiten bijdragen aan het behalen van de algemene doelstelling van het economisch beleid.

De gemeente Utrecht wil met het economisch beleid werkgevers, werknemers en onderwijsaanbieders verbinden om de vraag en het aanbod van werk beter op elkaar aan te laten sluiten.[132] Het is daarom belangrijk dat ondernemers en samenwerkingspartners op het economisch terrein bekend zijn met de doelen en inzet van de gemeente.

We constateren dat het economisch beleid en de bijbehorende doelen niet algemeen bekend zijn bij ondernemers en samenwerkingspartners. Een meerderheid (45%-59%) van de ondervraagde ondernemers is niet bekend met de doelen van het economisch beleid (zie figuur 5.1).[133] Er zijn geen grote verschillen in de bekendheid van de doelen tussen zzp'ers, micro- en kleine bedrijven en (middel)grote bedrijven. Ook zien we geen verschil tussen ondernemers die op een werklocatie werken en ondernemers die daar niet werken.[134] Ook onder de geïnterviewde samenwerkingspartners zijn de doelen en het beleid niet algemeen bekend.[135]

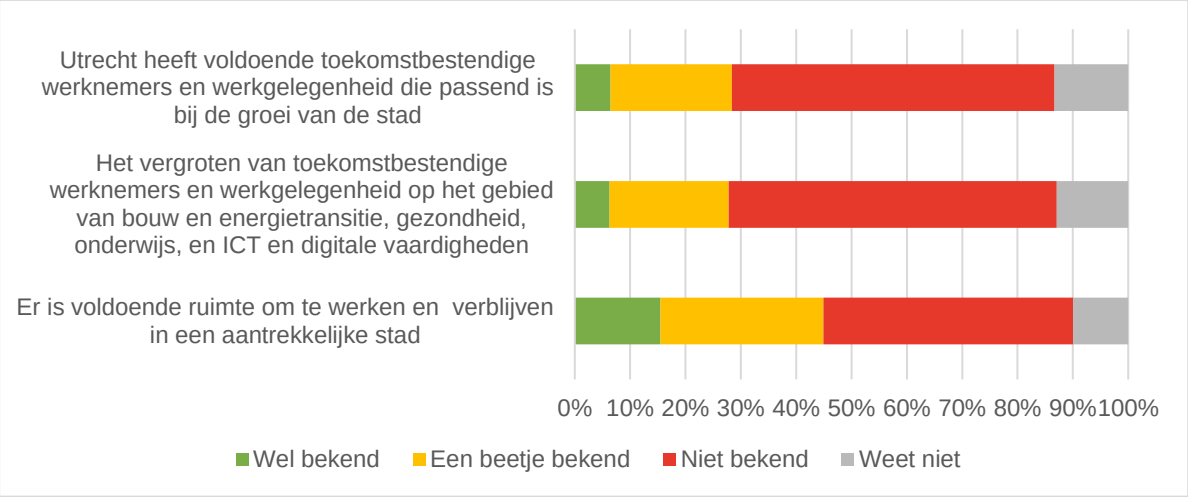
[132] Gemeente Utrecht (z.d.). *Economisch Beleid: Wat doet de gemeente?* Geraadpleegd via, https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/economisch-beleid/

[133] De uitkomsten van de enquête geven een indicatief beeld van wat ondernemers in Utrecht vinden. De data is geen perfecte afspiegeling van de mening van hele Utrechtse ondernemerspopulatie. Voor meer informatie, zie de het document 'Uitkomsten enquête onder Utrechtse ondernemers'.

[134] Rekenkamer Utrecht (2021). *Uitkomsten enquête onder Utrechtse ondernemers*. Tabel J.1.

[135] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

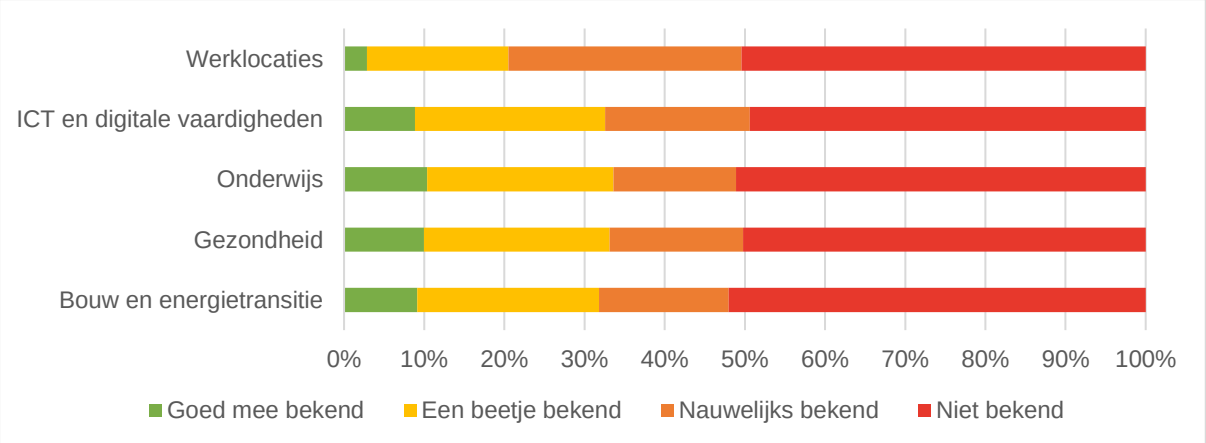
Figuur 5.1 Een meerderheid van de geënquêteerde ondernemers is niet bekend met de doelen van het economisch beleid van de gemeente Utrecht (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

Figuur 5.2 laat zien dat de helft (49%-52%) van de geënquêteerde ondernemers niet bekend is met de extra aandacht voor de vier marktgroepen of met de inzet van de gemeente voor werklocaties. De inzet van de gemeente voor de marktgroepen is niet beter bekend onder ondernemers uit de marktgroepen. We zien namelijk dat de bekendheid van de marktgroepen nauwelijks verschilt tussen ondernemers uit de marktgroepen en ondernemers met een onderneming in een andere sector.[136] Het is opvallend dat ondernemers uit de markgroepen het gemeentelijk beleid niet beter kennen, omdat de gemeente zich met het beleid juist op deze groep richt. Daarnaast is er nauwelijks verschil in de bekendheid van de gemeentelijke inzet voor werklocaties onder werknemers die wel en niet op een werklocatie werken.[137]

Figuur 5.2 *De helft van de geënquêteerde ondernemers is niet bekend met de extra aandacht voor de vier marktgroepen of met de inzet van de gemeente Utrecht voor werklocaties (n = 1.053).*

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

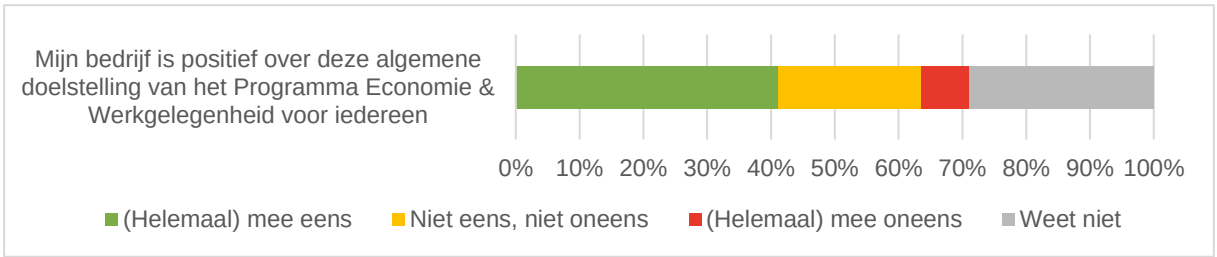
[136] Rekenkamer Utrecht (2021). *Uitkomsten Enquête onder Utrechtse Ondernemers*. Tabel I.1.
[137] Rekenkamer Utrecht (2021). *Uitkomsten Enquête onder Utrechtse Ondernemers*. Tabel J.2.

Een aantal ondernemers geeft aan dat het gebrek aan kennis over het economisch beleid te wijten is aan het gebrek aan communicatie vanuit de gemeente.[138] Anderen geven aan zelf niet geïnteresseerd te zijn in het gemeentelijk beleid.[139] De gemeente geeft in haar ambtelijke reactie aan dat de communicatie van de gemeente en prioritering van het bedrijfsleven wat betreft aandacht voor gemeentelijke informatie in de onderzoeksperiode sterk gericht was op Corona. Hier heeft de overdracht van gemeentelijke informatie naar het bedrijfsleven onder geleden.

Meer dan de helft van de geënquêteerde ondernemers heeft ook inhoudelijk geen uitgesproken mening over de gestelde doelen. Samenwerkingspartners zijn over het algemeen positief, maar zien ook verbetermogelijkheden.

Voor het realiseren van toekomstbestendige werkgelegenheid en werknemers is de gemeente mede afhankelijk van de inzet van ondernemers en samenwerkingspartners. Het is daarom belangrijk dat zij de doelen van de gemeente onderschrijven en zich herkennen in het beleid. We hebben daarom onderzocht wat ondernemers en samenwerkingspartners van de doelen en inzet van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* vinden. We constateren dat ondernemers en samenwerkingspartners geen uitgesproken mening hebben over de gestelde doelen. Uit de internetenquête blijkt dat meer dan de helft (52%) van de ondernemers geen uitgesproken mening heeft over de algemene doelstelling van het economisch beleid (zie figuur 5.3). Van de ondernemers met een mening, is het grootste deel positief en slechts een klein deel negatief. Uit de gesprekken met samenwerkingspartners blijkt dat zij over het algemeen positief zijn over de doelen.[140] Maar er worden ook verbeterpunten genoemd. De doelen zijn volgens een aantal gesprekspartners erg algemeen en kunnen concreter worden geformuleerd.[141] Dit wordt onderschreven door de ondervraagde ondernemers.[142]

Figuur 5.3 Meer dan de helft van de geënquêteerde ondernemers heeft geen uitgesproken mening (‘niet eens, niet oneens’ en ‘weet niet’) over de algemene doelstelling. (n = 1.053).

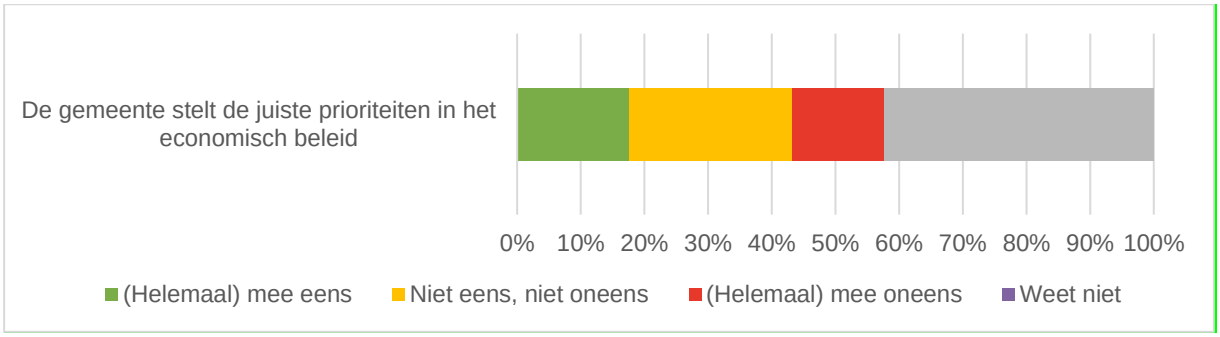
Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

[138] Rekenkamer Utrecht (2021). *Internetenquête onder ondernemers*; open antwoorden
[139] Rekenkamer Utrecht (2021). *Internetenquête onder ondernemers*; open antwoorden
[140] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*
[141] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview samenwerkingspartners.*
[142] Rekenkamer Utrecht (2021). *Internetenquête onder ondernemers*; open antwoorden

Ook constateren we dat ondernemers moeilijk een oordeel kunnen vormen over de juiste prioritering in het economisch beleid. Meer dan de helft (68%) van de ondernemers heeft hier geen of een neutrale mening over (zie figuur 5.4). Een kleine 20% vindt dat de gemeente de juiste prioriteiten stelt. Dit percentage is ongeveer gelijk met het percentage uit de ondernemingspeiling uit 2014.[143]

Onder samenwerkingspartners zijn de meningen ook verdeeld. Over het algemeen zijn partners positiever, maar er zijn onderwerpen waarvan zij vinden dat de gemeente er meer op kan inzetten. Het verbeteren van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid en het stimuleren van innovatie zijn voorbeelden die meerdere malen zijn genoemd.[144]

Figuur 5.4 Geënquêteerde ondernemers kunnen zich moeilijk een oordeel vormen over of de gemeente de juiste prioriteiten stelt met het economisch beleid (n = 1.053).

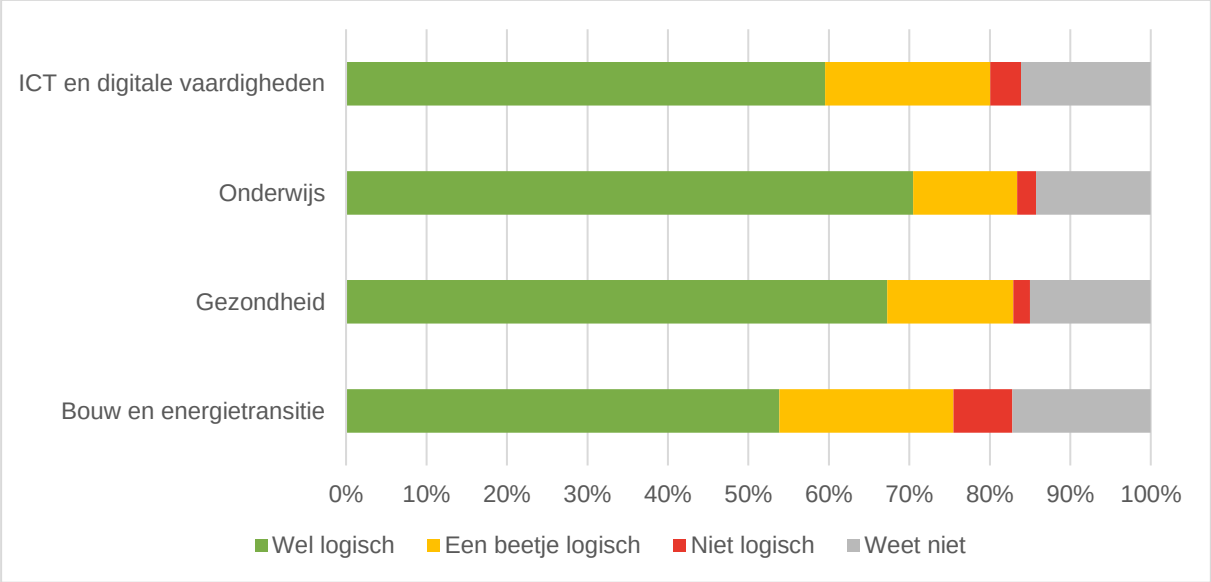
Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

De keuze voor de vier marktgroepen vinden ondernemers en samenwerkingspartners logisch.

Ook constateren we dat ondernemers en samenwerkingspartners zich kunnen vinden in de keuze voor de vier marktgroepen. Zoals in figuur 5.5 te zien is, vindt een meerderheid van de ondervraagde ondernemers (54%-70%) deze keuze logisch. Dit beeld komt ook naar voren uit de gesprekken met de samenwerkingspartners.[145] Ondernemers en samenwerkingspartners noemen ook wel andere sectoren die wat hen betreft eenzelfde aanpak in een marktgroep rechtvaardigen. Een aanzienlijk deel van de ondernemers noemt hierbij de cultuur-, kunst en creatieve sector.[146] Samenwerkingspartners noemen de horeca, logistiek en mobiliteit en gaming.[147]

[143] Waarstaatjegemeente (z.d.). *Bedrijvigheid en economie gemeente Utrecht.* Geraadpleegd via https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/bedrijvigheid-en-economie/
[144] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*
[145] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*
[146] Rekenkamer Utrecht (2021). *Internetenquête onder ondernemers; open antwoorden (*Het gaat om ongeveer 25% van de ingevulde open antwoorden)
[147] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

Figuur 5.5 Een meerderheid van de geënquêteerde ondernemers vindt de keuze voor de marktgroepen logisch (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

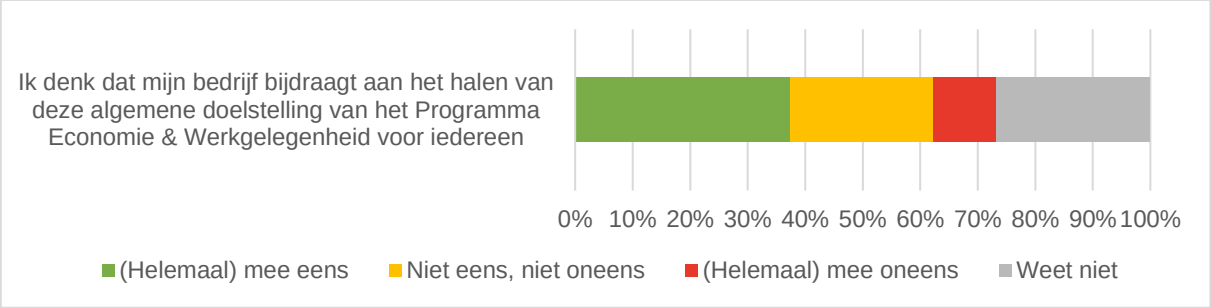
Een minderheid van de geënquêteerde ondernemers denkt dat zij met hun activiteiten bijdragen aan het behalen van de algemene doelstelling van het economisch beleid.

Om toekomstbestendige werkgelegenheid en werknemers te realiseren, is het noodzakelijk dat ondernemers en samenwerkingspartners met hun activiteiten aansluiten op de doelen en inzet van de gemeente. We zijn daarom nagegaan in hoeverre ondernemers en samenwerkingspartners de activiteiten van hun bedrijf daarbij laten aansluiten.

We constateren dat een minderheid van de ondernemers denkt bij te dragen aan het behalen van de doelstelling. Van de ondervraagde ondernemers denkt ongeveer een derde (37%) dat zij met hun onderneming bijdraagt aan het behalen van de algemene doelstelling van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. Een deel van de samenwerkingspartners geeft aan bij te dragen aan de algemene doelstelling door potentiële werknemers op te leiden of te faciliteren naar werk. Het gaat hierbij niet alleen over toekomstbestendige werkgelegenheid.[148] Activiteiten van samenwerkingspartners helpen ook potentiële werknemers naar banen die de gemeente niet als toekomstbestendig typeert. Dit komt bijvoorbeeld doordat er regelmatig sprake is van een mismatch tussen de kwalificaties en vaardigheden van werknemers en de kwalificaties en vaardigheden die voor toekomstbestendig werk (bijvoorbeeld in de marktgroepen) worden gevraagd.[149]

[148] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*
[149] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

Figuur 5.6 Ongeveer een derde van de geënquêteerde ondernemers denkt met hun onderneming bij te dragen aan de algemene doelstelling (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

5.2.2 ONDERNEMERS ONVOLDOENDE BETROKKEN

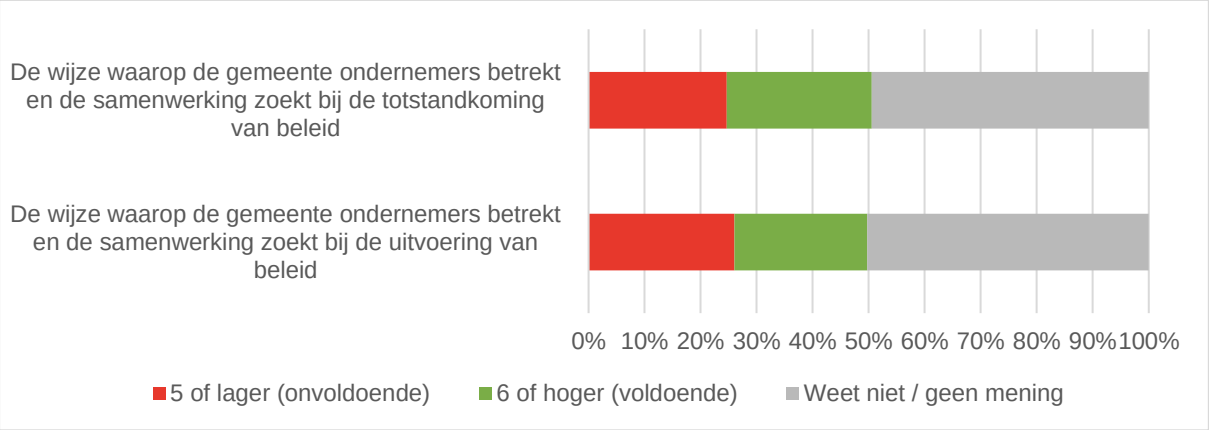
Ondernemers geven in de enquête een onvoldoende voor de mate waarop de gemeente hen betrekt bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid. Dit geldt ook voor de manier waarop de gemeente de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van het beleid. Contact met de gemeente wordt daarentegen wel als positief ervaren.

Het betrekken van ondernemers bij de totstandkoming en uitvoering van beleid helpt om draagvlak te creëren voor wat de gemeente doet. Ook neemt door ondernemers te betrekken hun kennis van het beleid en de inzet van de gemeente toe. Een randvoorwaarde hierbij is dat het contact als positief ervaren wordt. We hebben daarom onderzocht wat ondernemers en samenwerkingspartners vinden van de manier waarop zij bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid betrokken worden. Ook hebben we onderzocht hoe ondernemers contact met de gemeente ervaren.

We constateren dat ondernemers in de enquête niet overwegend positief zijn over de mate waarop de gemeente hen betrekt en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van het beleid. De helft (49%-50%) van de ondernemers heeft geen mening over de wijze waarop de gemeente ondernemers betrekt. Van de geënquêteerde ondernemers met een mening geeft de helft de gemeente een (on)voldoende op beide vlakken. Het gemiddelde cijfer is zowel voor het betrekken van ondernemers bij de totstandkoming van het beleid als voor het betrekken van ondernemers bij de uitvoering onvoldoende (5,1/10 en 4,9/10 respectievelijk). Geënquêteerde ondernemers die contact hebben gehad met de gemeente, ervaren dit over het algemeen wel als positief.[150]

[150] Rekenkamer Utrecht (2021). *Internetenquête onder ondernemers;* Tabel G.7

Figuur 5.7 Een meerderheid heeft geen mening over de mate waarop de gemeente ondernemers betrekt in verschillende fases van beleidsvoering (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

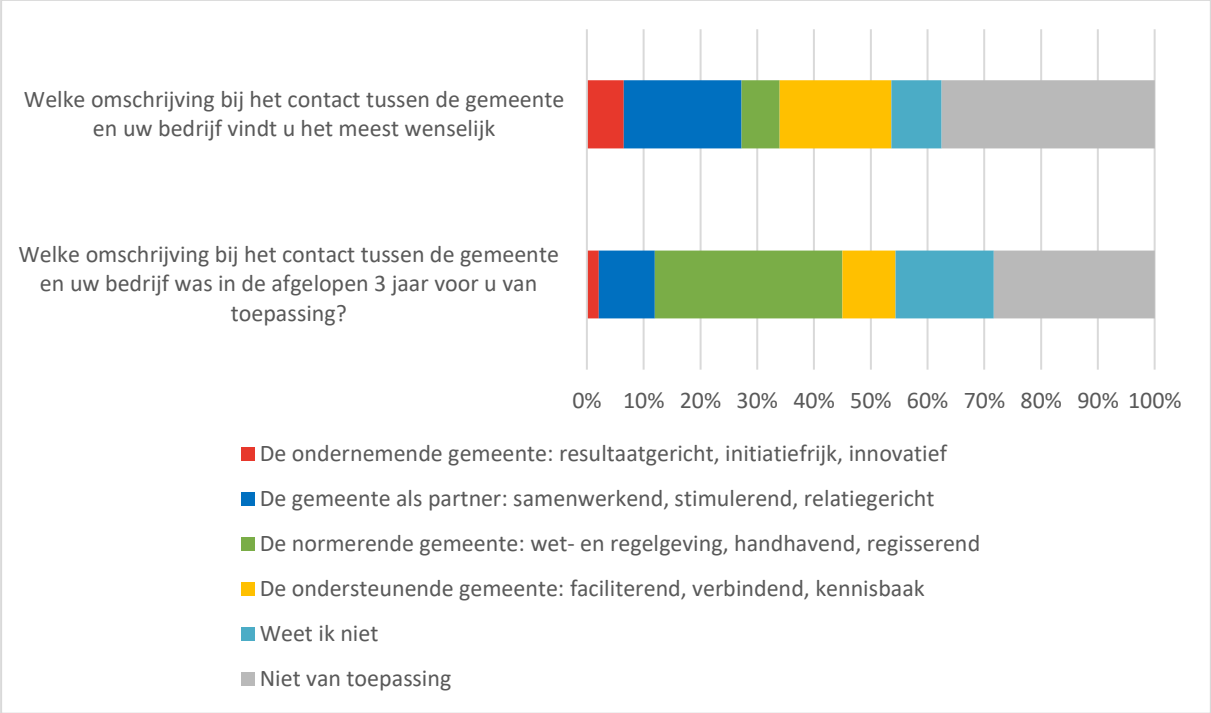
Geënquêteerde ondernemers zien de gemeente Utrecht het liefst als partner of ondernemende gemeente, maar ervaren vaker een normerende gemeente.

Gemeenten kunnen verschillende rollen aannemen. Gemeenten laten voornamelijk een normerende rol zien waarbij de nadruk ligt op handhaving van wet- en regelgeving. Ondernemers zien gemeenten juist graag als partner of in een ondersteunende rol. In deze rollen staan onder andere samenwerking en verbinding centraal. De ontevredenheid van de ondernemers over de mate waarin de gemeente hen betrekt bij het beleid komt mogelijk doordat de gemeente een andere rol aanneemt dan ondernemers wenselijk vinden. Daarnaast kan bij een discrepantie tussen de gewenste en de getoonde rol ook de waardering van ondernemers voor het ondernemingsklimaat afnemen.[151]

We constateren dat geënquêteerde Utrechtse ondernemers de gemeente graag zien als partner of ondersteunende gemeente, maar dat ondernemers deze rollen in mindere mate ervaren. Figuur 5.8 geeft weer dat een kwart (26%) van de ondernemers de gemeente het liefst ziet als partner. Ook een ondersteunende gemeente wordt voor een kwart (25%) van de ondernemers als voorkeur benoemd. Daarentegen heeft ongeveer een kwart (24%) van de ondernemers die de afgelopen drie jaar contact hebben gehad, de gemeente Utrecht ervaren als een normerende gemeente waarbij de wet- en regelgeving centraal stond. Slechts een klein deel heeft de gemeente ervaren als partner (7%) of ondersteunende gemeente (7%).

[151] I&O Research (2020). *Ondernemers: gemeente nog te normerend.* Geraadpleegd via https://www.ioresearch.nl/actueel/ondernemers-gemeente-te-normerend/

Figuur 5.8 Ondernemers zien de gemeente het liefst als partner en ondersteunende gemeente, maar ervaren de gemeente vaker als normerend (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

We constateren dat samenwerkingspartners, in tegenstelling tot de bevraagde ondernemers, over het algemeen positief zijn over de samenwerking met de gemeente.[152] In de samenwerking stelt de gemeente zich vaker op als ondersteunende gemeente. Deze trekkers- en faciliterende houding van de gemeente zorgt voor ervoor dat partijen samenkomen en activiteiten worden opgepakt en versneld kunnen worden uitgevoerd.[153] Het contact met de gemeente wordt daarnaast als prettig ervaren.[154]

5.2.3 GEEN OORDEEL OVER EFFECTIVITEIT MOGELIJK

Vanwege het ontbreken van voldoende kwantitatieve en kwalitatieve informatie over de behaalde prestaties en effecten is het niet mogelijk om de effectiviteit van het economisch beleid te beoordelen. Uit data blijkt dat de Utrechtse economie goed presteert, maar de samenhang met het de inzet van de gemeente is niet te herleiden. De indicatoren zijn de afgelopen jaren gewijzigd en kregen vaak geen realisatiewaarden.

Om een oordeel te kunnen geven over de effectiviteit van het beleid is kwalitatieve en kwantitatieve informatie over de behaalde prestaties en effecten nodig. Dit is nodig om voor de gemeenteraad en de partijen waarmee de gemeente samenwerkt inzichtelijk te maken

[152] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*
[153] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.
[154] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

wat er is bereikt met het beleid en (waar nodig) bij te sturen. Kwantitatieve informatie is afkomstig uit de data-analyse en de analyse van de effect- en prestatie-indicatoren in de jaarstukken van 2018, 2019 en 2020. Wij zijn in de interviews met de samenwerkingspartners en in de enquête onder ondernemers nagegaan hoe zij de effectiviteit van het economisch beleid beoordelen.

In hoofdstuk 2 hebben we een beeld geschetst van de ontwikkeling van de Utrechtse economie. Daaruit blijkt dat de Utrechtse economie behoort tot één van de best presterende regio's van de Europese Unie. Het aantal banen en vestigingen is de afgelopen tien jaar sterk toegenomen en ook de potentiële beroepsbevolking nam diezelfde periode toe. In vergelijking met andere G4-steden presteert de Utrechtse economie goed, ondanks het relatief kleine budget voor economische zaken.

We constateren dat de effect- en prestatie-indicatoren van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen* in de jaren 2018, 2019 en 2020 zijn gewijzigd (zie figuur 5.9). Dit geldt voor zowel de verplichte BBV-indicatoren als de indicatoren per (sub)doelstelling. We zien daarnaast dat bijna de helft van de indicatoren geen realisatiewaarden heeft. De gemeente verklaart dit door het ontbreken of niet tijdig beschikbaar zijn van data die nodig zijn om dit in te vullen.[155] Voor een nadere uitsplitsing van deze tabel verwijzen wij naar bijlage 5 waarin voor deze jaren de hele analyse is terug te vinden.

Figuur 5.9 Effect- en prestatie-indicatoren in de jaarstukken meerdere keren gewijzigd en onvoldoende ingevuld

Onderwerp	2018	2019	2020
Aantal BBV-indicatoren	2	0	3
Aantal (relevante*) overige indicatoren	14	14	3
Aantal indicatoren doelstelling behaald	4	6	1
Aantal indicatoren realisatie niet ingevuld	6	6	2
Aantal indicatoren doelstelling niet gehaald	4	2	0

Bron: Gemeente Utrecht, jaarstukken 2018, 2019, 2020. Bewerking RKU

*) indicatoren op toerisme en evenementen laten we buiten beschouwing

Ook de bevraagde medewerkers van de gemeente, ondernemers en samenwerkingspartners weten niet in hoeverre de inzet van de gemeente Utrecht bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen.

[155] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*.

Geïnterviewden binnen de gemeentelijke organisatie zijn van mening dat de resultaten lastig meetbaar zijn.[156] Op de meeste onderdelen van het economisch beleid wordt wel gerapporteerd over de geleverde prestaties. Een voorbeeld hiervan zijn de jaarplannen van de vier marktgroepen waarin de ontwikkelingen in de projecten en activiteiten worden beschreven. Dit biedt echter geen inzicht in het doelbereik en de effectiviteit van de marktgroepenaanpak in zijn geheel.[157] Een ander voorbeeld is het jaarverslag van de ROM dat ieder jaar met de gemeenteraad gedeeld wordt. Hieruit valt onder andere op te maken hoeveel bedrijven, banen en investeringen zijn aangetrokken. Over de mate waarin de gemeente Utrecht bijdraagt verschillen de meningen: een deel is van mening dat hierdoor veel extra activiteiten plaatsvinden, anderen menen dat er ook veel zou gebeuren zonder dat de gemeente daar een rol in speelt.[158]

Samenwerkingspartners vinden de relatie tussen de doelen, prestaties en effecten lastig te beoordelen.[159] Verschillende samenwerkingspartners benadrukken het belang van de gemeente Utrecht in het bij elkaar brengen van partijen.[160] Samenwerkingspartners zien verbetermogelijkheden in een grotere bekendheid van het beleid en de doelen en van de instrumenten die beschikbaar zijn.[161] Ook de samenwerking met de ondernemers en de kennisinstellingen (vooral hbo en universiteit) en medeoverheden wordt als verbeterpunt benoemd. De invloed van de gemeente Utrecht op landelijk niveau wordt om verschillende redenen als beperkt gezien. Dit wordt vooral verklaard door een onbekend profiel, andere lokale prioriteiten, een relatief kleine stad, maar ook door onvoldoende regie.[162]

Een groot deel van de geënquêteerde ondernemers geeft aan niet te kunnen inschatten in hoeverre de gemeente bijdraagt aan de gestelde doelstellingen (figuur 5.10). Daarnaast valt op dat meer ondernemers weinig of (helemaal) niets van de inzet van de gemeente op de doelstellingen merken dan (heel) veel. Een uitzondering is de prestatiedoelstelling ‘voldoende ruimte om te werken en verblijven in een aantrekkelijke stad’. Een ongeveer even groot deel van de ondernemers merkt hier (heel) veel, weinig en (helemaal) niets van. Er zijn geen grote verschillen in het oordeel van zzp’ers, micro- en kleine bedrijven en (middel)grote bedrijven.[163]

---

[156] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht.*

[157] Gemeente Utrecht (2021). *Jaarplan 2021. Marktgroep Bouw, Techniek & Energietransitie*; Gemeente Utrecht (2021). *Jaarplan 2021 Marktgroep ICT & Digitale Vaardigheden*; Gemeente Utrecht (22 april 2021). *Jaarplan Marktplan Gezondheid*; Gemeente Utrecht (juli 2020). *Organisatie- & uitvoeringsplan Utrecht Leert 2020–2022.*

[158] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*.

[159] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

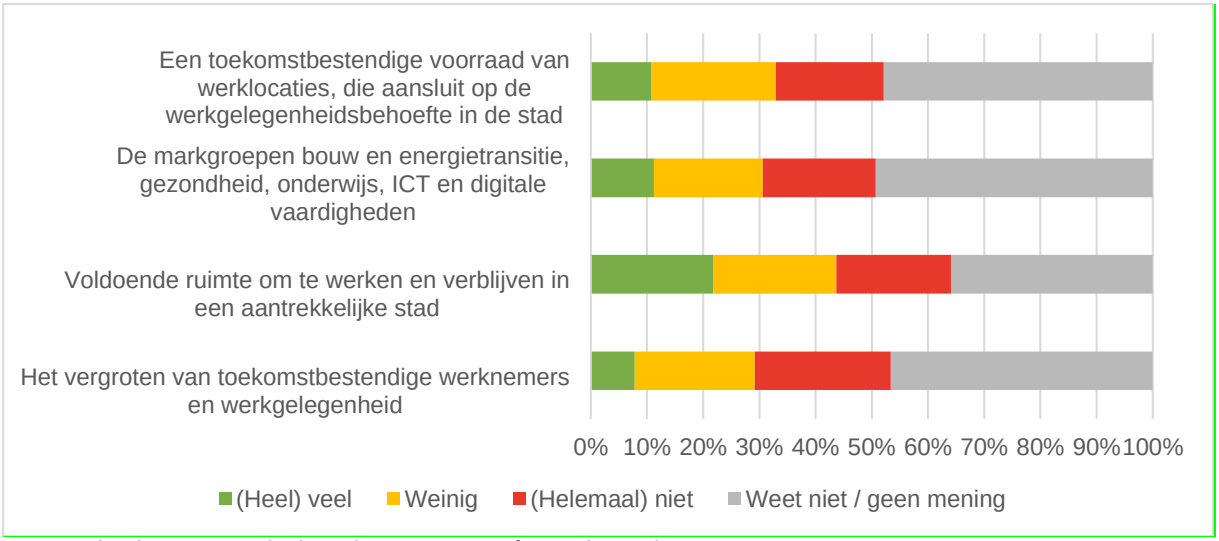
[160] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interview gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*.

[161] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

[162] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews gemeente Utrecht*; Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*.

[163] Rekenkamer Utrecht (2021). *Uitkomsten Enquête onder Utrechtse Ondernemers.* Tabel K.4 t/m K.7.

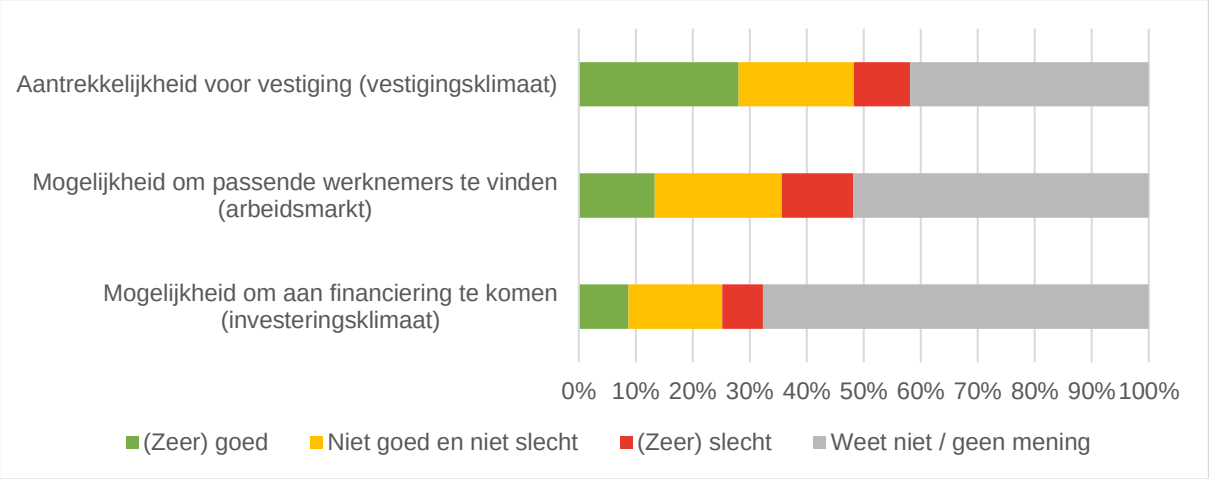
Figuur 5.10 Een groot deel van de geënquêteerde ondernemers kan niet inschatten in hoeverre de gemeente bijdraagt aan de gestelde doelstellingen (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021). Internetenquête onder ondernemers

Naast de programmadoelstelling om te zorgen voor voldoende toekomstbestendige werkgelegenheid en werknemers, streeft de gemeente Utrecht ook naar een goed vestigings- en investerings- en ondernemingsklimaat. We hebben de ondernemers ook gevraagd hoe zij die aspecten beoordelen. Een groot deel van de geënquêteerde ondernemers zegt ook hierbij dit niet te weten of er geen mening over te hebben (figuur 5.11). Over het vestigingsklimaat is nog bijna een derde positief, maar over de arbeidsmarkt slechts 13%. Bij het investeringsklimaat onthoudt twee derde van de ondernemers zich van een oordeel en is maar 8% van mening dat dit (zeer) goed is.

Figuur 5.11 Grote delen van de geënquêteerde ondernemers hebben geen mening over het vestigingsklimaat, de arbeidsmarkt en het investeringsklimaat in de gemeente Utrecht

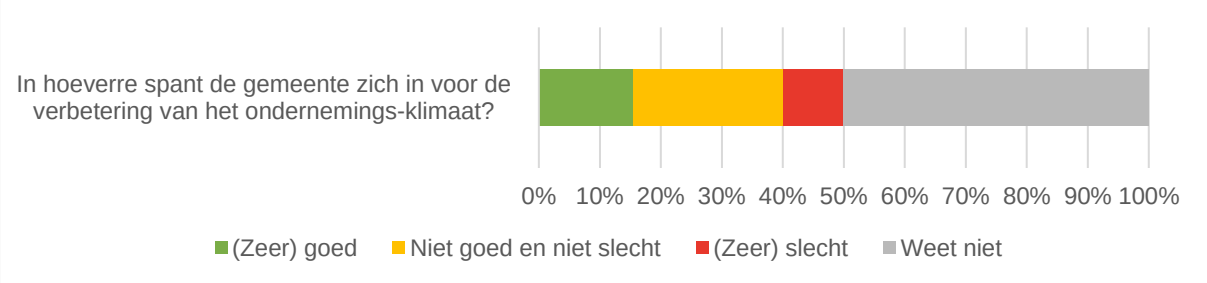
Bron: Rekenkamer Utrecht (2021). Internetenquête onder ondernemers

We zijn nader ingegaan op het ondernemingsklimaat en constateren daarbij dat een meerderheid van de ondernemers het ondernemingsklimaat gemiddeld een voldoende geeft. Gemiddeld krijgt het een 6,4 en er is dus zeker ruimte voor verbetering.[164] Tussen 2014 en 2021 is de beoordeling van het ondernemingsklimaat onder ondernemers niet toe- of afgenomen.[165]

Bij het waarderen van het ondernemingsklimaat wegen ondernemers bepaalde aspecten zwaarder dan andere. Bereikbaarheid en infrastructuur worden door de helft van de ondernemers als erg belangrijk ervaren. Ook onderwerpen als parkeren, voldoende (gekwalificeerd) personeel, ruimte om te ondernemen en leefbaarheid en veiligheid worden door ongeveer een kwart van de ondernemers belangrijk gevonden.[166] Deze onderwerpen worden ook door samenwerkingspartners op de geselecteerde werklocaties genoemd.[167]

Daarnaast constateren we dat geënquêteerde ondernemers zich moeilijk een mening kunnen vormen over de inspanningen van de gemeente om het ondernemingsklimaat te verbeteren. Zoals in figuur 5.12 te zien is, kan de helft van de ondernemers niet beoordelen of de gemeente zich voldoende inspant voor de verbetering van het ondernemingsklimaat. Op bepaalde vlakken zoals bereikbaarheid en verkeersveiligheid zien samenwerkingspartners de inzet van de gemeente terug.[168] Andere partners vinden dat juist deze onderwerpen meer aandacht mogen krijgen.[169]

Figuur 5.12 De meeste geënquêteerde ondernemers hebben geen mening over de inspanningen van de gemeente om het ondernemingsklimaat te verbeteren (n = 1.053).

Bron: Rekenkamer Utrecht (2021), Internetenquête onder ondernemers

[164] Rekenkamer Utrecht (2021). *Internetenquête onder ondernemers;* Tabel E.1
[165] Waarstaatjegemeente (z.d.). *Bedrijvigheid en economie gemeente Utrecht*. Geraadpleegd via https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/bedrijvigheid-en-economie/
[166] Rekenkamer Utrecht (2021*).* Internetenquête onder ondernemers; Tabel E.2
[167] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners*.
[168] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*
[169] Rekenkamer Utrecht (2021). *Interviews samenwerkingspartners.*

5.3 NORMENKADER

In tabel 5.13 is het normenkader opgenomen. Hierin wordt de relatie gelegd tussen de onderzoeksvragen, de normen en bijbehorende criteria en de beoordeling.

Tabel 5.13 Normen en criteria thema ‘doelbereik en effectiviteit’

Onderzoeksvraag	Norm	Criteria	Beoordeling
6: Welke oordelen en opvattingen hebben stakeholders (met name ondernemers en samenwerkingspartners) over de prestaties en effecten van het economische beleid van de gemeente Utrecht	De stakeholders zijn bekend met het economisch beleid van de gemeente Utrecht.	Ondernemers en samenwerkingspartners op economisch terrein zijn bekend met de doelen en inzet van de gemeente.	Meer dan de helft van de geënquêteerde ondernemers is niet bekend met de doelen van het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*. Ook de specifieke inzet van de gemeente Utrecht op de vier marktgroepen en de werklocaties is bij een meerderheid onbekend.
	De stakeholders steunen in grote mate de doelen van het economisch beleid, en de inzet van de gemeente Utrecht daarbij.	Ondernemers en samenwerkingspartners herkennen en onderschrijven de doelen van het economisch beleid.	Meer dan de helft van de geënquêteerde ondernemers heeft inhoudelijk geen uitgesproken mening over de gestelde doelen. Samenwerkingspartners zijn over het algemeen positief, maar zien ook verbetermogelijkheden.
		Ondernemers en samenwerkingspartners waarderen de inzet van de gemeente Utrecht op economisch terrein en sluiten daar in hun activiteiten op aan.	Ondernemers geven de gemeente een onvoldoende voor de mate waarop de gemeente hen betrekt. Contact met de gemeente wordt daarentegen wel als positief ervaren. Een minderheid van de geënquêteerde ondernemers denkt dat zij met hun activiteiten bijdragen aan het behalen van de algemene doelstelling van het economisch beleid.

	De stakeholders oordelen positief over de prestaties en effecten van het economisch beleid van de gemeente Utrecht.	Ondernemers en samenwerkingspartners zien een belangrijke bijdrage van de gemeente Utrecht aan de prestaties en effecten van het economisch beleid.	Ondernemers weten niet in hoeverre de inzet van de gemeente bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen. Samenwerkingspartners benadrukken het belang van de inzet van de gemeente Utrecht, maar doen geen uitspraak over de effectiviteit van het beleid als geheel.
7. In hoeverre zijn de doelen van het economisch beleid bereikt en zijn deze aanwijsbaar het gevolg van het door de gemeente Utrecht gevoerde beleid?	De gemeente Utrecht bereikt de gestelde prestatie- en effectdoelen.	Bij de gestelde prestatie- en effectindicatoren voldoet de gemeente Utrecht aan de vooraf gestelde doelstellingen.	Uit data blijkt dat de Utrechtse economie goed presteert, maar de samenhang met het de inzet van de gemeente is niet te herleiden. De indicatoren zijn de afgelopen jaren gewijzigd en kregen vaak geen realisatiewaarden. Daarmee geven deze indicatoren ook geen inzicht in de mate waarin de doelen zijn bereikt en aanwijsbaar het gevolg zijn van het gevoerde beleid.
	Het is aannemelijk dat de prestatie- en effectdoelen (mede) bereikt worden door de inzet van de gemeente Utrecht.	De gemeente Utrecht, ondernemers en samenwerkingspartners geven aan op welke manier en in welke mate de gemeente bijdraagt aan de realisatie van de prestaties en effecten van het beleid.	De bevraagde medewerkers van de gemeente en de geënquêteerde ondernemers geven aan niet te kunnen inschatten in hoeverre de inzet van de gemeente Utrecht bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen. Een groot deel zegt ook geen mening te kunnen geven over de bijdrage van de gemeentelijke inspanningen aan het ondernemings- en vestigingsklimaat. Samenwerkingspartners benadrukken het belang van de inzet van de gemeente Utrecht, maar doen geen uitspraak over de effectiviteit van het beleid als geheel.

COLOFON

Fotograaf voorpagina: Robert Oosterbroek
Fotograaf bestuurlijk rapport: Kamiel Scholten
Fotograaf nota van bevindingen: Gerrit Serne
Fotograaf omslag hoofdstuk 2: Edwin van Wanrooij
Fotograaf omslag hoofdstuk 3: Claire Bontje
Fotograaf omslag hoofdstuk 4: Rekenkamer Utrecht
Fotograaf omslag hoofdstuk 5: Kamiel Scholten

BIJLAGE 1 AFKORTINGEN

Afkorting	Betekenis
B&W	Burgemeester en wethouders
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BSBB	Stimuleren bedrijven
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
EBU	Economic Board Utrecht
EZK	Economische Zaken en Klimaat
G4	De vier grootste steden in Nederland
ha	hectare
KvK	Kamer van Koophandel
LEF	Lokaal Economisch Fonds
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
MKB	Midden en Kleinbedrijf
mld.	miljard
NOW	Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OFU	Ondernemersfonds Utrecht
P&C	Planning en control
PAR	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register
REA	Regionale Economische Agenda
REP	Ruimtelijk-Economisch Programma
REK	Ruimtelijk-Economische Koers
RIF	Regionaal Investeringsfonds
RKU	Rekenkamer Utrecht
RMT	Regionaal Mobiliteitsteam
ROM	Regionale Ontwikkelmaatschappij
SER	Sociaal Economische Raad
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TOGS	Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers

TVL	Tegemoetkoming Vaste Lasten
URECA	Utrecht Regionale Economische Corona Alliantie
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
WOM	Wijkontwikkelmaatschappij
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeente
zzp	Zelfstandige zonder personeel

BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE BRONNEN

GERAADPLEEGDE PERSONEN

Gemeente Utrecht, ambtelijke organisatie:

- Opgavemanager
- Strategisch adviseur
- Bestuurlijk contactpersoon
- Business controller
- Deelprogrammamanager vestigingsklimaat
- Deelprogrammamanager investeringsklimaat
- Deelprogrammamanager arbeidsmarkt
- Beleidsadviseur/projectleider
- Senior beleidsadviseurs / projectleiders werklocaties
- Beleidsadviseur / projectleider werklocaties
- Marktgroepcoördinator Bouw, Energie en Techniek
- Marktgroepcoördinator Gezondheid
- Marktgroepcoördinator Onderwijs
- Marktgroepcoördinator ICT en digitale vaardigheden
- Beleidsadviseur / projectleider Werk en Inkomen
- Regiocoördinator Utrechtse Werktafel
- Senior beleidsonderzoeker

Samenwerkingspartners:

- Provincie Utrecht
- Economic Board Utrecht (EBU)
- Universiteit Utrecht
- Rabobank
- MKB-Nederland Utrecht
- Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) regio Utrecht
- Utrechtse Werkbedrijven (UW)
- Overvecht Vastgoed/ Ondernemersvereniging Nieuw Overvecht
- ROC Midden-Nederland (Tech Campus)
- ROC Midden-Nederland (Gezondheidscollege)
- MBO Utrecht
- UWV
- Stichting Utrecht Science Park
- Centrummanagement Utrecht (CMU)
- Ondernemingsvereniging Shoppingcenter Overvecht
- Parkmanagement Lage Weide
- Vereniging Parkmanagement Papendorp

GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

Gemeentelijke documenten (chronologisch):

- Gemeente Utrecht (januari 2012). *Economische agenda Utrecht 2012 – 2018.*
- Gemeente Utrecht (10 april 2018). Raadsbrief *Werkgelegenheid van de toekomst.*
- Gemeente Utrecht (4 december 2018). Raadsbrief *Verkenning Regionale Ontwikkelmaatschappij.*
- Gemeente Utrecht (18 februari 2019). *Kantorenbrief 2019.*
- Gemeente Utrecht (12 maart 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen.*
- Gemeente Utrecht (16 mei 2019). *Voorjaarsnota 2019/ Eerste Bestuursrapportage 2019.*
- Gemeente Utrecht (28 mei 2019). *Raadsbrief Versterken ecosysteem voor starters en groeiers.*
- Gemeente Utrecht (6 juni 2019). *Jaarstukken 2018.*
- Gemeente Utrecht (25 juni 2019). Raadsbrief *Werk voor Iedereen.*
- Gemeente Utrecht (16 juli 2019). Raadsbrief *Voortgang Regionale Ontwikkelingsmaatschappij en Regionale Economische Agenda.*
- Gemeente Utrecht (18 juli 2019). Raadsbesluit *Voortzetting Ondernemersfonds Utrecht na 2019.*
- Gemeente Utrecht (14 november 2019). Raadsbrief *Monitor Lokaal Economisch Fonds*.
- Gemeente Utrecht (20 maart 2020). Raadsbrief *Nadere informatie steunmaatregelen.*
- Gemeente Utrecht (8 mei 2020). *Jaarstukken 2019*.
- Gemeente Utrecht (18 mei 2020). Raadsbrief *Update regionale economische samenwerking.*
- Gemeente Utrecht (19 juni 2020). Raadsbrief *Onderzoek werklocaties en uitwerkingsrichting.*
- Gemeente Utrecht (19 juli 2020). Raadsbrief *Beknopte update fonds Mismatch.*
- Gemeente Utrecht (25 juni 2020). Raadsbrief *Werk voor Iedereen.*
- Gemeente Utrecht (2021). *Visie Digitale Stad 2021-2025.*
- Gemeente Utrecht (2021). *Ruimtelijke Strategie Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (28 januari 2021). Raadsbrief *Onderzoek naar de uitvoering van Werken aan werk in Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (maart 2021). *Omgevingsvisie Merwedekanaalzone.*
- Gemeente Utrecht (april 2021). *Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.*
- Gemeente Utrecht (8 april 2021). Raadsbrief *Uitwerking maatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden.*
- Gemeente Utrecht (9 april 2021). Raadsbrief *Samenwerkingsplan 'Morgen Mooier Maken' voor beperken leegstand binnenstad Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (20 mei 2021). *Omgevingsprogramma Aanpak meest kwetsbare winkelgebieden Utrecht 2021-2022.*
- Gemeente Utrecht (28 mei 2021). *Jaarstukken 2020.*
- Gemeente Utrecht (concept 11 juni 2021). *Omgevingsvisie Utrecht Science Park 2040.*
- Gemeente Utrecht (9 juni 2021). Raadsbrief *Beantwoording raadsreacties Maatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden.*

- Gemeente Utrecht (15 juni 2021). Raadsbrief *Samenwerkingsovereenkomst en Nadere regel subsidie aanpak leegstand binnenstad gemeente Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (15 juni 2021). Raadsbrief *Aanpak meest kwetsbare winkelgebieden*.
- Gemeente Utrecht (17 juni 2021). Omgevingsvisie *Binnenstad Utrecht 2040.*
- Gemeente Utrecht (23 juni 2020). Raadsbrief *Onderzoek werklocaties en uitwerkingsrichtingen.*
- Gemeente Utrecht (30 juni 2021). *Meerjarenraming Werkgelegenheid voor Iedereen.*
- Gemeente Utrecht (2 juli 2021). Raadsbrief *Aanbiedingsbrief jaarverslag ROM.*
- Gemeente Utrecht (14 september 2021). Raadsbrief *Verlenging citydeal Health Hub Utrecht en Samenwerkingsovereenkomst.*
- Gemeente Utrecht (16 september 2021). *Programmabegroting 2022.*
- Gemeente Utrecht (29 september 2021). Raadsbrief *Voortgang Plan van Aanpak Rekenkamerrapport 'Leren om mee te kunnen doen'.*

Interne documenten Gemeente Utrecht:

- Gemeente Utrecht (2021). *Jaarplan 2021. Marktgroep Bouw, Techniek & Energietransitie.*
- Gemeente Utrecht (22 april 2021). *Jaarplan Marktplan Gezondheid.*
- Gemeente Utrecht (juli 2020). *Organisatie- & uitvoeringsplan Utrecht Leert 2020 – 2022.*

Schriftelijke vragen en moties

- PvdA, VVD, D66, Student & Starten, ChristenUnie, CDA (9 november 2017). Motie 2017/187 Match de werkgelegenheid van de toekomst
- Gemeente Utrecht (15 mei 2019). SV 2019, nr. 108 over Openen winkels door burgemeester of wethouder (met antwoord)
- Gemeente Utrecht (16 februari 2020). SV 2020 nr. 038 Winkelen in onze aantrekkelijke binnenstad (met antwoord)
- Gemeente Utrecht (6 oktober 2020). SV 2020 nr. 229 Huurkorting ondernemers in coronacrisis (met antwoord)
- Gemeente Utrecht (2 februari 2021). SV 2021 nr. 24 Aanvragen corona overbruggingsleningen bij de ROM (met antwoord)

Andere bronnen:

- Future Consult (versie januari 2018). *Werk maken van de toekomst*.
- PWC (maart 2018). *Rapport Kansen in een topregio; Versterken van het Utrechtse ecosysteem*
- GroenLinks, D66 en ChristenUnie (1 juni 2018). Utrecht. Ruimte voor iedereen. Coalitieakkoord GroenLinks, D66, ChristenUnie. Utrecht 2018-2022
- Future Consult (versie januari 2018). *Werk maken van de toekomst.*
- Gemeente Utrecht. *Een analyse van acht opkomende markten en aanknopingspunten voor governance. Futureconsult, MeetingMoreMinds, PwC Data Analytics*
- Birch (12 januari 2021). *Human Capital Agenda regio Utrecht*

- Utrecht Region (november 2019). *Regionale Economische Agenda Regio Utrecht 2020-2027*
- Bureau Buiten (10 september 2019). *Marktverkenning Circulaire Bouw Utrecht*
- ROM (16 juni 2021). *Jaarverslag 2020*
- Stec Groep (maart 2020). *Naar toekomstbestendige werklocaties in de regio U16*.
- Aalders et al. (2021), *Laat herstel brede welvaart niet weer tien jaar duren. RaboResearch & Universiteit Utrecht*
- I&O Research o.b.v. rapportage Cushman & Wakefield, 2021
- Provincie Utrecht (april 2020). *Economische Visie provincie Utrecht. Focus op een vitale en duurzame economie 2020-2027.*
- NEO Observatory (november 2020). *Utrecht+ Economisch Beeld. Korte en lange termijn. Update economische analyse en impact coronacrisis.*
- Provincie Utrecht (2020). *Europastrategie provincie Utrecht 2020 – 2023*
- Provincie Utrecht (april 2020). *Economische visie provincie Utrecht. Focus op een vitale en duurzame economie 2020 – 2027.*
- Hiemstra & De Vries (21 januari 2019). *Rapport Van hanging baskets tot duurzame initiatieven. Evaluatie Ondernemersfonds Utrecht.*

Websites:

- ING (2021), Utrecht is ook in 2020 één van de best presterende regio's. Geraadpleegd via https://www.ing.nl/zakelijk/kennis-over-de-economie/jouw-provincie/vooruitzichten-regios/regios/utrecht.html
- IB Onderzoek Gemeente Utrecht (2020), Economische Ontwikkeling. Geraadpleegd via https://www.utrecht-monitor.nl/economie-inkomen/economie/economische-ontwikkeling
- IB Onderzoek Gemeente Utrecht (2020), Arbeidsmonitor. Geraadpleegd via https://www.utrecht-monitor.nl/economie-inkomen/werk-inkomen/arbeidsparticipatie
- Rekenkamer Utrecht o.b.v. CBS, 2021. Geraadpleegd via https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84727NED/table?ts=1632818198794
- Gemeente Utrecht (z.d.). Economisch Beleid: Wat doet de gemeente? Geraadpleegd via, https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/economisch-beleid/
- Gemeente Amsterdam (2020). Begroting 2021. Geraadpleegd via https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/financien/begroting-2021/
- Gemeente Rotterdam (2020). Begroting 2021. Geraadpleegd via https://denhaag.begroting-2021.nl/p19629/prestaties
- Waarstaatjegemeente (z.d.). Bedrijvigheid en economie gemeente Utrecht. Geraadpleegd via https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/bedrijvigheid-en-economie/
- Waarstaatjegemeente (z.d.). Bedrijvigheid en economie gemeente Utrecht. Geraadpleegd via https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/bedrijvigheid-en-economie/
- I&O Research (2020). Ondernemers: gemeente nog te normerend. Geraadpleegd via https://www.ioresearch.nl/actueel/ondernemers-gemeente-te-normerend/

- Health Holland (2021). Toekomstbeelden 2030. Geraadpleegd via https://www.health-holland.com/sites/default/files/downloads/kennis-en-innovatieagenda-2020-2023-gezondheid-en-zorg_1.pdf
- Minister Kamp (2016). Kamerbrief over digitale agenda. Geraadpleegd via https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ict/documenten/kamerstukken/2016/07/05/kamerbrief-over-digitale-agenda
- Health Holland (2019). Roadmap Human Capital. Geraadpleegd via https://www.health-holland.com/sites/default/files/downloads/roadmap-human-capital_0.pdf

BIJLAGE 3 DATA-ANALYSE

In opdracht van de rekenkamer heeft I&O Research data verzameld en geanalyseerd over de Utrechtse economie. Onderstaande tabel geeft de verschillende onderwerpen en de onderliggende aspecten weer. Per aspect staat de bron, het geografisch niveau waarop de data beschikbaar zijn, het sectorale niveau en de tijdreeks waarover de cijfers zijn meegenomen. In de laatste kolom staat vermeld of deze gegevens ook vergelijkbaar zijn met andere gemeenten (in het bijzonder de steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag). De data zelf zijn opgenomen in het onderzoeksrapport, met name in de paragrafen 2.2.1, 2.2.3 en 4.2.3.

Tabel C.1 Overzicht onderzochte onderwerpen in de data-analyse

Onderwerpen	Bron	Geografisch niveau	Sector	Reeks	Benchmark gemeenten
Economie					
Vestigingen en banen	Lisa	Gemeente	SBI	2011-2020	x
Aandeel ZZP'ers	CBS	Gemeente	Totaal	2010-2019	x
Bedrijfsdynamiek (oprichting, opheffing)	CBS	Gemeente	Totaal	2010-2019	x
Faillissementen	CBS	Gemeente	Totaal	2010-2019	x
Gebruik regelingen	CBS	Gemeente	Horeca vs. overig; aantal werkzame personen	9-4-2021	x
Arbeidsmarkt					
Beroepsbevolking en arbeidsparticipatie	CBS	Gemeente	Totaal	2010-2019	x
Werkloosheid	CBS	Gemeente	Opleidings-niveau	2010-2019	x
Werkfunctie	CBS	Gemeente	Totaal	2018-2021	x
Spanning op de arbeidsmarkt	werk.nl	Arbeidsmarkt-regio	Beroepsgroep	2018-2021	

Ondernemerschap					
Exporterende vestigingen	CBS	Gemeente	Totaal	2010-2019	x
Vestigingen van snelgroeiende bedrijven	CBS	Gemeente	Totaal	2010-2019	x
Investeringen	CBS	Provincie			
Innovatie (patenten)	EPO	Provincie	Totaal		
Toegevoegde waarde	Lisa	Postcode	SBI		x
Werklocaties					
Voorraad bedrijventerreinen	Ibis	Bedrijventer-rein	N.v.t.	2010-2020	
Aanbod en opname kantoren en bedrijfsruimte	C&W	Gemeente en deelgebied	N.v.t.	2011-2020	
Leegstand naar vastgoedtype	CBS	Gemeente	Kantoren, winkels, woningen etc.	2015-2019	x
Vestigingen en banen op werklocaties	LISA	Werklocaties	SBI	2011-2020	
Vestigingen en banen per marktgroep en werklocatie	LISA	Werklocaties	SBI	2010+2020	
Consumentenfunctie					
Verkooppunten en leegstand	Locatus	Gemeente	Detailhandel	2010-2020	
Tevredenheid winkelaanbod	Utrecht Monitor	Gemeente	Detailhandel	2017-2019	

BIJLAGE 4 TOELICHTING INSTRUMENTEN

In deze bijlage geven we een korte toelichting op de belangrijkste beleidsdocumenten en de subsidies vanuit het programma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen.

Beleidsdocumenten:

- De **Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040**: dit document is opgesteld in april 2021 en is een strategische visie. Het beschrijft de ambities voor de stad als geheel en voor deelgebieden. Onder het stadsprofiel '*inclusieve stad*' komt de ambitie Werk voor iedereen naar voren, waarbij wordt aangegeven dat de gemeente Utrecht wil dat het aantal banen meegroeit met de groei in het aantal inwoners.[170]
- De **Regionale Economische Agenda (REA) Utrecht 2020-2027**: is in 2020 opgesteld in opdracht van provincie Utrecht, gemeenten Amersfoort, Hilversum en Utrecht, in samenwerking met U16, Regio Amersfoort en Regio Gooi en Vechtstreek. De REA zet de strategische lijnen uit waarlangs de regio economisch stuurt op gezond stedelijk leven. Het gaat dan om: 1. Toekomstgerichte leefomgeving, 2. Gezonde mensen, en 3. Waardevolle digitalisering. Deze REA ziet de gemeente als uitgangspunt voor het programma *Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen*.[171]
- De **Ruimte-Economische Koers** en het **Ruimtelijk-Economisch Programma (REP)**: de REK is opgesteld in 2018 en daarmee geeft de regio U10 aan ervoor te kiezen om de groei van de regio Utrecht op een duurzame wijze op te vangen. "*De regio wil zich (door)ontwikkelen tot de ontmoetingsplek van gezond leven in een stedelijke regio voor iedereen en in 2040 de internationaal erkende regio op dit terrein te zijn. Met het Ruimtelijk- Economisch Programma (REP) wordt daar concreet invulling en uitvoering aan gegeven. In het REP vertaalt de regio U10 de diverse ruimtelijke ambities en opgaven in een integraal ruimtelijk Perspectief en een Programma inclusief afspraken over uitvoering.*"[172]
- De **Human Capital Agenda / Utrecht Talent Alliantie**: is in januari 2021 vastgesteld en heeft als doel dat in de regio Utrecht ieders talenten optimaal worden benut om de regio economisch en maatschappelijk sterker te maken. Door als publieke en private organisaties samen te investeren in een toekomstgerichte beroepsbevolking wil de regio bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke transities.
- De **Visie Digitale Stad 2021-2025**: is opgesteld in 2021 en hierin geeft de gemeente haar visie en strategie op de digitale stad Utrecht weer. Twee sporen met bijbehorende speerpunten raken aan het economisch beleid: "*Ander werk, vaardigheden en een leven lang leren*" en "*Dynamische digitale economie"*.
- De **Bedrijventerreinenstrategie 2012-2020**: is gericht op het bieden van toekomstgerichte bedrijfslocaties voor ondernemers en bedrijven in Utrecht. Centraal

[170] Gemeente Utrecht (april 2021). Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040. Pagina 40.
[171] Gemeente Utrecht (16 september 2021). *Programmabegroting 2022. Pagina 149*
[172] Opgaveteam REP U16 in samenwerking met Kuiper Compagnons (31 maart 2020). Contour Integraal Ruimtelijk Perspectief – REP U16. Gezond leven in een stedelijke regio voor iedereen.

staan de voorkeur voor bestaand boven nieuwbouw; het up-to-date brengen en houden van bestaande locaties; zorgen voor kwaliteit en onderscheidend vermogen; geen verdergaande verkantorisering van terreinen; zorgen voor schone, hele en veilige bedrijventerreinen; en het actief monitoren op o.a. vraag en aanbod.

- De **kantorenbrief 2019**: is opgesteld omdat het kantorenbeleid uit 2012 niet meer passend was. In de brief worden drie actiepunten benoemd: proactief inzetten op de locaties Stationsgebied en Leidsche Rijn centrum, balans tussen transformatie en behoud kantoorruimte, en meer flexibiliteit binnen het provinciaal kader.
- Het **Ontwikkelingskader detailhandel 2012**: beschrijft de wijze waarop de gemeente op dat moment en de komende jaren de totstandkoming van detailhandelsplannen wil begeleiden, faciliteren en toetsen. Daarnaast beschrijft dit kader hoe de gemeente om wil gaan met ontwikkelingen in de bestaande winkelgebieden.

Subsidies:

- **Ondernemersfonds Utrecht (OFU):** is het omvangrijkste financiële instrument dat wordt ingezet. In totaal zijn er 70 trekkingsgebieden waarbinnen via de OZB geld wordt geïnd. Het geld kan vervolgens door de ondernemers in een gebied weer besteed worden aan uiteenlopende doeleinden die de economie versterken. Ondernemersfonds is een fonds ‘van, voor en door ondernemers’.
- **Fonds Mismatch Arbeidsmarkt (FMA)** is een subsidie voor activiteiten die zorgen dat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter bij elkaar aansluiten. Werkgevers kunnen subsidie aanvragen voor programma’s of activiteiten die vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar laten aansluiten. Dit kunnen ze samen met bijvoorbeeld onderwijsinstellingen doen. Beter aansluiten van vraag en aanbod kan bijvoorbeeld door in te zetten op omscholing of bijscholing.
- **Voldoende werkgelegenheid**: regeling met als doel mensen te ondersteunen richting werk en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- **Lokaal Economisch Fonds:** het LEF is gestart in 2015 en eind 2018 als regeling gestopt, maar er zijn nog verschillende ondernemers met een project in uitvoering. Het geld was beschikbaar voor ondernemers die nieuw werk of stages creëerden. De regeling wordt nog wel gemonitord omdat een deel van de eerdere initiatieven nog actief is. Naar aanleiding van corona is besloten om de regeling aan te passen; ondernemers die in moeilijkheden zitten, worden nu niet hard afgerekend door coulanter om te gaan met de voorwaarden waaronder een subsidie moet worden terugbetaald.
- **Starters en groeiers**: regeling gericht op het versterken van het Ecosysteem voor startende en groeiende (innovatieve) ondernemers door het faciliteren van netwerken en het ondersteunen van ondernemers (met groeiambities). Deze regeling heeft geld beschikbaar om programma’s, netwerken en evenementen voor innovatieve startende ondernemers mede mogelijk te maken. De regeling bestaat uit twee delen: meerjarige subsidies (voor ‘incubators’) en incidentele subsidies als aanjaagsubsidie voor kortlopende initiatieven.

- **Stimuleren bedrijven (BSBB)**: de regeling is een tegemoetkoming voor kleinschalige ondernemers en eigenaren van onroerend goed die negatieve gevolgen hebben die ontstaan door stedelijke vernieuwing.
- **BIZ Woonboulevard**: subsidie voor een BedrijvenInvesteringsZone op de Woonboulevard. De ondernemers in het gebied investeren samen in de verbetering van het ondernemingsklimaat.

BIJLAGE 5 ANALYSE INDICATOREN

Jaarstukken 2018 **Indicator**	**Doelstelling**	**Behaald?**	**Opmerkingen**
BBV indicatoren			
▪ Functiemenging (% ; circa 62%)	Geen doelstelling	Niet ingevuld (PM)	
▪ Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64)	Geen doelstelling	Niet ingevuld (PM)	Cijfers 2016 en 2017 aangepast
Indicatoren subdoelstelling 1.1. Utrecht heeft een goede fysieke economische structuur			
▪ Leegstand % kantoorruimte	5,6%	Ja, realisatie 5,6%	
▪ Percentage incourant aanbod van bedrijfsruimte t.o.v. totale aanbod	11%	Niet ingevuld (PM)	
▪ Beste G4 stad m.b.t. vestigingsplaats voor bedrijven	1	Nee, realisatie 3	
▪ Aantal zzp'ers	24.000	Niet ingevuld (PM)	
▪ Aantal m2 getransformeerde kantoren	25.000	Nee, realisatie 15.000	
▪ KVO certicering	32	Nee, realisatie 28	
Indicatoren subdoelstelling 1.3. Utrecht heeft voldoende werkgelegenheid			
▪ Aantal banen	249.000	Niet ingevuld (PM)	
▪ Werkeloosheidspercentage in de gemeente Utrecht	4,7%	Ja, realisatie 4,6%	
▪ Laagste werkeloosheidspercentage van een gemeente	3,5%	Niet ingevuld (PM)	
▪ Positie van Utrecht op de ranglijst werkeloosheidspercentages in gemeenten	310	Niet ingevuld (PM)	
▪ Dienstverlening gemeente Utrecht	6,7	Niet ingevuld (PM)	
▪ Aantal banen gecreëerd via LEF	450	Nee, realisatie 340	Cijfers 2017 bijgesteld.
▪ Aantal stage- en leerwerkplekken gecreëerd via LEF	125	Ja, realisatie 307	
▪ Aantal banen via acquisitie	450	Ja, realisatie 813	

Jaarstukken 2019 Indicator	Doelstelling	Behaald?	Opmerkingen
BBV indicatoren			Indicatoren vervallen, omdat ze niet meer worden meegenomen in de cijfers van de VNG die hiervoor de basis vormden.
Indicatoren subdoelstelling 1.1. Utrecht heeft een goede fysieke economische structuur			
▪ Leegstand % kantoorruimte	6,0%	Ja, realisatie 4,3%	
▪ Percentage incourant aanbod van bedrijfsruimte t.o.v. totale aanbod	8%	Ja, realisatie 5,8%	Doelstelling verhoogd t.o.v. 2018
▪ Beste G4 stad m.b.t. vestigingsplaats voor bedrijven	1	Realisatie staat op n.v.t	
▪ Aantal zzp'ers	25.000	Ja, realisatie 31.602	
▪ Aantal m2 getransformeerde kantoren	12.500	Nee, realisatie 7.873	Doelstelling gehalveerd t.o.v. 2018
▪ KVO certicering	32	Nee, realisatie 28	
Indicatoren subdoelstelling 1.3. Utrecht heeft voldoende werkgelegenheid			
▪ Aantal banen	255.000	Ja, realisatie 272.712	
▪ Werkeloosheidspercentage in de gemeente Utrecht	4,5%	Ja, realisatie 3,5%	Doelstelling verlaagd t.o.v. 2018
▪ Laagste werkeloosheidspercentage van een gemeente	n.v.t.	Niet ingevuld (PM)	
▪ Positie van Utrecht op de ranglijst werkeloosheidspercentages in gemeenten	290	Niet ingevuld (PM)	
▪ Dienstverlening gemeente Utrecht	6,7	Realisatie niet beschikbaar	Er wordt sinds 2014 al niet meegedaan aan de peiling
▪ Aantal banen gecreëerd via LEF	n.v.t.	Realisatie staat op n.v.t	Komt te vervallen (bij PB 2020)
▪ Aantal stage- en leerwerkplekken gecreëerd via LEF	n.v.t.	Realisatie staat op n.v.t	Komt te vervallen (bij PB 2020)
▪ Aantal banen via acquisitie	450	Ja, realisatie 1.026	

Jaarstukken 2020 **Indicator**	**Doelstelling**	**Behaald?**	**Opmerkingen**
BBV indicatoren			
▪ Functiemening	-	Ingevuld tot 2019	
▪ Bruto gemeentelijk product (verhouding tussen verwacht en gemeten product)	-	Niet beschikbaar	Geen enkel jaar beschikbaar omdat het niet wordt meegenomen in de cijfers van de VNG.
▪ Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64)	-	Ingevuld tot 2019	Cijfers 2017-2019 aangevuld
Indicatoren subdoelstelling 1.1. Utrecht heeft een goede fysieke economische structuur			
▪ Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75)	0.96	Niet ingevuld (PM)	
▪ Aantal banen (in fte) in de stad per ha	28	Niet ingevuld (PM)	
▪ Aantal overnachtingen zakelijk toerisme/totaal aantal overnachtingen			Niet relevant voor dit onderzoek
▪ Aanbod/opnameratio werklocaties	1,3	Ja, realisatie 1,3	

REKENKAMER UTRECHT

wil bijdragen aan het verbeteren van het gemeentelijke bestuur en het versterken van de controlerende rol van de gemeenteraad.

Dat doet de Rekenkamer via het doen van onafhankelijk onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid en bestuur.

Voor de inwoners van de gemeente Utrecht wil de Rekenkamer zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en wat er terecht komt van de voornemens van de gemeente.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Benoeming lid raad van toezicht Stichting Openbaar Primair onderwijs Utrecht (SPO)

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Alian de Jong
Kenmerk	9708512
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De heer Bram Eidhof per direct te benoemen tot lid van de Raad van Toezicht van SPO Utrecht

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
SPO verzoekt om benoeming van nieuw lid van de Raad van Toezicht van SPO Utrecht. Deze kandidaat is voorgedragen vanuit de oudergeleding van de GMR.

Context
Aanleiding
De Raad van Toezicht van SPO Utrecht bestaat uit 7 leden. De zittingstermijn van lid Bert Lubbinge is per 1 januari 2022 statutair verstreken. SPO Utrecht en de gemeente Utrecht spreken hun dank uit aan de heer Lubbinge voor zijn inzet voor het openbaar primair onderwijs in Utrecht in de afgelopen jaren. Een zittingsperiode bedraagt volgens de statuten van SPO Utrecht vier jaar, en een benoeming kan eenmaal worden verlengd. Om te voorkomen dat alle leden tegelijk aftreden is een rooster van aftreden opgesteld. In de statuten is een zetelverdeling vastgelegd.
De RvT mag zelf voor drie zetels een voordracht doen. De oudergeleding van de GMR mag voor drie zetels een voordracht doen. De GMR mag voor één zetel een voordracht doen.
Deze vacature betreft een zetel waarvoor de oudergeleding van de GMR een voordracht mag doen.
De vacature is openbaar gepubliceerd in diverse landelijke dagbladen.

De Raad van Toezicht bestaat uit:
Elske Overgoor (voorzitter)
Ben Noy
Frederique ten Berge
Patrick van Aart
Lisa Janssen
Erwin Derks
Vacature, lid

Juridische context
Het benoemen van de leden van de Raad van Toezicht voor het openbaar onderwijs is op basis van het governancemodel van SPO-Utrecht een bevoegdheid van de gemeenteraad.
In 2011 heeft de gemeenteraad ingestemd met het invoeren van het Raad van Toezicht model in het openbaar onderwijs. Onderdeel van dit model is dat de gemeenteraad de bevoegdheid heeft om in te stemmen met de benoeming, herbenoeming, schorsing of ontslag van de leden van de Raad van Toezicht.
Dit biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om toe te zien dat de raad van Toezicht voldoende deskundig is en voldoende breed is samengesteld om het toezicht te kunnen uitoefenen. SPO heeft gezocht naar een kandidaat met een breed algemeen profiel, waarin kennis van het openbaar bestuur een vereiste is. Een netwerker met politiek strategisch inzicht.

Voor deze functie is een verklaring omtrent het gedrag noodzakelijk. Deze is zonder bezwaar afgegeven en in bezit van SPO-Utrecht.

Beoogd effect
De Raad van Toezicht van SPO Utrecht is na deze benoeming weer op volle sterkte.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening
Niet van toepassing

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De raad besluit de heer Bram Eidhof te benoemen als lid van de Raad van Toezicht van SPO Utrecht met ingang van direct na benoeming door de raad.
Argumenten	
1.1	De voordracht past in het profiel

	Deze voordracht is op basis van het voordrachtsrecht van de oudergeleding van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) SPO heeft gezocht naar een kandidaat met een breed algemeen profiel, waarin kennis van het openbaar bestuur een vereiste is. Een netwerker met politiek strategisch inzicht. De heer Eidhof voldoet hier aan. Hij is onder meer de oprichter van Bureau Common Ground dat zich richt op burgerschapsonderwijs, was assistent professor burgerschapsonderwijs bij de Universiteit voor Humanistiek en heeft als onderzoeker gewerkt bij het instituut voor Publieke Waarden.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties voor de gemeente Utrecht.

Vervolg
De heer Lubbinge is per 1 januari 2022 gestopt met zijn werkzaamheden. Het verzoek van de SPO Utrecht was om de heer Eidhof per uiterlijk 1 april te benoemen. Door de planning van de vergaderingen en het verkiezingsreces in combinatie met het aanlevermoment door SPO is dit niet haalbaar. Zodra uw raad een positief besluit heeft genomen berichten wij hierover aan SPO Utrecht. Dan kan op dat moment de heer Eidhof officieel toetreden tot de Raad van Toezicht.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
SPO-Utrecht wordt zo spoedig mogelijk van het raadsbesluit op de hoogte gebracht.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing, want het betreft een raadsvoorstel over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen kwijtscheldingen of schenkingen (artikel 3 lid 2 onder a Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)

Bijlagen
Bijlagen informatief
- Brief SPO met verzoek tot benoeming
- CV de heer Eidhof

Bijlagen besluitvorming
-

Curriculum Vitae Bram Eidhof

Werkervaring

2017-heden	**Oprichter en directeur** *Bureau Common Ground* Bureau Common Ground onderzoekt en verbetert het onderwijs, en richt zich op burgerschapsonderwijs en het creëren van een lerend stelsel.
2019-2020	**Assistant professor burgerschapsonderwijs** *Universiteit voor Humanistiek*
2015-2018	**Actie-onderzoeker** *Instituut voor Publieke Waarden*
2011-2015	**Promovendus** *Universiteit van Amsterdam* Proefschrift: *Influencing Youth Citizenship* Met als centrale vragen: kunnen we overeenstemming bereiken over wat goed burgerschap is in onze pluriforme samenleving? Hoe kan onderwijs daaraan bijdragen?

Relevante opleidingen

2020-2021	**Blikverruimers** Blikverruimers is een leergang voor jonge toezichthouders, waarin alle aspecten van het toezichthoudersvak aan bod komen.
2009 – 2011	**Research Master in Behavioural and Social Sciences** *(Cum Laude)* *Rijksuniversiteit Groningen* Specialisatie: Education & Development Scriptie: *Equality of rights attitudes in Dutch secondary schools*
2008 – 2009	**MSc in Brain & Mind Sciences** *Institute of Neurology, University College London* Scriptie: *The sense of agency and the value of actions (Distinction)*

Governance, advies en toezicht

2021-heden	**Bestuurslid stichting Netwerk Democratie**
2014-2022	**Algemeen bestuurslid VOR-afdeling Onderwijs & Samenleving**
2017-2020	**Lid Raad van Toezicht Stichting Terra Nova**
2015	**Lid Klankbordgroep Nationale Wetenschapsagenda**

Selectie van publicaties

- Eidhof, B., Janssens, M., Ris, J. (2021). *Wereldgericht onderwijzen. Biesta in de praktijk.* Nivoz. Driebergen.
- Eidhof, B.B.F. (2020) *Handboek Burgerschapsonderwijs voor het voortgezet onderwijs.* ProDemos. Den Haag. 2e editie.
- Eidhof, B.B.F. (2018) *Het Wilhelmus Voorbij. Over het ontwikkelen van burgerschap in het onderwijs*. Van Gennep. Amsterdam.
- Eidhof, B.B.F., Van Houtte, M., Vermeulen, M. (red.) (2016). *Sociologen over onderwijs. Inzichten, praktijken en kritieken*. Garant. Antwerpen.

Aan de gemeenteraad van Utrecht
D.t.v. DMO, mevrouw I. Haberland

Per e-mail: b.haberland@utrecht.nl

Datum	21 december 2021
Kenmerk	SPOU/RvT/NK/20211221
Betreft	voordracht lid RvT

Geachte leden van de gemeenteraad Utrecht,

Vanwege het statutaire vertrek van een RvT-lid van SPO Utrecht dragen wij graag een nieuw lid voor benoeming voor.

Per 1 januari 2022 treedt de heer Lubbinge af. Wij danken hem voor zijn grote inzet en betrokkenheid.

Om de vacature te vervullen heeft de RvT een werving opgestart op basis van het bijgevoegd profiel. Voor deze vacature heeft de oudergeleding van de GMR het voordrachtsrecht.

De vacature is openbaar kenbaar gemaakt via meerdere landelijke media. Over de voordracht heeft de oudergeleding van de GMR advies gevraagd aan de RvT en aan het college van bestuur.

De RvT heeft in haar vergadering van 14 oktober jl. unaniem besloten de voordracht van de oudergeleding van de GMR van de heer Bram Eidhof voor het lidmaatschap van de RvT over te nemen. Zijn ervaring en deskundigheid sluiten goed aan bij het gevraagde profiel. Zijn curriculum vitae is toegevoegd als bijlage.

Hierbij verzoek ik u de kandidaat zo snel mogelijk doch uiterlijk 1 april 2022 te benoemen als lid van de RvT van SPO Utrecht.

Met vriendelijke groet,
Namens de RvT van SPO Utrecht

Niek Kraan
secretaris van de RvT

Ingekomen raadsbrieven 23 december 2021 t/m 8 februari 2022 – commissie OWE 17 februari 2022

Nr.	Ontvangstdatum	Beleidsveld	Onderwerp	Aandachtspunt
1	04-02-2022	Onderwijs	Raadsbrief Stand van zaken en start voorhangprocedure nieuwbouw International School Utrecht	
2	19-01-2022	Onderwijs	Raadsbrief Ingebruikname locatie Weerdsingel door Montessorischool Lef	
3	18-01-2022	Onderwijs	Raadsbrief Advisering Voorgezet Onderwijs en ontwikkelingen rond doorstroom	
4	14-01-2022	Onderwijs	Raadsbrief Eerste resultaten nieuwe aanmeldprocedure basisscholen	
5	13-01-2022	Onderwijs	Raadsbrief Toezegging kwalitatieve informatie schoolverzuim uitval	
6	28-01-2022	Economische Zaken	Raadsbrief Ondertekenen samenwerkingsovereenkomst Open Dutch Fiber stadsbrede uitrol glasvezel	
7	27-01-2022	Economische Zaken	Raadsbrief Zevende kwartaalrapportage La Vuelta Holanda	
8	19-01-2022	Economische Zaken	Raadsbrief Uitvoering motie in nadere regel tegemoetkoming OZB-verhoging voor kleine ondernemers	
9	08-02-2022	Economische Zaken	Raadsbrief Aanbieden Jaarplan ROM 2022	
10	24-01-2022	Werk en inkomen	Raadsbrief Energiearmoede	
11	21-01-2022	Werk en inkomen	Raadsbrief Ondersteuning gedupeerden Toeslagenaffaire	

Gemeente Utrecht

Verslag openbare ochtendvergadering commissie Onderwijs, Werk en Economie

Datum	20 januari 2022
Locatie	Stadhuishal, stadhuis
Verslag door	mw. I.B. Koren (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag	

Aanwezigen

De voorzitter, mw. C. van Dun, de wethouder, mw. A. Klein, de leden, dhr. B. van Steeg (CDA), dhr. R. Peters (D66), dhr. M. van Dalen (VVD), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. F. Dekkers (GroenLinks), mw. H. Assen (PvdA), mw. I. Raaijmakers (PvdA), mw. J. Admiraal (ChristenUnie), mw. E. Kendir (Student&Starter), dhr. M. Saiah (D66), mw. L. de Vries (PvdD), dhr. S. Rood (GroenLinks), dhr. R. Wiegant (SP), de commissiegriffier, mw. W. Kok.

Afwezigen

Er zijn geen afwezigen gemeld.

Inhoud

1. Opening en mededelingen 1
2. Vaststellen agenda van 20 januari 2022 1
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen 1
4. Toezeggingen en moties 3
5. Verslag 9 december 2021 3
6. Brede brugklassen en brede scholengemeenschappen 3

LIJST VAN TOEZEGGINGEN....7

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 10.00 uur en heet iedereen van harte welkom.

Wethouder Klein deelt mee dat wethouder Verschuure ziek is en niet deel kan nemen aan het debat. Daarbij is de burgemeester verhinderd.

De voorzitter constateert dat dit betrekking heeft op de vergadering van vanmiddag. Zij concludeert dat de middagvergadering waarvoor anderhalf uur wordt gereserveerd, wordt verschoven naar volgende week dinsdag of donderdag. De griffie zal zoeken naar een oplossing.

2. Vaststellen agenda van 20 januari 2022

De voorzitter concludeert dat de agenda is vastgesteld.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1. Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor gelijke kansen

De voorzitter constateert dat een behandeltijd van 120 minuten wordt voorgesteld en stelt voor dit initiatiefvoorstel tijdens de volgende commissie te behandelen. Wensen en bedenkingen vanuit het college ontvangt de commissie graag uiterlijk de vrijdag voor 11 februari.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat het initiatiefvoorstel raakt aan meerdere portefeuilles. Zij vraagt of het college al weet welke wethouder dit op zich gaat nemen.

Wethouder Klein zegt dat het college hier nog over in gesprek zal gaan.

3.2. Memo Procedureverzoek Wensen en bedenkingen- Borgstelling International School Utrecht

De voorzitter constateert dat het college de commissie een memo heeft gestuurd over de nog te ontvangen raadsbrief over de borgstelling voor de nieuwbouw van de internationale school. De raadsleden hebben twee weken de tijd om wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Het college verzoekt de commissie om op de agenda van de commissie voor 17 februari tijd te reserveren voor een debat over eventuele wensen en bedenkingen. De voorzitter concludeert dat 45 minuten behandeltijd gereserveerd zal worden voor bespreking tijdens de commissie van 17 februari.

Wethouder Klein geeft aan dat de planning is, dat de raadsbrief uiterlijk 1 februari komt.

3.3. Memo Voorrang verzoek agendering compensatie precario en leges

De voorzitter constateert dat dit agendapunt gecombineerd zal worden met het agendapunt van de middagvergadering dat wordt verschoven naar volgende week in verband met ziekte van wethouder Verschuure. Er volgt nog een raadsvoorstel.

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) vraagt wanneer het raadsvoorstel naar de commissie komt.

Wethouder Klein begrijpt dat er iets te bespreken moet zijn. Dit zal ook op het netvlies staan van haar collega's.

De heer Peters (D66) wil graag dat het agendapunt volgende week wordt besproken.

De commissiegriffier merkt op dat zojuist is aangegeven dat het de bedoeling is, om het andere debat volgende week te plannen. Het is alleen de vraag of dit raadsvoorstel er volgende week is.

De voorzitter constateert dat het college wordt verzocht het raadsvoorstel op tijd te leveren. Er zal een half uur behandeltijd worden gereserveerd.

Agendering ter plaatse

Mevrouw Kendir (Student&Starter) wil mede namens GroenLinks graag het onderwerp ongewenste omgangsvormen op onderwijsinstellingen op de agenda zetten.

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat de PvdA zich daarbij aansluit.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vertelt dat er een raadsinformatiebijeenkomst is geweest. Samen met onderwijsinstellingen en studentenorganisaties is gekeken naar wat de rol van de gemeente zou kunnen zijn. In de commissie willen de agenderende fracties graag in gesprek gaan over hoe de raad voldoende zicht kan houden op dit onderwerp en over hoe voldoende ondersteuning kan worden geboden aan onderwijsinstellingen. Verder willen de fracties praten over de stand van zaken met betrekking tot het genoemde onderzoek in de schriftelijke vragen nummer 147.

De heer Saiah (D66) zegt dat de D66-fractie ook mee agendeert maar zal komen met een aanvullende agendering.

De voorzitter concludeert dat een uur behandeltijd zal worden gereserveerd.

De heer Rood (GroenLinks) zegt dat de fractie van GroenLinks samen met de fracties van de PvdA en Student&Starter een technische raadsinformatiebijeenkomst willen agenderen over het UW.

De heer Saiah (D66) zegt dat D66 graag meedoet.

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) geeft aan dat de ChristenUnie ook graag meedoet.

De voorzitter concludeert dat de technische raadsinformatiebijeenkomst buiten de griffie om wordt georganiseerd.

De heer Van Steeg (CDA) wil graag mede namens de fracties van D66, PvdA, Student&Starter, GroenLinks, PvdD, DENK en Stadsbelang Utrecht het onderwerp gezonde schoollunches agenderen voor de volgende commissie. Afgelopen dinsdag is hier een goede raadsinformatiebijeenkomst over gehouden.

De voorzitter inventariseert of dit onderwerp wel thuishoort in deze commissie. Het gaat over gezondheid.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat deze vraag wordt gesteld. Toch denkt hij dat het goed is om dit onderwerp in deze commissie te agenderen omdat het onderwijs bij dit onderwerp betrokken is. Hij vraagt of ook wethouder Eerenberg erbij kan zijn.

De heer Van Dalen (VVD) denkt dat dit meer gaat over volksgezondheid. Wethouder Eerenberg gaat daar ook over.

Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt het punt van de heer Van Dalen maar wil voorkomen dat het debat dan alleen wordt gevoerd met wethouder Eerenberg. Het onderwerp raakt ook aan onderwijs.

Wethouder Klein denkt dat het niet handig is als op allerlei verschillende plekken over hetzelfde onderwerp wordt gesproken. Bij onderwerpen met meerdere kanten wordt binnen het college afgesproken welke wethouder hierin de leiding neemt. Dit betekent niet dat die wethouder dan met een beperkte blik naar een onderwerp kijkt.

De voorzitter concludeert dat de wethouder vindt, dat het onderwerp bij Gezondheid thuishoort. Zij begrijpt van de commissiegriffier dat de volgende commissie Gezondheid al vol zit. Er is nog wel plek op de agenda van commissie Onderwijs. De voorzitter concludeert dat wethouder Eerenberg gevraagd zal worden of hij aanwezig kan zijn in deze commissie over vier weken. Er wordt 60 minuten behandeltijd uitgetrokken.

4. Toezeggingen en moties

De voorzitter concludeert dat de lijst is vastgesteld.

5. Verslag 9 december 2021

De voorzitter concludeert dat het verslag is vastgesteld.

De voorzitter schorst de vergadering voor vijf minuten.

6. Brede brugklassen en brede scholengemeenschappen

De voorzitter constateert dat de fracties van de PvdA, D66, GroenLinks, SP en Student&Starter in debat willen over de mate waarin Utrecht inzet op brede brugklassen en brede scholengemeenschappen en de vraag of die inzet geïntensiveerd moet worden.

Mevrouw Assen (PvdA) geeft aan dat zij om 11.20 uur weg moet. Mevrouw Raaijmakers neemt het dan over. Zij vervolgt met haar bijdrage. De PvdA vindt dat meer ingezet moet worden op brede brugklassen en brede scholengemeenschappen, ook mede naar aanleiding van de raadsinformatiebijeenkomst. De Onderwijsraad vindt ook dat er binnen het onderwijs later

gedifferentieerd moet worden. Kinderen moeten via brede brugklassen langer de tijd krijgen om hun talenten te ontwikkelen, te herkennen en op het niveau te komen dat bij hen past. Binnen het onderwijs is overigens bijna iedereen het hiermee eens. Een later keuzemoment draagt bij aan kansengelijkheid en kan segregatie tegengaan. Bij het aanmeldbeleid van de basisschool mist de PvdA een gevoel van urgentie en ambitie. In Utrecht is de ongelijkheid enorm ook waar het gaat om kansen op goed onderwijs en dit vraagt om inzet vanuit alle terreinen. Een integrale aanpak is nodig om kansen op goed onderwijs te vergroten en ook om armoede te bestrijden. Er dient ingezet te worden op brede brugklassen en brede scholengemeenschappen samen met onderwijspartners. Deelt de wethouder dit? Een vereiste voor een brede brugklas is de mogelijkheid om te differentiëren en dit kan niet in een klas met dertig leerlingen. Met geld is een kleinere klas mogelijk en extra scholing. Graag een toezegging. Een stelseldiscussie is nodig en het regeerakkoord biedt daarvoor haakjes.

De heer Saiah (D66) sluit aan bij de punten van de PvdA. Ziet de wethouder dat meer gedaan kan worden?

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of D66 de vrijheid van scholen wil behouden. Dit is in ieder geval het standpunt van de VVD.

De heer Saiah (D66) antwoordt dat dit voor zich spreekt. De overheid moet niet gaan bepalen wat een school is. Het onderwijs dient wel te kijken naar betere selectie en later differentiëren.

De heer Rood (GroenLinks) zegt dat de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs nog te vaak te bepalend is voor het onderwijstype van leerlingen. Sommige leerlingen zijn nog te jong om te kiezen en komen pas later tot bloei. GroenLinks wil het initiatief stimuleren om dit beslismoment uit te stellen. De partij is voor teamcolleges, voor een dubbelschooladvies van basisscholen (bijvoorbeeld mavo-havo) en voor brede brugklassen en langere brugperiodes. Ieder kind moet de mogelijkheid krijgen om zijn of haar talenten te ontwikkelen en dromen na te jagen. GroenLinks daagt Utrechtse schoolbesturen uit om drempels tussen schooltypes weg te nemen. Daarnaast dienen vakken gekozen te worden op het niveau dat bij een leerling past. Vervolgens vraagt GroenLinks wat de lessen zijn, die zijn geleerd van de brede schoolsubsidie die tot nu toe wordt aangeboden. De partij vraagt ook of deze nog te verbeteren is. Verder is de rode lijn van GroenLinks dat niet gewacht moet worden tot initiatieven zich aandienen. De gemeente dient actief in te zetten op brede scholen door belemmeringen weg te nemen die nu worden ervaren. Wat kan de gemeente doen op het gebied van onderwijshuisvesting om brede scholen te stimuleren en welke mogelijkheden ziet de wethouder verder om brede scholen in gebiedsontwikkelingen te promoten? Ziet de wethouder nog andere mogelijkheden om actief brede brugklassen en brede scholengemeenschappen te stimuleren? Tot slot kunnen brede scholen ook leerlingen helpen om hun praktische talenten te ontdekken.

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of GroenLinks het ermee eens is, dat elke school zelf zou moeten kunnen kiezen en dat de politiek zich er niet mee moet bemoeien.

De heer Rood (GroenLinks) zegt dat voor GroenLinks de leerling centraal staat. Verder is een eerste stap, kijken hoe belemmeringen weggenomen kunnen worden. Het is ook goed om in een dialoog te kijken waar aangejaagd kan worden.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt hoe GroenLinks schoolbesturen wil uitdagen om drempels weg te nemen.

De heer Rood (GroenLinks) zegt dat qua onderwijshuisvesting bijvoorbeeld gekeken moet worden naar wat er voor een brede school nodig is.

De heer Wiegant (SP) sluit aan bij vorige sprekers die positief waren over brede brugklassen en brede scholengemeenschappen. Deze kunnen bijdragen aan minder segregatie en gelijke kansen. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om brede brugklassen en brede scholengemeenschappen vanuit de gemeente te stimuleren en faciliteren?

Mevrouw Kendir (Student&Starter) merkt op dat er in Nederland een onderwijssysteem is waarin al heel vroeg wordt begonnen met selecteren. In landen waar dit het geval is, is de sociale

mobiliteit lager. Hiertegen wordt vaak beweerd dat het onderwijssysteem er ook voor zorgt dat goed kan worden doorgestroomd. Onderzoek laat echter zien dat de doorstroming niet altijd goed geregeld is. Student&Starter vindt dat meer ingezet moet worden op brede brugklassen en brede scholengemeenschappen. Hierdoor ontstaan meer toegankelijkheid in het onderwijssysteem en voordelen voor de onderwijskwaliteit op het gebied van persoonsvorming en socialisatie. Wil de wethouder in gesprek gaan met schoolbesturen om te kijken hoe aangespoord kan worden dat er een meer divers aanbod komt in Utrecht? Graag een toezegging.

Mevrouw De Vries (PvdD) zet dat de PvdD de inzet op brede brugklassen steunt. De fractie vraagt zich wel af hoe een en ander in de praktijk voor elkaar kan worden gekregen en sluit aan bij vragen van GroenLinks over onderwijshuisvesting. De PvdD denkt dat structurele investeringen nodig zijn en benadrukt het belang van individuele aandacht voor leerlingen.

De heer Van Dalen (VVD) merkt op dat de minister van het primair en voortgezet onderwijs is opgeklommen door middel van doorstroming. Er is dus best veel mogelijk. Verder laat de VVD de (brede) brugklassen over aan de scholen.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat het voorbeeld van de minister precies zegt.

De heer Van Dalen (VVD) herhaalt dat er dus best wel wat mogelijk is.

Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt dat de heer Van Dalen wil laten zien dat in Nederland goed doorgestroomd kan worden. Tegelijkertijd gaat de heer Van Dalen niet in op de enorme kansenongelijkheid in Utrecht. Wat zegt nu dat voorbeeld van de minister?

De heer Van Dalen (VVD) merkt op dat wat voor de een werkt, voor de ander niet werkt. Het is goed om aan scholen en schoolbesturen over te laten, hoe zij hun onderwijs inrichten.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat de VVD wil doen aan de kansenongelijkheid.

De heer Van Dalen (VVD) hoopt dat docenten en ouders de kinderen stimuleren.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) merkt op dat de kansenongelijkheid diep geworteld zit in het onderwijssysteem. Er dient naar gekeken te worden hoe het systeem veranderd kan worden. Verder is de doorstroming ook niet optimaal.

De heer Van Dalen (VVD) denkt dat scholen zelf goed in staat zijn om ervoor te zorgen dat scholieren optimaal worden ondersteund.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) denkt dat de raad kan kijken welke bevoegdheid er is om voor verbetering te zorgen.

De heer Saiah (D66) zegt dat het niet om iemand zijn achtergrond gaat. Het gaat om het feit dat een deel van de samenleving harder getroffen wordt door kansenongelijkheid. De gemeente kan een stimulerende rol spelen.

De heer Rood (GroenLinks) zegt dat de GroenLinks-fractie de zorgen deelt over de kansenongelijkheid. Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst bleek dat de initiatieven die nu lopen op het gebied van brede scholen beperkt zijn. Vindt de VVD het niet juist belangrijk dat er een gevarieerd aanbod tot stand komt zodat er actief wordt ingezet om brede scholen?

De heer Van Dalen (VVD) zegt tegen D66 dat leerlingen van een school maximaal ondersteund moeten worden. Tegen GroenLinks zegt hij dat schoolbesturen zelf moeten bepalen wat het beste is voor het kind. De politiek moet zich daar niet teveel mee gaan bemoeien.

De heer Rood (GroenLinks) merkt op dat de VVD aan de ene kant vindt dat er gevarieerd aanbod moet zijn dat aansluit bij het kind en aan de andere kant wil die partij zich nergens mee bemoeien. Wat vindt de VVD het belangrijkst?

De heer Van Dalen (VVD) vindt dat als een school zelf kan beslissen, dat er gevarieerd aanbod ontstaat. Vervolgens kunnen ouders en kinderen dan een bepaalde school kiezen.

Mevrouw Assen (PvdA) vindt het kwalijk dat de VVD schetst dat het nastreven van kansengelijkheid bijvoorbeeld via brede brugklassen en brede scholengemeenschappen, de keuzevrijheid zou aantasten. Ouders, kinderen en scholen kunnen een en ander niet goed zelf regelen als niet elk kind een even grote kans op goed onderwijs heeft.

De heer Van Dalen (VVD) vindt dat elk kind het niveau moet kunnen volgen dat hij of zij wil of kan.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat de VVD vindt van het tegengaan van segregatie en hoe dit bijdraagt aan de persoonsvorming. Hier werd tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op in gegaan.

De heer Van Dalen (VVD) denkt dat dit niet alleen met scholen te maken heeft. Dit heeft ook met werk en sportclubs te maken.

De heer Van Steeg (CDA) zegt dat de brede school een belangrijk onderwerp is. De keuze voor een type onderwijs moet uitgesteld kunnen worden. Een ander punt is burgerschap. Dit dient een belangrijk onderwerp te zijn op scholen. Het CDA roept de wethouder op met scholen het gesprek aan te gaan over wat zij nodig hebben. Verder denkt de fractie dat op landelijk niveau meer gedaan kan worden dan op gemeentelijk niveau.

De voorzitter schorst de vergadering voor vijf minuten. Mevrouw Assen verlaat de zaal en mevrouw Raaijmakers vervangt haar.

Wethouder Klein zet een en ander eerst in een bredere context neer. De brede brugklassen en brede scholengemeenschappen zijn manieren om gelijke kansen te bieden aan kinderen en jongeren. Gelijke kansen vormen ook een belangrijke pijler in de Utrechtse onderwijsagenda en zij wil de indruk wegnemen dat er niet veel zou gebeuren. Verder wordt er naast op lokaal niveau ook op landelijk niveau aan gewerkt om zaken te veranderen. Zo is er op een gegeven moment gezegd dat er een nationaal plan moest komen voor gelijke onderwijskansen. Dit had ook te maken met het wegwerken van vertraging die ook door COVID ontstaan is. Daarnaast was een van de punten, dat er geen selectie moest plaatsvinden op 11-jarige leeftijd. Het lerarentekort was ook een belangrijk punt. Verder komt er nog een beleidsreactie van de nieuwe minister op het rapport van de onderwijsraad van afgelopen april. Zij verwacht dat er in het tweede kwartaal ook een reactie naar de Tweede Kamer zal komen. De wethouder zal de raad hier dan ook iets over laten weten.

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of bij scholen in betaald parkeren gebied gratis parkeervergunningen voor docenten verstrekt kunnen worden.

Wethouder Klein antwoordt dat dit een mobiliteitsvraag is. Op het moment dat voor leraren een uitzondering wordt gemaakt, komen meer beroepen voor een uitzondering in aanmerking. Met betrekking tot gemengde brugklassen merkt zij op, dat dit van leerkrachten iets vraagt qua differentiatie. Verder is gevraagd wat de gemeente kan doen. Er is de Onderwijsimpuls, een subsidie voor innovatief onderwijs en hier wordt veel gebruik van gemaakt. In de brief aan de commissie naar aanleiding van de brief van de minister aan de Tweede Kamer, zal de wethouder ook ingaan op de nieuwe ontwikkelingen in verband met de gesprekken met schoolbesturen. In relatie tot de havo kans klassen merkt zij op, dat zij in het regeerakkoord aanknopingspunten ziet om dit soort goede voorbeelden te noemen. De fractie van GroenLinks vroeg aandacht voor de onderwijshuisvesting. Er dient in gebiedsontwikkelingen goed gekeken te worden naar wat mogelijk is. Verder hebben alle verschillende opleidingsniveaus evenveel waarde.

De heer Rood (GroenLinks) vraagt of erbij natuurlijke momenten waarbij scholen bijvoorbeeld verbouwd worden, met scholen in gesprek wordt gegaan om te kijken of er een wens is om te ontwikkelen richting een brede scholengemeenschap.

Wethouder Klein antwoordt dat dit een goede reden kan zijn om hierover met elkaar te spreken. Zij gaat ervan uit dat scholen een en ander ook aankaarten. De fractie van de PvdD vroeg

aandacht voor de individuele leerling. Dit is het allerbelangrijkst. Tegen de VVD zegt de wethouder dat zij het niet met die partij eens is dat de politiek zich buiten een en ander moet houden. Er dient wel een goed besef te zijn over wie, wat kan besluiten.

De heer Van Dalen (VVD) merkt op dat de Tweede Kamer over een en ander gaat en dat schoolbesturen zelf een mening kunnen hebben. De wethouder kan lobbyen richting het kabinet.

Wethouder Klein denkt dat het goed is om alle kanalen te gebruiken om een en ander te beïnvloeden. De wethouder blijft graag het gesprek met de scholen voeren.

De voorzitter inventariseert of er antwoorden op vragen worden gemist.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat zij een vraag had gesteld over kleinere klassen.

Wethouder Klein antwoordt dat dit een punt is dat meegenomen wordt in de lobby richting Den Haag. De omvang van een klas heeft invloed op wat men met elkaar kan bereiken.

De voorzitter inventariseert of er behoefte is om dit agendapunt door te geleiden naar de raad.

De heer Saiah (D66) geeft aan dat D66 geen behoefte heeft aan doorgeleiding naar de raad.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan dat haar collega met moties wil komen. Wellicht kan zij met actuele moties komen.

De voorzitter concludeert dat er voorlopig van dit agendapunt geen raadsagendapunt wordt gemaakt. Zij herhaalt de toezegging.
Wethouder Klein stuurt een brief naar de commissie zodra er een reactie is van de minister op het rapport dat in april 2021 is uitgekomen.

De voorzitter vraagt aan de commissiegriffier of er al helderheid is, over naar welk moment volgende week het middagdeel van deze vergadering verplaatst zal worden.

De commissiegriffier antwoordt dat er een procedureverzoek is gedaan. Zij zal met de griffiers van de andere commissies overleggen en hierop terugkomen.

De voorzitter concludeert dat het middagdeel van deze vergadering niet doorgaat en sluit de vergadering om 11.50 uur.

Gemeente Utrecht

Verslag openbare avondvergadering commissie Onderwijs, Werk en Economie

Datum	25 januari 2022
Locatie	Raadzaal, stadhuis
Verslag door	mw. I.B. Koren (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag	

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. D. Gilissen, de wethouders, mw. L. Voortman, dhr. K. Verschuure, de leden, dhr. R. Peters (D66), mw. J. Admiraal (ChristenUnie), mw. I. Raaijmakers (PvdA), dhr. M. van Dalen (VVD), dhr. F. Dekkers (GroenLinks), mw. M. Deldjou Fard (GroenLinks), dhr. M. van Heuven (PvdD), dhr. B. van Steeg (CDA), mw. J. van Ophem (Student&Starter), dhr. R. Daniëls (PVV), dhr. I. Simsek (DENK) (online), mw. E. Hamelink (commissiegriffier).

Afwezigen

De fractie van Stadsbelang Utrecht.

Inhoud

1. Opening en mededelingen 1
2. Vaststellen agenda van 20 januari 2022 1
3. Agendering Perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers ten gevolge van de coronacrisis ...1
LIJST VAN TOEZEGGINGEN....12

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 20.30 uur en heet iedereen van harte welkom.

2. Vaststellen agenda van 20 januari 2022

De voorzitter concludeert dat de agenda is vastgesteld.

3. Agendering Perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers ten gevolge van de coronacrisis

De voorzitter constateert dat de fracties van D66, VVD, Student&Starter, PVV, Stadsbelang Utrecht en het CDA willen spreken over wat er binnen de lokale regels gedaan kan worden om ondernemers te steunen als de sector weer open kan. De fracties denken onder andere aan een versoepeling van de regels rondom tijdelijke terrassen en samen optrekken rondom Utrecht 900 jaar. Aanvullend hebben de fracties van GroenLinks en de PvdA aandacht gevraagd voor ondernemers die weinig of niet gecompenseerd zijn en voor zzp'ers uit onder andere de cultuursector.

De heer Peters (D66) geeft aan dat er vanavond een stip aan de horizon is gekomen met de aangekondigde versoepelingen. Veel ondernemers hebben echter een financiële strop opgelopen en zijn de wanhoop nabij. D66 vraagt zich af hoe deze ondernemers enigszins gecompenseerd kunnen worden. Uit gesprekken die zijn gevoerd met de ondernemers is een aantal concrete ideeën ontstaan. De fractie stelt voor het hele jaar 2022 tijdelijke terrassen mogelijk te maken ongeacht de anderhalve meter afstand. Is de wethouder bereid om op deze manier horecabedrijven te ondersteunen?

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) merkt op dat naar aanleiding van de tijdelijke uitbreiding van terrassen van afgelopen jaar, het college een participatieproces hieromtrent is gestart. Lijkt het D66 niet verstandig om eerst de resultaten daarvan af te wachten?

De heer Peters (D66) denkt dat mevrouw Admiraal het heeft over de enquête die is uitgestuurd onder inwoners. Dit betreft een evaluatie van de tijdelijke terrassen. Deze evaluatie wordt wat D66 betreft gedaan om te kijken waar deze tijdelijke terrassen permanent kunnen blijven.

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) merkt op dat die evaluatie er juist ook over gaat of die extra uitbreiding wel gewild wordt. De uitkomst dient daarom eerst afgewacht te worden.

De heer Peters (D66) zegt dat D66 voorstelt om voor een jaar, voornamelijk deze zomer, kosten te compenseren. Dit staat los van de evaluatie.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) denkt dat de consistentie in beleid dan ver te zoeken is. Daarnaast heeft de PvdA signalen gekregen van ondernemers waaruit blijkt dat zij helemaal niet geholpen zijn met deze maatregel. Zij gaan er juist op achteruit.

De heer Van Dalen (VVD) geeft aan de signalen waar mevrouw Raaijmakers het over heeft, te kennen. Tegelijkertijd zou bijvoorbeeld bij de Rijnkade een terras geopend kunnen worden voor ondernemers die geen terras of maar weinig ruimte voor een terras hebben.

De heer Peters (D66) geeft aan dat die berichten hem ook hebben bereikt. Er dient gekeken te worden naar wat voor verschillende ondernemers gedaan kan worden.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt wat D66 wil doen voor ondernemers die er juist op achteruit gaan doordat andere ondernemers een groot terras krijgen. Zij roept op te zorgen voor maatwerk dat alle ondernemers steunt en niet alleen een bepaalde groep.

De heer Dekkers (GroenLinks) denkt dat eerst met bewoners en ondernemers overlegd moet worden. Daarnaast is het belangrijk om te zoeken naar structurele oplossingen. Dit kan door de discussie over de gebiedsprofielen en de evenementenprofielen naar voren te halen.

De heer Peters (D66) vindt dat zeker gesproken moet worden over structurele oplossingen. In de richting van mevrouw Raaijmakers zegt hij straks op een en ander terug te komen bij de andere voorstellen die hij wil doen.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of de heer Peters ook terugkomt op de bezwaren van omwonenden.

De heer Peters (D66) zegt dat als gesproken gaat worden over tijdelijke terrassen en het loslaten van de anderhalve meterregel, dat D66 vindt dat een en ander in goed overleg moet gebeuren.

De heer Van Heuven (PvdD) merkt op dat draagvlak onder bewoners voor de tijdelijke terrassen, gekoppeld was aan de anderhalve meter.

De heer Peters (D66) merkt op dat het kan het zijn dat de anderhalve meterregel nog voor heel 2022 geldt. Hij roept bewoners op om deze zomer de ondernemers tegemoet te komen.

De heer Van Heuven (PvdD) zegt dat in het najaar van 2021, D66 en andere partijen ook hebben voorgesteld om het tijdelijke terras op te lengen toen de anderhalve meter was ingetrokken. De gemeente moest toen gaan werken met een gedoogconstructie waar het college niet blij mee was.

De heer Peters (D66) vindt dat, door nu een en ander van te voren te bespreken, de gemeente een betrouwbare overheid kan zijn.

De heer Van Dalen (VVD) zegt dat hij graag nog reactie krijgt op zijn suggestie voor een terras bij de Rijnkade. Verder heeft hij veel bewoners gesproken die de horeca steunen.

De heer Van Heuven (PvdD) vindt dat een en ander zorgvuldig gedaan moet worden. Er zijn ook bewoners die overlast ervaren.

De heer Peters (D66) beaamt dat zorgvuldigheid geboden is. Hij vervolgt zijn betoog. Terrassen grenzend aan de gevel van een horecagelegenheid hebben momenteel een andere sluitingstijd dan de tijdelijke eilandterrassen. D66 pleit voor dezelfde openings- en sluitingstijden voor zowel tijdelijke al reguliere terrassen.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt zich af hoe D66 aankijkt tegen maatwerk.

De heer Peters (D66) vindt dat er juist sprake is van maatwerk. Ondernemers met dit soort terrassen zouden graag gelijke sluitingstijden hebben.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) begrijpt dat maatwerk is, het alleen naar ondernemers luisteren.

De heer Peters (D66) zegt dat alles zorgvuldig en in goed overleg moet gebeuren.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of ‘in goed overleg’ ook betekent dat bewoners van te voren wordt gevraagd hoe zij tegen een en ander aankijken.

De heer Peters (D66) antwoordt bevestigend. Ten derde wil D66 in 2022 eenmalig kosteloos de nieuwe horecavergunning bij laten schrijven. Kan de wethouder dit toezeggen? Het vierde punt heeft betrekking op ondernemers die geen of een zeer beperkte terrasmogelijkheid hebben. Kan voor deze groep ruimte worden gemaakt voor tijdelijke pop-up initiatieven? Tot slot dient het college actief met ondernemers te bekijken hoe samen met de gemeente festiviteiten georganiseerd kunnen worden in het kader van Utrecht 900 jaar.

De heer Dekkers (GroenLinks) denkt ook dat activiteiten in het kader van Utrecht 900 jaar voor veel ondernemers iets kunnen betekenen. Is D66 het ermee eens, dat de activiteiten horeca in de breedte moeten ondersteunen en dat zij elkaar niet moeten ‘opeten’?

De heer Peters (D66) vindt dat een en ander eerlijk moet zijn. Vervolgens stelt hij voor in het kader van Utrecht 900 jaar een straat af te sluiten waar verschillende ondernemers een soort braderie kunnen houden. Zou de wethouder hier een voortrekkersrol in kunnen vervullen?

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) zegt dat het idee van Utrecht 900 jaar juist is, dat dit van onderop georganiseerd wordt. De gemeente gaat hier geen voortrekkersrol in nemen.

De heer Peters (D66) vraagt zich af of op dit moment van ondernemers verwacht kan worden dat zij nu al bezig gaan zijn met allerlei festiviteiten. Wellicht hebben zij juist extra steun nodig vanuit de gemeente.

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) vraagt of dit dan ook geldt voor de culturele organisaties.

De heer Peters (D66) zegt dat dit wat D66 betreft geldt voor alle soorten ondernemers en organisaties.

De heer Van Heuven (PvdD) vindt het bij Utrecht 900 jaar interessant dat aanvragen komen vanuit een mix van organisaties. Het zou jammer zijn als eenzijdig de nadruk wordt gelegd op ondernemers.

De heer Peters (D66) vindt ook dat door de mix juist mooie dingen worden gecreëerd. Vervolgens vraagt de fractie of, daar waar tijdelijke terrassen als succesvol zijn ervaren, deze permanent

kunnen worden. Daarbij dient er goed overleg plaats te vinden met omwonenden en andere belanghebbenden. Graag reactie van de wethouder.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt wie de terrassen dan als succesvol hebben ervaren en of er ook terrassen zijn geweest die niet succesvol zijn geweest.

De heer Peters (D66) antwoordt dat uit onderzoek moet blijken wat als succesvol en niet succesvol is ervaren.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of de marktverstorende werking van terrassen die permanent zijn geworden, meegenomen kan worden in het onderzoek.

De heer Peters (D66) vraagt waar volgens de PvdA de marktverstorende werking precies zit.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) antwoordt dat er ondernemers zijn die zeggen dat doordat de buurman een groter terras heeft, zij minder omzet hebben.

De heer Peters (D66) zegt dat de klandizie pas minder wordt als het aanbod groter is dan de vraag. In Utrecht is het horeca aanbod echter veel kleiner dan de vraag.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) wil graag dat de experts ernaar kijken.

De heer Peters (D66) gaat tot slot in op de schuldenproblematiek. Is de wethouder bereid om landelijk en lokaal aandacht te vragen voor gedegen nazorg en eventuele kwijtschelding van bepaalde belastingschulden?

De heer Van Dalen (VVD) vindt dat hetgeen wat lokaal gedaan kan worden, ook gedaan moet worden. Hij wijst op de kwijtschelding van de terrasbelasting, de precario, en het verlagen van leges onder andere voor het bijschrijven van leidinggevenden. Vorig jaar heeft de VVD hier moties voor ingediend maar die hebben het toen niet gehaald. Hij is blij dat D66 is gedraaid en vraagt of de wethouder bereid is om de precariobelasting voor 2022 en 2023 kwijt te schelden en de horecaleges te verlagen met minimaal de helft. En is de wethouder ook bereid om opgebouwde lokale belastingschulden bij de gemeente kwijt te schelden?

De heer Peters (D66) zegt dat D66 voorstelt om het bijschrijven van nieuwe leidinggevenden op een horecavergunning eenmalig in 2022 kosteloos te maken. Kan de VVD dit voorstel ondersteunen?

De heer Van Dalen (VVD) zegt dat hij eerder een motie heeft ingediend over het verlagen van de leges voor het bijschrijven van leidinggevenden. Deze heeft het alleen niet gehaald. De VVD wil nu graag dat in 2022 en 2023 alle leges minimaal met de helft worden verlaagd.

De heer Peters (D66) constateert dat er een verschil zit tussen het voorstel van D66 en de VVD. D66 wil een en ander alleen voor dit jaar doen omdat er anders structurele gaten op de begroting komen. Daarbij is het hopelijk volgend jaar weer een normaal horeca jaar.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt waarom een sector uitgezonderd dient te worden. Daarnaast is kostendekkendheid nu al een probleem.

De heer Van Dalen (VVD) merkt op dat de horeca er niet binnen een jaar weer bovenop is. Daarnaast vindt de VVD dat ook breder gekeken moet worden bijvoorbeeld naar evenementen.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of de VVD dit financieel ook netjes oplost.

De heer Van Dalen (VVD) antwoordt dat de VVD dit altijd structureel netjes oplost. Hij vervolgt zijn betoog met de mentale gezondheid die ook geraakt wordt bij veel horecaondernemers. Een regeling voor het wegvallen van het ondernemersinkomen kan helpen. Is de wethouder bereid om te verruimen? Hierbij dient niet alleen gedacht te worden aan eenmanszaken en zzp'ers maar ook aan dga's. En hoe gaat de wethouder om met het steunen van ondernemers die bij de landelijke regelingen tussen wal en schip vallen? Verder dient naar omzet te worden gekeken. Er moet voor

gezorgd worden dat er ruimte is om omzet te behalen. Is de wethouder bereid om de tijdelijke terrassen weer toe te staan zonder extra kosten en ook om een ‘heater’ toe te staan? Daarbij kunnen sommige terrassen permanent van toegevoegde waarde zijn. De VVD noemt terrassen bij de Mariaplaats, langs het stadhuis, de Ganzenmarkt en de Singel bij de Catherijnekade. Is de wethouder bereid om deze terrassen permanent toe te staan? Wellicht kan de wethouder ook met een voorstel komen met daarin wat er nog meer mogelijk is.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt hoe de bewoners hierbij worden betrokken.

De heer Van Dalen (VVD) merkt op dat ervoor elk terras een vergunningsprocedure is. Er is hierdoor ruimte voor iedereen om mee te praten.

De heer Van Heuven (PvdD) merkt op dat bij de parkeergarage bij de Rijnkade geen café zit.

De heer Van Dalen (VVD) zegt dat er een brede stoep is langs de kant van het water. Daarnaast kan de gemeente iets faciliteren.

De heer Van Heuven (PvdD) constateert dat de openbare ruimte hierdoor meer onder druk komt te staan. Mogen ook culturele instellingen meedoen aan een dergelijk pop-up terras?

De heer Van Dalen (VVD) denkt dat het in eerste instantie vooral gaat om kleine ondernemers en dit kunnen ook culturele ondernemers zijn.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of het niet veel slimmer is om te kijken naar robuuste toekomstplannen. Moet de discussie over de gebiedsprofielen niet juist naar voren worden gehaald?

De heer Van Dalen (VVD) denkt dat nu eerst direct actie ondernomen moet worden.

Mevrouw Van Ophem (Student&Starter) geeft aan dat in 2020 er een mooi initiatief was bij het Werkspoorkwartier. Er is toen een locatie ter beschikking gesteld waar elke week een andere horecazaak de catering verzorgde. Dit is een manier om tegemoet te komen aan de horecazaken die geen terrasmogelijkheid hebben.

De heer Van Dalen (VVD) beaamt dat dit een mooi initiatief was. Hij vervolgt zijn bijdrage. Eerder heeft hij gevraagd om het polsbandjessysteem als coronatoegangsbewijs. Wordt dat dit weekend weer ingezet? En is de wethouder bereid om extra te investeren in het aantrekken van bezoekers en toerisme de komende jaren? Tot slot is de nachthoreca ook zwaar getroffen. Is de wethouder bereid om een plan te maken om de nachthoreca overeind te houden?

Mevrouw Van Ophem (Student&Starter) geeft aan dat de horeca, theaters, bioscopen weer open mogen. Zorgen blijven echter. De nachthoreca is nog steeds gesloten en de cultuur- en evenementensector wordt nog steeds in capaciteit beperkt. Verder is de fractie tevreden over de tijdelijke terrassen. De fractie sluit zich hieromtrent aan bij hetgeen D66 en VVD hebben gezegd. Wil de wethouder flexibel omgaan met de horecazaken en meedenken? Met betrekking tot evenementen, nachthoreca en cultuur merkt Student&Starter op, dat in april vorig jaar samen met de VVD schriftelijke vragen (nummer 90) zijn ingediend over de mogelijkheid om deze sectoren te steunen. Kunnen de subsidies uit het Utrechts herstel- en innovatiepakket voor de culturele sector worden doorgepakt? Wil de wethouder toezeggen dat naar subsidiemogelijkheden wordt gekeken voor evenementen en de culturele sector? Dan de nachthoreca. Deze blijft vooralsnog gesloten. Wil de wethouder landelijk de urgentie voor het openen van deze sector aan de kaak blijven stellen? Graag een toezegging. Verder vraagt de fractie voortvarend door te gaan met de nachtvisie. Kan er ook gekeken worden naar gebouwen zonder invulling en braakliggende terreinen die gebruikt kunnen worden voor evenementen? Graag een toezegging.

De heer Daniëls (PVV) denkt dat de overheid schuldig is aan de ontstane schade en vindt dat zij moet bijdragen aan de reparatie daarvan. Verder moeten alle beperkende maatregelen onmiddellijk worden opgeheven. De terrassen moeten open en de precariobelasting dient gecompenseerd, verlaagd of zelfs afgeschaft te worden.

De heer Dekkers (GroenLinks) ziet dat de coronamaatregelen veel problemen hebben veroorzaakt bij mensen. Onderkent de PVV ook, dat het nemen van maatregelen om besmettingen te voorkomen noodzakelijk was? Zou er niet meer begrip moeten zijn voor de moeilijke keuzes die gemaakt moesten worden?

De heer Daniëls (PVV) zegt dat de PVV de noodzaak ziet van proportionele maatregelen. De PVV is van mening dat de maatregelen te zwaar waren met name de maatregelen in de buitenlucht. Verder dient vanuit het Rijk bekeken te worden of er aanvullende steun kan komen voor de zwaarst getroffenen. Daarnaast dienen de punten uit het zeven puntenplan gerealiseerd te worden om de horeca tegemoet te komen.

De voorzitter constateert dat de fractie van Stadsbelang Utrecht niet aanwezig is.

De heer Van Steeg (CDA) denkt dat goed gekeken moet worden naar perspectief voor ondernemers voor de korte en lange termijn. Verder is al veel gezegd. Wat het CDA betreft kan naar de leges worden gekeken. Ten aanzien van de tijdelijke terrassen is de partij wat voorzichtig. Er dient gekeken te worden naar wat er kan maar dit dient wel zorgvuldig te gebeuren. Bij de begroting is gevraagd naar de TONK-middelen. Kunnen ondernemers niet van daaruit worden ondersteund? Horeca en cultuur kunnen ook betrokken worden bij Utrecht 900 jaar en de Vuelta. Tot slot zou misschien het ontwikkelkader voor de horeca naar voren kunnen worden gehaald. Is de wethouder bereid om te kijken naar het langjarig perspectief?

De heer Dekkers (GroenLinks) begrijpt de frustratie van ondernemers in de horeca- en cultuursector. Tegelijkertijd begrijpt GroenLinks de moeilijke keuzes die gemaakt moesten worden om de verspreiding van corona tegen te gaan. Het lijkt erop dat nu van een pandemie naar een endemie wordt gegaan. Het is verstandig om in alle sectoren te werken aan veerkrachtige en wendbare manieren om daarmee om te gaan. Er dient ook nagedacht te worden over structurele aanpassingen zoals het verplaatsen van kwetsbare activiteiten naar de zomer. Verder zijn compensatieregelingen vooral iets voor het Rijk maar er dient wel goed gekeken te worden naar die groepen ondernemers die nog onvoldoende ondersteuning hebben gekregen zoals ondernemers die in 2020 of 2021 zijn gestart en dus niet voor allerlei regelingen in aanmerking komen, zzp'ers en mensen met onzekere arbeidsrelaties. Wat GroenLinks betreft wordt vooral doorgegaan met de ingezette herstelaanpak, de coronapakketten. Op korte termijn dient de coulance met de belastingen voortgezet te worden, dient er ruimte te zijn voor extra terrassen zolang de anderhalve meterbeperking van toepassing is en dienen de kansen benut te worden rondom Utrecht 900 jaar. Kan de wethouder een update geven met betrekking tot hoe het staat met de aanpak en of er voldoende budget is als er nog langer maatregelen nodig zijn? Tot slot sluit GroenLinks aan bij vragen over de TONK. Verder voelt GroenLinks niets voor maatregelen die geen rekening houden met de balans tussen leefbaarheid en levendigheid. Er kan versneld worden geïnvesteerd in toekomst vaste horeca en evenementen door bijvoorbeeld de discussies over de evenementenprofielen en gebiedsprofielen voor de horecapleinen in de binnenstad naar voren te halen. Kan het college snel met voorstellen komen? Er kan daarbij ook gekeken naar kleine, verspreide horeca zonder terras.

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of GroenLinks bereid is om de precario kwijt te schelden.

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks bereid is om te kijken of op tijdelijke basis iets gedaan kan worden aan de precario.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt dat GroenLinks goede voorstellen doet ook voor de korte termijn. Wil GroenLinks de TONK ook met terugwerkende kracht openstellen?

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat gekeken kan worden of mensen die de afgelopen tijd in de problemen zijn gekomen daarmee geholpen zouden zijn.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks) gaat in op het onderwerp bestaanszekerheid voor culturele zzp'ers. Gezondheid staat ten allen tijde voorop. Tegelijkertijd is er veel emotie in de cultuursector. De zelfstandige makers hebben keer op keer het gevoel dat zij onderaan het prioriteitenlijstje staan. De culturele sector is strijdbaar maar ook moe en voelt zich telkens niet gezien. Culturele instellingen missen perspectief en de noodsteunpakketten blijken niet voldoende toereikend te zijn

geweest voor de meest kwetsbare mensen in deze sector, de zzp'ers. De gemeente dient waar mogelijk stappen te zetten om hen te helpen. In Utrecht moeten bredere afspraken komen over de doorwerking van de steunpakketten binnen de cultuurketen. Binnenkort komt er een extra noodsteunpakket en het is belangrijk dat aan de voorkant kaders worden meegegeven. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat er een meer eerlijke verdeling komt?

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) vraagt of er geen landelijke doorwerking moet komen richting zzp'ers.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks) zegt dat er een taskforce op landelijke niveau bezig is om te kijken hoe dit probleem kan worden aangepakt. Zij vraagt aan de wethouder waar de uitkomsten daarvan zijn en hoe een en ander in Utrecht vorm krijgt. GroenLinks doet drie suggesties. Ten eerste dienen vanaf nu kaders te worden meegegeven voor het verleend noodsteunpakket. Ten tweede dienen kaders aangegeven te worden zoals een annuleringcompensatieregeling van minimaal 75% van het afgesproken honorarium bij afzegging van een opdracht van een culturele zzp'er. Ten derde dienen alle instellingen opgeroepen te worden om alle noodsteunpakketten niet op te potten maar juist in te zetten om mensen aan het werk te houden. Graag een reactie.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat de nood hoog is en dat het water veel ondernemers aan de lippen staat. Sommige ondernemers zijn ook al kopje onder gegaan. Door zwalkend beleid van regeringspartijen na bijna twee jaar crisismanagement, zitten velen erdoorheen. De PvdA merkt op dat ondernemers geholpen zijn met voorspelbaarheid en vertrouwen. Verder dient lokaal gekomen te worden met een lange termijnaanpak waardoor de overheid betrouwbaar wordt. Er dient perspectief geboden te worden. De fractie heeft vier punten. Ten eerste de lokale lasten. De fractie steunt hetgeen andere partijen hierover hebben gezegd. Daarnaast heeft de PvdA eerder aandacht gevraagd voor huurkorting en het kwijtschelden van schulden en denkt dat ook gekeken kan worden naar de precariobelasting en de leges. Hierbij is van belang dat maatwerk wordt geboden. Ten tweede is het goed om te kijken naar de TONK-regeling. Ten derde dienen maatregelen niet weer meteen teruggedraaid te worden nu alles weer opengaat. Ten vierde vraagt de partij of ondersteuningsmogelijkheden voor kinderen waarvan de ouders een beroep hebben gedaan op regelingen als de TOZO en TONK, onder de aandacht kunnen worden gebracht.

De heer Van Heuven (PvdD) zegt dat de fractie blij is, dat de samenleving weer opengaat. Met betrekking tot het ondersteunen van ondernemers pleit de PvdD vooral voor maatwerk. Verder dienen de tijdelijke terrassen gekoppeld te blijven aan de anderhalve meter. De PvdD wil een duidelijk en helder coronabeleid voor de lange termijn.

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) merkt op dat een belangrijke vraag is, of ondernemers waarbij het financieel mis dreigt te gaan, de stap durven zetten om aan de bel te trekken. In de tweede bestuursrapportage stond te lezen dat het aantal schuldhulptrajecten onder ondernemers nog niet is gestegen. Is hier inmiddels verandering in gekomen? De fractie wil ook graag weten of de ondernemers de juiste kanalen weten te vinden naar de ondernemersdienstverlening. Graag een reactie. Voorts vraagt de fractie of de coronamaatregelenpakketten voor de ondernemersdienstverlening nog 'up to date' zijn. De ChristenUnie sluit aan bij vragen die zijn gesteld over ondernemers die buiten de boot dreigen te vallen. Dan de kwijtschelding van belastingen bij de BGHU. Ondernemers moeten hiervoor zelf contact opnemen om een regeling te treffen. Wordt deze informatie actief opgenomen vanuit de communicatie vanuit de gemeente? En ziet de wethouder nog mogelijkheden om de ondersteuning vanuit gemeenteorganisaties en regelingen bij de BGHU ludiek onder de aandacht te brengen? Tot slot de terrassen. Die blijven wat de ChristenUnie betreft verbonden aan de anderhalve metermaatregel. Voorts is de partij benieuwd naar de resultaten van het participatieproces en tot slot sluit de fractie aan bij de vragen van GroenLinks die zijn gesteld over de culturele sector.

De heer Simsek (DENK) verzoekt de wethouder om horecaondernemingen met een D2 of D3-vergunning die nu gebonden zijn aan de sluitingstijden voor winkels, de mogelijkheid te bieden om op aanvraag ontheffing te krijgen voor extra openstelling van een uur per dag. Dit dient verwerkt te worden in de betreffende beleidsregels en na drie jaar dient het effect van deze extra openstelling geëvalueerd te worden. Verder dient de tijdelijke uitbreiding van terrassen gekoppeld te blijven aan de anderhalve meter maatregel.

Wethouder Voortman geeft aan dat een aantal fracties heeft gevraagd of de TONK opnieuw opengesteld kan worden. De TONK was een landelijke regeling niet alleen voor ondernemers maar ook voor mensen die hun woonlasten niet meer konden betalen. Deze kan niet zomaar weer worden opengesteld. Daarnaast is zij er geen voorstander van om dan een aparte regeling te maken voor ondernemers. De wethouder vindt het beter om datgene te doen wat nu binnen Ondernemers Centraal wordt gedaan. Hierbij wordt hulp op maat geboden.

De heer Peters (D66) zegt dat hetgeen wordt gedaan bij Ondernemers Centraal een goed initiatief is. De ervaring leert ook dat ondernemers niet snel om hulp vragen.

Wethouder Voortman beaamt dat ondernemers heel autonoom zijn. Zij geeft aan dat er verschillende dingen worden gedaan. Met Koninklijk Horeca Nederland is afgesproken dat zij alle horecaondernemers in Utrecht proactief benaderen. Zzp'ers in de kunst- en cultuursector die de TOZO 1,2,3,4 en/of 5 hebben ontvangen worden nu gedestilleerd uit de bestanden en zullen worden verdeeld onder de ketenpartners om hen te gaan benaderen. Met de Kamer van Koophandel zijn er ook gesprekken. Ondernemers die hen bellen worden doorverwezen naar een toekomstgesprek. De NOW-groep heeft haar lijsten overgedragen aan Ondernemers Centraal en in week zes zal er een proactieve belactie worden gedaan. Voorts houdt zij zich aanbevolen voor meer goede ideeën.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) merkt op dat advies niet hetzelfde is als financiële steun. Daarbij is de TONK opgehouden in een periode waarin verwacht werd dat er geen lockdown meer zou komen. Deze is er echter wel gekomen en de ondernemers zijn niet volledig schadeloos gesteld. Is het college bereid om te kijken naar een aanvullende regeling?

Wethouder Voortman antwoordt dat Ondernemers Centraal niet alleen advies geeft. Ondernemers Centraal geeft hulp op maat. Als mensen tussen alle regelingen in vallen dan is er de doorbraaktafel waarbij alle partijen aan tafel worden gezet om te kijken wat er wel kan worden gedaan. Er wordt dan ook voorbij de regels gekeken en er wordt ook gekeken naar compensatie voor inkomens- en bestaanszekerheid.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan dat er meer een beeld heerst van advies geven dan van steun geven.

Wethouder Voortman zegt open te staan voor suggesties.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of bij het Rijk gepleit kan worden of de TONK weer opengesteld kan worden.

Wethouder Voortman antwoordt dat dit zou kunnen maar dat het de vraag is of de TONK de manier is waarop ondernemers worden geholpen. Toen de regeling er was, werd daar vrij weinig een beroep op gedaan.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat een onderbesteding toe zou vallen aan het armoedebeleid. Biedt dit geen mogelijkheid om iets extra's te doen?

Wethouder Voortman antwoordt dat dit iets is voor bij de integrale afweging. Er kan wel gekeken worden wat voor mogelijkheden er zijn binnen de bijzonder bijstand. Verder zijn er binnen Ondernemers Centraal op dit moment genoeg mogelijkheden om mensen te helpen. Dan de schuldenproblematiek. Binnen Ondernemers Centraal is er een partner die kan helpen met schuldenproblematiek en die is ook goed op de hoogte van de armoederegelingen. Er lopen ook gesprekken met de Belastingdienst om die ook aan te haken als ketenpartner. Verder zijn er met betrekking tot de TOZO tot nu toe coulance en uitstel van betaling op openstaande vorderingen.

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of de wethouder ertoe bereid is, de gemeente een achtergestelde schuld te laten krijgen. Andere leveranciers gaan dan voor.

Wethouder Voortman zegt dat wethouder Verschuure zal ingaan op de precario en de leges. Verder zegt zij toe dat gekeken zal worden naar de positie van de gemeente als schuldeiser.

De heer Van Dalen (VVD) antwoordt dat het mooi zou zijn als de gemeente geen preferente schuldeiser is. De landelijke Belastingdienst is dit alleen wel. Is de wethouder bereid om met de minister in gesprek te gaan om de landelijke Belastingdienst geen preferente schuldeiser meer te laten zijn?

Wethouder Voortman zegt dit toe maar geeft aan dat dit iets is wat eerder al wel besproken is.

De heer Daniëls (PVV) vraagt of er ook iets gedaan gaat worden voor ondernemers die geen schulden hebben.

Wethouder Voortman antwoordt dat Ondernemers Centraal voor alle ondernemers is.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) mist de vraag over het onder de aandacht brengen van regelingen voor kinderen van mensen die TOZO of TONK hebben aangevraagd.

Wethouder Voortman geeft aan dat dit volgens haar al wordt gedaan. Zij zal dit nog extra terug laten komen.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt wanneer de raad en de ondernemers geïnformeerd worden over de schuldpositie van ondernemers en de bijzondere bijstand en de preferente positie.

Wethouder Voortman denkt dat hierop terug wordt gekomen in de dashboardbrief of in de coronabrief.

Mevrouw Admiraal (ChristenUnie) heeft gevraagd hoe de regelingen en ondersteuningsmogelijkheden op een ludieke manier naar voren gebracht kunnen worden.

Wethouder Voortman geeft aan dat wethouder Verschuure hierop in zal gaan.

De heer Peters (D66) heeft gevraagd of landelijk aandacht gevraagd kan worden voor de nazorg en de kwijtschelding van schulden bij de Belastingdienst.

Wethouder Voortman zegt dat wethouder Verschuure hierop in zal gaan.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks) geeft aan dat zij vragen heeft gesteld over zzp'ers in de culturele sector.

Wethouder Voortman zegt dat de wethouder Verschuure hierop ingaat. Zzp'ers uit de culturele sector die de TOZO hebben ontvangen, zullen proactief benaderd worden.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.
Wethouder Voortman kijkt naar mogelijkheden voor ondersteuning uit de bijzondere bijstand voor de woonlasten van de specifieke groep ondernemers en naar de preferente positie van de gemeente als schuldeiser. In de eerste dashboardbrief komt zij daarop terug. Het onderwerp met betrekking tot de preferente positie zal zij ook landelijk onder de aandacht brengen.

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten.

Wethouder Verschuure zegt dat er na twee jaar corona veel aan de hand is met ondernemers in de stad. Het is terecht dat hier veel aandacht voor wordt gevraagd en het heeft ook veel aandacht van het college en de ambtelijke organisatie. De schuldenlast van ondernemers in de provincie Utrecht was vorig 1,3 miljard euro. Een gemiddelde schoenenzaak had meer dan 120.000 euro schuld en een kledingzaak tegen de 100.000 euro schuld. Daarnaast hebben de horeca-, cultuur- en evenementensector het ook moeilijk. Toch is te zien dat faillissementen nog steeds uitblijven en dit baart zorgen. Het is niet ondernemers eigen om hulp te vragen. 6500 ondernemers hebben uitstel van belasting aangevraagd en daarvan waren er ongeveer 700 horecaondernemers.

De wethouder geeft aan dat er al veel wordt gedaan. Er zijn verschillende noodpakketten en steunmaatregelen, er is een coulanceregeling op huur en belastinginname wordt uitgesteld. De precario is versoepeld en er is een bijzondere bijstand voor ondernemers en zelfstandigen

ingevoerd. Er is een compensatieregeling voor evenementen, er is uitstel en kwijtschelding ten aanzien van leges en er is een uitstel voor de aanslagen toeristenbelasting. Er is een coulanceregeling met betrekking tot de afvalinzameling, verruiming van de venstertijden en de verlenging van terrassen en tijdelijke terrassen.

D66 heeft gevraagd om het permanent maken van de tijdelijke terrassen ook als de anderhalve meterregel stopt. Hier is het college geen voorstander van. Als de anderhalve meterregel vervalt kan de horeca weer binnen de bestaande terrassen zijn originele omzet behalen. Op dit moment loopt er wel een evaluatie voor de uitbreiding van de tijdelijke terrassen met een participatietraject dat medio april zal zijn afgerond. Met betrekking tot de Rijnkade merkt de wethouder op, dat daar de mogelijkheid van een satelliet terras was maar dat in de bijna twee jaar dat dit mogelijk was er eigenlijk maar een iemand is geweest die hiervoor een initiatief heeft ingediend. Het grote probleem was, dat daar geen elektriciteit en water aanwezig was en dat de omliggende panden dat niet wilden of konden verstrekken. Dit is ook de reden waarom het initiatief niet is gerealiseerd.

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of de gemeente iets kan regelen.

Wethouder Verschuure geeft aan dat de ondernemer een afspraak moet maken met de pandeigenaar.

De heer Van Dalen (VVD) verwacht meer actie van de gemeente.

Wethouder Verschuure antwoordt dat eraan actie geen gebrek is. Ambtenaren hebben steeds meegedacht om te kijken wat er mogelijk was. D66 vroeg naar dezelfde openingstijden voor de tijdelijke terrassen. Er zijn twee locaties waar op gedoeld kan worden en dat zijn het Stadhuisplein en de Mariaplaats. In een evaluatietraject is samen met de omgeving tot de conclusie gekomen dat er twee locaties waren waar de omgeving wel wilde meewerken aan de tijdelijke terrassen maar hierbij werd wel gevraagd om een vroegere sluitingstijd. De gemeente wil de openingstijden dan liever niet verruimen in verband met het draagvlak. Verder zou het bijschrijven van leidinggevenden gratis moeten worden. Als die kosten gecompenseerd moeten worden, dan kost dat ongeveer 200.000 euro voor de gemeente en dit geld heeft de wethouder op dit moment niet. Als de raad een dekking weet, dan kan naar hiernaar gekeken worden. Vervolgens geeft de wethouder aan dat vandaag het voorstel naar de commissie is gebracht om de precario voor de tijdelijke terrassen op nul te zetten. En mocht er een omgevingsvergunning nodig zijn, dan zal deze ook gecompenseerd worden. De heer Peters vroeg om tijdelijke pop-up initiatieven. Deze kunnen heel leuk zijn. Er zal beoordeeld moeten worden of iets passend is of niet. Tot slot wordt er met de Koninklijke Horeca en de culturele sector ook gesproken over mogelijkheden rondom Utrecht 900 en de Vuelta start.

De heer Peters (D66) vraagt wat de wethouder kan doen om de initiatieven te ondersteunen.

Wethouder Verschuure antwoordt dat er een evenementenfonds en een activiteitenfonds beschikbaar is gesteld.

De heer Peters (D66) vraagt of een en ander ook kenbaar gemaakt kan worden.

Wethouder Verschuure zegt dat hij durft aan te geven dat veel horecaondernemers op de hoogte zijn van wat er komend jaar gedaan gaat worden. Voorts geeft hij aan dat medio april met de evaluatie van de tijdelijke terrassen gekomen zal worden. Ten aanzien van de schuldenproblematiek merkt hij op, dat de burgemeester samen met andere burgemeesters hier een sterk signaal over heeft afgegeven richting het kabinet. Het is essentieel dat ervoor veel ondernemers een goede aanpak komt voor de komende jaren om ook iets aan schuldsanering en betalingen te doen. Richting de VVD zegt de wethouder dat voor de uitbreidingen van de terrassen de precario is kwijtgescholden. Met betrekking tot de leges voor nieuwe horecavergunningen merkt hij op, dat hij niet weet of bestaande horecaondernemers er nu mee geholpen zijn als deze op nul worden gesteld. Misschien is het beter om even geen nieuwe horeca toe te voegen zodat bestaande horecaondernemers op adem kunnen komen. Uitbreidingen zijn daarom ‘on hold’ gezet. Dan het kwijtschelden van belastingschulden. Dit kan niet voor ondernemingen omdat er een wettelijke beperking is. Uitstel van betaling is wel mogelijk.

De heer Van Dalen (VVD) vraagt of de wijzigingen op bestaande horecavergunningen kosteloos kunnen worden.

Wethouder Verschuure geeft aan dat hij daar geen dekkingsmiddelen voor heeft en dat hij zich afvraagt of bestaande horecaondernemers hier het meeste mee geholpen zijn. Met betrekking tot de polsbandjes geeft de wethouder aan, dat hier nog niet mee gestart gaat worden omdat de horecaondernemers tot 22.00 uur opengaan. Als de openingstijden verder verruimd worden, dan zal bekeken worden op wat voor manier daarmee verder wordt gegaan. Verder wordt het toerisme bevordert door onder andere het organiseren van de Vuelta start. De nachthoreca wordt met de bestaande verruiming nog niet geholpen. Dat is triest. Wethouder Klein is met deze sector in gesprek. Student&Starter vroeg naar evenementen. Deze sector staat te popelen om weer open te gaan. Er is nauw contact over wanneer een evenement wel weer georganiseerd kan worden. Ten aanzien van braakliggende terreinen en panden roept de wethouder op om te komen met initiatieven. Tegelijkertijd wijst hij erop dat vaak praktische zaken als brandveiligheid een probleem zijn. De PVV vindt dat de overheid schuldig is ook aan de sluitingen. De wethouder geeft aan te maken te hebben met landelijke regels. GroenLinks gaf aan dat bedrijven die in 2020 of 2021 zijn gestart een oneerlijke start hebben gehad. Deze bedrijven hadden nog geen omzet kunnen draaien waaraan een en ander gerelateerd kon worden. De wethouder is hierover met het ministerie in gesprek geweest om te kijken of passende maatregelen genomen konden worden maar dit heeft nog niet tot resultaat geleid. De omzetderving is alleen van 30% naar 20% bijgesteld. Verder is gevraagd of er voldoende budget is voor de maatregelenpakketten. De maatregelpakketten zijn voor twee jaar afgesproken en hier zal over gerapporteerd gaan worden. Er is ook gevraagd of de locatieprofielen naar voren gehaald kunnen worden. Er is beperkte capaciteit hiervoor en de capaciteit die er is, is nodig om de sector weer te laten draaien.

De heer Dekkers (GroenLinks) zegt dat hij ook heeft gevraagd naar de gebiedsprofielen.

Wethouder Verschuure zegt dat hij op dit moment niet weet wanneer daarmee aan de gang wordt gegaan. Hij verwacht dat in het komend jaar of in de komende twee jaar een en ander wel uitgewerkt gaat worden.

De heer Dekkers (GroenLinks) meldt dat zijn collega wethouder heeft toegezegd dat bij het meerjarenplan Ruimte een lijstje wordt gegeven met de gebieden waaraan gewerkt gaat worden. Het probleem is alleen, dat er nu geld is voor een profiel. Kan een en ander niet naar voren worden gehaald zodat er geld vrijgemaakt kan worden?

Wethouder Verschuure antwoordt dat hij het antwoord schuldig moet blijven.

De heer Peters (D66) vindt dat dit debat bij de omgevingsvisie Binnenstad gevoerd moet worden.

Wethouder Verschuure gaat in op de culturele sector. Hier wordt binnenkort op teruggekomen in de coronabrief. Niet aankomende vrijdag maar de vrijdag erna. Over het extra steunpakket is men volop in gesprek. Wethouder Klein is daarmee bezig. Verder is het terecht dat aandacht wordt gevraagd voor de kinderen. De PvdD vroeg of als de anderhalve meter weer vervalt, er weer gedoogd gaat worden. De wethouder geeft aan dat hij niet zo een voorstander was van gedogen maar dat de raad hem dat heeft opgedragen. DENK kwam terug op de D2 en D3. Het college heeft deze mogelijk willen maken als speciale horeca categorieën om horeca in de wijken mogelijk te maken.

De voorzitter inventariseert of er antwoorden op vragen worden gemist.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat zij heeft gevraagd naar de lange termijn aanpak. Kan er een brief komen waarin de maatregelen die nu nog lopen samengebracht kunnen worden?

Wethouder Verschuure antwoordt dit in het kader van het maatregelenpakket toe te willen zeggen. Tegen de zomer kan die brief komen.

Mevrouw Van Ophem (Student&Starter) had nog een vraag gesteld over subsidieregelingen voor de evenementen- en cultuursector. Komt een en ander hieromtrent ook in de coronabrief terug?

Wethouder Verschuure antwoordt dat het evenementenfonds is doorgeschoven. De regelingen rondom evenementen zijn opengesteld. Verder hoeven er geen leges betaald te worden als een evenement niet doorgaat. In de coronabrief zal op een en ander worden teruggekomen.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks) vraagt of in de coronabrief ook informatie over zzp'ers komt.

Wethouder Verschuure antwoordt dat wethouder Voortman al heeft verteld dat vanuit de TOZO-regelingen alle zzp'ers in het culturele veld proactief benaderd worden.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks) vraagt of de wethouder in de coronabrief informatie wil opnemen over hoe de noodsteunpakketten verdeeld worden in verband met de zzp-problematiek.

Wethouder Verschuure antwoordt dat hier specifiek op in gegaan zal worden.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of de wethouder in kan gaan op de situatie dat evenementen andere horeca kunnen 'leegeten'.

Wethouder Verschuure antwoordt dat hij dit een wat vreemde redenering vindt. Een evenement is niet per se hetzelfde als een restaurant of een café. Er dient een gemixt aanbod te zijn.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.
Wethouder Verschuure stuurt medio april de uitkomsten van de evaluatie met betrekking tot de tijdelijke terrassen per raadsbrief naar de commissie.
Wethouder Verschuure stuurt aan het eind van het tweede kwartaal een brief met daarin een overzicht van de compensatiemaatregelen die zullen worden meegenomen in de maatregelenpakketten.
Wethouder Verschuure neemt in de coronabrief informatie op over de effecten van de noodsteun aan zzp'ers.

Wethouder Verschuure wijst erop dat dit een toezegging is die betrekking heeft op de portefeuille van een collega.

De voorzitter inventariseert hoe verder om wordt gegaan met dit agendapunt.

De heer Peters (D66) denkt dat het goed is als dit agendapunt wordt geagendeerd voor de raad. De D66-fractie zal met een tweetal moties komen.

De heer Van Dalen (VVD) zegt een raadsdebat te willen op korte termijn. Verder zijn eerder al moties ingediend of toegestuurd aan collega's.

Mevrouw Van Ophem (Student&Starter) zegt dat de fractie wellicht een motie in wil dienen over de nachthoreca.

De voorzitter sluit de vergadering om 23.05 uur.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Wethouder Voortman

met betrekking tot agendapunt 3, Agendering Perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers ten gevolge van de coronacrisis:

De wethouder kijkt naar mogelijkheden voor ondersteuning uit de bijzondere bijstand voor de woonlasten van deze specifieke groep ondernemers en de preferente positie van de gemeente als schuldeiser en zal het onderwerp preferente positie landelijk onder de aandacht brengen en komt er bij de raad in de eerste dashboardbrief bij de raad op terug.

Wethouder Verschuure

met betrekking tot agendapunt 3, Agendering Perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers ten gevolge van de coronacrisis:

- De wethouder stuurt medio april dit jaar (2022) een evaluatie van de tijdelijke terrassen per raadsbrief aan de raad.
- De wethouder stuurt de raad eind Q2 2022 een brief met daarin een overzicht van de compensatiemaatregelen die er zijn genomen in de maatregelenpakketten en de uitwerking ervan.
- In de coronabrief komt informatie over de noodsteun aan ZZP’ers in de culturele sector en de uitwerking ervan.

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(20/654) 22/M25	Raad 03-02-22	Debat perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers als gevolg van de coronacrisis	Economische Zaken	M25 Steun ondernemers vanuit Tonk	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(21/654) 22/T6	Raad 03-02-22	Debat perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers als gevolg van de coronacrisis	Economische Zaken	M09 Herstartsubsidies voor cultuur- en evenementenbranche	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(22/654) 22/T5	Raad 03-02-22	Debat perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers als gevolg van de coronacrisis	Economische Zaken	M18 Breng het leven terug in de nacht	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(23/654) 22/M13	Raad 03-02-22	Debat perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers als gevolg van de coronacrisis	Economische Zaken	M13 Kosteloos leidinggevenden bijschrijven op de horecavergunning	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(24/654) 22/T4	Raad 03-02-22	Debat perspectief bieden voor Utrechtse ondernemers als gevolg van de coronacrisis	Economische Zaken	Utrecht 900 samen met Utrechtse ondernemers	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(193/654) 21/M370	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Economische Zaken	M370 Een duidelijk kader voor horeca	30-06-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(203/654) 21/M349	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Economische Zaken	M349 Ook ondernemers in contactberoepen met een werkplek zijn kwetsbare ondernemers	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(212/654) 21/T403	Vragenuur 02-09-21	Vragen van de heer Van Heuven (PvdD) inzake vliegen naar de regio Utrecht	Economische Zaken	Wethouder Verschuure zegt toe dat de kaart op de website van Utrecht Region zal worden aangepast.	28-01-22 Inmiddels zijn op de website de kaarten, conform toezegging, aangepast met het treinicoon erbij en geen vliegtijden bij onze buurlanden. Zie hier: https://www. -- visitutrechtregion.com/en/ plan-your-journey
(270/654) 21/T322	cie. S&R 01-07-21	Raadsbrief Utrecht Marketing	Economische Zaken	De wethouder zegt toe om in 2023 de opdracht met UM te evalueren en die te bespreken met de raad (Q1 2024).	29-03-24 *(antwoord niet aangegeven)*
(279/654) 21/T313	cie. M&S 23-06-21	VJN 2021	Economische Zaken	De wethouder komt eind 2022 met een evaluatie van de buurtconciërge richting de raad en neemt in deze brief ook een quick scan mee van de uitkomsten van de aanpak van de kwetsbare winkelgebieden en of deze verbreed moet worden.	30-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(435/654) 21/M51	Raad 25-03-21	raadsvoorstel Aanvullende bijdrage La Vuelta Holanda	Economische Zaken	M51 Geen extra bijdrage naar Vuelta	31-03-22 *(stand van zaken) Er wordt een zevende tussenrapportage voorbereid waarin ook een paragraaf risicomanagement wordt opgenomen. Motie kan daarmee worden afgedaan. Verwachting oplevering tussenrapportage begin 2022 (zie brief "zesde kwartaalrapportage La Vuelta Holanda" verstuurd aan de raad op 13-10 met als kenmerk 9325192).*
(517/654) 20/T459	cie. S&R 18-11-20	Programmabegroting 2021	Economische Zaken	De wethouder zegt toe dat hij in Q2 2021 via een raadsbrief de raad informeert over de uitwerking KPI over de maatschappelijke meerwaarde	30-12-22 *(stand van zaken) De ROM Regio Utrecht rapporteert voor het eerst in het jaarverslag over 2021 over de impact van de investeringen op brede welvaart. Het jaarverslag wordt eind Q2 2022 gepubliceerd en naar de gemeenteraad gestuurd. Hiernaast ontwikkelt de ROM een aanvullende prestatie-indicator die past bij het thema brede welvaart. Deze prestatie-indicator wordt opgenomen in het jaarplan voor 2023, dat in december 2022 naar de gemeenteraad wordt gestuurd.*
(527/654) 20/T409	cie. S&R 12-11-20	Raadsvoorstel Voortzetting Wijkontwikkelmaatschappij Noordwest en collegevoorstel Intentieovereenkomst	Economische Zaken	De wethouder zegt toe een evaluatie over 5 jaar (ook van het instrument wom) uit voeren en op te nemen in het (aangepaste en met de raad gedeelde) bedrijfsplan (met de nieuwe partners).	28-11-25 *(antwoord niet aangegeven)*
(492/654) 20/T567	Raad 03-12-20	Programmabegroting 2021-2024	Handhaving EZ	M423 De 25-graden-plusregeling ook laten gelden voor terrassen buiten de binnenstad	30-06-21 *(stand van zaken) Geregeld in Horecaverordening (beleidsregel terrassen) Behandeling Raad 07-10*
(92/654) 21/T504	OWE 04-11-21	5. Raadsbrief Plan van aanpak tegen stagediscriminatie mbo-studenten	Middelbaar Beroepsonderwijs	De wethouder gaat in het plan van aanpak Stagediscriminatie (Q1 2022) o.m. in op de manier hoe we eerlijke instroom het beste kunnen organiseren.	10-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(519/654) 20/T439	cie. M&S 18-11-20	Programmabegroting 2021	Middelbaar Beroepsonderwijs	T.a.v. de buurtteams en het ROC en inzet van de regio hierbij, informeert de wethouder (samen met wethouder Eerenberg) de raad najaar 2021 over hoe de gesprekken met de regio zijn verlopen.	31-03-22 *(stand van zaken) Wordt meegenomen in de voortgangsrapportage mbo. Verzoek deze datum aan te passen naar Q1 2022.*
(15/654) 22/M31	Raad 03-02-22	Debat Voorschoolse educatie en lerarentekort	Onderwijs	M31 Geef leraren voorrang op een woning	03-08-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(16/654) 22/T9	Raad 03-02-22	Debat Voorschoolse educatie en lerarentekort	Onderwijs	M30 Behoud startende leraren	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(17/654) 22/T8	Raad 03-02-22	Debat Voorschoolse educatie en lerarentekort	Onderwijs	M29 Investeer extra in toeleiding om het bereik van voorschoolse educatie te verhogen	03-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(18/654) 22/T7	Raad 03-02-22	Debat Voorschoolse educatie en lerarentekort	Onderwijs	M28 Actualiseer het Utrechts Kwaliteits Kader inclusief kwaliteitsmeting	30-06-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(19/654) 22/M26	Raad 03-02-22	Debat Voorschoolse educatie en lerarentekort	Onderwijs	M26 Effectieve aanpak van lerarentekort vraagt om nauwkeurige analyse nu en in de toekomst	03-08-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(41/654) 21/T544	OWE 09-12-21	Terugloop in bereikcijfers voorschoolse educatie	Onderwijs	De wethouder komt in de volgende raadsbrief over de nieuwe bereikcijfers voorschoolse educatie, in juni 2022, terug bij de raad op de opdracht aan prof. Leeseman over het Utrechtse kwaliteitskader en of er reden is voor actualisatie. Ook de samenwerking met aanbieders en professionalisering wordt hierin meegenomen. Daarnaast geeft de wethouder in deze brief dieper inzicht in hetgeen dat gedaan wordt om de cijfers voor bereik omhoog te krijgen. Wat heeft geholpen? Welke resultaten zijn er? Welke pilots zijn er en hoe hebben ze geholpen? Daarnaast gaat ze in op voorbeelden van andere steden en de evaluatie landelijk beleid en de communicatie met centra voor jeugd en gezin	30-06-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(42/654) 21/T543	OWE 09-12-21	Leerlingenvervoer Speciaal Onderwijs	Onderwijs	De wethouder zal de raad in Q1 2022 per raadsbrief informeren over de inhoud en uitkomsten van de gesprekken met de uitvoerder van het leerlingenvervoer	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(43/654) 21/T542	OWE 09-12-21	Status van het lerarentekort in Utrecht	Onderwijs	De wethouder komt in Q1 2022 terug met een antwoord op de vraag van de PvdA over de mogelijkheid van het inzetten van basisbanen op scholen na gesprek met wethouder Voortman en de schoolbesturen en met een terugkoppeling van gesprekken met MBO-besturen over de mogelijkheden van samenwerking tussen bedrijven en MBO voor inzet van vakmensen op scholen nav de vraag van de CU	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(44/654) 21/T541	OWE 09-12-21	Status van het lerarentekort in Utrecht	Onderwijs	De wethouder komt in Q1 2022 met een raadsbrief over de laatste stavaza van de NPO-gelden (staat nog niet als toezegging in bestand griffie/raad) en zal in deze brief ook een passage meenemen over de inzet van Utrecht voor eventuele structurele mogelijkheden voor scholen in de toekomst.	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(45/654) 21/T540	OWE 09-12-21	Status van het lerarentekort in Utrecht	Onderwijs	De wethouder stuurt een raadsbrief naar de raad in Q4 zodra de nieuwste cijfers binnen zijn over te de peiling lerarentekorten en zal daarin meenemen of de peiling van het lerarentekort ook kwalitatief wordt gepeild. De cijfers worden deze maand (13 december) nog verwacht en daarna volgt de brief aan de raad	24-01-22 Deze toezegging is beantwoord met de brief "peiling personeelstekort primair onderwijs van 15 december 2021
(85/654) 21/T511	VBF 18-11-21	Agendapunt 8 Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda + discriminatie op de woningmarkt	Onderwijs	De wethouder zal in de komende voortgangsbrief in Q2 2022 de raad informeren over de ervaringen van stagediscriminatie in mbo en deze delen met het hbo en wo. Tevens zal zij de raad informeren over haar gesprekken met schoolbesturen over de bewustwording van leerkrachten.	12-05-22 *(stand van zaken) Graag toewijzen aan portefeuille Onderwijs, Carlijn Cock.*
(146/654) 21/T453	Raad 27-10-21	Programmabegroting	Onderwijs	in Q1 komt er een brief over de kwalitatieve duiding/de trends van het leerlingenverzuim en schooluitval	31-03-22 Brief "toezegging kwalitatieve informatie schoolverzuim en uitval is op 13 januari aan de raad verzonden. De brief heeft kenmerk 9577531
(185/654) 21/M397	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Onderwijs	M397 Breng laaggeletterdheid in beeld en neem dit op in de Staat van het Onderwijs	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(244/654) 21/T363	Raad 08-07-21	Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021	Onderwijs	Wethouder Klein zal samen met de partners in de Utrechtse onderwijsagenda in Q4 met voorstellen komen om de staat van het onderwijs te monitoren en vervolgstappen te zetten, als dit lukt in de tijd. Ze zal in ieder geval een update geven voor de begrotingsbehandeling	31-03-22 *(stand van zaken) In de brief met kenmerk 9395535 van 27 oktober is een update gegeven. Verdere berichtgeving volgt in Q1 van 2022. Graag datum aanpassen.*
(281/654) 21/T307	cie. M&S 23-06-21	VJN 2021	Onderwijs	De wethouder kijkt samen met wethouder Eerenberg hoe ze vanaf de Voorjaarsnota 2022 de Multifunctionele accommodaties (MFA's) bij Onderwijs inzichtelijk kan maken.	23-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(346/654) 21/LIS46	Raad 14-07-21		Onderwijs	LIS raad 15 juli 2021. NUOVO over spoedaanvraag in de zin van artikel 19 van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Utrecht iz uitbreiding van de huisvesting van X11. Raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	25-08-21 *(stand van zaken) hierover is gerapporteerd in de voortgangsrapportage verzonden op 5-11-2021*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(406/654) 21/T170	cie. M&S 29-04-21	Onderwijsachterstanden als gevolg van Corona;	Onderwijs	Het college informeert de raad in het 3e kwartaal van 2021 over de uitkomsten van onderzoek dat de Universiteit Utrecht in opdracht doet naar de effecten van de manier van lesgeven in de lockdown. In deze brief komt ze ook terug op hoe de gemeente weet hoe de ontwikkeling van leerlingen gaat en hoe we als gemeente daarop kunnen acteren. Naar aanleiding van de gesprekken die de gemeente met kleinere schoolbesturen voert over de wenselijkheid van ondersteuning van de gemeente (antwoorden op SV 2021-95), gaat het college in de brief ook in op wat voor hen wordt gedaan en of dit lukt	31-03-22 *(stand van zaken) We stellen voor de resultaten (als ze dan beschikbaar zijn) mee te nemen in de "staat van het onderwijs" die we in Q1 zullen opleveren. Graag datum aanpassen naar Q1*
(444/654) 21/T105	Raad 18-02-21	Raadsvoorstel Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs.	Onderwijs	Wethouder Klein zal in de eerste evaluatie meenemen of er differentiatiemogelijkheden zijn tussen scholen die gericht zijn op de buurt en scholen die gericht zijn op de hele stad.	18-03-22 *(stand van zaken) De eerste matching en loting vind plaats in januari 2022. Op basis van 1 matching hier iets over zeggen is te vroeg. Daarom stellen we voor om deze toezegging uit te stellen naar het derde kwartaal van 2022. een eerste update is gegeven in de brief van 14-1 januari over eerste resultaten aanmeldprocedure basisscholen*
(445/654) 21/T103	Raad 18-02-21	Raadsvoorstel Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs.	Onderwijs	Wethouder Klein zal de relatie tussen het aanmeldbeleid en de huisvestingsvraag goed in de gaten houden en de raad hierover blijven informeren.	18-03-22 *(stand van zaken) Het is pas mogelijk om iets te zeggen over het effect van huisvesting als er meerdere cohorten zijn geplaatst. we stellen daarom voor om deze toezegging te verschuiven naar eind derde kwartaal 2022.*
(448/654) 21/T92	Raad 21-01-21	Verordening huisvesting scholen	Onderwijs	Wethouder Klein zal met de schoolbesturen in gesprek blijven over het gebruik van gymzalen in de avonduren en de weekenden en daarover terugkoppelen in de voortgangsrapportage.	30-12-22 *(stand van zaken) Voortgangsrapportage verschijnt pas eind 2022, dus graag datum aanpassen*
(449/654) 21/T91	Raad 21-01-21	Verordening huisvesting scholen	Onderwijs	Wethouder Klein zal in de tweejaarlijkse voortgangsrapportages over onderwijshuisvesting concreet ingaan op het dubbelgebruik van schoolgebouwen	30-12-22 *(stand van zaken) voortgangsrapportage verschijnt pas eind 2022 dus graag datum aanpassen*
(450/654) 21/T90	Raad 21-01-21	Verordening huisvesting scholen	Onderwijs	Wethouder Klein zegt toe de gedeelde visie makkelijker vindbaar en makkelijker leesbaar te maken op de website.	31-12-21 *(antwoord niet aangegeven)*
(457/654) 21/M40	Raad 18-02-21	RV Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs	Onderwijs	M40 Maak werk van segregatiemonitor primair onderwijs	31-10-21 beantwoord met brief van 30-11- 2021 over stand van zaken segregatiemonitor.

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(464/654) 21/T61	cie. M&S 11-02-21	Raadsvoorstel Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs	Onderwijs	De eerste evaluatie/monitoring van het aanmeldbeleid is een jaar nadat het aanmeldbeleid gestart is. De raad wordt daar dan over geïnformeerd	30-09-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(473/654) 21/LIS7	Raad 28-01-21		Onderwijs	LIS raadsvergadering 4 februari 2021. Mevrouw L. H. over buurtinitiatief Rubenslaanschool. Behandeladvies griffie: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	29-10-21 Beantwoord met brief 9279890 die op 30 september aan de raad is verzonden.
(645/654) 18/T144	cie. M&S 19-06-18	VJN 2018 - Tienercollege	Onderwijs	De wethouder onderzoekt in hoeverre het Tienercollege segregatie tegengaat en stuurt hierover voor eind 2018 een brief naar de raad.	31-01-22 beantwoord in brief over advisering voortgezet onderwijs en ontwikkelingen rond doorstroom van 18 januari 2022
(26/654) 22/M7	Raad 03-02-22	Actuele moties	Werk en Inkomen	M07 Minimumloon van €14 voor iedereen die werkt bij de gemeente	03-08-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(88/654) 21/T508	OWE 04-11-21	8. Raadsbrief Toezegging maatschappelijke banen, nieuwe instrumenten en ontwikkelingen	Werk en Inkomen	In de dashboardbrief over Q4 komt de wethouder terug op 1) het idee van skills-paspoorten op 2) de mogelijkheid van een plan van aanpak Nieuw beschut werk en 3) de regeling die binnenkort in het college ligt over het herijken van werkgeversinstrumenten (brief komt in Q1 2022).	03-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(89/654) 21/T507	OWE 04-11-21	8. Raadsbrief Toezegging maatschappelijke banen, nieuwe instrumenten en ontwikkelingen	Werk en Inkomen	In Q1 2022 informeert de wethouder de raad over werkbeweging.	03-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(90/654) 21/T506	OWE 04-11-21	8. Raadsbrief Toezegging maatschappelijke banen, nieuwe instrumenten en ontwikkelingen	Werk en Inkomen	De wethouder komt in Q1 2022 met een overzicht van wat wèl kan ten aanzien van het parttime uit de bijstand komen en over wat de gemeente doet om hiervoor mèer mogelijkheden te bieden. Ze komt daarbij ook terug op het kunnen terugvallen op werk&inkomen als het gaat om het wegvallen van toeslagen, wat een belemmering voor mensen kan zijn.	03-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(91/654) 21/T505	OWE 04-11-21	8. Raadsbrief Toezegging maatschappelijke banen, nieuwe instrumenten en ontwikkelingen	Werk en Inkomen	De wethouder informeert de raad in Q1 2022 over de stand van zaken van de gesprekken met regiogemeenten binnen de Utrechtse werktafel over het harmoniseren en makkelijker maken van werkgeversdienstverlening.	03-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(139/654) 21/T460	Vragenuur 30-09-21	Vragen van mevrouw Raaijmakers (PvdA) en de heer Bosse (PvdA) inzake Bestrijden energiearmoede	Werk en Inkomen	Wethouder Voortman zal in de komende armoedemonitor het thema energiearmoede expliciet aan de orde stellen.	31-12-21 *(stand van zaken) Deze kan worden afgedaan. Energiearmoede is onderwerp in volgende armoedemonitor en met Nibud is afgesproken dat deze ook terugkomt in de minimaeffectrapportage (MER). Beide zijn in Q1 2022*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(140/654) 21/T459	Vragenuur 30-09-21	Vragen van mevrouw Raaijmakers (PvdA) en de heer Bosse (PvdA) inzake Bestrijden energiearmoede	Werk en Inkomen	Wethouder Voortman zal checken of bij de begeleiding van een overstap naar een goedkopere leverancier ook wordt nagegaan of de nieuwe leverancier duurzaam en groen is, en daar bij de raad op terugkomen.	31-12-21 *(stand van zaken) Wordt afgedaan in raadsbrief tweede helft januari 2022.*
(142/654) 21/T457	Raad 27-10-21	Programmabegroting	Werk en Inkomen	In de volgende voortgangsrapportage actie-agenda Utrecht schuldenvrij (maart 2022) informeert de wethouder de raad over ervaringen van de rondkomingsgesprekken en de corona-schuldensanering.	24-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(143/654) 21/T456	Raad 27-10-21	Programmabegroting	Werk en Inkomen	In de dashboardbrief over Q4 komt de wethouder terug op de premie van de U-polis en de vraag of we daar als gemeente iets op een eventuele stijging van de premie moeten doen. Ze komt terug op energiearmoede en woonlasten.	31-03-22 *(stand van zaken) Beantwoording toezegging meegenomen in dashboardbrief Q4.*
(144/654) 21/T455	Raad 27-10-21	Programmabegroting	Werk en Inkomen	In de reguliere dashboardbrief over Q4 komt de wethouder terug op de corona dienstverleningsvisie t.a.v. jongeren van afgelopen jaar.	23-12-21 *(stand van zaken) Lijkt portefeuille W&I. MO heeft geen dashboardbrief. Zo niet, dan graag even contact want toezegging is vrij summier. Afgesproken met W&I om dit op te nemen in de dashboardbrief Q4, deze gaat in januari 2022 naar de Raad.*
(169/654) 21/T430	Raad 23-09-21	Cie M&S Agendapunt 5	Werk en Inkomen	De wethouder komt in Q2 van 2022 met een dashboardbrief met daarin verwerkt de volgende punten: - nagegaan wordt of de selectie van de producten (destijds in 2018) bij het inlichtingenbureau nog juist/actueel is; - de communicatie over de controle van persoonsgegevens wordt nog duidelijker gemaakt naar inwoners; - toetsing aan het Utrechts waardenmodel/Uthiek wordt gewaarborgd.	02-06-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(201/654) 21/T415	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Werk en Inkomen	M352 Structurele energieregeling	30-06-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(207/654) 21/LIS61	Raad 25-10-21		Werk en Inkomen	LIS raad 18/11/21. De heer B. van D. over Bestuurscultuur stadhuis I Steekproef' TOZO. Raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	06-12-21 *(stand van zaken) Met betrokkene is op 9 dec. jl. contact opgenomen. Zaak wordt verder ambtelijk afgehandeld.*
(243/654) 21/T365	Raad 08-07-21	Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021	Werk en Inkomen	Wethouder Voortman zal meer aandacht te hebben voor jongeren die geraakt zijn door corona en/of schulden en de raad daarover op de hoogte houden via de dashboardbrieven.	31-12-21 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(257/654) 21/T340	cie. M&S 06-07-21	Jaarstukken 2020	Werk en Inkomen	- De raad in het dashboardbrief W&I over Q4 2021 te informeren wat we in Utrecht doen om jongeren te bereiken die aanspraak kunnen maken op de bijstand en/of werkloos zijn (tot 27 jaar specifiek) en dit ook op te nemen in de jaarstukken 2021. - De raad in het dashboardbrief W&I over Q4 2021 (in Q1 2022) te informeren omtrent de inzet van het werkgeversinstrumenten (genomen maatregelen).	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(263/654) 21/T330	cie. M&S 01-07-21	Raadsvoorstel Visie Digitale Stad 2021-2025	Werk en Inkomen	In de dashboardbrief Werk en Inkomen Q4 2021 zal de wethouder aandacht besteden aan de mogelijkheden om internetaansluitingen toegankelijk te maken voor iedereen. Tevens zal de wethouder de raad in deze brief infomeren over de resultaten van de rondgang langs providers.	31-12-21 *(antwoord niet aangegeven)*
(280/654) 21/T311	cie. M&S 23-06-21	VJN 2021	Werk en Inkomen	De wethouder komt in Q3 2021 in een brief bij de raad terug op het convenant over beschermingsbewind.	30-09-21 *(stand van zaken) Bij deze toezegging is iets misgegaan. Het convenant is nog in conceptfase en nog niet voorgelegd aan de beoogd convenantpartners. Hierin is geen vertraging ontstaan, dit is altijd al de planning geweest. Bovendien leent dit onderwerp zich eerder voor terugkoppeling in de dashboardbrief van q4, dan dat hier een aparte raadsbrief aan wordt gewijd.*
(333/654) 21/LIS48	Raad 21-07-21		Werk en Inkomen	LIS raad 16/9 OV-servicewinkel Qbuzz over U pas en ov chipkaart. Raad ontvangst een afschrift van het antwoord.	23-09-21 *(stand van zaken) Vd zomer reeds afgehandeld door bijgaand bericht te sturen naar betrokkenen . Zie bijlage. Kan hiermee worden afgerond.*
(357/654) 21/T229	Raad 08-07-21	5. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021	Werk en Inkomen	M190 Sterke lobby voor afschaffing of bijstelling van kostendelersnorm	23-12-21 *(antwoord niet aangegeven)*
(408/654) 21/T162	Raad 08-04-21	Initiatiefvoorstel Krijgen waar je recht op hebtagendapunt)	Werk en Inkomen	Wethouder Voortman zal terugkomen op de financiële gevolgen van het voorstel, waaronder het prijskaartje dat mogelijk zal hangen aan de routekaart en het verder invoeren van premediation.	23-07-21 *(antwoord niet aangegeven)*
(409/654) 21/T161	Raad 08-04-21	Initiatiefvoorstel Krijgen waar je recht op hebt.	Werk en Inkomen	Wethouder Voortman zal in de routekaart meenemen dat in brieven altijd een duidelijke plek wordt genoemd waar mensen terechtkunnen.	23-07-21 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(410/654) 21/T160	Raad 08-04-21	Initiatiefvoorstel Krijgen waar je recht op hebt.	Werk en Inkomen	Wethouder Voortman zal schriftelijk terugkomen op het niet naleven van de beslagvrije voet.	23-07-21 In de Raadsbrief Dashboard Werk en Inkomen derde kwartaal 2021 van 10-11-2021, kenmerk 9441028 is schriftelijke teruggekomen op de vragen van de Raad.
(427/654) 21/T129	cie. M&S 01-04-21	Raadsvoorstel Wijziging Verordening U-pas	Werk en Inkomen	De wethouder zegt toe dat de in de dashboardbrief in het 4e kwartaal van 2021 aan de raad terugkoppelt wat de effecten van de invoering van het gezinstegoed zijn.	31-12-21 *(stand van zaken) Zoals gevraagd in de toezegging wordt dit afgehandeling in de dashboardbrief 4e kwartaal. Deze dashboard brief verschijnt in q1 2022.*
(545/654) 20/T363	Raad 18-03-20	Beantwoording SV 2020, nr. 041 over Toekomst van UW	Werk en Inkomen	Het ondernemingsplan UW loopt t/m december 2022. Wij zullen in Q4 -2021 uw raad opnieuw informeren over de voortgang en actuele ontwikkelingen. Het nieuwe ondernemingsplan zal uw raad in Q3-2022 ontvangen.	14-10-21 *(stand van zaken) De 2e Voortgangsrapportage ondernemingsplan UW is begin december 2021 aan de Raad toegezonden. Daarmee is het eerste deel van deze toeezegging afgehandeld.* *Toegezegd is eveneens dat het nieuwe Ondernemingsplan UW 2023-2026 in Q3, 2022 aan de Raad zal worden aangeboden. Gelet op de verschillende stappen die daarvoor gezet moeten worden is deze planning te krap. Het nieuwe ondernemingsplan UW 2023 -2026 zal daarom begin Q4, (eind oktober /begin november 2022) met de Raad worden gedeeld.*
(569/654) 20/T251	Raad 23-01-20	LIS / Raadsbrief Interventieproject Wijkgerichte aanpak Overvecht	Werk en Inkomen	De wethouder zal na afloop van het interventieproject Wijkgerichte aanpak Overvecht (naar verwachting eind 2e kwartaal 2021 informeren over de behaalde projectresultaten	02-08-21 *(stand van zaken) Door de verlenging van de lockdown, hebben er sinds maart 2020 nog geen huisbezoeken plaatsgevonden en staat het project tot nadere orde on hold.*
(606/654) 20/T36	cie. M&S 13-02-20	Handhaving Werk en Inkomen	Werk en Inkomen	De wethouder zegt toe dat zij na afloop van het project een onafhankelijk onderzoek uit laat voeren waarin ook een maatschappelijke kosten (en baten) analyse uitgevoerd wordt en naar de schaalbaarheid en toepasbaarheid in andere wijken gekeken wordt en stuurt deze voor de zomer 2021 aan de raad toe.	26-07-21 *(stand van zaken) In verband met de lockdown -waardoor het LSI project on hold staat, staat ook de planning/organisatie van het onafhankelijke onderzoek hiermee on hold.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven OWE dd9 februari 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(621/654) 19/T432	cie. M&S 30-10-19	PB 2020 - BbZ	Werk en Inkomen	Het onderzoek over de BBZ komt in het 2e kwartaal van 2020 naar de raad.	30-06-21 *(stand van zaken) Dit onderzoek is on hold gezet omdat midden tijdens het veldwerk (interviews) de coronacrisis uitbrak. Gedurende de crisis hebben ondernemers wel iets anders aan hun hoofd dan na te denken over de reguliere dienstverlening van de gemeente en is het bovendien lastig om hun mening over reguliere dienstverlening te scheiden van hun mening over crisisdienstverlening en coronamaatregelen van de gemeente. Voorstel is om pas medio 2021 weer met de onderzoekers in gesprek te gaan over het opnieuw leven inblazen van dit onderzoek.*

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2397
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	6
Titel	Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor Gelijke kansen
ID	2567
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	23 december 2021
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	20 januari 2022
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	**17 februari 2022**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Beleidsveld	Onderwijs, Jeugd, gezondheid en W&I
Opsteller	Hester Assen (PvdA)
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Raadslid Hester Assen stelt de raad voor te besluiten:

1. De uitgangspuntennotitie Ongelijk investeren voor gelijke kansen vast te stellen;
2. Deze uitgangspuntennotitie binnen de gemeente Utrecht in brede zin leidend te laten zijn binnen alle beleidsterreinen (ook omdat beleidsterreinen communicerende vaten zijn), met speciale aandacht voor (maar niet beperkt tot) onderwijs, jeugd, volksgezondheid, werk en inkomen;
3. Bij elk beleidsdocument waaronder raadsbrieven en -voorstellen in een aparte paragraaf te verduidelijken en verantwoorden hoe het leidend principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ gerealiseerd wordt;
4. Het college op te dragen de uitgangspuntennotitie te vertalen en uit te werken in een uitvoeringsplan op inhoud en proces in een raadsvoorstel en de raad dit uiterlijk Q3 2022 toe te zenden.

Samenvatting

Inwoners met een opleiding van vmbo, mbo1 of de eerste drie jaar van havo of vwo (zonder vervolgopleiding) en migratieachtergrond scoren op bijna alle aspecten van de (brede) welvaart ondergemiddeld[1]. Deze achterstanden nemen toe, en worden door de impact van corona en de coronamaatregelen verder aangejaagd. Gezien de negatieve gevolgen van ongelijkheid voor inwoners en de samenleving, moet juist de lokale politiek en het bestuur er alles aan gelegen zijn om hier stevig op in te zetten. Gemeenten kunnen op lokaal niveau risico’s wegnemen en kansen en beschermende factoren bieden. Dit kan door ongelijk te durven investeren, om te komen tot meer gelijke uitkomsten en eerlijke kansen. Met dit initiatiefvoorstel maken we de inzet op kansengelijkheid via het principe ‘Ongelijk investeren in gelijke kansen’ meer leidend bij al het lopende en nieuwe beleid. Deze inzet en inspanningen moeten leiden tot het wegnemen van drempels en tot het bieden van perspectief voor onze jeugdigen en inwoners om bestaanszekerheid te hebben, in goede gezondheid te leven, zich te ontwikkelen, ontplooien en mee te kunnen doen in de samenleving. In de uitgangspuntennotitie beschrijven we de kaders en richtlijnen hiervoor. Het scherper formuleren hoe we dit leidend principe tot uitvoering brengen, helpt bij de toepassing ervan, maakt het beter mogelijk om te monitoren hoe dit principe wordt toegepast en welke opbrengsten we hiermee realiseren.

Context

We streven naar een samenleving waarin het voor iedereen mogelijk moet zijn om een goed leven te leiden. Vooral in een stad als Utrecht, die op diverse ranglijsten hoog scoort. Zo hebben we de hoogst opgeleide bevolking van het hele land en staan we als economische regio in de top van Europa. Helaas profiteert niet iedere Utrechter daarvan.
Interdisciplinair wetenschappelijk onderzoek toont consequent aan dat inwoners met een lage Sociaal Economische Status (SES) op verschillende gebieden (gezondheid, onderwijs, werk en inkomen en

[1] https://longreads.cbs.nl/monitor-brede-welvaart-en-sdgs-2021/verdeling-van-brede-welvaart/

wonen) minder goed af zijn dan inwoners met een hoge SES. De monitor Brede Welvaart laat zien dat welvaart in brede zin het meest samenhangt met opleidingsniveau en migratieachtergrond. Inwoners met een opleiding van vmbo, mbo1 of de eerste drie jaar van havo en vwo (zonder vervolgopleiding) en migratieachtergrond scoren op bijna alle aspecten van de (brede) welvaart ondergemiddeld[2]. Ze hebben een achterstandspositie in welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, de samenleving, veiligheid en milieu/leefomgeving. Deze achterstanden nemen toe, en worden door impact van corona en de coronamaatregelen verder aangejaagd.

Alhoewel veel wordt gestuurd met nationaal beleid, kan en moet juist ook de gemeente Utrecht zich inzetten om de onacceptabele verschillen in de stad te verkleinen. Gezien de negatieve gevolgen van ongelijkheid voor inwoners en de samenleving, moet juist de lokale politiek en het bestuur er alles aan gelegen zijn om hier stevig op in te zetten. Gemeenten kunnen op lokaal niveau risico's wegnemen en kansen en beschermende factoren bieden. En zo de huidige onlogische verschillen tussen risico's en kansen weer meer in evenwicht brengen. Dit kan door ongelijk te durven investeren, om te komen tot meer gelijke uitkomsten en eerlijke kansen. Utrecht toont op veel manieren werk te (willen) maken van kansengelijkheid. Echter, de hardnekkigheid van dit vraagstuk vraagt om een nog stevigere inzet.

Recenter is in raadsdebatten en –bijeenkomsten het leidend principe 'Ongelijk investeren voor gelijke kansen' benoemd als middel om bij te dragen aan kansengelijkheid. Dit uitgangspunt wordt breed omarmd om op basis hiervan als gemeente steviger te investeren in gelijke kansen en uitkomsten. Tegelijkertijd is momenteel onduidelijk of en wanneer dit principe, binnen de verschillende beleidsterreinen toegepast wordt. Om de controlerende taak van de raad uit te kunnen voeren is behoefte aan meer kaderstelling zodat er meer zicht is hoe dit leidend principe uitgevoerd wordt en de raad vanuit haar taken kan toezien op de uitvoering van dit leidend principe.

Beoogd effect

Het doel van deze uitgangspuntennotitie is het komen tot stevigere keuzes en inzet in Utrecht op het gebied van gelijke kansen. Deze inzet en inspanningen moeten leiden tot het wegnemen van drempels en bieden van perspectief voor onze jeugdigen en inwoners om bestaanszekerheid te hebben, in goede gezondheid te leven, je te ontwikkelen, ontplooien en mee te kunnen doen in de samenleving. In deze notitie beschrijven we de kaders en richtlijnen hiervoor. Dit doen we door het leidend principe 'Ongelijk investeren voor gelijke kansen' centraal te stellen en hier scherpe uitgangspunten voor te benoemen. Het scherper formuleren hoe we dit leidend principe tot uitvoering brengen, helpt bij de toepassing ervan, maakt het beter mogelijk om te monitoren hoe dit principe wordt toegepast en welke opbrengsten we hiermee realiseren.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Raadsbrief 6 juli 2021 over het NPO, waarin wethouder Klein aangeeft ten aanzien van het lerarentekort ongelijk te investeren.
- Raadsbrief 9 juni 2021, coronabrief, waarin college ten aan zien van logopedie *aangeeft ´Voorop staat dat we vooral de meest kwetsbare kinderen en gezinnen willen bereiken en hiervoor ook ongelijk investeren waar dat kan.*
- Antwoorden op SV 2021-96, onder andere antwoord op vraag 5.
- Raadsbrief 30 april 2021, 2e voortgangsrapportage Gezondheid voor iedereen waarin wethouder Eerenberg aangeeft *"U kunt van ons verwachten dat we voortaan op deze manier in relevante beleidsstukken laten zien hoe we oog hebben voor verschillen tussen doelgroepen en /of wijken en hoe we ongelijk investeren om gezondheidsverschillen te verkleinen dan wel kansengelijkheid te vergroten".*

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De uitgangspuntennotitie Ongelijk investeren voor gelijke kansen vast te stellen.
Argumenten	

[2] https://longreads.cbs.nl/monitor-brede-welvaart-en-sdgs-2021/verdeling-van-brede-welvaart/

1.1	De verschillen in de stad worden groter en daarom moeten we steviger investeren in groepen in een kwetsbare positie.
	De hardnekkigheid en complexiteit van dit vraagstuk vraagt om een nog stevigere inzet. Als we dit nu niet doen, zullen we een stad zijn en blijven met grote verschillen tussen arm en rijk, met een blijvende groep kwetsbare inwoners die in slechte omstandigheden leeft en niet mee kan en groeiende polarisatie met alle gevolgen van dien voor de leefbaarheid en veiligheid van de stad
1.2	Het ontbreekt momenteel aan kaders en richtlijnen voor toepassing van het leidend principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’.
	Dit leidend principe wordt breed omarmd, maar de toepassing blijkt nog complex te zijn in de praktijk. Richtinggevende uitgangspunten helpen om tot uitvoering te komen.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Deze kaders en richtlijnen in deze uitgangspuntennotitie geven onvoldoende inhoudelijk richting voor het vervolg.
	Het doel van deze uitgangspuntennotitie is de inzet op kansengelijkheid op verschillende gebieden vergroten en versterken en niet inhoudelijk bepalen wat er moet gebeuren. De inhoudelijke uitwerking vraagt om een vervolgaanpak waarbij op basis van een uitgebreidere analyse samen met onze partners, inwoners en andere betrokkenen wordt onderzocht wat ons (inhoudelijk) te doen staat.
1.2	Ongelijk investeren voor bepaalde groepen kan leiden tot verdeeldheid.
	Bij de keuze om extra te investeren voor bepaalde groepen wordt ook de keuze gemaakt om dit voor andere groepen niet te doen. Het is van belang dat in de afweging van de keuzes die gemaakt worden zorgvuldig gekeken wordt naar dit effect en hoe hier mee om te gaan.
1.3	Onvoldoende inzicht in de mate waarin we kansengelijkheid daadwerkelijk kunnen bevorderen.
	Gezien de kwetsbare positie van bepaalde groepen in de stad en de kansenongelijkheid die speelt op verschillende gebieden, blijft gerichte inzet van belang. Deze notitie is er juist op gericht om beter in beeld te brengen wat we doen, wat we in de uitvoering tegenkomen, welke opbrengsten we zien en hoe we onze inzet kunnen verbeteren.
Beslispunt	
2	Deze uitgangspuntennotitie binnen de gemeente Utrecht in brede zin leidend te laten zijn binnen alle beleidsterreinen (ook omdat beleidsterreinen communicerende vaten zijn), met speciale aandacht voor (maar niet beperkt tot) onderwijs, jeugd, volksgezondheid, werk en inkomen.
Argumenten	
2.1	Bredere benadering van kansengelijkheid wenselijk gezien kansenongelijkheid op verschillende gebieden speelt.
	Deze brede benadering maakt het ook mogelijk om in het totaal van wat we doen in beeld te brengen of we voldoende inzetten op gelijke kansen in de stad.
Beslispunt	
3	Bij elk beleidsdocument waaronder raadsbrieven en -voorstellen in een aparte paragraaf te verduidelijken en verantwoorden hoe het leidend principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ gerealiseerd wordt.
Argumenten	
3.1	De raad heeft nu onvoldoende inzicht in hoe ingezet wordt in kansengelijkheid, wat we in de praktijk tegenkomen en wat dit voor onze inwoners betekent.
	Door actief de raad te informeren, kan de raad haar controlerende taak beter uitvoeren.

Kanttekeningen	
3.1	Hiermee kan dit leidend principe in raadsstukken een ‘verplicht onderdeel’ worden in plaats van een inhoudelijke aanleiding om de raad te informeren over de uitvoering.
	Het is van belang om ook hier uit te gaan van een lerende aanpak. Als blijkt dat deze werkwijze niet werkt in de praktijk, dan kunnen we op dit punt een wijziging doorvoeren.

Financiën
Op basis van deze uitgangspuntennotitie kunnen er nog geen uitspraken gedaan worden over de financiële gevolgen. De financiële vertaling dient terug te komen in de nadere uitwerking.

Vervolg
Met deze notitie geeft de gemeenteraad richting hoe het college van B&W het principe ‘Ongelijk investeren in gelijke kansen’ meer gericht tot uitvoering zou moeten brengen en de wijze waarop de raad hier een richtinggevende rol in wil vervullen. Uitvoering van deze notitie vraagt gezien de complexiteit van dit vraagstuk, de dilemma’s en vragen die spelen om een nadere uitwerking van het college. Het gaat dan om het verder aanscherpen en analyseren van waar kansenongelijkheid in Utrecht het meest speelt, welke beleidskeuzes dit vraagt om drempels weg te nemen en perspectief te bieden, welke mitigerende maatregelen nodig zijn gezien de gevolgen van bepaalde keuzes en hoe we sturing en monitoring vormgeven. Passend bij het Utrechts sturingsmodel geven we dit proces samen met onze partners in de stad vorm middels een lerende aanpak. De vervolgstap op deze uitgangspuntennotitie is dan ook een nadere uitwerking door het college van deze lerende aanpak.

Participatie
De raadsgriffie en adviseurs van de afdeling Maatschappelijke ontwikkeling hebben meegedacht in de totstandkoming van dit initiatiefvoorstel (ambtelijke bijstand).

Bijlagen
Ter vaststelling:
Bijlage 1: Uitgangspuntennotitie Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Uitgangspuntennotitie
Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Hester Assen

Raadslid PVDA

15 december 2021

1. Aanleiding

We streven naar een samenleving waarin het voor iedereen mogelijk moet zijn om een goed leven te leiden. Vooral in een stad als Utrecht, die op diverse ranglijsten hoog scoort. Zo hebben we de hoogst opgeleide bevolking van het hele land en staan we als economische regio in de top van Europa. Helaas profiteert niet iedere Utrechter daarvan.
Interdisciplinair wetenschappelijk onderzoek toont consequent aan dat inwoners met een lage Sociaal Economische Status (SES) op verschillende gebieden (gezondheid, onderwijs, werk en inkomen en wonen) minder goed af zijn dan inwoners met een hoge SES (bijlage 1). De monitor Brede Welvaart laat zien dat welvaart in brede zin het meest samenhangt met opleidingsniveau en migratieachtergrond. Inwoners met een opleiding van vmbo, mbo1 of de eerste drie jaar van havo of vwo (zonder vervolgopleiding) en migratieachtergrond scoren op bijna alle aspecten van de (brede) welvaart ondergemiddeld[1]. Ze hebben een achterstandspositie in welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, de samenleving, veiligheid en milieu/leefomgeving. Deze achterstanden nemen toe, en worden door impact van corona en de coronamaatregelen verder aangejaagd.

Deze verschillen ontstaan omdat bovengenoemde groepen in hun hele leven (al vanaf de geboorte, en eigenlijk 9 maanden daarvoor) meer risico's lopen op achterstanden op alle gebieden, en er (te) weinig kansen/beschermende factoren tegenover deze risico's staan. Je ziet in de praktijk eigenlijk dat de groepen met de meeste risico's de minste kansen hebben, en vice versa. Resultaat hiervan is de tweedeling in de stad, waarbij er aan het eind van het leven een verschil in levensverwachting van 7 jaar ontstaat, en een verschil van 15 jaar in goede gezondheid.

De verschillen tussen bijvoorbeeld Tuindorp en Overvecht, slechts gescheiden door een spoorbrug, laten dit ook in Utrecht duidelijk zien. In Overvecht ligt het aantal mensen met een HBO en/of universitaire opleiding 40% lager. Het gemiddeld inkomen ligt in Overvecht 15.000 euro lager, er zijn 3600 meer mensen met een uitkering en de woningen zijn er 3,5 ton minder waard. Mensen leven er gemiddeld 5 jaar minder lang en 12 jaar minder lang in goede gezondheid. De percentages eenzame mensen en mensen met overgewicht liggen 15 en 16% hoger. Een vergelijking zoals deze en de ongelijkheid in kansen die erachter schuil gaat, is niet exclusief voor Tuindorp en Overvecht, maar is voor meer van onze Utrechtse buurten en wijken te maken. Dit laat helaas zien dat de plek waar je wieg staat ook in Utrecht nog steeds mede bepaalt welke kansen je krijgt in het leven (Gezondheidsmonitor en Kerncijfers CBS).

Alhoewel veel wordt gestuurd met nationaal beleid, kan en moet juist ook de gemeente Utrecht zich inzetten om de onacceptabele verschillen in de stad te verkleinen. Gezien de negatieve gevolgen van ongelijkheid voor inwoners en de samenleving, moet juist de lokale politiek en het bestuur er alles aan gelegen zijn om hier stevig op in te zetten. Gemeenten kunnen op lokaal niveau risico's wegnemen en kansen en beschermende factoren bieden. En zo de huidige onlogische verschillen tussen risico's en kansen weer meer in evenwicht brengen. Dit kan door ongelijk te durven investeren, om te komen tot meer gelijke uitkomsten en eerlijke kansen.

Utrecht toont op veel manieren werk te (willen) maken van kansengelijkheid. Inzetten op groepen in een kwetsbare positie wordt op diverse beleidsterreinen toegepast. De stad is partner van de Gelijke Kansen Alliantie, in de Utrechtse Onderwijs Agenda is Gelijke kansen een pijler en het programma Kansrijke start is er op gericht kinderen de eerste 1000 dagen van hun leven een gelijke kans te bieden op een goede start. Ook bij de uitvoering van de Participatiewet, de armoede-en schuldenaanpak en op het gebied van het tegengaan van discriminatie op de woningmarkt, wordt extra inzet gepleegd. Echter, de hardnekkigheid van dit vraagstuk vraagt om een nog stevigere inzet. Als we dit namelijk nu niet doen, zullen we een stad zijn en blijven met grote verschillen tussen arm en rijk, met een blijvende groep kwetsbare inwoners die in slechte omstandigheden leeft en niet mee kan en groeiende polarisatie met alle gevolgen van dien voor de leefbaarheid en veiligheid van de stad.

[1] https://longreads.cbs.nl/monitor-brede-welvaart-en-sdgs-2021/verdeling-van-brede-welvaart/

Recenter is in raadsdebatten en –bijeenkomsten het leidend principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ benoemd als middel om bij te dragen aan kansengelijkheid. Dit uitgangspunt wordt breed omarmd om als gemeente steviger te investeren in gelijke kansen en uitkomsten. Tegelijkertijd is momenteel onduidelijk of en wanneer dit principe, binnen de verschillende beleidsterreinen toegepast wordt. Wanneer dit principe wordt toegepast moet duidelijk zijn waarom dit wordt toegepast, op welke manier en hoe inzichtelijk gemaakt kan worden dat dit principe wordt toegepast.

2. Doel uitgangspuntennotitie

Het doel van deze uitgangspuntennotitie is het komen tot stevigere keuzes en inzet in Utrecht op het gebied van gelijke kansen. In deze notitie beschrijven we de kaders en richtlijnen hiervoor. Dit doen we door het leidend principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ centraal te stellen en hier scherpe uitgangspunten voor te benoemen. We zien namelijk dat dit leidend principe wordt omarmd, maar in de praktijk blijkt het een complexe opgave te zijn om hier keuzes op te maken. Deze uitgangspunten zijn een leidraad voor de gemeente Utrecht om het gebruik van dit leidend principe bij bestaand beleid en nieuw beleid toe te passen. Het scherper formuleren hoe we dit leidend principe tot uitvoering brengen, helpt bij de toepassing ervan, maakt het beter mogelijk om te monitoren hoe dit principe wordt toegepast en welke opbrengsten we hiermee realiseren.

3. Analyse investeren in kansengelijkheid

3.1 Definiëring gelijke kansen

Een éénduidige definitie voor gelijke kansen bestaat niet. Vaak wordt het begrip gelijke kansen in relatie gebracht met gelijke kansen in het onderwijs. In het G4 rapport tegen kansenongelijkheid wordt een bredere definitie gehanteerd voor kansenongelijkheid: ‘(Kansen)ongelijkheid is het door systeem, omgeving of instituties gevormde ongewenste verschil in het verwerven en benutten van capaciteiten of gebruiken van voorzieningen. Dit kan objectief worden vastgesteld. Daarnaast erkennen we dat dit ook subjectief kan worden ervaren’.

Opleidingsniveau en migratieachtergrond blijken sterk bepalend te zijn voor de kansen in het leven, maar om te onderzoeken of er sprake is van kansenongelijkheid dienen ook (beschermende) factoren meegenomen te worden zoals sociaal kapitaal en levensstijl. Het SCP beschrijft vier kapitaalvormen die mensen als hulpbron kunnen hebben: persoonskapitaal (fysiek, mentaal, esthetisch), economisch kapitaal (opleiding, vaardigheden, arbeidssituatie, beroepsniveau, inkomen, vermogen), cultureel kapitaal (taal, communicatie, ICT, cultuur, reputatie) en sociaal kapitaal (sociale steun, instrumentele steun via kapitaalkrachtig en invloedrijk netwerk)[2]. De verschillen en scheidslijnen in de stad worden veelal gevormd door de ongelijke beschikking over met name economisch kapitaal. Inkomen, vermogen en opleidingsniveau bepalen aan welke kant iemand zich bevindt. De scheidslijnen versterken zich door de steeds groter wordende rol van sociaal kapitaal en het ontbreken van inclusieve structuren in onze systemen en organisaties. Denk hierbij aan een jongere met een migratieachtergrond die ondanks een hoge opleiding het moeilijk heeft op de arbeidsmarkt.

Als we vanuit de leefwereld van inwoners naar dit vraagstuk kijken dan komen we tot een aantal basisvoorwaarden die nodig zijn in het leven om mee te kunnen doen, je eigen keuzes te maken, regie te nemen over je leven en jezelf te ontwikkelen tot de persoon wie je zelf wilt zijn:

- Aanwezigheid van bestaanszekerheid;
- Aanwezigheid van een gezonde en veilige leefomgeving;
- Aanwezigheid van kansen, prikkels en goede educatie om je volop te ontwikkelen;
- Aanwezigheid van sociale steun en een ondersteunend netwerk;
- Een goed vangnet en goede aansluiting van hulp, zorg en ondersteuning zo nodig om mee te kunnen doen;

Deze analyse sluit aan bij het factorenmodel van de G4 (bijlage 2).

[2] SCP (2014) Verschil in Nederland.

3.2 Complexiteit in de aanpak gelijke kansen

Kansenongelijkheid is een complex maatschappelijk vraagstuk dat zich veelal voordoet op verschillende levensdomeinen tegelijkertijd en wordt voor een groot deel intergenerationeel overgedragen. Investeren in gelijke kansen staat dan ook hoog op de landelijke en lokale agenda. Vanuit deze ambitie wordt er ingezet op tal van interventies. Zo heeft de Gelijke kansen alliantie (GKA) een bundel gemaakt van 151 interventies voor gelijke kansen. Tegelijktijdig zien we dat er rondom de begrippen kansengelijkheid, kansenongelijkheid en gelijke kansen een steeds grotere behoefte ontstaat aan het maatschappelijk debat hierover. Het gaat dan onder andere om de volgende vragen en dilemma's:

- Voor wie willen we gelijke kansen? Op welke groepen in de stad moeten we ons richten?
- Wat zijn gelijke kansen en wanneer zijn kansen gelijk? Leiden gelijke kansen ook tot gelijke uitkomsten?
- Welke gevolgen heeft extra investeren op een specifieke doelgroep voor de andere groepen in de stad?
- Is er een bepaalde gewenste drempelwaarde op de leefgebieden?
- Vanuit welke invalshoek benaderen we gelijke kansen?
- Welke oorzaken liggen ten grondslag aan kansenongelijkheid en in hoeverre zijn die beïnvloedbaar?
- Welke kansen zien we om de ambitie voor kansengelijkheid te realiseren en in hoeverre is het effect hiervan meetbaar?
- Wat is de keerzijde van de focus op gelijke kansen? In hoeverre leidt dit tot prestatiedruk en streven naar een hoge opleiding/hoog inkomen als ideaalbeeld? En wordt door investering in gelijke kansen niet de indruk gewekt dat wanneer je niet het hoogst haalbare bereikt, dit iemands eigen verdienste is?

In een complex maatschappelijk vraagstuk als kansenongelijkheid zullen deze vragen en dilemma's blijven bestaan. Een taalkundige discussie voeren over wat we onder gelijke kansen verstaan of hoe we het anders zouden moeten formuleren, kan waardevol zijn maar brengt ons nu niet verder. Wat ons wel verder brengt is vanuit een goede analyse focussen op de achterliggende bedoeling en ambitie rondom gelijke kansen en hier als gemeente verdere stappen in zetten. Onze insteek is niet dat we 'investeren in gelijke kansen' zien als de oplossing waarmee we het ingewikkelde maatschappelijke vraagstuk als groeiende ongelijkheid en verschillen in de stad op kunnen lossen. Echter, we geloven er wel in dat onze inzet en inspanningen kunnen leiden tot het wegnemen van drempels en bieden van perspectief voor onze jeugdigen en inwoners om bestaanszekerheid te hebben, zich te ontwikkelen, ontplooien en mee te kunnen doen in de samenleving. Het met elkaar in de raad en de stad in gesprek blijven over wat we doen op gelijke kansen, wat we daarin tegenkomen, waar we tegen aan lopen en beter kunnen doen, is een belangrijk onderdeel van de uitvoering van deze notitie.

4. Uitgangspunten ongelijk investeren voor gelijke kansen

We willen ernaar toe dat we in Utrecht de volgende uitgangspunten hanteren bij de uitvoering van het leidend principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’:

1. We investeren ongelijk voor onze inwoners, gezinnen en kinderen die te maken hebben met kansenongelijkheid met als doel het wegnemen van drempels en het bieden van perspectief voor o.a. bestaanszekerheid, ontwikkeling, ontplooiing, gezondheid en meedoen.

2. We passen dit principe toe in brede zin binnen verschillende domeinen zoals o.a. werk/inkomen, gezondheid, onderwijs en wonen en domeinoverstijgend over deze domeinen.

3. Toepassing van dit leidend principe betekent dat bij investeringen en inzet die we plegen we in verhouding meer en gerichter inzet plegen ten behoeve van inwoners die te maken hebben met kansenongelijkheid.

4. Ongelijk investeren is leidend bij nieuwe investeringen die we doen vanuit bijvoorbeeld extra middelen die we ontvangen en nieuwe kansen die ontstaan in de stad.

5. Er is geen blauwdruk hoe ongelijk investeren vorm krijgt en welke keuzes er gemaakt worden. Echter we borgen het door het principe integraal onderdeel te laten zijn van de uitvoering en besluitvorming op alle relevante domeinen en beleidsterreinen.

6. We sluiten aan bij de behoeften van de kinderen, gezinnen en inwoners waar het over gaat en vullen niet vooraf in welke interventies nodig zijn. We betrekken ouders en kinderen bij het ontwerp van nieuwe oplossingen of doorontwikkeling van het bestaande.

7. Bij al onze uitvoerende taken (inkomen, schulden, armoede) nemen we dit leidend principe in acht. Daar waar we vanuit een opdrachtgeversrol en partnerrol samenwerken met onze partners in de stad geven we dit leidend principe samen verder vorm met hen.

8. We doorbreken het stigma in de manier van kijken naar inwoners in een kwetsbare positie, met een bepaalde achtergrond of die in bepaalde wijken wonen. De leefomstandigheden maken dat mensen extra ondersteuning nodig hebben en/of een meer gerichtere aanpak. We zien de kracht en het vermogen van mensen en zetten in op versterking hiervan.

9. In elk beleidsstuk maken we inzichtelijk hoe we het leidend principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ hebben toegepast en waarom we dat op die manier hebben gedaan.

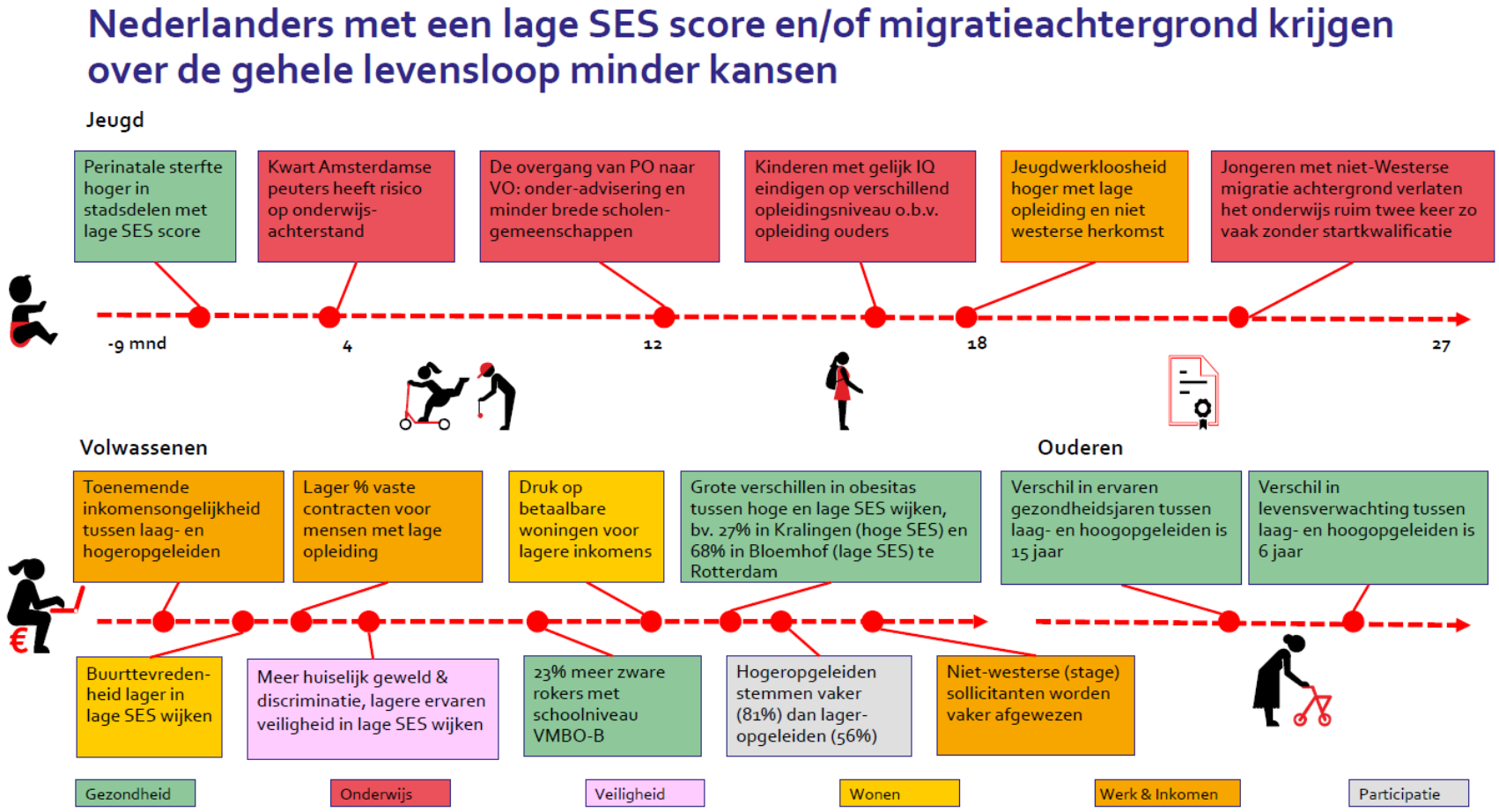
10. We werken met een lerende aanpak waarbij we kortcyclisch evalueren wat het effect van de inspanningen zijn voor onze inwoners en passen onze aanpak waar nodig aan.

5. Uitvoering en monitoring

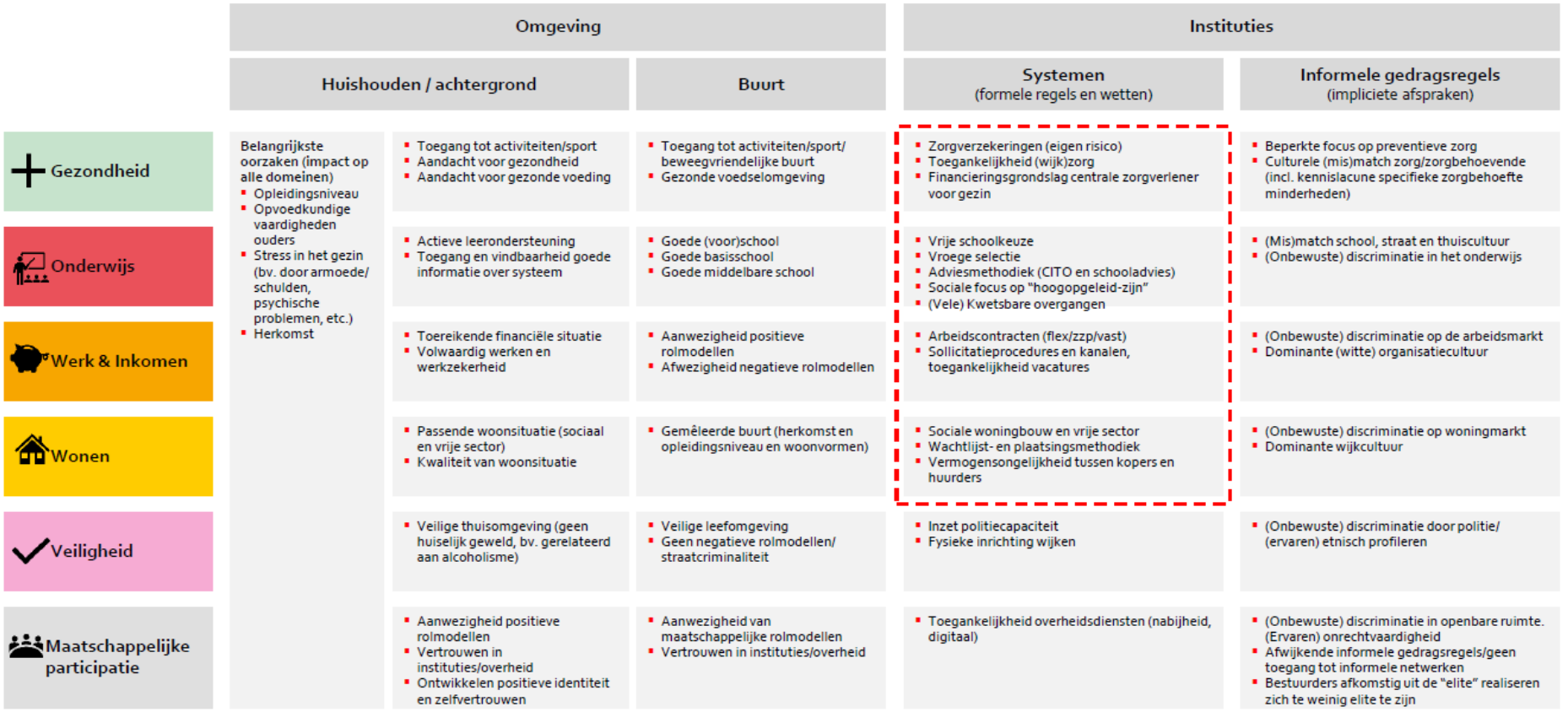
Om tot gerichte inzet te komen op het gebied van gelijke kansen is een brede uitvoering van het leidend principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ nodig met waar nodig een domeinoverstijgende aanpak. Dit omdat kansenongelijkheid vaak op meerdere domeinen speelt en er ook een relatie is tussen de factoren die tot kansenongelijkheid leiden. Dit is ook de reden dat dit initiatiefvoorstel zich niet alleen richt op bijvoorbeeld gelijke onderwijskansen. De focus ligt op het wegnemen van drempels en het creëren van meer perspectief op de verschillende levensgebieden door als gemeente meer gericht te investeren. Dit kan een vertaling krijgen door keuzes te maken bij bestaand beleid en nieuw beleid, bijvoorbeeld via een gerichte buurtaanpak, gerichte interventies in bepaalde domeinen, doorontwikkeling van bestaande activiteiten en interventies etc. In het vorige hoofdstuk beschreven we tien uitgangspunten die hier richtinggevend en ondersteunend aan zijn.

Met deze notitie geeft de gemeenteraad richting hoe het college van B&W het principe ‘Ongelijk investeren in gelijke kansen’ meer gericht tot uitvoering zou moeten brengen en de wijze waarop de raad hier een richtinggevende rol in wil vervullen. Uitvoering van deze notitie vraagt gezien de complexiteit van dit vraagstuk, de dilemma’s en vragen die spelen, om een nadere uitwerking van het college. Het gaat dan om het verder aanscherpen en analyseren van waar kansenongelijkheid in Utrecht het meest speelt, welke beleidskeuzes dit vraagt om drempels weg te nemen en perspectief te bieden, welke mitigerende maatregelen nodig zijn gezien de gevolgen van bepaalde keuzes en hoe we sturing en monitoring vormgeven. Passend bij het Utrechts sturingsmodel geven we dit proces samen met onze partners in de stad vorm middels een lerende aanpak. De vervolgstap op deze uitgangspuntennotitie is dan ook een nadere uitwerking door het college van deze lerende aanpak.

Bijlage 1. Kansenongelijkheid G4 analyse

Bijlage 2. G4 analyse naar oorzaken kansenongelijkheid

	Omgeving		Instituties	
	Huishouden / achtergrond	Buurt	Systemen (formele regels en wetten)	Informele gedragsregels (impliciete afspraken)
Gezondheid	Belangrijkste oorzaken (impact op alle domeinen) ▪ Opleidingsniveau ▪ Opvoedkundige vaardigheden ouders ▪ Stress in het gezin (bv. door armoede/ schulden, psychische problemen, etc.) ▪ Herkomst	▪ Toegang tot activiteiten/sport ▪ Aandacht voor gezondheid ▪ Aandacht voor gezonde voeding	▪ Toegang tot activiteiten/sport/ beweegvriendelijke buurt ▪ Gezonde voedselomgeving	▪ Zorgverzekeringen (eigen risico) ▪ Toegankelijkheid (wijk)zorg ▪ Financieringsgrondslag centrale zorgverlener voor gezin	▪ Beperkte focus op preventieve zorg ▪ Culturele (mis)match zorg/zorgbehoevende (incl. kennislacune specifieke zorgbehoefte minderheden)
Onderwijs		▪ Actieve leerondersteuning ▪ Toegang en vindbaarheid goede informatie over systeem	▪ Goede (voor)school ▪ Goede basisschool ▪ Goede middelbare school	▪ Vrije schoolkeuze ▪ Vroege selectie ▪ Adviesmethodiek (CITO en schooladvies) ▪ Sociale focus op "hoogopgeleid-zijn" ▪ (Vele) Kwetsbare overgangen	▪ (Mis)match school, straat en thuiscultuur ▪ (Onbewuste) discriminatie in het onderwijs
Werk & Inkomen		▪ Toereikende financiële situatie ▪ Volwaardig werken en werkzekerheid	▪ Aanwezigheid positieve rolmodellen ▪ Afwezigheid negatieve rolmodellen	▪ Arbeidscontracten (flex/zzp/vast) ▪ Sollicitatieprocedures en kanalen, toegankelijkheid vacatures	▪ (Onbewuste) discriminatie op de arbeidsmarkt ▪ Dominante (witte) organisatiecultuur
Wonen		▪ Passende woonsituatie (sociaal en vrije sector) ▪ Kwaliteit van woonsituatie	▪ Gemêleerde buurt (herkomst en opleidingsniveau en woonvormen)	▪ Sociale woningbouw en vrije sector ▪ Wachtlijst- en plaatsingsmethodiek ▪ Vermogensongelijkheid tussen kopers en huurders	▪ (Onbewuste) discriminatie op woningmarkt ▪ Dominante wijkcultuur
Veiligheid		▪ Veilige thuisomgeving (geen huiselijk geweld, bv. gerelateerd aan alcoholisme)	▪ Veilige leefomgeving ▪ Geen negatieve rolmodellen/ straatcriminaliteit	▪ Inzet politiecapaciteit ▪ Fysieke inrichting wijken	▪ (Onbewuste) discriminatie door politie/ (ervaren) etnisch profileren
Maatschappelijke participatie		▪ Aanwezigheid positieve rolmodellen ▪ Vertrouwen in instituties/overheid ▪ Ontwikkelen positieve identiteit en zelfvertrouwen	▪ Aanwezigheid van maatschappelijke rolmodellen ▪ Vertrouwen in instituties/overheid	▪ Toegankelijkheid overheidsdiensten (nabijheid, digitaal)	▪ (Onbewuste) discriminatie in openbare ruimte. (Ervaren) onrechtvaardigheid ▪ Afwijkende informele gedragsregels/geen toegang tot informele netwerken ▪ Bestuurders afkomstig uit de "elite" realiseren zich te weinig elite te zijn

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2546
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	6.1
Titel	Raadsbrief College reactie Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor gelijke kansen
ID	2716
Behandelend ambtenaar	M. Groenhuis
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Volksgezondheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	17 februari 2022

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. Yildirim, M. Groenhuis en S. Quak	**Datum**	14 februari 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	9737702
E-mail	martin.groenhuis@utrecht.nl s.quak@utrecht.nl emine.yildirim@utrecht.nl	**Onderwerp**	Collegereactie Initiatiefvoorstel Ongelijk investeren voor gelijke kansen
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Volksgezondheid, Jeugd en jeugdzorg, Onderwijs, Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Het initiatiefvoorstel dat de PvdA op 23 december 2021 heeft aangeboden, stelt een belangrijk en actueel vraagstuk van (toenemende) ongelijkheid in de stad centraal. Op vrijwel alle onderdelen van ‘brede welvaart’ is een scheve verdeling te constateren: welzijn, gezondheid, werk en inkomen, zijn ongelijk verdeeld over de bewoners van de stad. En deze verschillen zijn tijdens de coronapandemie helaas verder toegenomen. We waarderen het dat de PvdA de inzet op ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ wil verstevigen en onderschrijven hierbij volledig de aandacht die nodig is voor zowel het vraagstuk van de ongelijkheid in de stad, als de zorg voor gelijke kansen. We investeren hier al jaren in en hebben dit in de afgelopen periode geïntensiveerd. In onze aanpak lopen we tegen een aantal fundamentele vraagstukken en dilemma’s aan die bij de uitvoering van de uitgangspunten van het initiatiefvoorstel ook spelen. Het initiatiefvoorstel biedt onvoldoende richting om deze op te lossen en daarom willen we graag eerst een meer fundamenteel gesprek over kansengelijkheid met de raad voeren.

In reactie op uw initiatiefvoorstel geven wij hieronder onze wensen en bedenkingen.
We gaan achtereenvolgens in op het Utrechtse beleid om een stad te zijn voor iedereen, op de vraagstukken die vragen om fundamentele keuzes, op de behoefte aan een maatschappelijk en politiek debat en komen we tot slot met een wens voor het vervolg.

Utrecht stad voor iedereen
Utrecht wil een stad voor iedereen zijn. Een inclusieve stad waar het voor alle Utrechters goed wonen, werken en leven is. Daarbij mag het niet uitmaken waar je wieg staat of wat de achtergrond van je ouders is. We zetten ons al decennia in om ervoor te zorgen dat inwoners die dat het hardst nodig hebben, extra ondersteuning krijgen. Het richten van ons beleid op de meer kwetsbare inwoners zit in ons Utrechtse DNA en in dat opzicht is het principe ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ al doorgedrongen in onze manier van werken in tal van initiatieven en regelingen.

Zo lopen er bijvoorbeeld vanuit de agenda 'Gelijke Kansen' met onderwijs en jeugdpartners veel initiatieven en trajecten om alle kinderen en jongeren eerlijke kansen te bieden. Vanaf de jongste kinderen met de aanpak Kansrijke start voor de eerste 1000 dagen, de voorschoolse aanpak en het Utrechts aanmeldbeleid, tot brede scholen, een goede aansluiting vanuit het onderwijs op de arbeidsmarkt en een Utrechtse Anti-discriminatie agenda. De inzet van onze buurtteams is gericht op de vragen en behoeften in onze wijken. Met de actieagenda Utrecht Schuldenvrij zorgen we ervoor dat we mensen met schulden eerder bereiken en helpen we meer inwoners uit de schulden. De Werkbeweging richt zich erop dat mensen met enige afstand tot de arbeidsmarkt een stap zetten richting werk. Met de nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden en binnen het programma Detentie en Terugkeer ontwikkelen we met partners initiatieven voor begeleiding naar banen, opleiding en dagbesteding om jongeren en jongvolwassenen met crimineel gedrag op het rechte pad te krijgen en perspectief te bieden.
Als vervolg op het advies van de Taskforce Maatschappelijke Effecten Corona waarin duidelijk werd dat de verschillen door de pandemie verder zijn toegenomen, hebben we medio 2021 besloten om hier steviger op tegen te sturen in het laatste jaar van deze coalitie. Hierbij leggen we de focus op wonen en jongeren/jongvolwassenen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat er een taskforce is opgericht om versneld tijdelijke woonruimte toe te voegen. Hierover bent u reeds geïnformeerd met de raadsbrief Versneld tijdelijke woonruimte toevoegen. Gericht op jongeren onder de 16 jaar zijn we onder andere het gesprek gestart met onderwijs en partners over ontwikkelen van een rijke schooldag en doortrekken van het principe kansrijk adviseren naar komend schooljaar. Voor jongeren tot 27 jaar passen we binnen de participatiewet de vier weken zoektermijn niet toe en passen we vrijlating van inkomsten/onkostenvergoeding uit arbeid/vrijwilligerswerk wel toe. Hierover bent u geïnformeerd in de Raadsbrief Verruimingen voor jongvolwassenen op gebied van Werk en Inkomen. Ook zetten we extra stappen om de aanpak jeugdwerkloosheid verder te verstevigen en onderzoeken we hoe we de wijkgerichte Focus aanpak gericht op kwetsbare jongeren tussen de 18 en 23 jaar structureel kunnen financieren.

Fundamentele keuzes nodig
Al deze inspanningen zijn van betekenis voor onze inwoners in een kwetsbare situatie en tegelijkertijd zien we dat het een grote uitdaging blijft om een stad te zijn waar iedereen kan meedoen en gelijke kansen krijgt. Het is dan ook terecht dat in het initiatiefvoorstel hier aandacht voor wordt gevraagd. Als leidend principe staat 'Ongelijk investeren in gelijke kansen' niet ter discussie. We onderschrijven ook dat de hardnekkigheid van het vraagstuk vraagt om een duurzame stevige inzet en sturing. Het initiatiefvoorstel geeft terecht aan dat we goed moeten bepalen welke opbrengsten er gerealiseerd worden wanneer we nog sterker werken vanuit dit principe.
Aan het complexe weerbarstige vraagstuk kansenongelijkheid liggen dusdanig fundamentele vraagstukken en dilemma's ten grondslag waar het initiatiefvoorstel ons inziens onvoldoende antwoord op biedt. Het onderwerp raakt namelijk aan fundamentele vragen over rechtvaardigheid en ongelijkheid, eerlijke verdeling van (kansen op) brede welvaart, de sturing en de mate van invloed hierop door de lokale overheid. Deze complexiteit vraagt om het explicieter duiden van de effecten die we beogen op de verschillende leefgebieden, hoe ver we hierin willen gaan en de keuzes die we hierbij willen maken in de schaarse middelen en capaciteit.

Maatschappelijk en politiek debat
De grote gevolgen die deze keuzes over o.a. herverdeling van middelen en inzet met zich meebrengen voor de stad vragen om een politiek debat. Een zorgvuldig gesprek over wat we willen bereiken en welke fundamentele keuzes nodig zijn en we willen maken. Wij voeren dit debat graag met u als Raad om gezamenlijk stappen te zetten en tot meer richtinggevende kaders te komen. Daarnaast vinden we het belangrijk dit gesprek samen met de stad te voeren en samen na te denken over de effecten die we beogen en de concrete inzet die het vraagt.

Een paragraaf in elk beleidsdocument opnemen, lijkt niet de beste wijze om het werken aan gelijke kansen te bevorderen en de raad te informeren. Deze procedurele maatregel is niet in lijn met de wens van de raad om verschillende doelstellingen integraal af te wegen in beleid. Over de informatiebehoefte die er is, gaan we graag nader met u in gesprek over wat exact de behoefte is en hoe we hierin op een passende manier kunnen voorzien.
Tot slot is het voor ons onvoldoende inzichtelijk wat de financiële gevolgen zijn van het initiatiefvoorstel; gaat het bijvoorbeeld om een herverdeling van bestaande middelen (met alle keuzes van dien) of wordt er gevraagd om voor specifieke groepen extra te investeren.

Wens voor vervolg
Wij gaan graag eerst goed en zorgvuldig in gesprek met uw raad over de taaie dilemma's en politieke keuzes en zijn bereid hier morgen mee te starten. Hiervoor werken we een procesvoorstel uit; het initiatiefvoorstel is daarin een goede eerste stap. Ook denken we dat het belangrijk is om het gesprek te voeren met betrokken inwoners en partners in de stad om te bepalen welke mogelijkheden en oplossingsrichtingen daarbij denkbaar, haalbaar en effectief zijn.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2550
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	7.1
Titel	Beantwoording SV 2022, nr. 17 over gezonde schoollunch
ID	2720
Behandelend ambtenaar	T. Verkleij
Telefoon	030 2863394
E-mail	t.verkleij@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Volksgezondheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	17 februari 2022

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2022, NUMMER 17

Datum	15 februari 2022
Van	College B&W
Behandeld door	T. Verkleij
Doorkiesnummer	030 2863394
E-mailadres	t.verkleij@utrecht.nl
Kenmerk	9753511
Beleidsveld	Volksgezondheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2022 nummer 17 van raadsleden Bakker (D66), Van Steeg (CDA), Van Heuven (PvdD), Vonk (GroenLinks), Sturkenboom (S&S) en Assen (PvdA) van 25 januari 2022 over Gezonde schoollunch (deel 2).

De vragen zijn gesteld op basis van eerder gestelde schriftelijke en mondelinge vragen en de recente raadsinformatiebijeenkomst van 18 januari jl. over gezonde, duurzame en voedzame schoollunches hebben de fracties van D66, CDA, PvdD, GroenLinks, PvdA en Student & Starter in aanloop naar het commissiedebat OWE van 17 februari aanstaande.

De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Kan het college de bekostiging van de invoering van een schoollunch op basisscholen in Utrecht in beeld brengen?
S.v.p. hierbij enkele scenario's uitwerken, met:
- mogelijke bijdragen vanuit de gemeente, Rijksoverheid, scholen/koepels, ouders etc.;
- kleinschalig of bijv. in het Speciaal Onderwijs beginnen en dan verder uitrollen;
- verschillende typen schoollunches (zelf meenemen, kant en klaar lunchpakket, zelf smeren, soep met brood/salade in de klas, warme lunch etc.).

***Antwoord* 1**
We hebben nog geen zicht of er en zo ja hoeveel landelijke middelen er komen om de invoering van een gezonde schoollunch te ondersteunen (zie ook het antwoord op vraag 4). In het RIVM rapport 'Gezonder op de basisschool' en de brief van 30 maart 2021 staan enkele belangrijke opmerkingen over randvoorwaarden en duurzaam effect (bij het al dan niet invoeren van een gezonde schoollunch (zie ook het antwoord op vraag 6).
In de brief aan de gemeenteraad van 28 januari 2022 staat onder ander dat we in 2022 de verkenning 'gezondheid op scholen' gaan uitvoeren naar de behoeften, mogelijkheden en knelpunten van scholen op gezondheidsthema's, waaronder voeding en bewegen. In het regeerakkoord wordt gesproken over de invoering van een 'rijke Schooldag'. Een gezonde schoollunch en beweegactiviteiten zou betrokken kunnen worden bij de verdere ontwikkeling rondom dit thema in Utrecht.

Kosten

Vooruitlopend op de uitkomsten van de 'verkenning gezondheid op school' en duidelijkheid over rijksmiddelen, kijken we voor de beantwoording van vraag 1 (en ook andere vragen) als eerste naar de brief van 30 maart 2021 van voormalig staatssecretaris van VWS aan de Tweede kamer. De uitwerking van de scenario's over een gezonde schoollunch op landelijke schaal gebruiken we als basis voor de Utrechtse doorrekening.

Van de twee landelijke scenario's voor gezonde schoollunches is scenario 1 mét beweegaanbod en scenario 2 zonder beweegaanbod. Scenario 1 kost – exclusief ouderbijdrage - € 4,50 per kind per dag en scenario 2 kost € 2,40 per kind per dag. De scenario's worden vervolgens doorgerekend op basis van keuzes over het bereik van scholen:
(A) 'lage sociaal economische status'-scholen(4%)
(B) een deel van de scholen (17%)
(C) alle scholen (100%

In de berekening van de landelijke kosten wordt bij alle bereikpercentages uitgegaan van een ouderlijke bijdrage van € 1,75 per kind per dag, oftewel € 350,- per schooljaar per kind. Voor minima, die in de groep van 4% en 17% oververtegenwoordigd zijn, is dat echter een hoge kostenpost. 12,4% van de Utrechtse kinderen leeft onder de Utrechtse armoedegrens (Armoedemonitor Utrecht 2021).

Informatie over overgewicht per wijk/buurt: Overgewicht komt vanaf de peuterleeftijd vaker voor bij kinderen die wonen in Overvecht, Kanaleneiland, Transwijk, Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt en Zuilen-noord en –oost. Voor tien- en elfjarigen geldt dat ook kinderen uit de buurten Ondiep, 2e Daalsebuurt, Lombok, Leidsche weg en Leidsche Rijn Centrum vaker te zwaar zijn.

Voor Utrecht berekenen we de scenario's als volgt:

- *We gebruiken de kosten van scenario 1 lunch met de combinatie beweegaanbod (€ 4,50 per dag per kind) en scenario 2 lunch zonder beweegaanbod (€ 2,40 per dag per kind) uit het RIVM-rapport.*
- *Voor het bereik gebruiken we twee groepen: 24% en 100% van de leerlingen. De 100% zijn alle leerlingen (ongeveer 32.000) op de 115 basisscholen in Utrecht (inclusief speciaal onderwijs). Bij de 24% groep gaat het om de ongeveer 7.500 leerlingen die op de 33 scholen zitten in Utrecht die in aanmerking komen voor brede school subsidies (gebaseerd op schoolscores).*
- *Bij de 100% groep gaan we net als het RIVM uit van gemiddeld € 1,75 per dag per kind aan ouderbijdrage. Bij de 24% groep gaan we niet uit van die bijdrage en stellen we die op € 0,-.*

Scenario 1: lunch en beweegactiviteiten

	24%: 7.500 leerlingen/33 scholen	***100%: 32.000 leerlingen/ 115 scholen***
Kosten per jaar	*€ 4,50 per dag x 200 schooldagen x 7.500 = € 6,8 miljoen*	*€ 4,50 per dag x 200 schooldagen x 32.000 = € 28,8 miljoen*
Ouderbijdrage	*Bij € 0,- ouderbijdrage: € 0,-*	*Gemiddeld € 1,75 x 200 x 32.000 = € 11,2 miljoen aan ouderbijdrage*
Ongedekt	*Bij € 0,- ouderbijdrage: € 6,8 miljoen*	*€ 17,6 miljoen*

Scenario 2: lunch zonder beweegactiviteiten

	24%: 7.500 leerlingen/33 scholen	***100%: 32.000 leerlingen/115 scholen***
Kosten per jaar	*€ 2,40 per dag x 200 schooldagen x 7.500 = € 3,6 miljoen*	*€ 2,40 per dag x 200 schooldagen x 32.000 = € 15,4 miljoen*
Ouderbijdrage	*Bij € 0,- ouderbijdrage: € 0,-*	*Gemiddeld € 1,75 x 200 x 32.000 = € 11,2 miljoen aan ouderbijdrage*
Ongedekt	*Bij € 0,- ouderbijdrage: € 3,6 miljoen*	*€ 6,4 miljoen*

Er van uitgaande dat scholen een keuzevrijheid hebben bij deelname, dan zou het bereik in de opstartfase altijd lager liggen dan het de 24% of 100% uiteindelijke gewenste bereik.

Volgens het RIVM rapport en de brief van 30 maart 2021 is scenario 1 het meest effectief. Wil de maatregel een duurzaam effect hebben, dan is er meer nodig (zie ook beantwoording vraag 6). Bij de keuze tussen de 24% of 100% variant spelen naast financiële ook inhoudelijke afwegingen. Richten op de 24%-groep (keuze voor 33 scholen) past bij het principe van 'ongelijk investeren voor gelijke kansen'. Op de 82 overige scholen zitten echter ook kinderen die te maken hebben met ongezonde leefstijl en/of armoede. Richten op alle scholen en alle kinderen past bij het normaal maken van gezond eten en bewegen.

Type schoollunch

- *In de brief van 30 maart 2021 (onderaan pagina 5) staat dat de zelfsmeerlunch het best passende lunchconcept in vergelijking met de kant-en-klare - of warme lunch.*
- *Bij het project 'smakelijke school' (zie ook antwoord op vraag 5) krijgen scholen enkele keuzemogelijkheden bij hoe zij de gemeentelijke bijdrage besteden. Dat kan naast een lunch ook een ontbijt zijn.*
- *In Utrecht hebben we enkele experimenten op het gebied van gezonde schoollunches: Lunchmaatjes met een zelfsmeerlunch (en beweegaanbod) en Groentjessoep met een aanbod van groentesoep (en educatie).*

Vraag 2

Kan het college inzichtelijk maken voor de vragen 2 (peiling bij scholen/koepels) en 3 (makelfunctie gemeente) van de MV d.d. 11 maart 2021 wat de toegezegde acties hebben opgeleverd, dan wel wat de actuele stand van zaken is?

***Antwoord* 2**

De verkenning gezondheid op scholen gaat in 2022 plaatsvinden. Door corona en daardoor andere prioriteiten bij scholen is deze verkenning nu pas haalbaar. Het aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van scholen zien we – ook gelet op het rapport 'Gezonder op school' – als cruciaal. Wij geven als gemeente zelf en via de inzet van de vitaliteitsmakelaar bij SportUtrecht al invulling aan een makelfunctie rond het leggen van verbindingen en de ontwikkeling van passend aanbod. Deze inzet richt zich op het speciaal onderwijs in het kader van Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd. Via deze link is een overzicht van de inzet in 2021. Zo gingen bijvoorbeeld vier leefstijlaanbieders met een nieuw of aangepast leefstijlprogramma aan de slag op scholen.

Vraag 3

Betreffende de 4e vraag MV 11 maart '21: ervan uit gaande dat een uitrol van de schoollunch niet direct overal lukt en past, voor welke aanpak zou het college dan kiezen, en bij welke/ wat voor scholen, en in welke delen van Utrecht zou ze beginnen?

***Antwoord* 3**

Zie beantwoording op vraag 1 onder de tabellen met de scenario's. Wij zouden starten op de 33 scholen waar kinderen in een kwetsbare positie oververtegenwoordigd zijn.

Vraag 4

Kan het college aangeven wat haar verwachting is over inzet en bekostiging vanuit de Rijksoverheid gegeven het regeerakkoord van het nieuwe kabinet?

***Antwoord* 4**

Er is nog geen duidelijkheid over de inzet en bekostiging vanuit het Rijk. In de eerder genoemde brief van 30 maart 2021 aan de Tweede kamer laat de staatssecretaris het aan het nieuwe kabinet om te oordelen of en hoe het gezonde schoollunch en beweegaanbod uit gaat voeren. In het regeerakkoord staat het volgende (pagina 19): 'Als onderdeel van een brede aanpak van bestrijding van armoede in kwetsbare wijken door gemeenten investeren we in een rijke schooldag, waarbij scholen zelf bepalen wat zij nodig achten om de kansenongelijkheid te verkleinen. Te denken valt aan begeleiding bij huiswerk, sport en cultuur in samenwerking met plaatselijke verenigingen en bibliotheken. We beginnen bij de scholen waar de nood het hoogst is.' Een gezonde schoollunch en beweegaanbod kunnen onderdeel zijn van een rijke schooldag, mits dit dan ook een keuze is van de school. In het regeerakkoord staat dat er € 1 miljard beschikbaar is voor het vergroten van de kansengelijkheid. Hoe groot het deel is dat voor een rijke schooldag beschikbaar komt, is nog niet duidelijk.

In onder andere de mondelingen vragen verwijst u naar de mogelijkheden van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Op basis van de "Utrechtse Staat van de Jeugd" kunnen keuzes gemaakt worden hoe het gemeentelijke deel van het NPO in te zetten valt.

Vraag 5

Heeft het college meer informatie over de opzet en bekostiging van de invoering van gezonde schoollunch in Antwerpen?

***Antwoord* 5**

Wij hebben informatie ingewonnen over 'smakelijke school' in Antwerpen.

Doel: welzijn, leerprestaties en gezondheid

- *Bevorderen van het welzijn en leerprestaties van de kinderen en het behalen van gezondheidswinst op korte en lange termijn.*
- *In het project 'smakelijke school' is geen doelstelling rond bewegen meegenomen. Omdat extra beweegactiviteiten bij het project in Antwerpen, laat het zich het beste vergelijken met scenario 2 in het antwoord op vraag 1.*

Bereik: opbouw naar 100%

- *Alle Antwerpse scholen kunnen kiezen of en hoe zij deelnemen (zie punt 4 onder werkwijze).*
- *Er zijn in Antwerpen ca. 260 scholen en totaal 65.000 leerlingen in de leeftijd 2,5-12 jaar waar deze regeling betrekking op heeft.*
- *Ongeveer 33% van de kinderen in Antwerpen leeft in armoede. Voor met name deze groep wil men de genoemde doelen behalen.*
- *Het is nog niet duidelijk hoeveel van de 260 scholen deel gaan nemen.*

Kosten: 13,3 miljoen per jaar

- *In Antwerpen gaat men bij de de kosten uit van gemiddeld € 1,00 per dag per kind Dit bedrag is duidelijk lager dan de kosten waar het RIVM van uit gaat bij scenario 2 (namelijk € 2,40 per dag). Er wordt niet uitgegaan van een ouderlijke bijdrage voor ouders die in armoede leven. Berekening als 100% meedoet: 65.000 leerlingen x € 1,- x 205 schooldagen = € 13,3 miljoen.*
- *De kosten in de komende 5 jaar lopen op naar een totaal van 40 miljoen, waar men in het laatste jaar rekent op 13,3 miljoen.*
- *Deze kosten zijn exclusief de personele kosten rond de regeling en ondersteuning rond gezondheidsadviezen die de gemeente Antwerpen maakt.*
- *De gemeente Antwerpen heeft geen extra middelen van de landelijke overheid ontvangen voor het project 'smakelijke school'.*

Werkwijze

- *Vanaf 1 februari 2022 kunnen scholen een beroep doen op een toelage van de gemeente Antwerpen.*
- *De gemeente Antwerpen verstrekt een toelage van gemiddeld € 1,00 per kind per dag: € 0,60 voor kinderen waar ouders zich een bijdrage kunnen veroorloven en € 1,60 voor kinderen die leven in armoede. Het verschil in toelage zit vooral in het dekken van de overblijfkosten (stoeltjesgeld).*
- *Met deze toelage bekostigen de scholen: de inkoop en (eventuele) bereiding van de lunch, het verstrekken van de lunch en opruimen/afwassen na de lunch. Ook kunnen scholen de extra overblijfkosten opvangen. De dekking van de overblijfkosten zijn ook de voornaamste reden voor het verschil in de toelage tussen kinderen die wel en niet in armoede leven. Ouders van laatstgenoemde groep dragen nu vaak al de overblijfkosten. Als de school meer kosten heeft dan de toelage van de gemeente dekt, dan moeten zijn zelf zorgdragen voor aanvullende financiering.*
- *Scholen kunnen zelf kiezen wat ze aanbieden: ontbijt, boterhammenlunch of soep en eventueel in combinatie met het aanbieden van fruit. Sommige scholen combineren de toelage met het EU-fruit.*
- *Een eis bij de inkoop is dat alle producten vegetarisch zijn. Hier is voor gekozen omdat dit past bij de duurzaamheidsdoelen van de stad en het sluit beter aan bij diverse culturen. Verder verlangt de gemeente dat scholen kostenbewust inkopen en keuzes maken op basis van minimaal drie offertes van potentiële leveranciers.*

Vraag 6

Tijdens de RIB ging het gesprek enige tijd over wat nu de 'werkende interventie' is: gevarieerd en gezond eten en drinken, voeding, voldoende bewegen, voldoende ontspanning en slaap? Hoe kan het grootste blijvende effect worden gerealiseerd en wat betekent dit voor een mogelijke uitrol van de schoollunch-aanpak in Utrecht?

***Antwoord* 6**

Hoewel een ongezonde leefstijl een belangrijke factor is bij het ontwikkelen van een ongezond gewicht is het niet alleen een kwestie van ongezond eten en onvoldoende bewegen. Stress in het gezin (bijvoorbeeld als gevolg van geldzorgen), slaapproblemen en het gebruik van bepaalde medicijnen hebben invloed op de stofwisseling van het lichaam. Daarnaast maakt het ervaren van stress het lastiger om een gezonde leefstijl te hebben en houden. Tot slot leven we in een obesogene (fysieke en sociale) omgeving: een omgeving die mensen stimuleert om veel te eten en daarnaast te weinig te bewegen. Al stad werken we aan gezondheid voor iedereen via het armoedebeleid, aanbod van zorg en welzijn, stimuleren van sport en cultuur. Daarnaast voeren we samen met andere partijen lobby rond wettelijke mogelijkheden voor een gezonde voedselomgeving en prijzen, marketing etc. van

voeding. In het kader van Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd zetten we in op met name de focuspunten: Multidisciplinaire (groeps)aanpak overgewicht en Gezond speciaal onderwijs.

Het aanbieden een gezonde schoollunch voor basisschoolkinderen kan een bijdrage leveren aan een gezonder leven voor kinderen, maar voor goede en blijvende resultaten is meer nodig. Uit het RIVM rapport 'Gezonder op de basisschool' en de brief van 30 maart 2021 halen wij de volgende lessen:

(1) Bereidheid van de scholen en aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de scholen is een randvoorwaarde. Zonder dit, kun je niet invoeren en heb je dus geen effect.
(2) Het effect op het BMI van de proef bij 'gezonder op school' verdwijnt wanneer kinderen de schoollunch niet meer aangeboden krijgen. Dat betekent: (A) structureel aanbieden of niet. (B) Er is een doorgaande lijn nodig (van kinderopvang tot en met het middelbaar – en beroepsonderwijs)
(3) Er is groter effect te verwachten als we uitgaan van 'meer bewegen en liefst een gezonde schoollunch' dan van 'een gezonde schoollunch en liefst meer bewegen'. Dat betekent in ieder geval dat het niet effectief is om een gezonde lunch te houden in plaats van een half uur buiten bewegen.
(4) Er is groter effect te verwachten als ouders betrokken zijn en zij ook een stap zetten in het maken van gezondere keuzes voor het gezin.
(5) Het is van belang een koppeling te maken met voedingseducatie en schoolbeleid in aansluiting op de aanpak Gezonde School en het EU-fruitprogramma.

Een belangrijke basis voor de gezonde schoollunch als een 'werkende interventie' is dus een structurele inzet van de gezonde schoollunch. Daarnaast zijn de effecten duurzamer als er een samenhangende aanpak is met o.a. bewegen, een gezonde voedselomgeving en de betrokkenheid van ouders.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Gezonde schoollunch (deel 2)

25 januari 2022

Vragen:
Op basis van eerder gestelde schriftelijke en mondelinge vragen en de recente raadsinformatiebijeenkomst van 18 januari jl. over gezonde, duurzame en voedzame schoollunches hebben de fracties van D66, CDA, PvdD, GroenLinks, PvdA en Student & Starter in aanloop naar het commissiedebat OWE van 17 februari a.s. de volgende vragen:

1. Kan het college de bekostiging van de invoering van een schoollunch op basisscholen in Utrecht in beeld brengen?
   S.v.p. hierbij enkele scenario's uitwerken, met:
   - *mogelijke bijdragen vanuit de gemeente, Rijksoverheid, scholen/koepels, ouders etc.;*
   - *kleinschalig of bijv. in het Speciaal Onderwijs beginnen en dan verder uitrollen;*
   - *verschillende typen schoollunches (zelf meenemen, kant en klaar lunchpakket, zelf smeren, soep met brood/salade in de klas, warme lunch etc.).*

2. Kan het college inzichtelijk maken voor de vragen 2 (peiling bij scholen/koepels) en 3 (makelfunctie gemeente) van de MV d.d. 11 maart 2021 wat de toegezegde acties hebben opgeleverd, dan wel wat de actuele stand van zaken is?

3. Betreffende de 4e vraag MV 11 maart '21: er vanuit gaande dat een uitrol van de schoollunch niet direct overal lukt en past, voor welke aanpak zou het college dan kiezen, en bij welke/ wat voor scholen, en in welke delen van Utrecht zou ze beginnen?

4. Kan het college aangeven wat haar verwachting is over inzet en bekostiging vanuit de Rijksoverheid gegeven het regeerakkoord van het nieuwe kabinet?

5. Heeft het college meer informatie over de opzet en bekostiging van de invoering van gezonde schoollunch in Antwerpen?

6. Tijdens de RIB ging het gesprek enige tijd over wat nu de 'werkende interventie' is: gevarieerd en gezond eten en drinken, voeding, voldoende bewegen, voldoende ontspanning en slaap? Hoe kan het grootste blijvende effect worden gerealiseerd en wat betekent dit voor een mogelijke uitrol van de schoollunch-aanpak in Utrecht?

Gesteld door:
- Has Bakker, D66
- Bert van Steeg, CDA
- Maarten van Heuven, Partij voor de Dieren
- Marcel Vonk, GroenLinks
- Tessa Sturkenboom, Student & Starter
- Hester Assen, PvdA

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2485
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	8.1
Titel	Raadsbrief Resultaten gesprek over seksuele intimidatie in het onderwijs
ID	2655
Behandelend ambtenaar	C. Bontie-Tiebosch
Telefoon	030 286 2891
E-mail	c.bonttiebosch@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	17 februari 2022

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Corine Bont-Tiebosch	**Datum**	29 september 2021
Doorkiesnummer	030 - 28 62891	**Kenmerk**	9281872
E-mail	c.bonttiebosch@utrecht.nl	**Onderwerp**	Resultaten gesprek over seksuele intimidatie in het onderwijs
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Op 22 april jl. heeft uw raad mondelinge vragen gesteld over hoe onderwijsinstellingen omgaan met meldingen van seksuele intimidatie en geweld en de afhandeling hiervan. Bij de beantwoording is toegezegd (21/T189) om met de onderwijsinstellingen in gesprek te gaan over hun beleid met betrekking tot dit onderwerp. Onderwijsinstellingen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het vormgeven van beleid om ongewenste omgangsvormen te voorkomen. Om meer zicht te krijgen op dit thema hebben we als gemeente het gesprek geagendeerd en gefaciliteerd, daarnaast heeft het de onderlinge contacten versterkt en heeft het tot kennisuitwisseling geleid. De resultaten van dit gesprek leest u in deze brief.

In deze brief gaan we in op de aandacht die het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs geven aan ‘seksuele intimidatie en geweld’ (en in bredere zin ‘ongewenste omgangsvormen’) aan de hand van de volgende onderwerpen: 1) beleid over (on)gewenst gedrag, 2) bewustwording bij medewerkers en studenten/leerlingen, 3) een veilige omgeving/inrichting binnen onderwijsinstellingen waar studenten/leerlingen en medewerkers melding kunnen maken van ongewenst gedrag, adequate opvolging van signalen, waar vervolgens lering uit wordt getrokken, 4) specifieke thema’s die zich voor doen bij de onderwijsinstellingen als het gaat om (on)gewenst gedrag en 5) monitoring om een breder beeld op te halen van de sociale veiligheid op de onderwijsinstellingen.

Ad 1. Beleid over (on)gewenst gedrag
Alle onderwijsinstellingen hebben in beleidsdocumenten de gedrags- of integriteitscodes en een klachtenregeling vastgelegd. De relevante beleidsdocumenten worden in nauwe afstemming met studenten/leerlingen en medewerkers opgesteld, zodat het document aansluit bij de praktijksituaties en gedragen wordt in de organisatie. ROC Midden-Nederland heeft recent de gedragscode en het beleid en klachtenregeling ongewenst gedrag vernieuwd, de Hogeschool Utrecht heeft recent de gedragscode vernieuwd, de HKU werkt op dit moment aan een nieuwe gedragscode en NUOVO herijkt momenteel de integriteitscode naar een gedragscode. De onderwijsinstellingen dragen het

beleid actief uit; zo worden de stukken periodiek onder de aandacht gebracht en worden documenten gedeeld op de websites.

Ad 2. Bewustwording bij medewerkers en studenten
Naast beleidsdocumenten zetten de onderwijsinstellingen in op het voeren van het gesprek over ongewenst gedrag met medewerkers en studenten/leerlingen. Tevens is het bespreken van de gedragscode onderdeel van onboarding programma's van nieuwe medewerkers. De Universiteit Utrecht heeft samen met de Universiteit Twente een toneelstuk 'Mindlab' ontwikkeld voor alle medewerkers om het open gesprek over integriteitsvraagstukken te bevorderen. Dit toneelstuk wordt op dit moment aangeboden aan medewerkers van de Universiteit Utrecht. Voor studenten zijn trainingen beschikbaar waarin zij leren om te gaan met intimidatie en handvatten krijgen hoe zij kunnen handelen. In de *well being* week worden trainingen gegeven aan studenten over dit onderwerp. Hierin trekken de universiteit en de hogescholen samen op. Er wordt samengewerkt met de Rutger Stichting als het gaat over bewustwording en het gesprek.

Naast bewustwording wordt ook screening in de gesprekken benoemd. Zo wordt bij het aantreden van nieuwe medewerkers gevraagd een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overleggen. In het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs is dit wettelijk verplicht. In het hoger onderwijs geldt deze verplichting niet. Een VOG wordt alleen gevraagd bij de aanstelling van een nieuwe medewerker.

Ad 3. Melden van ongewenst gedrag
Indien zich een situatie van ongewenst gedrag voordoet, kan een leerling, student, ouder of medewerker zelf een mentor, vertrouwenspersoon of contactpersonen ongewenst gedrag benaderen. Alle onderwijsinstellingen hebben interne en/of externe vertrouwenspersonen aangesteld. Leerlingen en studenten kunnen contact opnemen met een (interne) vertrouwenspersoon. Medewerkers kunnen contact opnemen met een externe vertrouwenspersoon. Uitzondering is de Universiteit die werkt met een intern vertrouwenspersoon Ongewenst Gedrag of met een ombudsman voor personele aangelegenheden. Iedere melding wordt serieus bekeken en als een melding om onderzoek vraagt wordt dit ingesteld.

Bij minderjarige leerlingen en studenten is een melding bij de vertrouwensinspecteur van de onderwijsinspectie verplicht. Indien een medewerker in het onderwijs op enigerlei wijze bekend is met een mogelijk zedenmisdrijf door een medewerker jegens een minderjarige leerling of student, is deze medewerker wettelijk[1] verplicht dit onmiddellijk te melden bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag overlegt vervolgens met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur geeft een advies over het opvolgen van de melding en over al dan niet doen van aangifte bij justitie of politie. Het bevoegd gezag doet aangifte en informeert (ouders van) klager en aangeklaagde hierover.

De verschillende onderwijsinstellingen geven aan dat over het algemeen zich situaties van ongewenst gedrag enkele keren per jaar voordoen. In een enkele keer heeft dit persoonlijke consequenties voor de betrokkenen, zoals schorsing of ontslag.

Alle onderwijsinstellingen geven aan lering te trekken uit situaties die zich voordoen. Dit kan aanleiding zijn voor het aanpassen van de beleidsdocumenten, protocollen en procedures en/of het opnieuw onder de aandacht brengen ervan in de instelling. Voorbeelden hiervan zijn het opnieuw inrichten van de Commissie Ongewenst gedrag samen met studenten en medewerkers van de

[1] Wet bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs

Universiteit Utrecht of het uitbreiden van het team van vertrouwenspersonen om diversiteit en toegankelijkheid te bevorderen door de HKU. Knelpunt bij het doen van analyses is dat vertrouwenspersonen vanuit bescherming van de melders casuïstiek niet mogen registreren.

Ad 4. Specifieke thema's
Naast de brede thema's die bij alle onderwijsinstellingen terugkwamen, bleek in de gesprekken ook dat het karakter van instellingen invloed heeft op de vraagstukken waar ze zich voor gesteld zien. Zo is bij de universiteit specifieke aandacht voor de promovendi door de afhankelijkheid en intensieve werkverhouding tussen promovendus en promotor. Specifiek met en voor promovendi worden aparte trainingen en bijeenkomsten georganiseerd om zorg te dragen voor een veilige leer- en werkomgeving. Hierbij is ook wetenschappelijke integriteit een belangrijk onderwerp van het gesprek.

Een ander punt is dat de universiteit en hogescholen zich medeverantwoordelijk voelen voor de veiligheid bij studie- en studentenverenigingen. Er is afgelopen jaar een workshop aangeboden aan de studentbestuurders van de studentenorganisaties over het onderwerp vertrouwenspersonen. Voor deze gezelligheidsverenigingen bestaat een specifieke gedragscode kennismakingstijd die ieder jaar wordt geëvalueerd, vernieuwd en ondertekend door de bestuurders van de HU, UU en gezelligheidsverenigingen. De universiteit en hogescholen financieren scholing en voorlichting en leveren expertise voor trainingen en workshops.

De mbo-onderwijsinstellingen geven aan dat ongewenst gedrag op de stageplek een apart thema is, aangezien dit niet binnen de school plaats vindt, maar in een andere organisatie. Als er ongewenst gedrag plaatsvindt bij het leerbedrijf dan ondersteunt de school de melder en gaat in contact met het leerbedrijf. De vertrouwenspersoon van het leerbedrijf kan onderzoek doen bij melding van ongewenst gedrag. Het mbo heeft geen juridische mogelijkheden naar medewerkers van leerbedrijven. Om te zorgen voor een veilige omgeving bij de leerbedrijven maakt het BPV-bureau (Beroeps Praktijk Vorming) dit onderwerp bespreekbaar en wordt er over gecommuniceerd.

Ad 5. Monitoren van sociale veiligheid
Tot slot hebben we gevraagd naar de ervaren sociale veiligheid van leerlingen, studenten en medewerkers. Alle onderwijsinstellingen zetten regelmatig een enquête uit onder leerlingen, studenten en medewerkers met vragen over de sociale veiligheid. De onderzoeken onder medewerkers zijn niet openbaar. De resultaten van deze onderzoeken worden met de medewerkers besproken. De resultaten van de leerling- en studentenenquêtes zijn wel openbaar beschikbaar. Gezien de gedetailleerde informatie verwijzen we uw raad naar de websites. De mate waarin VO-leerlingen zich veilig voelen op school is per school te vinden op de website van vensters. De veiligheidsbeleving van mbo studenten is te vinden in de JOB monitor. Tot slotte zijn de resultaten van de Nationale Studenten Enquête per opleiding van de hogescholen en universiteit te vinden op studiekeuze123. Deze monitorinstrumenten worden door de onderwijsinstellingen nauwlettend gevolgd. Indien op basis hiervan er sprake is van een minder veilige situatie, wordt hierop actie ondernomen bijvoorbeeld door het inzetten van teamcoaches op een onderwijsteam.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2486
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	8.2
Titel	Beantwoording SV 2021, nr. 147
ID	2656
Behandelend ambtenaar	C. Bontie-Tiebosch
Telefoon	030- 2862891
E-mail	c.bonttiebosch@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	17 februari 2022

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2021, NUMMER 147

Datum	16 juli 2021
Van	College B&W
Behandeld door	C. Bont-Tiebosch
Doorkiesnummer	030 - 28 62891
E-mailadres	c.bonttiebosch@utrecht.nl
Kenmerk	8996224
Beleidsveld	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2021 nummer 147 van raadslid Deldjou Fard (GroenLinks) van 9 juni 2021 over Signalen van angstcultuur op Utrechtse HKU kunst- en modeopleidingen.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Is het college op de hoogte van het signaal dat is aangekaart door RTL-nieuws?
***Antwoord* 1**
Ja, wij zijn op de hoogte van de berichtgeving van RTL-nieuws.

Vraag 2
Is het college het met GroenLinks eens dat mensen adviseren dat ze beter kunnen stoppen gezien hun beperking, geen commentaar is op de artistieke kwaliteit van studenten, zoals HKU in hun reactie schetst? Dat geldt ook voor geen rekening zeggen te willen houden met iemand die doof is. Wil het college de raad informeren hoe de directie van de HKU hun eigen reactie beziet in het licht van de situatie die de studenten van de HKU schetsen bij RTL-nieuws?
***Antwoord* 2**
Wij zijn het met GroenLinks eens dat, als een docent dit daadwerkelijk in deze bewoording heeft gezegd, dit ongepast en niet acceptabel is.

Naar aanleiding van uw vragen hebben wij navraag gedaan bij de HKU. De HKU geeft aan dat het niet mogelijk is om op dit punt aan waarheidsbevinding te doen omdat het voorval 5 jaar geleden heeft plaatsgevonden. HKU heeft aan ons aangegeven deze klacht zeer serieus te hebben genomen en besproken op alle niveaus, zo betreurt het College van Bestuur van de HKU dat deze student slachtoffer was van pestgedrag door medestudenten. Vanuit privacyoverwegingen kan de HKU hier niet specifiek op ingaan. Ze geven aan een grote verantwoordelijkheid te voelen voor een veilig leerklimaat. HKU voegt hieraan toe dat zij veel aandacht aan feedback geven aan studenten dat constructief is en weerbaar maakt.

Vraag 3
Is HKU voornemens gezien de recente signalen, net zoals De Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en de Design Academy Eindhoven (DAE) een extern onderzoeksbureau onderzoek te laten doen naar de sociale veiligheid op HKU? Zo nee, wat is hier de reden van?
***Antwoord* 3**
De Inspectie van het Onderwijs start op dit moment een themaonderzoek naar de sociale veiligheid in hoger onderwijs toegespitst op de kunst- en modeopleidingen. Tijdens het onderzoek wordt in kaart gebracht wat er speelt en in hoeverre er sprake is van een structureel probleem. De HKU laat weten mee te werken aan dit onderzoek.

Naar aanleiding van uw vraag hebben wij navraag gedaan bij de HKU. De HKU geeft aan zich niet te herkennen in dat er een onveilig leerklimaat zou zijn of dat er sprake is van een angstcultuur. De HKU vertelt dat er op basis van de oproep van de onderwijsinspectie door één student een melding is gemaakt van een incident. Daarover hebben zij contact gehad met de onderwijsinspectie. De HKU geeft aan dat na het verschijnen van de berichtgeving door RTL4 er vanuit het CvB een bericht is uitgegaan naar alle studenten en medewerkers van de HKU. In dit bericht is gevraagd om contact op te nemen met de mentor, manager of vertrouwenspersoon als er een onveilig schoolklimaat wordt ervaren. De jaarlijkse Nationale Studenten Enquête (NSE) en het medewerkerstevredenheid onderzoek laten een hoge score zien op sociale veiligheid. Zo laat de HKU weten dat uit de recente cijfers van de NSE blijkt dat de HKU hoog scoort op het onderwerp betrokkenheid en contact. Op basis hiervan heeft de HKU het beeld dat er sprake is van een veilig schoolklimaat.

Vraag 4
Meldingsbereidheid blijkt bij studenten niet groot te zijn. De angst om misstanden te melden, draagt volgens de inspectie ook bij aan sociale onveiligheid. Wil het college aandringen bij HKU om hier spoedig actie op te om de meldingsbereidheid onder eigen studenten te vergroten? Welke stappen is HKU voornemens om te gaan zetten om dit knelpunt aan te pakken?
***Antwoord* 4**
Naar aanleiding van uw vraag hebben wij navraag gedaan bij de HKU. De HKU geeft aan dat na het verschijnen van de berichtgeving van RTL bij de betreffende opleidingen een open spreekuur ingesteld is om de gelegenheid te bieden om in gesprek te gaan hierover. Daarnaast worden studenten (en medewerkers) bij herhaling gewezen op de routes die er zijn (via het intranet, via posters op de toiletten, bij nieuwsberichten). De HKU vertelt verder dat het aantal vertrouwenspersonen uitgebreid wordt van drie naar vier. We hebben de HKU gewezen op de hoge drempel die studenten in het algemeen ervaren om te melden. Het onderzoek van de onderwijsinspectie kan helpen ook dit in beeld te krijgen.

Vraag 5
Welke verdere stappen is HKU voornemens te gaan zetten om op kort termijn ervoor te zorgen dat Utrechtsestudenten in een veilige leeromgeving aan hun toekomstdromen kunnen werken? En wil het college aandringen bij de HKU om spoedig actie te ondernemen voor waarborgen van meer sociale veiligheid voor Utrechtse studenten?

***Antwoord* 5**
Naar aanleiding van uw vraag hebben wij navraag gedaan bij de HKU. De HKU geeft aan op alle lagen in de organisatie open te staan voor het gesprek hierover. Ook het CvB staat open voor gesprekken. Gesprekken tussen studenten, medewerkers en CvB worden op dit moment ingepland. Verder zegt de HKU vorm te geven aan een herijking van de gedragscode waaraan docenten, studenten en andere medewerkers actief bijdragen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen

Signalen van angstcultuur op Utrechtse HKU kunst- en modeopleidingen

09 juni 2021

Vragen:

Kunst- en modestudenten worden afgebrand, werken zich over de kop en er is op de opleidingen sprake van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, schrijft RTL nieuws gebaseerd op recent uitgebrachte rapporten van de Inspectie van het Onderwijs. Inspectie zegt geschrokken te zijn van de aard en omvang van de meldingen. En spreekt van 'ongekend veel' meldingen over de onveilige leeromgeving. Uit de rapporten blijkt dat kunst- en modestudenten zich onzeker en onveilig voelen. Studenten staan onder constante stress en kampen met faalangst, burn-outs en paniekaanvallen. De klachtenprocedures werken niet, geven studenten aan. Studenten weten niet waar ze terecht kunnen of zijn bang om zich te melden. Een veilig leer- en werkklimaat blijkt op de reeds onderzochte opleidingen kennelijk niet vanzelfsprekend. En het probleem blijkt groter van omvang te zijn en bij meer kunst- en modeopleidingen te spelen, zo is gebleken uit een eerste oriënterend onderzoek van de inspectie.

RTL Nieuws kreeg afgelopen week meerdere tips binnen over de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) en sprak met verschillende (ex-) studenten. Een voormalig fashion design studente deelt met RTL dat ze een melding bij de onderwijsinspectie heeft gedaan. Ze vertelt o.a. dat ze regelmatig werd afgekraakt: "Tijdens de eindpresentaties werden we echt de grond ingetrapt. Studenten liepen soms huilend weg."

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) is een Utrechtse opleiding met een groot aantal studenten in onze stad. HKU is tegelijkertijd een partner van de gemeente. GroenLinks maakt zich zorgen over de signalen dat zijn aangekaart door RTL nieuws. We willen weten op welke wijze de HKU nu bezig is om de situatie te onderzoeken en te verbeteren, zodat Utrechtse studenten in een veilige leeromgeving aan hun toekomstdromen kunnen werken.

Dat brengt de fractie van GroenLinks op de volgende vragen:

1. Is het college op de hoogte van het signaal dat is aangekaart door RTL nieuws?

De Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en de Design Academy Eindhoven (DAE) raakten recent in opspraak en lieten beide een extern onderzoeksbureau onderzoek doen naar de sociale veiligheid. De rapporten bleken vernietigend. Het rapport over de KABK was zelfs voor directeur reden tot aftreden. De HKU laat in reactie op bovenstaande feiten aan RTL weten dat hun beleid zich kenmerkt door openheid en veiligheid, maar dat incidenten met ruim 4000 studenten en 1000 medewerkers niet altijd uitgesloten kunnen worden. "We zijn alert op signalen en volgen klachten en meldingen altijd op." De school geeft aan dat feedback de persoonlijke artistieke identiteit raakt en dat dit studenten kwetsbaar maakt omdat feedback een persoonlijke impact heeft'.

We lezen in een ander deel van hetzelfde artikel wat de aard van de klachten waren: "Toen Cher tegen gezondheidsproblemen aanliep kon ze niet op begrip rekenen. Er werd haar verteld dat ze met haar beperking maar beter kon stoppen. Een lerares heeft letterlijk gezegd; we gaan geen rekening meer met je houden. Iedereen heeft wel wat, de een is zwanger, de ander is doof, dat doen wij hier niet." Daarnaast zeggen de

studenten dat er sprake is van een hoge werkdruk. "Er werd gezegd ‘je moet je leven ervoor geven’. School was het allerbelangrijkste. Ik heb hele lange momenten gehad dat ik me continu gestrest voelde", vertelt een recent afgestudeerde HKU Media student anoniem. Volgens hen konden studenten nergens met hun klacht terecht. Het is een klein wereldje: "Er zijn heel weinig docenten en alle docenten zijn bevriend met elkaar. Er is geen mogelijkheid om iets aan te kaarten zonder dat je er zelf direct op wordt afgerekend."

2. Is het college het met GroenLinks eens dat mensen adviseren dat ze beter kunnen stoppen gezien hun beperking, geen commentaar is op de artistieke kwaliteit van studenten, zoals HKU in hun reactie schetst? Dat geldt ook voor geen rekening zeggen te willen houden met iemand die doof is. Wil het college de raad informeren hoe de directie van de HKU hun eigen reactie beziet in het licht van de situatie die de studenten van de HKU schetsen bij RTL nieuws?

3. Is HKU voornemens gezien de recente signalen, net zoals De Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en de Design Academy Eindhoven (DAE) een extern onderzoeksbureau onderzoek te laten doen naar de sociale veiligheid op HKU? Zo nee, wat is hier de reden van?

De HKU zegt als reactie op RTL een scherpe interne gedragscode te hanteren en zich samen met de hele hoge kunstonderwijs-sector in te zetten voor het waarborgen van sociale veiligheid. De scherpe interne gedragscode heeft, als je de ervaringen leest van de studenten, kennelijk dusver niet altijd het gewenste resultaat gehad.

4. Meldingbereidheid blijkt bij studenten niet groot te zijn. De angst om misstanden te melden, draagt volgens de inspectie ook bij aan sociale onveiligheid. Wil het college aandringen bij HKU om hier spoedig actie op te ondernemen om de meldingbereidheid onder eigen studenten te vergroten? Welke stappen is HKU voornemens om te gaan zetten om dit knelpunt aan te pakken?

5. Welke verdere stappen is HKU voornemens te gaan zetten om op kort termijn ervoor te zorgen dat Utrechtse studenten in een veilige leeromgeving aan hun toekomstdromen kunnen werken? En wil het college aandringen bij de HKU om spoedig actie te ondernemen voor waarborgen van meer sociale veiligheid voor Utrechtse studenten?

Gesteld door:

- Melody Deldjou Fard, GroenLinks

Bron vermelding:
https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5234547/landelijk-onderzoek-sociale-veiligheid-onderwijsinspectie-kunstonderwijs

Commissie Onderwijs, Werk en Economie

Dossiernummer	2447
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 februari 2022
Agendapunt	9
Titel	Raadsvoorstel Wijziging verordeningen precariobelasting, leges en leges omgevingsvergunning 2022 voor tijdelijke terrassen in verband met Corona
ID	2617
Behandelend ambtenaar	Koningstein, Iris
Telefoon	286 9887
E-mail	i.koningstein@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	Economie
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Economische Zaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Onderwijs, Werk en Economie	17 februari 2022

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Wijziging verordeningen precariobelasting, leges en leges omgevingsvergunning 2022 voor tijdelijke terrassen in verband met Corona

Beleidsveld	Economische Zaken
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Iris Koningstein
Kenmerk	9558465
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de verordening precariobelasting 2022 vast te stellen, waarbij het tarief van nul euro wordt vastgesteld voor de extra vierkante meters van tijdelijke terrassen in verband met de 1,5m-inrichting, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022

2. De wijziging verordening van de leges omgevingsvergunning vast te stellen, waarbij het tarief van nul euro wordt vastgesteld voor de aanvraag van een vergunning voor een tijdelijke terras als gevolg van de coronamaatregelen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022

3. De wijziging van de verordening leges vast te stellen, waarbij het tarief van nul euro wordt vastgesteld voor de aanvraag van een vergunning voor een tijdelijke terras als gevolg van de coronamaatregelen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Voor het aanvragen van een tijdelijk verruimd terras is een ondernemer precario en leges verschuldigd. Bij de leges gaat het om de exploitatievergunning en in sommige gevallen om een omgevingsvergunning. De invordering van de leges en precario is aangehouden. De kosten willen we net als in 2021 laten vervallen om ondernemers te ondersteunen in deze coronacrisis. Dit willen we doen door aanpassing van de geldende tarieven naar nul euro. Dit wordt geregeld met de nu voorliggende wijzigingsbesluiten.

Context
Aanleiding
Vanwege de 1,5 meter maatregel in de horeca konden ondernemers in 2020 en 2021 minder bezoekers ontvangen in hun horecagelegenheid en op het vergunde terras. Daarom is toen de mogelijkheid geboden om tijdelijk een verruimd terras aan te vragen, zolang de 1,5 meter-maatregel in de horeca van kracht is. Dit om het verlies van inkomsten te helpen beperken. In september 2021 heeft het college het besluit genomen horecaondernemers toe te staan hun terras opnieuw tijdelijk uit te breiden of een satellietterras in te richten, als het kabinet besluit de 1,5 meter-maatregel voort of opnieuw in te zetten in de periode tussen 31 oktober 2021 en 1 november 2022, mits zij de benodigde vergunning(en) aanvragen en deze wordt verleend.

Vanaf 28 november 2021 is het in de horeca en op het terras (indien deze geopend mogen zijn) opnieuw verplicht om 1,5 meter afstand te houden. Daarom is het voor de horeca wederom mogelijk een tijdelijk verruimd terras aan te vragen. In dit voorstel wordt de raad gevraagd de precario en leges die verschuldigd zijn voor het aanvragen van de vergunning en voor het gebruik van de extra meters terrasruimte vanwege de 1,5 meter maatregelen ook in 2022 te laten vervallen.

De financiële situatie van veel horecaondernemers is nog altijd nijpend. De horeca is ruim een half jaar gesloten geweest en ook de maatregelen in de huidige coronagolf hebben grote gevolgen voor de horeca. De ruimte om de financiële situatie te herstellen is de afgelopen maanden zeer beperkt geweest. Verder leidt de uitbreiding van terrasruimte (gemiddeld) niet tot het plaatsen van meer stoelen of tafels dan op de oorspronkelijke vergunde en regulier geplaatste terrassen. Ook om die reden willen we de benoemde kosten laten vervallen.

We houden bij de invoering van de tijdelijk verruimde terrassen, net als eerder in 2021, rekening met omwonenden en andere belanghebbenden, en zorgen we voor dat voldoende ruimte voor voetgangers, fietsers en andere verkeersdeelnemers. Goede communicatie richting horeca- en andere ondernemers, bewoners en bezoekers is hierbij van belang.

Terrassen creëren extra ruimte voor ontmoeting in de stad. Ze zijn vanuit volksgezondheidsperspectief een beter alternatief dan horecaverblijf binnen. Met de grotere tijdelijke terrassen willen wij horecaondernemers in de 1,5 metersamenleving perspectief bieden op aanvullende omzetmogelijkheden. Indien in de directe omgeving van het horecabedrijf geen plaats is voor het aanvragen van een extra tijdelijk terras, bestaat de gelegenheid voor het aanvragen van een satellietterras. Op die manier bieden we zo veel mogelijk ondernemers de mogelijkheid om een extra tijdelijk terras uit te baten. Het is niet wenselijk dat de extra omzet vervolgens deels teniet wordt gedaan door extra kosten.

Juridische context
Art 216 en 217 van de gemeentewet bepalen dat de raad mag besluiten tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting en het tarief hiervan. De tarieven voor precario en leges 2022 zijn al vastgesteld, daarom wordt nu deze wijziging van het tarief voorgelegd. Een andere werkwijze is om de precario en leges niet te innen (in plaats van het aanpassen van het tarief), maar dan kan de gemeenteraad zijn wettelijke bevoegdheid niet uitoefenen.

Leges
Bij de aanvragen van vergunningen zijn leges verschuldigd. De legesverordening geeft aan dat bij het invorderen van leges geen kwijtschelding kan worden verleend. Door het tarief op nul te stellen, worden de leges niet kwijtgescholden, maar zijn de kosten wel nul. Waar terrassen strijdig zijn met het bestemmingsplan moet ook eerst een aanvraag voor een tijdelijke omgevingsvergunning te worden

gedaan.

Precario
Voor het innemen van openbare gemeentegrond voor een terras is precariobelasting verschuldigd. De aanslag is afhankelijk van het aantal vierkante meters van het terras. De tijdelijke extra terrassen leiden voor de betreffende ondernemers tot hogere aanslagen. De precariobelastingverordening kent per terrasgebied één tarief voor elke vierkante meter en maakt geen onderscheid tussen reguliere terrassen en extra terrassen.

Terugwerkende kracht
Voorgesteld wordt aan de aanpassingen in verordeningen precariobelasting, leges en leges omgevingsvergunning terugwerkende kracht te verlenen vanaf 1 januari 2022. Het verlenen van terugwerkende kracht is bij belastingwetgeving in beginsel niet mogelijk. Een belastingplichtige moet er immers op kunnen vertrouwen dat hij of zij als gevolg van een toekomstig nog niet bekend besluit alsnog belastingplichtig wordt of meer belasting moet betalen. Hierop is echter wel een uitzondering mogelijk als de maatregel een bijzondere omstandigheid betreft en de nieuwe maatregel voorzienbaar was. In 2021 is er ook voor gekozen de kosten te laten vervallen. In dit geval is er bovendien sprake van een nieuwe maatregel die de betreffende belastingplichtigen in een gunstigere positie brengt, doordat het verschuldigde bedrag aan belasting lager is dan wat volgens de oorspronkelijke regeling verschuldigd zou zijn.

Beoogd effect
De tarieven op nul euro te stellen zorgt enerzijds voor lastenverlichting, en anderzijds biedt zij meer (letterlijke) ruimte om te ondernemen. Door de kosten te laten vervallen, leiden de tijdelijke terrasmogelijkheden niet tot extra kosten voor de Utrechtse horecaondernemers.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- 23-10-2020 Uitwerkingsbesluit “Tijdelijke uitbreiding terrassen en satellietterrassen”
- 17-02-2021 Vergunnen tijdelijke uitbreiding terrassen en satellietterrassen
- 07-09-2021 Collegebesluit Toestaan tijdelijke terrassen na 1 november 2021
- 16-09-2021 Raadsbesluit Wijziging verordeningen precariobelasting, leges en leges omgevingsvergunning 2021 voor tijdelijke terrassen in verband met Corona
- 21-12-2021 Collegebesluit Compensatie precariobelasting, leges en leges omgevingsvergunning 2022 voor tijdelijke terrassen in verband met Corona

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De wijziging van de verordening precariobelasting 2022 vast te stellen, waarbij het tarief van nul euro wordt vastgesteld voor de extra vierkante meters van tijdelijke terrassen in verband met de 1,5m-inrichting, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022
Argumenten	
1.1	Hiermee wordt voorkomen dat inkomsten door uitbreiding van terrassen, waarmee ondernemers extra omzet kunnen genereren in de coronacrisis, deels teniet worden gedaan door extra kosten.
	Voor het plaatsen van terrassen wordt precariobelasting geheven. Op grond van de verordening precariobelasting 2022 is voor de extra terras-vierkante meters het reguliere tarief per vierkante meter verschuldigd en met het nieuwe tarief niet meer. Er kunnen door de coronaregels gemiddeld immers niet meer mensen op het terras, waardoor de opbrengst per vierkante meter lager is. Het grotere terras als geheel geeft gemiddeld dezelfde opbrengst.

Beslispunt	
2	De wijziging verordening van de leges omgevingsvergunning vast te stellen, waarbij het tarief van nul euro wordt vastgesteld voor de aanvraag van een vergunning voor een tijdelijke terras als gevolg van de coronamaatregelen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022
Argumenten	
2.1	Hiermee wordt voorkomen dat inkomsten door uitbreiding van terrassen, waarmee ondernemers extra omzet kunnen genereren in de coronacrisis, deels teniet worden gedaan door extra kosten.
	Ondernemers die nadelige gevolgen ervaren van de coronacrisis, en de maatregelen om deze te beteugelen, willen we financieel niet extra belasten. Hun financiële situatie is al nijpend. We willen lastenverlichting voor horecaondernemers bereiken en de mogelijkheid bieden om extra omzet te genereren op de uitgebreide tijdelijke terrassen. In een aantal gevallen kan voor het opstellen van een tijdelijk terras een omgevingsvergunning vereist zijn. In dat geval is voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning leges verschuldigd. Op grond van de huidige legesverordening zou daarvoor een tarief van € 357,45 verschuldigd zijn. Door aan de verordening een bepaling toe te voegen dat het tarief in het geval van een aanvraag voor een tijdelijk terras op nul wordt gesteld, wordt bereikt dat de aanvraag feitelijk niet met leges wordt belast. Door aan het betreffende artikellid terugwerkende kracht te verlenen tot het begin van dit jaar wordt bereikt dat alle aanvragen voor tijdelijk terrassen van 2022 niet met leges worden belast.
Beslispunt	
3	De wijziging van de verordening leges vast te stellen, waarbij het tarief van nul euro wordt vastgesteld voor de aanvraag van een vergunning voor een tijdelijke terras als gevolg van de coronamaatregelen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022
Argumenten	
3.1	Hiermee wordt voorkomen dat inkomsten door uitbreiding van terrassen, waarmee ondernemers extra omzet kunnen genereren in de coronacrisis, deels teniet worden gedaan door extra kosten.
	Ondernemers die nadelige gevolgen ervaren van de coronacrisis, en de maatregelen om deze te beteugelen, willen we financieel niet extra belasten. Hun financiële situatie is al nijpend. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een tijdelijk terras zijn leges verschuldigd. Het tarief bedraagt op basis van het zogenoemde restartikel uit de legesverordening € 162,90 Door aan de verordening een bepaling toe te voegen dat het tarief in het geval van een aanvraag voor een tijdelijk terras op nul wordt gesteld, wordt bereikt dat de aanvraag feitelijk niet met leges wordt belast. Door aan het betreffende artikellid terugwerkende kracht te verlenen tot het begin van dit jaar wordt bereikt dat alle aanvragen voor tijdelijk terrassen van 2022 niet met leges worden belast.

Financiën

De vergunningverlening voor de extra terrassen brengt extra kosten met zich mee. Op basis van het aantal vergunde terrassen in 2021 is dit begroot op € 70.000. Dit bedrag komt uit het derde maatregelenpakket corona (onderdeel investerings- en vestigingsklimaat).

Vervolg

Nadat de raad de wijzigingen op de verordeningen heeft vastgesteld worden deze gepubliceerd. De nieuwe tarieven worden met terugwerkende kracht met ingang van 1 januari 2022 geheven.

Niet-Referendabel
Een raadsbesluit over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht) is niet referendabel.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Besluit tot wijziging verordening precariobelasting gemeente Utrecht 2022, tijdelijke terrassen
- Besluit tot wijziging verordening leges omgevingsvergunning gemeente Utrecht 2022, tijdelijke terrassen
- Besluit tot wijziging legesverordening gemeente Utrecht 2022, tijdelijke terrassen

Bijlagen informatief
-

Besluit tot wijziging van de Verordening precariobelasting gemeente Utrecht 2022

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 januari 2022 met kenmerk 9558465;
- gelet op artikel 228 van de Gemeentewet;
- gezien het advies van de commissie Onderwijs, Werk en Economie van … 2022;
- overwegende dat het wenselijk is horecaondernemers, die nadelige gevolgen ervaren van de coronacrisis en de bijbehorende maatregelen, financieel niet extra te belasten met de kosten voor de extra vierkante meters aan terras en voor de extra dagen buiten het reguliere seizoen;

besluit de Verordening precariobelasting gemeente Utrecht 2022 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Aan paragraaf 5 van de Tarieventabel wordt in artikel 5.1.1. zowel onder gebied A als onder gebied B als onder gebied C een tarief toegevoegd, luidende:

   per m2 per kalenderjaar, het tarief is gelijk aan het tarief voor een seizoen

B. Aan paragraaf 5 van de Tarieventabel wordt na artikellid 5.1.1 artikellid 5.1.2. toegevoegd, luidende:

   Voor een tijdelijk terras bij het horecabedrijf, vergund in het kader van de ‘Beleidsregel Afwijking bestemmingsplan voor een tijdelijk terras middels een omgevingsvergunning in verband met COVID-19 gemeente Utrecht 2022’ en/of het ‘Besluit tot wijziging Beleidsregel terrassen gemeente Utrecht: Tijdelijke exploitatievergunning in verband met COVID-19 gemeente Utrecht 2022’, geldt voor de gebieden A, B en C voor het tijdelijk uitgebreide gedeelte van het terras een tarief van 0 euro.

Artikel II

Deze wijziging treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad en werkt terug tot en met 1 januari 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Besluit tot wijziging van de Legesverordening gemeente Utrecht 2022

De raad van de gemeente Utrecht;
- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 januari 2022 met kenmerk 9558465 ;
- gelet op artikel 229 van de Gemeentewet;
- gezien het advies van de commissie Onderwijs, Werk en Economie van … 2022;
- overwegende dat het wenselijk is horecaondernemers, die nadelige gevolgen ervaren van de coronacrisis en de bijbehorende maatregelen, financieel niet extra te belasten;

besluit de Legesverordening gemeente Utrecht 2022 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. In de bijlage, de tarieventabel, wordt aan paragraaf V, Openbare Orde en (Wijk)Veiligheid, artikel 12 een tweede lid toegevoegd, luidende:
   12.2 Indien de publicatie zoals bedoeld in het eerste lid van dit artikel betrekking heeft op een aanvraag tot het verstrekken van een combinatie van vergunningen (als bedoeld in artikel 9.1 van paragraaf V) voor een tijdelijk terras bij het horecabedrijf, in het kader van het ‘Besluit tot wijziging Beleidsregel terrassen gemeente Utrecht: Tijdelijke exploitatievergunning in verband met COVID-19 gemeente Utrecht 2022’, geldt in afwijking van het eerste lid een tarief van 0 euro.

B. In de bijlage, de tarieventabel, wordt aan paragraaf V, Openbare Orde en (Wijk)Veiligheid, artikel 20 een tweede lid toegevoegd, luidende:
   20.2. Indien deze aanvraag betrekking heeft op een combinatie van vergunningen (als bedoeld in artikel 9.1 van paragraaf V) voor een tijdelijk terras bij het horecabedrijf, in het kader van het ‘Besluit tot wijziging Beleidsregel terrassen gemeente Utrecht: Tijdelijke exploitatievergunning in verband met COVID-19 gemeente Utrecht 2022’, geldt in afwijking van het eerste lid een tarief van 0 euro.

Artikel II

Deze wijziging treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad en werkt terug tot en met 1 januari 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Besluit tot wijziging van de Verordening leges omgevingsvergunning gemeente Utrecht 2022

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 januari 2022 met kenmerk 9558465;
- gelet op artikel 229 van de Gemeentewet;
- gezien het advies van de commissie Onderwijs, Werk en Economie van … 2022;
- overwegende dat het wenselijk is horecaondernemers, die nadelige gevolgen ervaren van de coronacrisis en de bijbehorende maatregelen, financieel niet extra te belasten;

besluit de Verordening leges omgevingsvergunning gemeente Utrecht 2022 als volgt te wijzigen:

Artikel I

Aan artikel 3.4 in de tarieventabel wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

3.4.5. Indien de aanvraag betrekking heeft op een omgevingsvergunning voor een tijdelijk terras bij een horecabedrijf in het kader van de ‘Beleidsregel Afwijking bestemmingsplan voor een tijdelijk terras middels een omgevingsvergunning in verband met COVID-19 gemeente Utrecht 2022’, geldt in afwijking van het in 3.4.1 genoemde tarief een tarief van 0 euro.

Artikel II

Deze wijziging treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad en werkt terug tot en met 1 januari 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall